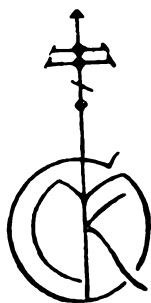

Jaroslav Dlouhý:

Katechetické promluvy.

III.

Výklad sv. svátostí.

1929.

NÁKLADEM CYRILLO - METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Nihil obstat.

Dr. Josephus Čihák, S. M. E. Canonicus,
censor.

Imprimatur.

Pragae, die 22. Julii 1929.

† **Antonius Podlaha,**
episcopus Paphiensis,
vicarius generalis.

Tiskem knihtiskárny Jar. Strojil v Přerově.

Sníh, obraz milosti Boží.

Vše v přírodě může býti předmětem našeho zbožného rozjímání, poněvadž v ní vše nám připomíná Boha, uvádí nám na mysl jeho neskonanou moc, moudrost, dobrotivost . . . Svět přirozený je jaksi zrcadlem, v němž věřícímu člověku se jeví svět nadpřirozený. Skrže věci hmotné a viditelné se duch náš povznáší k věcem neviditelným a duchovním.

Tak tomu je i se sněhem, který v zimě v hojných chumáčcích padá na zem a ji pokrývá svým bílým hávem. Co jest obyčejnějšího nad tento každoročně se opakující zjev? A přece z něho můžeme čerpati překrásná naučení: On nám jednak připomíná pomíjejícínost všech věcí pozemských, jednak je překrásným obrazem milosti Boží, an nám ukazuje 1. co milost jest; 2. kterak v nás působí; 3. kterak ji ztrácíme.

1. Co jest milost? — Katechismus náš na tuto otázku odpovídá: Milost je vnitřní, nadpřirozený dar, který nám Bůh pro zásluhy Ježíše Krista uděluje, bychom mohli dojítí spasení. Než tuto odpověď blíže vysvětlím, kladu otázku jinou: Odkud přichází sníh? Neviditelným působením přírody se tvoří v oblastech vzduchových. S výšin oblohy padá na zem, nebe je místem jeho vzniku. Bůh přikazuje sněhu: »Padni na zem!« dí zbožný Job (37, 6). A kde má své sídlo milost? V nebi. Kdo jiný, než Bůh jí přikazuje sestupovati na zem? On ve své neskonalé dobrotivosti nám ji uděluje beze všech našich zásluh, jako zdarma daný dar. My na ni nemáme žádného práva, nemůžeme si ji vyzískati žádnými dobrými skutky.

Potvrzuje to výslovně sv. Pavel, an píše: Jestliže z milosti, tedy ne již ze skutků; sic jinak milost nebyla by již milostí (Řím. 11, 6). Z toho tedy zcela jasně plyne, že milost není žádnou odměnou, žádnou mzdou za vykonané skutky. — Milost je dar, který nám dává Bůh, neb pouze Bůh může udělovati tak drahocenný dar, jakým je milost. Andělé a svatí, ba i sama Královna andělů a svatých, nejsvětější Panna Maria, nemohou nic více, než u trůnu Božího o milosti prositi a nám je svou mocnou přímluvou vymáhati. — Milost je dar, který nám Bůh uděluje toliko pro zásluhy Ježíše Krista, našeho Spasitele, který za nás veškeru krev svou vylil a život svůj obětoval. — Milost je dar nadpřirozený, kterým nás Bůh nad naši přirozenost, nad naše vrozené síly povznáší vzhůru k nebi. — Milost je dar vnitřní: Jako sníh tiše dopadá na zem, podobně Bůh svou milost nám vlévá přímo do duše. Ono jasné světlo, které tak často osvětluje náš rozum a nám ukazuje převelikou propast, do které bychom se sřítili, kdybychom povolili svým hříšným žádostem, vykonali ten neb onen zlý skutek; ona síla k uvarování se nebezpečných příležitostí ke zlému, lítost nad hříchem spáchaným, výčitky svědomí, touha po blaženosti nebeské, láska, která nás pudí, aby-
chom milovali Boha nade všechno a pro něho vše obětovali, toť vesměs jsou vnitřní milosti, které nám udílí Bůh.

2. Kterak v nás působí. a) Popatřme tu opět na sníh. Co jest sníh? Sražená pára, něco tajemného, co věda je s to vysvětliti pouze nedokonale; jsou to chumáčky jemné a tak čistě bílé, že až oslňují zrak. V době, kdy padá, je příroda zbavena listí a květů, ale opět sníh jí dodává nemalé ozdoby. A tu se táží: Není to překrásný obraz milosti, jež člověku dodává čistoty srdce? Není sníh, tak čistý a beze vši poskvrny, výrazem svatosti křesťanské, ke které nám dopomáhá milost Boží?

Bílá barva je znamením nevinnosti: bílá rouška se klade na právě pokřtěné dítě na znamení čistoty, které

se mu v první ze svátostí dostalo; a když jde dívka po prvé přikleknout ke stolu Páně, má bílý závoj na hlavě, který naznačuje, s jak čistým srdcem má veleb. svátost přijmouti. Která stvořená bytost je světlejší a neposkvrněnější nad Marii Pannu? A o ní je řečeno, že je n a d s n í h b ě l e j š í ! Hřích ji nikdy neposkvřnil, ona je jako ty vysoké hory, které své sněžné koruny neztrácejí nikdy.

Vypravuje se, že ve čtvrtém století, za dob papeže Liberia, dva urození a zámožní manželé prosili svatou Pannu, aby jim dala poznati, jakým způsobem by jí mohli projevit svou vděčnost. Maria je vyslyšela a ve snách jim oznámila přání, aby k její cti postavili chrám tam, kde příštího rána uvidí zem pokrytou sněhem. Ač to bylo v měsíci srpnu, kdy v Římě panují veliká horka, přece k svému úžasu uviděli, kterak pahorek Esquilín u hradeb římských je pokryt hojným sněhem. Zpráva o této zázračné události se rozšířila ihned ve městě. Veliký chrám, který na tom místě byl vystavěn a nazván chrámem Panny Marie Sněžné, hlásá celému světu, že sníh je obrazem čistoty Panny Marie.

b) Sníh, pokrýváje zemi, zahaluje vše, co na ní je nevzhledného a znečištěného. Jak krásný je to obraz milosti Boží, která přikrývá všechny naše poklesky a smývá naše provinění!

Udělení svátostného rozhřešení je jako sníh, padající do duše poskvrněné, aby ji očistil a jí dodal ztracené nevinnosti. B y ť b y l y v a š e h ř í c h y j a k š a r l a t, dí Pán ústy svého proroka (Is. 1, 18), j a k s n í h b u d o u z b í l e n y. Obrát na mne zrak svůj, děl Hospodinu kající David, a má provinilá duše bude bělejší než sníh — n a d s n í h b u d u z b í l e n (Ž. 50, 9)!

c) Jak je zjištěno, uchovává sníh život tomu, co spočívá pod jeho ochranným pláštěm. On chrání na podzim zaseté osení před vyhynutím, chrání kořínky květin a stromků před zhoubnými zimními mrazy... A milost Boží nám prokazuje podobné služby. Co by bylo z našich ctností, kdyby milost Boží jich neposílvala, nás před hříchem a duchovní smrtí nechránila? Všichni ti, kteří se opravdově snaží křesťansky žítí, mne

chápu zcela dobře. Všichni máme zapotřebí štítu, který by chránil naši víru, naše dobré mravy a vůbec dobré símě, které ruka Boží tak štědře zasela do duše naší, před zhoubou, kterou jí hrozí naše vnitřní náruživost a zlý svět. A tu milost Boží to jest, která v nás střeží a chrání tyto drahocenné poklady!

d) Sníh je velice křehký a choulostivý: jen poněkud teplejší paprsky sluneční působí, že měkne, kdežto za mrazu naopak tvrdne. Mnohem křehčí a choulostivější je naše ctnost: nosíme ji v hliněné nádobě. Ale je prostředek, abychom se v ní utvrdili, abychom potlačovali hříšný žár svých náruživostí, abychom udržovali teplo-měr svých zlých náklonností stále pod bodem mrazu. A prostředkem tím je milost Boží.

3. K t e r a k j i z t r á c í m e. — Sníh pod nohami chodců pozbývá své svěžesti; teplý vzduch a sluneční žár působí jeho tání. — Milost se ztrácí podobným způsobem. Časté a nebezpečné společnosti, důvěrný styk s lidmi špatnými ji připravují o její kouzlo a jas. Žár smyslných žádostí a hříšných náruživostí působí dílo její zkázy; připravují nás o naše ctnosti a čistotu našich duší.

Hle, naučení, která nám dává sníh. Vážme si svrchovaně milosti Boží a svatosti svého života; chraňme se všeho, co by bylo s to nás o ní připravit. Povznesme mysl svou k Bohu a prosme ho pro svá srdce o takovou neposkvrněnou čistotu a bělost, jakou dal sněhu. Jestliže pak na neštěstí hřích ji v nás poskvrní, pokořme se kajícně před Pánem, a on způsobí, že opět nad sníh zbílení budeme.

II.

Milost pomáhající.

Z vlastních úst apoštola sv. Pavla známe divy, které na něm vykonal Bůh. Milostí Boží jsem to, co jsem (1 Kor. 15, 10), prohlásil on sám o sobě. Zaujímal přední místo mezi farisey, planul nadšením

pro Starý zákon a s počátku byl zapřísáhlým nepřítelem Ježíše Krista a všech těch, kteří věřili v jeho jméno a klaněli se mu jako Synu Božímu. Byl na cestě do Damašku, opatřen jsa veškerou plnou mocí, aby tamní křesťany mohl zjímati a uvrhnouti do žaláře. Tu najednou Pán náš Ježíš Kristus jej oslňuje nebeským světlem a jemu dí: »Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ?« A on tu volá: »Kdo jsi, Pane, a co chceš, abych činil?« Jak veliká s ním ihned nastává změna: vstupuje do Damašku, ale ne již jako pronásledovatel Ježíše Krista, nýbrž jako jeho věrný a horlivý služebník. Místo aby vodil křesťany na smrt, zasvěcuje svůj život hlásání víry Židům, pak pohanům a stává se velikým apoštolem národů.

Toto své náhlé obrácení, tuto zázračnou změnu připisuje sv. Pavel jedině milosti Boží. Milostí Boží jsem to, co jsem. Stalo se tak působením té milosti, které říkáme pomáhající. My pak se dnes o ní poučme a vízme 1. co jest a jak v nás působí; 2. komu jí jest třeba; 3. komu ji Bůh dává; 4. zda působí sama na naši spásu.

1. Co jest milost pomáhající? — Je to nadpřirozená pomoc ke konání dobrých skutků, pro nebe záslužných. Je nám na př. třeba vykonati ten neb onen dobrý čin; uvarovati se toho neb onoho poklesku; opřít se tomu neb onomu pokušení: tu Bůh spěje nám na pomoc svou milostí pomáhající. On jí osvětluje náš rozum, abychom dobré poznali. Tak, když na př. ráno vstáváte, večer na lůžko se ubíráte, milost pomáhající vám volá: Je třeba, abys modlitbou Bohu poděkoval za vše dobré, co ti během dne prokázal, abys ho prosil za jeho ochranu ve dni nastávajícím! Přejde neděle, a ona vám opět volá: Je to vůle Boží, abys šel do kostela! Uzříte nuzného, a ona vám uvádí na mysl skutky milosrdenství: lačné krmiti, nahé odívati... Přejde pokušení ke hříchu, a ona vás osvětluje, jak velikého zla byste se to dopustili... Než věděti pouze, co dobrého činiti máme, ještě nikdy nestačí. Proto milost pomáhající dále pobádá a posiluje naši vůli, abychom dobrý sku-

tek konati počali, jej dále konali a úplně vykonali. Zkrátka, ona nám ukazuje cestu, po které kráčetí máme, a nás posiluje, abychom na cestě ctnosti setrvali.

2. K o m u j í j e s t t ř e b a ? — Každému člověku. Jak veliká jest, žel, naše ubohost! Následkem své prvotním hříchem porušené přirozenosti jsme nakloněni ne k dobrému, ale ke všemu špatnému. Tak velice závisíme na pomoci milosti Boží, že bez ní nejsme s to nic učiniti dobrého a záslužného pro své spasení. My sami o sobě můžeme toliko chybovati a pracovati na svém zatracení. B e z e m n e n e m ů ž e t e č i n i t i n i č e h o (Jan 15, 5), děl Syn Boží. Na první pohled by se zdálo, že aspoň dobrý úmysl bez pomoci Boží můžeme v sobě vzbuditi, ale ani to ne: N e ž e b y c h o m s a m i o d s e b e j a k o z e s e b e b y l i z p ů s o b í l í n ě c o m y s l i t i , n ý b r ž ž e z p ů s o b í l o s t n a š e j e s t z B o h a (2 Kor. 3, 5). Co by se zdálo býti lehčím, než vysloviti nejsladší jméno Ježíš? Ale ani to nemůžeme učiniti, aby to bylo záslužné pro nebe, bez pomoci Duchu sv.: N i k d o n e m ů ž e ř í c í » P á n e m j e s t J e ž í š « , l e č v D u c h u s v a t é m (1 Kor. 12, 3). To-liko B ů h j e s t t o , j e n ŝ p ů s o b í v n á s i c h t ě n í i k o n á n í (Filip 2, 13). Kdyby nás Duch sv. neosvětcoval, nedovedli bychom ani poznati své slabosti a ubohosti, ani zvěděti, o co nám je třeba Boha prositi: N e v í m e t o t i ž , z a č b y c h o m m ě l i s e m o d l i t i , j a k j e s t p o t ř e b í ; a l e D u c h s v . s á m p ř i m l o u v á s e z a n á s z a v š e c k y (Řím. 8, 26). Svou vlastní silou nedovede člověk odolati pokušení ke zlému, nic dobrého vykonati pro spasení duše. Sv. Ireneus tu praví, že jako země nedovede vydati žádného plodu, dokud jí dešť s nebe padající nesvlaží, tak i my sami ze sebe že nejsme s to vydati ovoce života a učiniti něco pro svou spásu, dokud nám Bůh nesešle onoho spasitelného deště, kterým je milost pomáhající. N e s t a v í - l i H o s p o d í n d o m u , m a r n ě s e l o p o t í , k t e ř í j e j s t a v ě j í (Ž. 126, 1).

Nezmůžeme-li pak bez milosti Boží ničeho, s ní můžeme všecko: hojně zásluh a ctností nabýti, každou překážku na cestě ctností zdolati, každého nepřítele své

spásy přemoci. Milost dává člověku moc nad sebou samým, sílu stavěti se na odpor svůdnictví a rozkošem světa, hrozbám a ukrutností tyranů. Ten, v němž milost působí, může opakovati se sv. Pavlem: *V š e c k o m o h u v t o m, j e n ž m n e p o s í l u j e* (Filip. 4, 13).

3. *K o m u j i B ů h d á v á ?* — Pán Ježíš, stav se smírnou obětí za hříchy naše, chce, abychom všichni došli spasení. Poněvadž pak bez milosti pro spásu svou nic učiniti nemůžeme, dává ji štědře lidem všem. Dává ji spravedlivým, aby ve spravedlnosti setrvali a ve ctnostech prospívali; dává ji hříšníkům, aby se obrátili; dává ji každému přiměřeně k potřebám a okolnostem, ve kterých se nalézá. Nevymlouvej se tedy, příteli drahý, na svou prudkou povahu, na zlé vášně a náruživosti tělesné; neříkej, že ti není možno zachovávatí zákon Boží, že křesťanská dokonalost je nad tvé síly! Jsou to nicotné výmluvy. Bůh ti dává stále potřebné milosti, abys všechny překážky na cestě spásy lehce přemoci mohl. Pracuješ-li na své záhubě, viň z toho sám sebe, že náležitě nepoužíváš udílených ti milostí, ba je od sebe odmítáš. Co pomůže nemocnému nejlepší lék, když o něj nedbá? Co prospějí člověku veliké poklady, když jich neužívá?

4. *P ů s o b í o n a s a m a n a š i s p á s u ?* — Bůh, dává nám svou milost, nezbavuje nás naší svobody: volá nás k sobě, ale beze všeho nátlaku. Bůh chce panovati nad srdcem svobodným; chce, aby mu člověk sloužil zcela dobrovolně, a proto mu dává možnost, že Mu může všechno odříci. Pod vládou jeho milosti člověk si uchovává svobodnou vůli: má před sebou vodu i oheň, život i smrt, dobré i zlé; má si z čeho vybrati (Sir. 15, 14). Ač Bůh na vůli naší působí, přece jí ponechává možnost postaviti se jeho milosti naproti. Smutná zkušenost nás poučuje, že jsme velice často užívali této výsady. I nám by Bůh mohl činiti výčitky, které činil lidu israelskému: *V o l a l j s e m, a o d p í r a l i j s t e* (Přisl. 1, 24). — *P o c e l ý d e n j s e m v z t a h o v a l r u c e s v é k l i d u n e v ě ř í c í m u a o d m l o u v a j í c í m u* (Řím. 10, 21). — Jerusaleme, Jerusale-

me, kolikrát chtěl jsem shromáždití dítky tvé, jako slepice shromáždí pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi (Mat. 23, 37)! Tento odpor, tato zatvrzelost srdce to byly, které vynutily slzy z očí Ježíše Krista, že nad ním plakal (Luk. 19, 41).

Žel, velice často odporujeme milosti Boží! Křestane, kdykoli nechceš uposlechnouti daného ti naučení, udělené výstrahy a přehlížíš dobrý příklad lidí jiných; kdykoli nedbáš výčitek svého svědomí; kdykoli pohrdáš tím vnitřním hlasem, který ti volá, abys odložil nepravost a obrátil se k Bohu; zkrátka, kolikráte jsi zhřešil, tolikráte ses protivil milosti Boží.

Oh, jak přísný počet vydáme Bohu za tolik milostí zneužitých! Pán nám řekne: Já jsem ti dával tolik vnitřních vnuknutí, abych tě odvrátil od hříchu a přivedl do služby své, ale tys je v sobě tlumil! Já jsem ti dával tolik dobrých předsevzetí, ale tys jich nevykonal! Dopustil jsem na osobu ti známou náhlou smrt, abys při pohledu na tak neočekávaný odchod její šel do sebe a začal pamatovati na duši svou! Já jsem se tě dotkl utrpením, nemocí, abych tě přivedl k životu dle víry! Co víc jsem učinit měl své vinici a neučinil jsem jí? (Is. 5, 4.)

Drazí moji! Chceme se stále protiviti Duchu sv.? (Sk. ap. 7, 51.) Budeme ho stále zarmucovati? Mají o nás platiti slova: Z á h u b a t v á z t e b e, I s r a e l i ? Oh, dejme se vésti milostí Boží! Dosud k tomu máme čas; zda jej budeme míti ještě zítra, nevíme. Proto dnes-li uslyšíte hlas jeho, nezatvrzujte srdce svého (Žid. 3, 8)!

III.

Milost posvěcující.

Jedenkráte vypravoval Kristus Pán podobenství o svatbě, kterou vystrojil král synu svému. Když byla hostina v plném proudu, přišel se král požívat na ho-

dovníky. Spatřil mezi nimi člověka neoděného rouchem svatebním. I řekl jemu: »Příteli, kterak jsi šem vešel, nemaje roucha svatebního?« On pak oněměl. Tu řekl král služebníkům: »Svažte ruce i nohy jeho a uvrzte jej do temnosti vnější; tam bude pláč a skřípění zubů; neboť mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených (Mat. 22, 1—14).«

Touto hostinou svatební je třeba rozuměti blaženost nebeskou. A co znamená svatební roucho, které musí míti ten, kdo na ni chce býti vpuštěn? Jeť ono obrazem milosti posvěcující, bez níž se nikdo do nebe nedostane. Uvažujme o ní dnes a vizme 1. jak jest drahocenná; 2. kterak ji ztrácíme; 3. jak ji můžeme opět nalézt.

1. Jak jest drahocenná. — Cena její jest neskonalá. Pouhý atom milosti platí více, než všechna tělesa, která krouží v prostoru vzduchovém. Pouze tušiti můžeme cenu její, a to z účinků, které působí: Ona nás očišťuje ode všech těžkých hříchů, posvěcuje a činí Bohu milými. Duše naše se jí stává před Bohem tak krásnou, že o ní platí slova: Všecka jsi krásná, má přítelkyně, poskvrny na tobě není (Cant. 4, 7). K ní volá Božský Spasitel, toužící po duších spravedlivých: Jak jsi krásná, přítelkyně má, jak jsi krásná (Cant. 4, 1)! — Milost posvěcující je balsámem, hojícím rány, které nám zasadil hřích. Ona nás znova obohacuje těmi zásluhami pro život věčný, jež následkem hříchů, kterých jsme se dopustili, byly vymazány z knihy našeho života. Trebas úplně neuhášela žáru zlých žádostí, přece jej tlumí, oslabuje sílu a prudkost tělesných náruživostí, ona posiluje ducha proti tělu a dopomáhá nám tak k vítězství v duchovním boji proti hříchu. — Ona nás činí přáteli Božími, ba jeho dítkami. Nad velikostí tohoto účinku sv. Jan celý žasne a volá: Vizte, jakou lásku Otec nám prokázal, a bychom dítkami Božími sluli; a my jsme jimi (1 Jan 3, 1). Když pak jsme syny Božími, byť i přijatými, jsme také bratřími Kristovými. Otcem tedy naším je Stvořitel nebe i země, ten Pán, před nímž se koří andělé, a my jsme jeho dítkami;

bratrem naším je Ježíš Kristus, a my jsme jeho bratry! Je možno si mysliti přátelství vzácnější, vznešenější, slavnější? Kdyby někdo měl otce, jenž by byl mocným králem a vladařem, kdyby se mohl honositi, že jeho bratrem je světovládný panovník, jak by si na tom zakládal, jak by si toho vážil! A hle! Nám jest možno státi se syny Božími a bratřími Ježíše Krista: prostředkem k tomu je milost posvěcující. Jak tedy si jí máme vážit, jak máme po ní toužit, jak za ni máme Bohu děkovati! — Ona nás povznáší k důstojnosti dědiců království nebeského. Stává-li se člověk milostí posvěcující synem Božím, pak také má právo na dědictví po otci, stává se dědicem Božím. Stává-li se milostí posvěcující bratrem Kristovým, stává se také jeho spoludědicem. Proto píše apoštol sv. Pavel: *J s m e - l i d í t k a m i B o ž í m i , j s m e i d ě d i c i B o ž í m i a s p o l u d ě d i c i K r i s t o v ý m i* (Řím. 8, 17). Oh, jak převelikou odměnu, jakou korunu slávy chystá nám Bůh, jen když zde na zemi budeme bojovati boj dobrý, víru si zachováme a ve stavu posvěcující milosti zemřeme! — Milost posvěcující je drahocenná, poněvadž je semenem slávy a blažené nesmrtelnosti: Jako se ze semene rodí strom a ovoce, tak z milosti se rodí blaženost a sláva věčná. — Milost posvěcující konečně neuděluje nadpřirozený život toliko duši naší, ale ona navrátí i život přirozený našemu tělu: až jednou zaplatíme povinnou daň smrti a rozloučíme se s tímto světem, ona nám dopomůže k slavnému vzkříšení. *J a k o v A d a m o v i v š í c h n í u m í r a j í*, napsal sv. Apoštol věřícím v Korintu (I. 15, 22), *t a k i v K r i s t u v š í c h n í b u d o u o ž í v e n í*. Nyní se zdá, že smrt vítězí nad naším tělem; ale její vítězství je pouze zdánlivé, poněvadž ji přemáhá milost posvěcující, která i tělu udělí život nový, slavný a nesmrtelný.

2. *K t e r a k j í z t r á c í m e*. — Hříchem, poněvadž milost jest spojení, přátelství s Ježíšem Kristem, kdežto hřích nás od něho odlučuje. *N e p r a v o s t i v a š e j s o u p ř e h r a d o u m e z í v á m i a B o h e m v a š í m* (Is. 59, 2). A jak lehce ji můžeme ztratiti! Nosíme poklad tento v nádobách hliněných (2 Kor. 4, 7),

které se lehce mohou rozbítí. Jediný smrtelný hřích, byť se stal i jen myšlenkou, pouhou žádostí, stačí, aby nás o ni připravil. Naši prarodiče ji ztratili, že pouze jedenkrát jedli z ovoce zakázaného. Lucifer a vzpurní andělé ji ztratili jediným hříchem pýchy; David ji ztratil pouhým pohledem . . . Milost posvěcující je poklad svrchovaně cenný, a proto si ho vážme, bedlivě jej střežme, aby nás o něj ďábel, jenž je v r a h e m o d p o č á t k u (Jan 8, 44), neoloupil; střežme jej aspoň tak pilně, jako střežou lidé své poklady pozemské!

3. J a k j i m ů ž e m e o p ě t n a l é z t i. — Oh, bylo by pro nás velice smutné, když jsme milost posvěcující ztratili, kdybychom si jí již nikdy nemohli znovu vyzískati! Ale přesvatá víra naše nás ujišťuje, byť naše hříchy byly sebe větší, byť bychom sebe více a sebe déle bloudili po cestách nepravosti, že nám je možno z hříchů povstati a opět se přiodíti rouchem milosti posvěcující. Milosrdenství Boží je neskonale, a dobrý Ježíš nás o tom ujišťuje v překrásných podoběnstvích o marnotratném synu, o dobrém pastýři a o drachmě ztracené.

A jak ji máme hledati? As tak, jako ona žena, o níž vypravuje evangelium, že ztratila drachmu, řecký to peníz, který platil as 1 Kč. Jakmile svou ztrátu upozorovala, ihned se jala peníz hledati. Rozžehla svíci, metla celý dům a prohledala každé místo. Následujme ji

a) v p e č l i v o s t i, s e k t e r o u p e n í z h l e d a l a. — Jakmile upozorujeme, že hřích vstoupil do duše naší a uloupil nám poklad milosti posvěcující, začněme ho ihned hledati: ve světle svíce víry důkladně zpytujeme své svědomí, dobrou svatou zpovědí vymyťme z duše veškerou nečistotu. Jen žádné odklady, žádné prodlévání! Toliko s touto podmínkou nám popřeje Pán, že ztracenou milost opět nalezneme.

b) s l í t o s t í, k t e r o u n a d z t r á t o u p o c í t i l a. — Vzpomeňme si, že vše v domě přerovnala a přestavěla — m e t e d ů m; tak veliká byla její lítost nad utrpenou ztrátou. Podobně i my máme hledati ztracenou milost s opravdovou a hlubokou lítostí nad svými

hříchy. Tak ji našel Petr po svém trojnásobném zapření Pána; tak ji našlo město Ninive, když zkrze proroka Jonáše mu bylo hrozeno tresty s nebes; tak ji našel David, když na slova proroka Nátana vyznal hřích svůj a činil pokání; tak ji našla Maří Magdalena, když padla k nohám Spasitelovým a je svými slzami smáčela. Slzy lítosti očišťují, zjasňují zrak naší víry, abychom drahocenný poklad milosti Boží mohli snadno nalézt. Když pak jej nalezneme, pečujme, abychom ho neztratili již nikdy. — **C h o p í l a j s e m j e j a n e p u s t í l a** (Cant. 3, 4)! A neztratíme jej, budeme-li si tohoto velikého pokladu posvěcující milosti náležitě vážit, jej strící jako oko v hlavě a jej opatrovatí prospíváním v dobrých skutcích!

IV.

Sv. svátosti.

J á j s e m p ř í š e l, a b y m ě l i ž i v o t (Jan 10, 10). Život, o kterém tu mluví Pán náš Ježíš Kristus a který on přinesl svým učedníkům, zajisté není ten, jež obdrželi od svých rodičů, a kteří mají všichni lidé bez výjimky. Mluví se tu o životě nadpřirozeném, který uděluje duši milost posvěcující: tento život pro nás počíná křtem sv. a má trvat po celou věčnost. Jak velice si máme vážit tohoto života, života jedině pravého! Když ten budeme mít, nebude nám třeba báti se smrti; ba smrt právě naopak jej zdokonalí a ochrání od všeliké změny. Když jej budeme mít před svým odchodem na věčnost, smrt nás zbaví bázně a nebezpečství, že o něj budeme připraveni.

A jak nám Ježíš Kristus tento život uděluje? jak jej v nás uchovává? jak jej v nás rozmnožuje? Činí tak skrze sv. svátosti. A o těch právě se dnes poučme. Vizme 1. co jest svátost; 2. kdo je ustanovil; 3. jaký jest jejich počet; 4. jaký jest jejich účel; 5. kdo jest jejich udělovatelem.

1. Co jest svátost? — Na tuto otázku katechismus náš odpovídá: Svátost je viditelné a působivé znamení neviditelné milosti, které od Ježíše Krista k našemu posvěcení ustanoveno jest.

Svátost tedy je znamení. — Znamením rozumíme věc, která nás přivádí k poznání věci jiné. Tak je slovo znamením myšlenky, dým znamením ohně, bankovka znamením peněz, které na ní jsou označeny. Z takových věcí hmotných některé Pán Ježíš vybral, aby skrze ně lidem uděloval život nadpřirozený, milost posvěcující, a ty nazýváme svátostmi.

Svátost je znamení viditelné, tedy takové, které svými smysly můžeme pozorovati, je viděti neb slyšeti. Tato znamení dávají nám poznati věc, které nevidíme, totiž vnitřní a neviditelnou milost, kterou Bůh do duší našich vlévá. Ona tedy, jak dí sv. Jan Zl., něco jiného představuje našim smyslům a něco jiného rozumu. Tak na př. při křtu svými smysly pozorujeme dvě věci: vidíme vodu, která se lije, slyšíme slova, která kněz při tom mluví; jsou to viditelná znamení. Než co značí ta voda, ta slova? Značí milost Boží, která obmývá duši od poskvrn hříchu, jako voda obyčejná očišťuje tělo od špíny.

Svátost je znamení působivé. — Ono milost nejenom naznačuje, ale ji i uděluje. Jako na př. oblaka dešť nejen ohlašují, ale jej i přinášejí, podobně křest je působivé znamení, poněvadž, co naznačuje, také působí: očišťuje duši.

2. Kdo je ustanovil? — Pouze Ježíš Kristus, pravý Bůh, mohl učiniti tak veliký vynález a prokázati nám jimi tak veliké dobrodiní. On sám je pánem nad svcu milosti, a proto také on sám ji mohl připoutati k oněm viditelným znamením, jimiž jsou sv. svátosti. Žádná voda, žádný olej, žádné hmotné znamení, použité jakýmkoliv způsobem a kterýmkoliv tvorem, by samo od sebe nemělo moci obmývat i posvěcovati duše, kdyby to tak byl nechtěl a neustanovil všemohoucí Bůh. Proto nepozastavujte se pranic nad tím, že trochu

vody, chleba, olivového oleje se stává zdrojem milosti, ba ve svátosti oltářní samým Ježíšem Kristem, původcem vši milosti. Je to z ustanovení a vůle Boží. R. 1815 přišel Alexander, ruský car, do města Troyes ve Francii a tam nabídl obrovskou částku sto tisíc franků za bronzovou sochu Kristovu. A přece je bronz dosti obyčejná kovová smíšenina, a za ony peníze by se jí dalo opatřití veliké množství! Ano, ale ona socha je dílem slavného sochaře Girardona, a umělec do ní vtiskl pečeť svého genia; hmota zcela obyčejná nabyla tvarem, který jí sochař dal, nesmírné ceny. Podobně voda, olej, chléb a víno jsou věci zcela všední, ale vtiskne-li v ně Kristus pečeť své moci a svého milosrdenství, mění se v naše svátosti a nabývají ceny nekonečné.

4. P o č e t. — Je článkem víry, že jich je sedm. Ne více a ne méně. A proč právě sedm? Pokusím se to odůvodniti: Bůh stanovil jakousi podobnost mezi životem našich těl a našich duší. Aby člověk mohl dostátí své úloze jako osoba soukromá a jako občan, tvořící část společnosti lidské, je mu zapotřebí sedmera věcí. Musí se předně naroditi; musí růsti a síliti; má zapotřebí potravy; v nemoci má zapotřebí opatrování a péče; poněvadž pak je zrozen pro společnost, je třeba, aby byl podroben a poslouchal zákonité vrchnosti; konečně, aby pokolení lidské nevymřelo, je třeba zákonitého spojení muže se ženou.

Podobně tomu je se životem naším duchovním. Duše naše přichází na svět se hříchem dědičným; následkem něho je jako mrtva, je jako by jí nebylo. A tu na k ř t u s v. se rodí k životu nadpřirozenému. Potřebuje vzrůstu a síly — a toho se jí dostává ve s v. b i ř m o v á n í. Potřebuje pokrmu, kterého jí skýtá s v á t o s t o l t á ř n í. Umírá poznovu hříchem — a tu p o k á n í je pro ni lékem, jenž ji křísí z duchovní smrti. Když pak nadchází poslední chvíle jeho života, tu hluboké rány, které hřích duši jeho zasadil, a na které během života třebas zapomínal, se mu jeví ve vši ošklivosti a plní ho úzkostí nevýslovnou: než hle! p o s l e d n í p o m a z á n í tyto rány hojí. S v ě c e n í k n ě ž s t v a dodává biskupům a kněžím pravomoci

vésti duše po cestě spásy a řídití Církev sv. Svátost manželsství pak je nutná a veledůležitá pro ty, kteří chtějí dáti nové občany vlasti, nové křesťany Církvi, nové svaté nebi.

5. Jejich účel. — a) Je sice pravda, že by nás Bůh mohl posvětití a spasiti tisícerým jiným způsobem, ale on k tomu vyvolil sv. svátosti. Proč? Poněvadž to jsou prostředky velice snadné a vhodné pro naši lidskou přirozenost. Máť ona, sestávajíc netoliko z duše, ale také z těla, zapotřebí věcí zevnějších a viditelných. A takovými právě jsou sv. svátosti.

b) Kristus Pán je ustanovil pro naši potěchu, abychom měli úplnou jistotu, že se nám dostává ovoce jeho utrpení a smrti.

c) Hlavním však účelem Pána Ježíše při ustanovení sv. svátostí bylo posvěcení lidí, jich znovuzrození z duchovní smrti a přispění jim na pomoc v bédách a potřebách duchovních, nejednou i tělesných.

5. Udělovatel. — Je jím sám Ježíš Kristus. Kněží jsou při nich pouze jeho zástupci, přísluhovateli, nástroji k uskutečnění záměrů jeho milosrdenství. Oni při jich udílení nejednají ze své vlastní moci, ale jménem a mocí Kristovou, který skrze ně neviditelně působí a svou milost do duší lidských vlévá. Proto, jak dí sv. Augustin, ať křtí Petr, Pavel, nebo Jidáš, stále křtí skrze ně Kristus. Nehodnost přísluhovatele při nich nemá žádného vlivu na udělení sv. svátostí. Když je kněz uděluje ve stavu hříchu smrtelného, uvaluje na sebe těžkou vinu, ale jiné posvěcuje, poněvadž na ně svolává zásluhy Ježíše Krista. Sv. svátosti je možno přirovnati k semeni, které, ať je rozséváno jakoukoli rukou, se množí na polích našich díky moci, kterou do nich vložil Pán; lze je přirovnati k tekoucí vodě, která stejně svlažuje luka, ať již plyne vodovodem zlatým, olověným nebo dřevěným. I bláto v rukou Kristových se stalo zdrojem světla pro slepého od narození. Ne, působení sv. svátostí nezávisí na ctnosti a zbožnosti kněze, který při jich udílení přísluhuje.

Sv. svátosti tedy jsou ustanoveny k našemu blahu. Proto si jich máme vážit. Ale jak velikou lhostejnost

k nim vidíme mezi křesťany! Spasiti by se chtěli, ale prostředků k tomu používati, to nikoliv!

Byl jeden muž, který sv. svátostmi, zvláště pokáním a svátostí oltářní pohrdal a říkával: »Bůh již ví, zda dojdou spásy, či nikoliv. Jestliže ano, nač svátosti přijímati? Spasím se i bez nich. Ne-li, je to zbytečné tím spíše!« Jednou těžce onemocněl, zavolal si lékaře, svého přítele, dobrého katolíka, který o jeho smýšlení o svátostech dobře věděl. Ten ho prohlédl, ale o lécích nic. Nemocný tu zvolal: Jakže, vy mi nepředepisujete žádného léku? To jsem ztracen!

— Příteli, léky jsou pro vás zbytečné!

— A proč?

— Bůh již ví, zda se uzdravíte, čili nic. Proč tedy jich užívati?

— Co to je za rozumářství?

— Je to stejné rozumářství, jakého používáte vy v nemoci mnohem těžší, v nemoci své duše. Proč nepřijímáte sv. svátostí?

Bylo to dobré naučení, které onoho muže přivedlo k rozumu. Zapamatujme si je i my, želme své předešlé lhostejnosti ke sv. svátostem a přijímejme je ode dneška často! Přistupujme k nim s pravou zbožností k větší chvále Boží a spasení svých duší!

V.

Nezrušitelné znamení.

Sv. Jan ve svém Zjevení (7, 2) viděl anděla, majícího v ruce pečeť Boha živého, kterak jí poznamenává na čelech věrné služebníky Boží. Chtěl tak naznačiti zvláštní ochranu, kterou Bůh v čas obecného utrpení chrání své věrné, a kterak obzvláště je chrániti bude na soudě posledním a je uvede do blaženosti věčné. Co tuto je vyjádřeno pouze obrazně, činí Ježíš Kristus skutečně ve třech ze svých sedmera svátostí: na křtu sv., v bířmování a svěcení kněžstva. On v nich těm, kteří je

přijímají, vtiskuje na duši svou pečeť, své nezrušitelné znamení. Vizme dnes 1. co toto znamení jest; 2. jak je vznešené a drahocenné; 3. jaké povinnosti nám ukládá.

1. Co jest nezrušitelné znamení? — Jako ti, kteří nastupují službu vojenskou, dostávají zvláštní oblek, který je označuje jako vojíny, podobně dává Bůh zvláštní znamení těm, kteří vstupují do jeho služby. Je to znamení, kterým se rozlišují pokřtění od nepokřtěných, biřmovaní od nebiřmovaných, sluhové Boží od lidí světských. — Je to znamení vtištěné na duši. — Je to znamení nezrušitelné, poněvadž, když jednou bylo duši vtištěno, zůstane jí vtištěno vždycky. A tak, kdo přijal i jen jednu ze svátostí, které vtiskují zvláštní znamení, ba i když ji přijal hříšně, přece jím má označenou duši. Nebude je s ní moci nikdy smýti, nikdy zahaliti nějakým závojem a je skryti před Bohem, anděly, svatými, zavrženými, ďábly... V životě i ve smrti, v nebi, očištcí, v pekle, po celou věčnost ponese křesťan na sobě své svátostné znamení. — Je to znamení, které přinese obzvláštní vyznamenání a větší blaženost těm, kteří přijdou do nebe; těm však, kteří budou zavržení, bude k tím většímu zatracení. — Je to znamení, které uděluje právo na obzvláštní ochranu Boží a na milosti, kterých nám je třeba, abychom přijetím té neb oné svátosti na sebe vzaté povinnosti náležitě plnití mohli.

2. Jak je vznešené a drahocenné. — a) My všichni patříme Ježíši Kristu. Jsme jeho majetkem především proto, že nás stvořil. Přináležíme mu, všemohoucímu Slovu, jako mu náležejí všechny věci, poněvadž skrze ně vše učiněno bylo: *v s e c k y v ě c í p o v s t a l y s k r z e n ě* (Jan 1, 3). — Jsme Kristovi, poněvadž on nás vykoupil. Naším duším, poskvrněným hříchem, hrozily věčné tresty spravedlnosti Boží. Aby nás od nich vysvobodil, obětoval Ježíš zásluhy svého narození v největší chudobě, svého pracovního života, svého utrpení a své přebolestné smrti. Vším právem mohl říci sv. Apoštol Korintským (I. 6, 20): *j s t e v y k o u p e n í z a c e n u v e l i k o u !* — Jsme Ježíšovi,

poněvadž on nám umožnil dosažení milosti posvěcující a s ní života nadpřirozeného. Patříme mu tak, jako stro-
mu patří jeho větve, listí, jeho květy, jeho ovoce; patří-
me mu tak, jako mně patří tyto dvě ruce, které k vám
vztahují s vroucími slovy: křesťané, pamatujte, vy
všichni náležíte Ježíši Kristu! — Než vy víte, co činí
majitel, aby poznal své věci: vtiskuje na ně svou znač-
ku. Podobně Ježíš Kristus, pán pánů, prohlašuje své
vlastnické právo na nesmrtelné duše svátostným zna-
mením, dle kterého je rozeznává on a je poznají všichni
ti, kteří jsou povoláni, aby vládli jeho dědictvím. B y l i
j s t e p o z n a m e n á n í, dí sv. Apoštol (Ef. 4, 30). Tak
tomu v Církvi bylo věreno za všech dob.

b) Nezrušitelné znamení je drahocenné, poněvadž
nám uděluje zvláštní duchovní práva.

Když člověk přijme křest, nezrušitelné znamení mu
uděluje právo na veškeré duchovní milosti, které Bůh
skrzes Církve uděluje. On tu k rozvoji svého života nad-
přirozeného může žádati udělení Ducha sv.; jeho hlado-
vějící a žíznící duše může požadovati pokrm nebeský;
když ztratí milost posvěcující, může kajícně prositi
o milosrdenství a pokoj pro duši; v hodině smrti má
právo na posilující a očišťující svaté pomazání; má právo
na zvláštní požehnání, když touží spojití své srdce se
srdcem jiným, své tělo s tělem jiným; a, cítí-li k tomu
povolání, Bůh mu neodpírá ani kněžského posvěcení,
k němuž nepřímou schopnost obdržel na křtu.

Když pak křesťan přijme svátost bířmování, nové
nezrušitelné znamení ho posiluje, aby dle víry své živ
byl, ji veřejně vyznával a pravdy její až i mučednickou
smrtí hájil.

Když konečně je křesťan vysvěcen na kněze, po-
slední znamení ho posvěcuje a vkládá, oh! div neslý-
chaný, do rukou jeho moc posvěcovati opět věřící. On
ve jménu nejvyššího kněze, Ježíše Krista, jehožto místo
zastává, může říkati: »Já tě křtím, já tě bířmuji, já tě
rozhřešuji, já ti žehnám.«

3. P o v i n n o s t i. — Ze vznešenosti a drahocen-
nosti nezrušitelného znamení vyplývají pro křesťana
svaté a veledůležité povinnosti, kterými hlavně jsou:

a) Úcta k právům Ježíše Krista a k jeho znamení na naší duši. Úcta k právům je základem veškeré spravedlnosti. Mezi nimi na předním místě stojí právo majetkové. A my jsme majetkem Ježíše Krista, poněvadž nás stvořil a vykoupil; nezrušitelné znamení potvrzuje toto jeho vlastnictví. Chováme v úctě tento majetek? Dobrý Bože! Co křesťanů za našich dní úplně zapomnělo na život nadpřirozený, kterého se jim ve svátosti křtu dostalo; co jich žije pouze pro zemi, pro hovnění svým choutkám a náruživostem; co jich v chtivosti majetku, důstojností a rozkoši v sobě dusí každou dobrou myšlenku, každou svatou touhu a stává se otroky nejzavilejšího tyrana, lidských ohledů! Ale i tito otroci nesou na čele napsané znamení, které není s tohoto světa, ale je znaméním Ježíše Krista!

Mějme v úctě práva Ježíše Krista a ctěme svátostné znamení! Který obraz má větší právo na naši úctu, než obraz Boží, vrytý do duší našich svátostným znaméním? Naší největší péčí tedy budiž, abychom tohoto obrazu nikdy neposkvrnili špatným skutkem! A kdybychom na neštěstí poznali, že jsme tak přece učinili a dosud neprosili Boha za odpuštění, nesetrvávejme v nekajících, poněvadž by to bylo novou potupou svátostného znamení!

b) Máme rovněž užívatí a dobře užívatí moci, kterou skrze toto znamení Bůh do duše naší vložil. Kdo má moc, cítí potřebu ji projevití. I svátostné znamení je moc, které nemáme nikdy nechatí ležeti ladem. A my tak přece činíme, když zapomínáme zákonů Božích a církevních využítkovávatí ke svému duchovnímu prospěchu! Když vidíme kněze, který zapomněl na své povinnosti a své svátostné znamení, právem mu vytýkáme, že se tak ponížil. Ale tu budme důslední a vytýkejme také sobě, když jsme v sobě nechali vyhasnouti život dle víry! Ale činíme tak? Nezrušitelné znamení, že jsme křesťané, volá po milosti Boží, a my o ni nedbáme! Znamení, že jsme vojiny Kristovými, nás volá, abychom bránili prapor Kristův, zákony Kristovy, Církev Kristovu, a my tu nečiníme nic! Co je mezi námi

těch, kteří ustupují před vítězí bezbožností a stydí se bojovat po boku Toho, jenž nás učinil svými vojíny! Jiní, místo aby bojovali, pouze naříkají a zbaběle volají: »Jsme ztraceni!« Ale je důstojno vojína před nepřítelem plakati? — A žel, co je dnes těch, kteří své svátostné znamení nechávají ležeti ladem! Nazvete to, jak chcete, ale já to nazývám nespravedlností a zradou.

Za císaře Diokletiana zuřilo krvavé pronásledování křesťanů. 16. července r. 305 byla předvedena před soud prokonsula v Cilicii mladistvá urozená žena, jménem Julita. As čtyřletého synáčka Quirika držela v náručí. Síň byla plna nástrojů k mučení.

— Kdo jsi? tázal se Julity přísně prokonsul.

— Jsem křesťanka! odpověděla ona jasným hlasem. A synáček žvatlal po ní: Jsem křesťan.

Tyran v nitru zuřil. Ale aby si aspoň synáčka naklonil, vzal ho na kolena a jal se ho laskati. Než malý Quirik ho škrabal do tváří, trhal mu vousy a volal: Jsem křesťan! A tu rozezlený tyran jím mrštil na kamennou dlažbu tak, že mu vytekl mozek. Julitu pak dal uvrhnouti do kotle vařící smoly a potom jí uťal hlavu.

Drazí moji! I vy jste křesťané! Osvědčujte to neohroženě před celým světem a celým životem svým, a pak svátostné znamení Kristovo na vašich duších bude vám znamením spásy!

VI.

Křest.

Jednoho večera, tak vypravuje evangelium, vyhledal učitel Zákona, jménem Nikodém, Pána Ježíše, o němž tušil, že by mohl býti zaslíbeným Vykupitelem. »Mistře,« oslovil Spasitele, »jdu poslechnout, čemu učíš, neb jsi od Boha vyslán; nikdo by nemohl činiti těch zázraků, které ty činiš, leč by Bůh byl s ním.« »Toužíš tedy,« děl mu Ježíš, »přijíti do království Bo-

žího; ale tu pravím tobě: »Nenarodí-li se kdo znova, nemůže viděti království Božího« (Jan 3, 3). Nikodém, vztahuje tato slova na znovuzrození tělesné, užasle děl: »Jakže, člověk tak starý jako já, že by se mohl znova naroditi?« Božský Mistr pak, chtěje ho poučiti, že mluví o znovuzrození duchovním, mu pravil: »Nenarodí-li se kdo znova z vody a Ducha svatého, nemůže vejíti do království Božího« (ib. v. 5). Poněvadž pak toto znovuzrození se děje na křtu svatém, poučme se dnes 1. co křest jest; 2. kdo jej ustanovil; 3. jak jest nutný.

1. Co jest křest. — Jako všechny ostatní svátosti, jest křest viditelné a působivé znamení vnitřní milosti. Viditelným znamením u něho jest předně voda, která se na křtěnce leje. Z toho, že hlavní vlastností vody jest obmývati a očišťovati to, co bylo znečištěno, lehce chápeme, proč bylo použito vody při první ze všech svátostí. Jeť účelem křtu obmývati a očišťovati od poskvrny hříchu prvotního a úplně shlazovati všechny jiné hříchy, kterých se člověk před přijetím této svátosti snad dopustil. — Při lití vody na křtěnce se zároveň říká: »Já tě křtím, t. j. já tě obmývám, já tě očišťuji ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.« Není možno jasněji vyjádřiti, že osoba, která je zevně obmývána vodou hmotnou, je vnitřně očišťována ode všech poskvrn hříchu vylitím na ni milosti Boží.

Kterak tu nežasnouti nad dobrotivostí, moudrostí a mocí Boží, který z živlu tak obecného a všude po ruce jsoucího učinil nástroj tak velikého divu, jakým je naše duchovní znovuzrození? Jak máme býti Bohu vděční, že nám skrze svátost křtu učinil tak snadným vstup do brány spásy!

2. Jeho ustanovení. — Tato svátost byla ustanovena od Pána našeho Ježíše Krista. Dle nauky sv. Otců a koncilu Tridentského se tak stalo při jeho křtu v řece Jordáně. Tehdy, jak píše sv. Augustin, přirozená voda dotekem se svatým člověčenstvím Spasitelovým od něho obdržela, když se jí stanoveným

způsobem použije, božskou moc znovuzrozdavati duše. Tehdy se slavnostně zjevila nejsv. Trojice, v jejímžto jménu se má duchovní znovuzrození uskutečňovati. Tehdy bylo slyšeti Boha Otce, kterak s výšin nebeských pronáší slova: Tento jest Syn můj milý (Mat. 3, 17). Syn Boží stál v řece, a Duch sv. se nad ním vznášel ve způsobě holubice. Při tom nebe se otevřelo, a nám dána byla naděje, že skrze křest sv. do něho vejdemo.

Než teprve po svém vzkříšení nařídil Ježíš Kristus apoštolům, aby se rozešli do celého světa učit všechny národy a je křtít: Odejdouce tedy, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého (Mat. 28, 19). Je tedy nepochybně, že Kristus Pán sám stanovil, kterak se má křest udělovati: totiž vodou a slovem Božím.

3. Jeho nutnost. — Sv. Petr, kníže apoštolů, srovnává křest s archou Noemovou (1 Petr, 3, 20). Jako za potopy světa byla archa jediným prostředkem k záchraně života tělesného, podobně od doby Krista Pána jest křest jediným prostředkem k získání života duchovního. Proto katechismus nás učí, že křest jest svátost nejpotřebnější, a že beze křtu nikdo, ani dítě, spasení dojíti nemůže.

a) Tu však někteří nepřátelé naší sv. víry volají: Kněží jsou ukrutní; posílají do pekla tak mnohé a mnohé proto, že jim nebylo vylito na hlavu trochu vody! — Ale povážili tito lidé, co praví? Tato obžaloba se netýká nás kněží, ale Krista Pána. Nebyli to přece kněží, ale sám Kristus Pán, jenž stanovil: Ne narodí-li se kdo znova z vody a Ducha svatého, nemůže vejíti do království Božího. A Krista Pána chcete vinit z ukrutnosti? Je to rozumné? — Neběží tu o trochu vody, ale o víru a poslušnost k Bohu, jenž stanovil: Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude (Mar. 16, 16). Ostatně neumírá se rovněž nedostatkem trochu chleba, jímž by se člověk nasytil, nedostatkem

trochu vody, již by uhasil žízeň, nedostatkem trochu léku, kterým by se uzdravil? — Kněží neposílají do pekla nikoho: ba přáli by si, aby do něho nepřišel skutečně nikdo. Proto, a jediné proto, vás poučují, vás upozorňují a vás zapřisahají, abyste používali všech prostředků, které nám dal Bůh, abyste do něho nepřišli. Při tom však nemohou jinak, než prohlásiti: kdo nechce uposlechnouti a sloužiti Bohu tak, jak On si přeje, a pak se zatratí, je to jeho vina.

Právě proto, že křest je tak nutný, může býti nahrazen křtem žádosti a křtem krve. Vysvětlím ihned, v čem tyto křty spočívají.

Křest žádosti. — Císař Valentin II. si přál býti pokřtěn od sv. Ambrože. Ale než se tak stalo, byl zavražděn. Sv. Ambrož pak v pohřební řeči o něm věřícím prohlásil: »Nermuťte se, že nedošel svátosti křtu. Vždy po něm toužil a žádal si ho ode mne. Jest jisto, že jeho touha jej obmyla.« Hle, císař ten byl pokřtěn ne sice vodou, ale žádostí.

Křest krve. — Tímto křtem byla pokřtěna nemluvňátka betlemská, jež Církev ctí jako svaté. Křtem krve byli pokřtěni všichni ti, kteří dříve, než přijali křest vodou, pro Krista byli umučeni, jako na př. sv. Emerenciana, která, jsouc ještě nepokřtěna, se modlila na hrobě sv. Anežky a při tom od pohanů byla ukamenována. Za prvních dob křesťanských pohané mnohdy vnikali do katakomb a pobíjeli jak křesťany, tak i katechumeny, kteří se na křest teprve připravovali. Tito katechumeni byli pokřtěni svou krví podle slov Kristových: Kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej (Mat. 10, 39).

b) A děti, které umírají beze křtu? Co bude s nimi? — Rozhodně neprijdou do nebe. Stojí totiž psáno: »Nic poskvrněného do slávy Boží nevejde!« (Moudr. 7, 25.) A každé dítě, které přichází na svět, je poskvrněno hříchem dědičným! — Někteří bohoslovci sice chtějí doufat, že takoví ubožáckové se spasí přece, jestliže jejich rodiče měli úmysl je dáti pokřtiti... Ale je to málo pravdě podobné. — Je

však zcela jisto, že takovéto nešťastné dítky nebudou se trápit s jinými zavrženými v pekle. Sv. Řehoř Naz. tu praví: »Nemluvňata přede křtem umírající nedocházejí ani věčné slávy, ani jich božský Soudce nezavrhne do pekla, poněvadž se neprovinila žádným hříchem osobním.« — Co se tedy s nimi stane? Dle učení valné většiny bohoslovců požívají takovéto děti jakési přirozené blaženosti: radují se na věčnosti asi podobně, jako lidé, kterým se na světě dobře vede. Než tato radost má se k radosti svatých v nebi tak, jako matné světlo lampy k jasnému světlu slunečnímu.

Drazí moji! Jak velice máme děkovati dobrému Bohu za svátost křtu, na níž jsme se stali křestany! Co je ještě dnes těch, kteří nejsou pokřtěni! Žijí dnes i mezi námi rodiče, kteří svých dítek křtí nedávají... Jsou dále protestanti, bludaři, u nichž se sice křest uděluje, ale mnohdy způsobem takovým, že je neplatný, neb aspoň jeho platnost valně pochybná... Jsou konečně celí národové pohanští... Ale tu vizte naše missionáře! V květu mládí opouštějí otce a matky, bratry a sestry, přátele a známé, domov a vlast, nedávajíce se zdržeti slzami staříčkových rodičů, kteří je oplakávají jako ztracené navždy, ale, jsouce plni apoštolské horlivosti, se plaví přes bouřlivé oceány, nebezpečné řeky, procházejí pralesy a pouštěmi, jen aby tamním pohanům přinesli milost křtu sv. a světlo evangelia.

I vy, drazí moji, můžete míti podíl na této z hluboké víry plynoucí záslužné činnosti jejich: můžete tak činiti podporováním Díla šíření víry. Sebe menší částkou na tento účel věnovanou přispějete pohanům k dosažení milosti křtu sv. a sobě získáte hojně duchovních milostí.

Účinky křtu.

Ve starších dobách Církve křesťané při křtu sv., který slavným způsobem přijímali na Bílou sobotu, oblékali bílé roucho, které pak nosili po celý týden. Toto roucho jak jim, tak všem, kteří je viděli, mělo připamatovávatí vznešené účinky a veliká dobrodiní, kterých se jim dostalo na křtu sv. I my jsme byli pokřtěni. Kněz sice nás na něm nepřioděl celé bílým rouchem, ale dal nám kolem krku bílé rouško, aby jim naznačil nesmírnou cenu této svátosti. Abychom tuto cenu aspoň poněkud pochopili, rozjímajme dnes o účincích svátosti křtu.

1. O d p u š t ě n í h ř í c h u d ě d i c n ě h o — je prvním a hlavním ovocem této svátosti. Náležitě je oceniti dovede pouze ten, kdo ví, jak hroznou kletbu uvrhl hřích dědičný na prarodiče naše a s nimi zároveň na celé pokolení lidské. Ztráta milosti a lásky Boží, věčná i časná smrt, to byly hlavní následky hřichu dědičného. Pod těmi sténalo ubohé člověčenstvo, až Ježíš Kristus svou smrtí na kříži smazal vinu Adamovu a ve svátosti křtu nám ustanovil spasitelnou koupel, v níž bychom byli očištěni od hřichu prvotního.

Nezproštuje nás sice křest všech následků hřichu dědičného, jako na př. zatemnělosti rozumu, náklonnosti ke zlému, nemoci, smrti, ale to je dílem prozřetelnosti Boží. Bůh nám tyto nedokonalosti ponechal, abychom pomocí nich prospívali ve víře a ctnostech; aby nám připomínaly, že tato země je pro nás pouhým vyhnanstvím. Osvobození od nich budeme teprve tehdy, až nadejde den všeobecného zmrtvýchvstání. Tenkrát přestanou nad námi panovati choroby, smrt; i všechny ostatní následky hřichu zmizet navždy.

2. O d p u š t ě n í v š e c h p ř e d e k ř t e m s p á c h a n ý c h h ř í c h ů. — Působí to ovšem jen u lidí dospělých, poněvadž malé dítky kromě dědičného, žádného jiného hřichu nemají. Proto dospělí, když při-

jímají křest, nepotřebují se zpovídati. Ba zpovídati by se ani nemohli, poněvadž, dokud nejsou křesťany, by u nich svátostné rozhřešení nemělo žádné platnosti. Jen když mají upřímnou lítost, křest v okamžiku smyje všechny jejich viny, byť jich bylo na miliony. Jak zázračná a požehnaná změna! Je vám povědomo, jak děsně vypadají malomocní: jsou plni odporných vředů a znetvoření tak, že z nich jde hrůza. A takovéto ubožáky Kristus Pán pouhým slovem: »Chci, buď čist!« přeměňoval v lidi čisté, zdravé a silné! Je to pouze matný obraz velikého zázraku, který činí trochu křestní vody na duších znetvořených hříchem.

3. P r o m i n u t í t r e s t ů v ě č n ý c h i č a s n ý c h. — Je vám známo, že za hřích těžký zaslouží člověk trest věčný v pekle, za hřích pak lehký trest časný, který by mu bylo odpykati buď zde na zemi, nebo po smrti v očistci. Na křtu sv. se křtěnci odpouštějí tresty oba dva. Je tu rozdíl mezi křtem a svátostí pokání. Při svátostném rozhřešení se odpouští rovněž trest věčný, ale trestu časného pouze část. A tak křesťané, když zbožně přijmou svátost pokání, se ochraňují před peklím, ale ne úplně před očistcem. Proto také se hříšníku po sv. zpovědi ukládá pokání, kdežto pokřtěnému nikoliv. Tomu křest s trestem věčným odpouští i všechny tresty časné. A tak, kdyby po křtu sv. člověk ihned zemřel a žádného nového hříchu se nedopustil, přišel by přímo do nebe.

Z toho však nesmíte souditi, že takto by bylo lépe s přijetím křtu sv. vyčkati až na konec života. Ne, poněvadž nás smrt může překvapiti v každém okamžiku. Odkládati se křtem proto, aby člověk mohl prostopášně žíti a pak se přece spasiti? Oh, jak lehce by se tu mohlo státi, že by nám Bůh za takovéto nekalé jednání milosti křtu sv. vůbec nepopřál!

4. Č i n í n á s d í t k a m i B o ž í m i. — Kterak bychom při této myšlence neměli zvolati se sv. Pavlem: »Co jest člověk, ó Pane, že jsi naň pamětliv? Učinils jej maličko menším než anděly, slávou a ctí korunoval jsi ho (Žid. 2, 7)?« Či mohl Bůh pro nás učiniti více,

než když nás na křtu sv. přijal za své dítky? Nepovznáší, nedojímá nás to, když můžeme, smíme, ba máme Boha nazývati svým Otcem, když smíme k němu volati »Otče náš«? A je-li Bůh Otcem naším, a my jeho dítkami, tedy tam u něho jest i domov náš, dědictví naše!

Jaká to milost! Kdo ji pochopí, vysloví? Bůh, jehožto dechem moře se pohybuje, jehožto vůlí světy povstávají, před jehož jasností slunce se v temnost ukrývá, ten všemohoucí, svrchovaně dokonalý Bůh jest Otcem naším, my jeho dítkami! A nebe, to sídlo nevýslovné blaženosti, kde Bůh svým vyvoleným tváří v tvář se zjevuje, jest naším dědictvím. Co jest svět s jeho radostmi, s jeho statky a poklady proti tomu, co duše věrou osvícená zde na zemi doufá a čeho tam jednou dosáhne!

5. Činí nás úd y Církve sv. — Církev má tolik dítek, kolik je pokřtěných: všechny je má zaznamenané ve svém dlouhém seznamu. Aby někdo byl přijat za člena některé společnosti, je mu třeba o to předem požádati. Podobně, má-li se někdo státi údem oné veliké společnosti náboženské, již jest Církev sv., je mu předem projíti onou branou, již jest křest, a který z nás činí její dítky. Když pak se někdo stane členem té neb oné společnosti, stává se zároveň účastným jejích práv, majetku a výhod, na které dříve nároku neměl. Podobně, když někdo přijme křest, stává se údem a dítkem Církve a má právo na všechny její poklady, milosti, tedy i na ty nejhlavnější, jimiž jsou sv. svátosti. Dříve na ně nároku neměl, neboť nemůže se udělovati bířmování, pokání a vůbec žádná svátost tomu, kdo není pokřtěn. Kdyby pak neokřtěný ze zloby neb omylem k některé svátosti přistoupil, nepřijal by ve skutečnosti žádnou svátost. Proto také říkáme, že křest je první ze svátostí.

6. Vtiskuje nezrušitelné znamení. — Konečně vtiskuje křest duši naší nezrušitelné znamení, kterým se ona stává pravým obrazem a podobenstvím Božím. Jako se zrcadlí na obličejích dítek podoba rodičů,

tak křtem svatým dochází člověk té nepochopitelné důstojnosti, že se stává obrazem a podobenstvím Otce nebeského. Proto pokřtěný člověk nosí a na věky nositi bude na duši své pečeť, nezrušitelné znamení, kterým se liší od nepokřtěných. A kdyby sebe více klesl, kdyby sebe více na sobě poskvřnil obraz Boží, ba kdyby i víru v Krista úplně zapřel, on zůstane přece pokřtěný. Ta pečeť, to znamení, které mu bylo vtisknuto na křtu sv., tím více a silněji bude žalovati na něho jednou před soudem Božím, čím více svou důstojnost křesťanskou zneuctíval a ji zapíral.

Křesťan Marinus, udatný voják, zasloužil si hodnost kapitána. Již jím měl býti jmenován, když tu před vojenského velitele předstoupil pohanský důstojník se slovy: »Ne Marinus, ale já mám býti jmenován kapitánem, poněvadž Marinus je nepřítelem bohů.« »Je to pravda, že jsi křesťan?« tázal se velitel Marina. »Ano, jsem!« zněla odpověď. A velitel na to: »Pak ti dávám tři hodiny na rozmyšlenou; buď smrt nebo odznaky kapitánské: vol, co ti je líbo!« Vyšel z prétoria, setkal se Marinus s biskupem cesarejským a vypravoval mu, co se stalo. Biskup zavedl jej do kostela ke křtitelnici. Jednou rukou mu ukázal na křtitelnici a druhou na meč, který Marinus dostal od císaře, a děl mu: »Vol, bratře, mezi důstojností křesťana a mezi odznaky, které ti nabízí císař.« Marinus neváhal a za několik hodin zkrvavělá jeho hlava padla k nohám katovým.

Drazí moji! Vzpomínejte často na veliké milosti, kterých se nám dostalo na křtu sv.: že jsme jím byli očištěni od hříchu dědičného, po případě i od jiných hříchů, že jsme došli odpuštění trestů za hříchy, se stali dítkami Božími, dědici království nebeského a údy Církve sv.! Když pak tělo, svět a ďábel budou nás lákati, abychom zapomněli, že jsme označeni znamením Ježíše Krista, dejme své důstojnosti křesťanské přednost přede vším ostatním! Tak jednou budeme i my míti podíl na veliké odměně, které se dostalo svatému Marinovi.

Praktické otázky při udílení křtu.

Jeden farář byl v noci volán k nemocnému. Kolem půlnoci se vracel zpět, a tu ušel na hřbitov, který byl nedaleko fary, dvě osoby, jak se skrývají za pomník. Co to? Snad zloději, kteří se chystají vyloupiti chrám? Ale ne, nebyli to zloději. Byla to ubohá matka a její přítelkyně, jež tajně chtěly pohřbíti děcko, přes měsíc staré, které náhle beze křtu zemřelo. Zdálo se silným, zdravým, a proto odkládali se křtem den ze dne, čekajíce, až přijede kmotr ze vzdáleného místa. Než žel, dítě najednou zemřelo. Poněvadž pak to bylo v kraji, kde dle přísnější církevní kázně nekřtěňátka nemají býti pohřbena ve svěcené zemi, šla ubohá matka pohřbíti do ní dítko své tajně v noci. Co as vytrpěla při hrozném vědomí: mé dítko umřelo beze křtu a umřelo tak mou vinou!

Z tohoto případu vyplývá, jak důležitě jest, abychom si zopakovali následující otázky, týkající se udílení křtu sv.: 1. k d y má dítko býti pokřtěno; 2. k d e má býti pokřtěno; 3. jak é j m é n o se mu má dáti; 4. jak é k m o t r y mu vyvoliti.

1. K d y? — Co nejdříve po narození, a to:

a) z lásky k n o v o r o z e ň á t k ů m. Jsouť ona v ustavičném nebezpečení smrti, i tehdy, když se zdá, že jsou zdravá a silná. Jak velikou zodpovědnost by rodiče na sebe uvalili, kdyby jejich vinou dítě zemřelo beze křtu sv.!

b) z lásky k B o h u. Vždyť Bůh teprve na křtu sv. nalézá na dítku zalíbení a přijímá je za dítko své. — A nevelí rodičům rovněž i láska ke Kristu, aby co nejdříve vyhověli jeho příkazu: Nechte dítek jíti ke mně (Mar. 10, 14)?

c) z lásky k s o b ě s a m ý m. Která matka, který otec si nepřejí, aby jejich dítko bylo co nejkrásnější? Nuže, na křtu sv. se mu dostává milosti posvěcující a

s ní krásy tak neskonale, že sv. Teresie, uzřevši krásu duše dítko právě pokřtěného, byla jí tak unesena, že prohlásila, že by byla ochotna život svůj obětovati za to, kdyby mu tuto krásu mohla zachovati až do smrti.

d) z lásky k celé své r o d i n ě. Rodiče v pokřtěném dítku budou míti ve svém středu světce a anděla, který bude svolávati požehnání s nebes na celý dům jejich!

A tak je zcela jisto, že ten, kdo bez důležitých příčin značnější dobu — bohoslovci praví přes 10 dní — se křtem dítko odkládá, se dopouští hříchu těžkého. Někteří liknaví rodiče tak činí proto, že čekají na kmotra. Ale což, kdyby dítko zemřelo a nečekalo, až kmotr přijde? Ostatně naleznou kmotra i v Čechách, a není třeba ho volati až odněkud z Ameriky! Je pak možno přivést ke křtu i zástupce nepřítomného kmotra! — Jiní opět čekají, až se matka uzdraví, aby křest oslavili. Těm však odpovídám: Zajistěte nejprve duši dítko: to je důležité. A později, nikdo vám v tom nebrání, oslavte jeho narození pro život věčný, jak za vhodné uznáte!

2. K d e ? — V kostele, skrze ruce kněžské, aby to byl křest slavný. Je to zlořád a pohrdání Bohem, když se někde žádá, aby kněz šel za dítětem do domu. V soukromém domě křestní obřady nemají žádného smyslu. Kněz na př. při slavném křtu dítko ode dveří chrámových uvádí do kostela a mu volá: V e j d i d o c h r á m u B o ž í h o. Ale kterak je může uváděti do chrámu v soukromém domě? Ne, úkon tak svatý, jako jest křest, má se konati na místě svatém!

Jinak ovšem sluší se zachovati při křtu z nouze, kterým se posluhuje na každém místě. V takovémto případě je dovoleno křtiti i nekněžím. Ovšem, pokud je možno, má to býti z těch, kteří jsou přítomni, osoba nejváženější a nejschopnější. Ale jinak může křtiti každý člověk, i dítko, ba i protestant, žid, bludař a pohan, jen když chtějí činiti to, co činí Církev, třebaš i v moc křtu samého nevěřili.

Kdybys tedy, křesťane, nahodil se k tomu, že by umíralo nemluvňátko nepokřtěné, pokřti je; prokážeš

mu tím největší dobrodiní. Ale musíš se při tom zachovati následovně:

a) Musíš si v mysli předsevzítí, že budeš činiti to, co ustanovil Kristus, když rozkázal křtíti.

b) Musíš k tomu mítí vodu, nejlépe svěcenou. Kdyby však té nebylo, vodu přirozenou ze studně, z řeky, struhy, ze sněhu vytlačenou, ne však pouhý sníh, led neb nějakou jinou tekutinu, která není voda.

c) Vodou tou musíš, je-li možno, políti hlavu dítěte; jinak aspoň některý úd jiný. Podotýkám tu: vodu musíš liti. Jeden lékař mi vypravoval, že, vida dítě v nebezpečení smrti, smočil prst ve vodě a ukápl na hlavu jeho dvě neb tři kapky. Křest tento nebyl platný. Voda musí t é c i !

d) Konečně v tom okamžiku, kdy vodu leješ, ne dříve, ne později, musíš říci slova: Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

K tomu podotýkám, když se takto z nouze pokřtěné dítěto uzdraví, že je přísnou povinností donéstí je do kostela, aby na něm byly doplněny modlitby a obřady křtu slavného.

3. J m é n o. — Dle přání Církve má to býti jméno některého svatého. Proč? Aby v něm mělo ochránce a přimluvce u Boha ve všelikých potřebách duchovních i tělesných, aby v něm mělo vzor ctnosti a svatosti, jímž by se v životě řídilo. Co souditi o těch rodičích, kteří dávají dětem jména sice líbozvučná, ale svěťácká a pohanská a tak je zbavují vzoru a ochrany sv. patrona? Což pak jména Josef, Petr, Pavel, Jan, Václav, Antonín, Anežka, Ludmila, Františka, Anna, Cecilie a na sta jiných velikánů Církve katol. nám nepodávají úžasné vzory hrdinnosti, moudrosti, učenosti a mravní dokonalosti? Po příkladě otců našich dávejte dítkám svým jména svých zbožných předků; budou to rozhodně jména svatých, a od vás to bude jednání křesťanské!

4. K m o t ř i. — Než nejen v nebi, ale i na zemi má býti křtenci přidělen zvláštní zastánce — křestní kmotr. Mnozí kmotrové si myslí, že úkol svůj úplně

vyplnili, když se zapsali do matriky a dítěti dali do vínku nějaký dar. Ne tak! Církev sv., přejíc si mítí kmotry při křtu, si počíná jako opatrný věřitel, jenž při půjčování peněz žádá, aby se za dlužníka někdo zaručil. Podobně kmotři mají ručiti a pečovati o křesťanské vychování křtěncovo, zvláště zemrou-li jeho rodiče nebo se o jeho vychování nestarají. Ten, kdo by svých kmotrovských povinností plniti nemohl neb nechtěl, za kmotra volán býti nemá. Proto pravím:

a) Křestní kmotr má k tomu mítí p ř i m ě ř e n ý v ě k. — Nemají to tedy býti děti. Věc je zcela jasná: ty samy ještě potřebují náboženského vyučování a výchovy, kterak by tedy mohly vyučovati a vychovávatí jiné?

b) Má to býti k a t o l í k — ne tedy nekatolíci, odpadlíci. Neb u takových by bylo nebezpečství, že by dítě, místo aby je k pravé víře vedli, naopak, je od ní odvraceli.

c) Má to býti k a t o l í k d o b r ý. — Nemají tedy býti bráni za kmotry lidé nevěřící a nábožensky chladní, lidé, kteří občanský sňatek uzavřeli, pohoršlivý život žijí. Či kterak by ve víře mohli utvrzovati jiné ti, kteří svým životem ji zapírají?

d) Má znáti aspoň z á k l a d n í p r a v d y našeho náboženství. — Jak smutné jest, když se ke křtu dostaví za kmotra takový, který se nedovede pomodliti ani V ě ř í m v B o h a, ba ani ne O t ě n á š !

Jak vypravují církevní dějiny, byl diakon sv. Muritta křestním kmotrem jistému Elpidoforovi. Tento Elpidofor později od víry Kristovy odpadl a stal se pronásledovatelem křesťanů. Muritta se nad tím rmoutil, častěji ho napomínal, ale marně. Jedenkráte Elpidofor před četným zástupem lidu odsuzoval křesťany na smrt. Tu před něho předstoupil sv. Muritta, vytáhl bílé roucho, v něž věrolomný Elpidofor byl oblečen na křtu sv., a drže mu je před očima, k němu zvolal: »Viz, bezbožníče, tento oděv, jenž před trůnem božského Soudce na tě bude žalovati. Na křtu sv. ti byl znamením nevinnosti, ale tehdy bude znamením tvého od-

souzení. Co si počneš, bídniče, až na tebe zvolá Pán: »Kterak jsi sem vešel, nemaje roucha svatebního? Svážíce ruce i nohy jeho, uvrzte jej do temností zevnitřních!« — A Elpidofor, celý jsa zmaten a zahanben, utekl.

Katoličtí rodičové! Dávejte dítky své křtiti co nejdříve po jejich narození; dávejte je, pokud jen trochu možno, křtiti v kostele; dávejte jim na křtu jen jména svatých a volte jim za křestní kmotry dobré katolíky! Vy pak, kteří některému dítku již kmotry jste nebo budete, mějte svědomitou péči o jeho věčné spasení, jako ji měl diakon sv. Muritta. Buďte ujištění, že Bůh vám tuto vaši péči odplatí stonásobně!

IX.

Obřady při udílení křtu.

V prvních dobách Církve byl křest udílen tak, jako nyní křest z nouze. Klamali bychom se, kdybychom měli za to, že sv. Petr a apoštolové v den letnic, ihned po seslání Ducha sv., v Jerusalemě zřídili křtitelnice se svěcenou vodou a pak teprve oněm třem tisícům na víru obrácených udíleli křest sv. Ne, posvátné obřady byly od Církve k vlastnímu křtu připojeny teprve postupem času, ale již v dobách prastarých, ba apoštolských. Ony nic nepřipojují a nemohou připojiti k podstatě křtu, ale činí jej mnohem velebnějším a lidskému rozumu vhodně naznačují úžasné účinky, které křest v duši působí. Můžeme je rozdělit na obřady: 1. před vlastním křtem, 2. při křtu samém, 3. po křtu sv.

1. Před vlastním křtem. — Kmotři přinášejí dítko, které má přijmouti křest, ke dveřím chrámovým a tam s ním zůstávají státi; do kostela s ním nevcházejí. Má se tím naznačiti, že člověk nepokřtěný k Církvi nenáleží a proto nemá práva vstoupiti do domu Božího. — Kněz, oděn jsa rochetou a

štolou barvy fialové, přijde ke kmotrům a nejprve se táže, k t e r a k c h t ě j í t o m u d í t k u ř í k a t i. Ti vysloví jméno budoucího patrona dítěte. Jak jsme si již pověděli, má to býti jméno některého svatého. — Nato se kněz křtěnce táže, č e h o ž á d á o d C í r k v e B o ž í ? A když kmotři ve jménu jeho odpověděli, že víru, která člověku dává život věčný, připomíná kněz křtěnci, že, chce-li do života věčného vejít, musí zachovávat dvě přikázání lásky, totiž lásky k Bohu a k bližnímu. — Než jak by je mohl zachovávat, kdyby mu v tom překážel zlý duch, ďábel? Hříchem prvotním jsme upadli do jeho moci, stali jsme se jeho sluhy. Abychom tedy mohli sloužit Bohu, jest třeba, abychom z jeho moci byli vysvobozeni. A to právě se stává na křtu sv. Naznačuje to následující krásný obřad: Jako Kristus Pán po svém zmrtvýchvstání ve večeradle na apoštoly dechl a jim udělil Ducha sv., tak kněz na křtěnce p o t ř í k r á t e d ý c h á a potom poroučí zlému duchu, aby přestal vládnouti v tom dítěti a učinil místo utěšiteli Duchu sv. Aby pak se to s ním snáze stalo, a aby křtěnec tím spíše plnil přikázání lásky k Bohu a k bližnímu, znamená jej kněz dvojím z n a m e n í m s v. k ř í ž e, na čele, aby se nestyděl před lidmi ukazovati se jako křesťan; pak na prsou na znamení, aby se nestal nikdy nehodným veliké důstojnosti dítěte Božího, ke které je právě povyšován. — Potom, jak to činíval Pán Ježíš s nemocnými, k l a d e kněz p r a v í c i na hlavu křtěncovu a tak naznačuje, že od té chvíle bude pod ochranou Církve. Při tom Boha prosí, aby křtěnce zprostil veškeré zaslepenosti srdce a pout hříchů, aby tak mohl s radostí zachovávat přikázání Boží a prospívat ve všem dobrém. — Nato mu kněz dává do úst s v ě c e n o u s ů l. Sůl je obrazem moudrosti, dodává chuti pokrmům a je chrání před porušením. Kněz tak křtěnce vyzývá, aby si zaliboval ve věcech Božích a chránil v sobě pravdy sv. víry před veškerým porušením. — Poněvadž pak proti tomuto dílu Božímu dojísta bude působiti úhlavní nepřítel spásy křtěncovy, následuje nové zařikání zlého ducha, načež kněz opět znamená křtěnce na čele sv. křížem, znova klade ruku na jeho

hlavu, a pak, vkládaje konec štoly na jeho tělo, přijímá ho do Církve, aby byl účasten zásluh Ježíše Krista. Vložením štoly mu zároveň povoluje vstup do domu Božího, při kterém se s kmotry modlí Apoštolské vyznání víry a Otčenáš. Modlí se Věřím v Boha, že Ježíš Kristus řekl: Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude (Mar. 16, 16); modlí se Otčenáš, poněvadž život křesťanův má býti ustavičnou modlitbou.

2. Při křtu samém. — U křtitelnice se kněz s křtěncem zastavuje, činí nová zaříkávání ve jménu tří božských osob a pak pomazává slinou uši a nozdry jeho, jak to učinil Ježíš s hluchoněmým (Mar. 7, 33) a se slepým od narození (Jan 9, 6), modle se při tom, aby měl uši stále otevřené pravdám sv. evangelia tak, aby je chápal ve vší jejich vznešenosti; aby měl pohotově nadpřirozený čich, by stále a plně pocítoval nebeskou vůni nauky křesťanské. — Poněvadž pak to je úplně nemožné, kdyby se předem rozhodně neodřekl tří úhlavních nepřátel své spásy, táže se kněz křtěnce, zda se odřeká ďábla, jeho skutků a jeho pýchy. Obdržev od něho skrze ústa kmotrů kladnou odpověď, chce mu k plnění tohoto slibu vyzískati pomoci a posíly Boží. Proto ho maže na prsou a mezi lopatkami olejem křtěnců, a to ve způsobě kříže. Smysl tohoto obřadu jest hluboký. Za starších časů mazali se veřejní zápasníci olejem, aby jejich těla byla svěží a hladká, aby se svým soupeřům snáze vymknouti mohli. Nám všem jest bojovati proti nepříteli našemu ďáblu; a mazání sv. olejem ve způsobě kříže značí prosbu, aby Bůh křtěnci pro zásluhy Ježíše Krista udílel té milosti, aby také on v boji proti zlému duchu byl vždy svěží a jeho nástrahám lehce se mohl vymknouti. — Pak kněz zaměňuje štolu fialovou za bílou na znamení radosti, že křtěnec již již má přejíti ze stavu hříchu a věčné smrti do stavu milosti a věčného života. — Poněvadž již od počátku Církve křtěnci před přijetím křtu vyznávali svou víru v nejsv. Trojici, činí tak i dítě a na otázky kněze: věří-li v Boha Otce i Syna i Ducha sv., ústy kmotrů odpovídá: Věřím. —

Ač bez křtu nikdo nemůže dojiti spasení, přece Bůh k němu nikoho nenutí. Proto se kněz bezprostředně přede křtem křtěnce táže: Chce-li býti pokřtěn? Teprve když křtěnec odpověděl: Chci, lije dle rozkazu Kristova na něho vodu, říkáje slova: Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. A již se tu stal veliký div: Jako voda umývá tělo, byla duše křtěncova obmyta od hříchu dědičného a všech hříchů přede křtem spáchaných; jako voda tělo osvěžuje, tak je on duchovně znovuzrozen; jako voda mírní horkost v nemoci, tak je v něm umírněna horkost duševní, t. j. náklonnost ke hříchu.

Oh, jak plesají andělé a svatí v nebi, jak se raduje Církev sv. a obzvláště jak se radovati má křtěnec, když mu na křtu sv. bylo popřáno státi se dítkem Božím! Ale když se mu dostalo tak velikého štěstí, má také zvláštní povinnosti. Ty pak krásně naznačují obřady

3. P o k ř t u s v a t é m. — Kněz maže křtěnce na temení hlavy sv. k ř i ž m e m na znamení, že se stal křesťanem a náleží Kristu. Ve Starém zákoně byli mazáni sv. olejem a zváni pomazanými Páně proroci, velekněží a králové. Když pak i on se stal pomazaným Páně, má po způsobě proroků hlásati Krista světu; má jako velekněz býti mužem modlitby; má jako král panovati sám nad sebou, přemáhaje všeliký hřích. — Nato klade kněz na křtěnce b í l é r o u š k o a připomíná mu, aby je přinesl bez poskvrny až před soudnou stolicí Boží. Na křtu sv. se duše jeho stala čistou, bílou jako sníh, a on se má starati, aby ji po celý život svůj uchránil čistou od všeliké poskvrny hříchu. Křesťane, střež si pilně nevinnosti, které se ti dostalo na křtu sv.! Kdybys však přece, nedej Bože! ji ztratil, hled' si ji ihned vyzískati! Pamatuj, jak by ti bylo, až by před Kristem Soudcem tvůj anděl strážný ti zvolal: Věrolomníče, pohled' na své roucho křestní, které bylo znamením tvé nevinnosti, a viz, co jsi z něho učinil! Odejdi pryč, křivopřísežníku! — Pak dává kněz kmotrům, vlastně křtěnci, do rukou h o ř í c í s v í c í. Sv. Karel Bor. dí, že světlo té svíce znamená víru, která má osvěcovati rozum náš;

teplo, které vydává, že znamená lásku k Bohu a k bližnímu; a ta okolnost, že hořící svíce je třeba držeti vzhůru, že znamená křesťanskou naději, která nás má od světa odlučovati a povznášeti k Bohu. Svíce ta rovněž značí dobrý příklad, který dle slov Ježíše Krista máme dávatí svým spolubližním: **T a k s v ě t s v ě t l o v a š e p ř e d l í d m í, a ť v í d í s k u t k y v a š e d o b ř é a v e l e b í O t c e v a š e h o, j e n ŝ j e s t v n e b e s í c h** (Mat. 5, 16). Drazí moji! Nedopusťte nikdy, aby zhasla víra, křesťanská naděje a láska v srdcích vašich! Dbejte, abyste dle příkladu moudrých panen z evangelia kdykoliv s lampami, plnými oleje dobrých skutků, mohli vyjítí vstříc Ženichu nebeskému a zároveň s ním mohli zasednouti na hostinu svatební! — Konečně kněz jmenuje křtěnce jeho jménem a ho propouští se slovy: »Odejdiž v pokoji, a Pán budiž s tebou!« Drazí moji! Kéž drahocenný pokoj, Kristem vám udělený, stále zůstane ve vás a nikdy vás od něho neoddělí! Stane se tak skutečně, když si svrchovaně budete vážití velikých dobrodiní, kterých se vám na křtu sv. dostalo, a svědomitě plnití veliké povinnosti, které jste v něm na sebe vzali.

X.

Křestní slib.

Pán náš Ježíš Kristus nazývá křest novým zrozením, bez něhož není možno dosáhnouti království Božího: **N e n a r o d í - l i s e k d o z n o v a z v o d y a D u c h a s v a t é h o, n e m ů ŝ e v e j í t í d o k r á l o v s t v í B o ŝ í h o** (Jan 3, 5). Apoštol sv. Pavel právě naopak jej nazývá smrtí a pohřbením. A křest skutečně je jedním i druhým: je smrtí a pohřbením člověka hříšného, syna kletby a hněvu Božího; zároveň pak je zrozením člověka nového, syna milosti a lásky Boží. Pohřbení byvše s Ježíšem Kristem, jenž na kříži dosti učinil za hříchy naše, povstáváme s ním skrze nesko-

nalé zásluhy Jeho k životu novému, nadpřirozenému. Než tento nový, na křtu sv. počínající život, nám ukládá vznešené a svaté povinnosti. Jsou jimi 1. věřiti v Boha a ve pravdy, které zjevil; 2. odřeknutí se ďábla, jeho pýchy a jeho skutků; 3. žítí dle nauky a příkladů Ježíše Krista.

1. Věřiti v Boha a ve všechny pravdy, které zjevil. — První otázka, kterou sluha Boží klade tomu, kdo se dostavuje ke křtu sv., jest tato: Čeho žádáš od Církve Boží? Křtěnec pak odpovídá: Víru. Po předběžných modlitbách a bezprostředně před udělením svátosti křtu se kněz křtěnce znova a několikrát táže na hlavní tajemství té víry, o kterou přišel žádati: »Věříš v Boha Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země? Věříš v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, narozeného a ukřižovaného? Věříš v Ducha svatého, svatou Církev obecnou?« a p. d. Na všechny tyto otázky dítko, ústy svého kmotra, odpovídá: »Věřím.« Ale toto prohlášení není žádným slovem prázdným a bezvýznamným. Ono je vážným slibem, slavnostním závazkem, přísahou, pronesenou před tváří nebes i země, že celým srdcem bude věřiti a ústy vyznávatí všechny pravdy, obsažené v Apoštolském vyznání víry. Vy tedy všichni, kteří jste přijali křest svatý, nezapomínejte, že jste na sebe vzali povinnost podrobovati svého ducha nauce Církve svaté a věřiti slovu Ježíše Krista. A toto slovo vám je hlášáno ústy těch, jimž božský Spasitel děl: »Odejdouce, učte všechny národy« (Mat. 28, 19), t. j. ústy papeže, biskupů, duchovních správců, kteří mají povinnost vás ve víře vyučovati... Než co je dnes křesťanů, kteří na tento první závazek, který na křtu sv. na sebe vzali, zapomínají a až příliš ochotně nastavují uši nepřátelům své víry, kteří se dávají svěsti bludy, lžemi a potupami, které proti ní vymýšlejí a šíří lidé, schopní jakékoli nesvědomitosti a klamu, jen když si tak dopomohou k lepšímu soustu chleba! Je to víra pevná, která se kolísá, viklá a se nechává zahaliti temnostmi pochybností? Je to víra neohrožená, která nedovede státi pevně

z bázně před nějakým úsměškem, nějakou potupou? . . . Je to víra živá, která se bojí projevití navenek konáním dobrých skutků? . . . Máte-li víru, dokazujte a proveďte ji svým životem! Hořící svíce, kterou kněz po křtu sv. vložil do vašich rukou, neměla jiného významu, než aby vám uvedla na mysl, že víra vaše má zářiti jako pochodeň uprostřed světa a na všechny strany šířiti světlo dobrého příkladu a svatého života.

2. **O d ř e k n o u t i s e z l é h o d u c h a , j e h o p ý c h y a j e h o s k u t k ů .** — Druhou povinností, kterou křesťan na křtu sv. na sebe vzal, je odřeknutí se ďábla, jeho pýchy a jeho skutků. Dříve než kněz od křtěnce žádá vyznání víry a ho poznamená sv. olejem, se ho táže: »Odříkáš se zlého ducha?« a on odpovídá: »Odříkám.« — »Odříkáš se všech jeho skutků? — Odříkám. — Odříkáš se vši jeho pýchy? — Odříkám.« Sv. Otcové, aby tím spíše učinili pochopitelnou důležitost tohoto slibu, nazývají jej smlouvou, smlouvou uzavřenou mezi námi a Bohem, slibem slavnostním a největším ze všech slibů. Je to slib, jak píše sv. Ambrož, který byl nejen zaznamenán při zápise vašeho křtu, ale i v knize života, kterou vede Bůh sám. Tu pak, odřeknuvše se zlého ducha, jste se zavázali, že se již nikdy nestanete jeho otroky hříchem; vzali jste na sebe závazek, že budete potíratí nezřízené žádosti svého těla, kterých ďábel jako vnadidla používá, aby vás strhl do svých osidel a dostal znovu pod svou vládu.

Pýchou zlého ducha je třeba rozuměti tento svět, který se řídí zásadami úplně opačnými od zásad evangelia, a je ovládán, jak píše sv. Jan, pýchou, lakotou a smyslností: *Všecko, co jest ve světě, žádost těla jest a žádost očí a pýcha života* (1 Jan 2, 16). Ježíš Kristus hřměl proti tomuto světu; a vy byste mohli, aniž byste zrušili svou přísahu, státi se jeho následovníky a jeho otroky? Ostatně božský Spasitel náš děl: *Nikdo nemůže dvěma páním sloužiti* (Mat. 6, 24) . . .

3. **Ž í t í d l e n a u k y a p ř í k l a d ů J e ž í š e K r i s t a .** — Pánem, kterému jste na křtu sv. se za-

vázali sloužiti, jest Pán náš Ježíš Kristus. On vás vykoupil z potupného otroctví ďáblova; on vás na křtu očistil od vašich hříchů; on vám na něm udělil svou milost posvěcující a vás obohatil neskonálními zásluhami svého utrpení a své smrti. Na křtu sv. jste se stali jeho učedníky a údy jeho Církve. Není tu přísnou povinností vaší, abyste s ním zůstali nerozlučně spojeni? Nebylo by to od vás svrchovaným nevděkem, kdybyste žili podobně jako ti, kteří jsou nepřáteli vašeho Pána? Když jste byli znovuzrozeni v Ježíši Kristu na křtu sv., je třeba, abyste mohli stále volati se sv. Pavlem: Žiji již nikoli já, nýbrž žije ve mně Kristus (Gal. 2, 20). A jakým způsobem se projevuje život? Děje se tak myšlenkami, slovy, skutky. Na křtu sv. jste se zavázali, že své myšlenky, své názory, své tužby uvedete v soulad s myšlenkami, názory a tužbami Ježíše Krista, že ve svých slovech a rozhovorech budete se řídit duchem evangelia, že dle toho, jak žil a se choval Kristus, budete žiti a se chovati i vy...

Marně se zoveme křesťany, nejsme-li následovníky Ježíše Krista! Mučedník sv. Tiburcius často káral jednoho křesťana, jménem Torquata, že svým životem víru zlehčuje. A ten, nemoha snést napomínání světce, šel ho jako křesťana udat k soudu. Aby pak svou zradu ukryl, dal se s ním zavřít do žaláře. Oba byli předvedeni před prefekta Fabiana, který se Torquata tázal, jakého je vyznání. Ten odpověděl, že je křesťan. Ale sv. mučedník s hrdinnou odvahou se ihned proti tomu ozval: Torquatus si přivlastňuje jméno, které mu nikterak nenáleží. A tu se jal vypočítavati, jak se nekřesťansky a svěťácky chová a nakonec dodal: Takový člověk není hoden názvu učedníka Kristova; on je na potupu evangelia a hanbou pro křesťany! — A zanedlouho se ukázalo, že měl úplnou pravdu, neb Torquatus cď víry odpadl.

Drazí moji! Na křtu sv. jste na sebe vzali tři veliké závazky: že chcete věřiti v Boha a ve vše, co zjevil; že se odříkáte zlého ducha a že dle nauky a příkladů Ježíše Krista chcete býti živí. Buďte jim

věrní, neb v den posledního soudu Bůh neuzná za své a nepřipustí do své slávy než ty, které shledá ve všem podobnými Ježíši Kristu, svému Synu, jenž s ním žije a kraluje na věky věkův.

XI.

Bířmování.

Na křtu sv. se rodíme k životu novému, životu nadpřirozenému v Ježíši Kristu. Než žel! sotvaže poněkud povyroste a přijdeme do rozumu, již tu vystávají nepřátelé uvnitř nás, nepřátelé kolem nás, a hledí nás o tento nový život připravit. Na nás pak jest, abychom jako neohrožení vojíní povstali na jeho obranu. A těmi nás činí Pán náš Ježíš Kristus ve druhé ze svých svátostí, ve svátosti bířmování. Věnujme dnes svou pozornost této svátosti. Vizme 1. kdo ji uděluje; 2. jak ji uděluje; 3. jaký význam mají obřady při jejím udělování; 4. kdo ji má přijmouti.

1. Kdo ji uděluje? — Biskup. Na křtu sv. jsme se stali poddanými Ježíše Krista, bířmování z nás činí jeho vojíny. A tu, jako nováčky odváděti, přísahu od nich přijímatí nepřisluší nějakému pouhému četaři, ale vyššímu důstojníku, podobně k přijímání nových vojínů Kristových nestačí pouhý kněz, kterýkoli farář; ale je k tomu třeba biskupa. — Jako v umění je úkolem mistra dodávati dokonalosti obrazu, soše, dílu rozpracovanému od žáků, podobně v bířmování doplňují biskupové nadpřirozené dílo, započaté kněžími na křtu sv.

2. Jak ji uděluje? — a) Vztahuje ruce nade všechny bířmovance a vyprošuje jim sedmero darů Duha svatého.

b) Klade pravici svou na hlavu každého bířmovance zvlášť a maže jej sv. křížmem na čele, děláje

mu na něm kříž a říká slova: »Znamenám tě znamením kříže a posiluji tě křížmem spasení ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.«

c) Dává každému bířmovanci lehký políček, říká: »Pokoj s tebou.«

d) Modlí se nakonec nade všemi bířmovanci, dává jim svaté požehnání a propouští je.

3. V ý z n a m o b ř a d ů. — a) V z t a h u j e r u c e n a d e v š e c k y b i ř m o v a n c e a v y p r o š u j e j i m d a r y D u c h a s v. — Je pravda, přijali jsme Ducha sv. již na křtu, ale ve svátosti bířmování na nás sestupuje v plné míře a se všemi svými dary. Posiluje nás ve víře, dodává nám odvahy, abychom ji před světem neohroženě vyznávali, věrně plnili její příkázání, bránili ji proti všem útokům a raději vše možné vytrpěli, než abychom ji zradili.

b) K l a d e p r a v í c i n a h l a v u b i ř m o v a n c o v u. — Ve starém zákoně patriarchové, proroci, velekněží své slavnostní modlitby doprovázeli vkládáním rukou. I patriarchové Nového zákona, apoštolové Ježíše Krista, používali vkládání rukou, jak potvrzují Skutky apošt., aby udíleli Ducha sv. Odtud má původ opětovné vkládání rukou, jež se děje při udílení bířmování.

c) M a ž e j e j s v. k ř í ž m e m. — Co jest sv. křížmo? Je to smíšenina oleje olivového a balzámu, který biskup na Zelený čtvrtek světí. Obě tyto hmoty mají hluboký význam. O l e j v s o b ě c h o v á t u c n o s t; je to obraz plnosti darů a milostí, které od Ducha sv. sestupují na bířmovance. Olej má zvláštní přednost, že oživuje tělesné údy a činí je hbitými; proto za starých dob se zápasníci mazali olejem, aby se posílili a učinili nepřemožitelnými v boji. I to je překrásný obraz vnitřní síly, udílené od Ducha sv., kterou se stáváme schopnými hbitě vládnouti zbraněmi duchovními, abychom zcela jistě zvítězili nad světem, tělem a ďáblem. — B a l z á m p a k, j e n ŝ c h r á n í t ě l a p ř e d h n í l o b o u, n a z n a č u j e v z n e š e n o u m i l o s t, k t e r é s e b i ř m o v a n c i d o s t á v á, a b y s e u c h o v a l č i s t ý m o d h n í l o b y h ř í c h ů a s e t r v a l v d o b r ě m. — Balzám kolem sebe šíří líbeznou vůni,

což znamená, že bířmovanec má kolem sebe šířiti líbou vůni ctností a tak jiným dávati dobrý příklad.

d) **N a č e l e.** — Jako je hlava nejřednější částí těla, tak opět čelo je nejřednější částí hlavy; je vystaveno zrakům všech; kdo se nad něčím pyšní, nosí vysoko čelo. A křesřan je od biskupa mazán na čele, aby si zakládal na tom, že je synem Božím, zapsaným mezi vojíny Ježíše Krista. — Na čele se rovněž jeví stud a bázeň; a bířmovanec je mazán na čele na znamení, že se nemá nikdy styděti za jméno »křesřan«, že nemá nikdy blednouti před nepřáteli.

e) **V e z p ů s o b ě k ř í ž e.** — Dává se mu tím naučení, že všelikou naději má skládati v kříž Pána Ježíše, v němž je spása, život a zmrtvýchvstání naše; že, chceme-li mítí podíl na slávě Spasitelově, zároveň s ním máme nésti kříž. Dokonalý křesřan ochotně trpí s Kristem Pánem a pokládá za kříž, když by měl žiti bez kříže.

f) **L e h k ý p o l i č e k.** — I ten není bez hlubokého významu. Bířmovanec, stav se vojínem Kristovým, má jako dobrý vojín pro Ježíše Krista ochotně snášeti potupy a pronásledování. — Víme dále, že za starých dob lehkým úderem, daným před soudcem, býval otrok propouštěn na svobodu; v pozdějších pak dobách rovněž lehkým úderem se dalo pasování na křesřanské rytíře. A v bířmování pokřtěný člověk dostává lehký poliček na znamení, že nabývá svobody dítka Božího, a že se stává hodným sloužití Králi nebes i země, jemužto sloužití je více než kralovati.

g) Při udílení poličku pronáší biskup slova: **P o k o j s t e b o u,** čímž bířmovanci naznačuje, že boje a utrpení, když jim jako vojín Kristův bude čeliti a je přemáhati z lásky k Bohu, ho učiní podobným ukřižovanému Vykupiteli a již zde na zemi mu dají okoušeti onoho sladkého vnitřního pokoje, jenž blaží duši, když jsme dostáli své povinnosti, a jenž je zárukou pokoje věčného, kterého požívati bude v nebesích.

4. **K d o j i m á p ř i j m o u t i ?** — Bířmování tak, jako křesřt, k dosažení věčné spásy nevyhnutelno není. Je jisto, že pokřtěné dítky, umrou-li dříve, než přijdou

do rozumu, dosáhnou věčné spásy i bez biřmování. Tu stačí, že odcházejí na věčnost ve stavu posvěcující milosti Boží. Ale jakmile dosáhnou sedmého roku, již pro ně počíná povinnost, ba závaznost, biřmování přijmouti. A tu, kdo by mohl, ale nedbal tak učiniti, dopustil by se těžkého hříchu. Bylo by to od něho velikou urážkou Boha, poněvadž by pohrdal drahocennou zbraní a mocnou ochranou proti nepřítelům svého spasení, kterou mu v této svátosti připravil Ježíš Kristus. Sv. Otcové vypravují o jistém Novatovi, jenž biřmování zanedbal, že se stal velkým bludařem a bídně skončil; celé toto jeho neštěstí připisují tomu, že pohrdl sv. biřmováním.

Drazí moji! Vy dospělejší zajisté všichni jste svátost biřmování přijali. Ale tu buďte pamětlivi hlubokého významu posvátných obřadů, které při jeho udílení biskup nad vámi konal! Jako vojíní Kristovi pod praporem jeho neohroženě bojujte; však přijde čas odměny!

Dějepisec Sultonius vypravuje následující událost: Caesar Augustus jednoho dne se ubíral po ulici města Říma, když tu před něho předstoupil starý vojín, který po dlouhá léta pro něho bojoval. »Caesare,« jal se prositi, »jsem chudý vojín, sestárlý ve stínu tvých vavřínů. I o to málo, co jsem měl, jsem byl nespravedlivě připraven. Zastaň se mne!« Caesar se obrátil ke svému pobočníku se slovy: »Jdi a vyřiď senátu, aby tomuto muži zjednal spravedlnost!« Ale vojín si tu rozhalil na prsou šat, ukázal na nich jizvy po ranách a děl: »Caesare, já jsem tě hájil osobně v bitvě u Aktia, a ne skrze zástupce!« A Caesar, zahanbiv se, šel osobně do senátu, aby dal onomu věrnému vojínu učiniti po právu.

Drazí moji! Ježíš Kristus bude mnohem spravedlivější, než kterýkoli mocnář pozemský. Budeme-li pro něho bojovati zde na zemi, on sám osobně, svými vlastními ústy bude hájiti naši věc před soudní stolicí svého Otce. Proto volám se sv. Pavlem jednomu každému z nás: Pracuj jako dobrý bojovník Krista Ježíše! (2 Tim. 2, 3).

Účinky sv. bířmování.

Nově odvedení vojíní bývají svěřování zvláštnímu důstojníkovi, který při výcviku jim je nápomocen radou i skutkem, je učí zacházeti se zbraní, jak mají konati útok na nepřítele, jak ho mají obkličovati, jak ustupovati, zkrátka ve všem, co v boji vede k vítězství. Než oč více mají zapotřebí pomoci a vedení ti, kteří ve svátosti bířmování berou na sebe povinnost bojovati proti nepřátelům své spásy! Proto zcela vhodně a oprávněně se k ní berou kmotrové, kteří bířmovancům mají býti vůdci v prospívání ve ctnostech, v neohroženém vyznávání víry a je utvrzovati v tom, co tato svátost v nich působí. Rozumí se tedy samo sebou, že to mají býti katolíci bířmovaní, dospělejšího věku a žádní veřejní hříšníci. Neb jak by ti v nich mohli účinky sv. bířmování přiváděti ke stále většímu rozkvětu? A které jsou tyto účinky? Jsou hlavně tři. Bířmování 1. rozmnožuje milost posvěcující; 2. vtiskuje bířmovanci nezrušitelné znamení bojovníka Kristova; 3. uděluje zvláštní milost, abychom víru statečně vyznávali a podle ní živi byli.

1. Rozmnožení milosti posvěcující. — Na křtu sv. jsme milosti posvěcující nabyli; ve sv. bířmování Duch sv. působí, že se jí bířmovanci dostává více, že se v něm rozmnožuje, že jí je pln. Jak skvělý je to účinek! Či nepřeje si člověk, který se z těžké nemoci pozdravil, aby měl zdraví a síly více? Nepřeje si rolník, když zasívá símě v ornou půdu, aby se hojně rozmnožilo? A který člověk, pečlivý o spásu duše své, by si nepřál, aby stále silnější a zdravější byla jeho duše, aby símě na křtu sv. do ní zaseté, se v ní rozmnožilo stonásobně? A to právě se děje ve sv. bířmování.

2. Nezrušitelné znamení. — Ustavičný boj panuje o nadvládu nad dušemi lidskými: vedou jej

Kristus a satan. Dějiny nejsou ničím jiným, než vypravováním o tomto zápolení. Jak mezi národy vzdělanými, tak i barbarskými vidíme tato dvě království proti sobě ozbrojená. Skrze křest člověk vstupuje do království Ježíše Krista, syna Božího, a bere na sebe povinnosti dobrého občana, věrného poddaného. Skrze bířmování vstupuje do vojska Kristova, aby bojoval pod jeho praporem. A tu tajemně se vtiskuje na jeho duši pečeť velikého Krále, kříž, znamení síly, předzvěst vítězství. Balzám s jeho čela brzo zmizí. Ale znamení tímto balzámem učiněné zůstane věčně vryto na duši, takže bířmovanec nemůže nikdy ze služby, ke které se zavázal, sběhnouti, aniž by nebyl ihned a kdekoliv od svého Velitele poznán. Sběh z vojska pozemského může odhoditi zbraň, odložit vojenský šat, přetvořiti svůj obličej, někam utéci a skrýti svou zbabělost. Sběh z vojska Božího by se marně snažil zahladiti znamení vojína Kristova se svého čela. Ono mu bude v nebesích k větší slávě a tam zářiti podobně, jako se skví velké válečné vyznamenání na prsou udatného vojína; pro zavrženého bude neskonalou pohanou, jako je pohanou výtka zrady pro vojína, který opustil své vojsko a přešel k nepříteli.

3. Zvláštní milost. — Působení této milosti je viděti na apoštolech. Jak slabí a bázlivi byli před příchodem Ducha sv., a jak se stali pevnými a neohroženými, když ho přijali! Tu otevřeně se prohlašují za učedníky Ježíše Krista, původce života, kterého Židé vydali na smrt; vystupují ze svého večeřadla a hlásají onomu lidu bohovraždnému, že Ježíš vstal z mrtvých, že ho viděli, s ním mluvili a jedli. Od hlásání evangelia nebyly jich s to odvrátiti ani hany, ani potupy, ani rány, ani žaláře. Radují se, že mohou trpěti pro svého božského Mistra; ba jdou vesele na smrt, aby zpečetili svou krví svědectví, které vydávali pravdě o zmrtvýchvstání Páně.

Nejinak tomu bylo u prvních křesťanů. Nadešla pronásledování, a tu Neroni, Domitiáni, Deciové, Diokletiáni vymýšleli nejkrutější muky, aby je vyhubili. Na kříže je věšeli, na skřípce napínali, na kolech lá-

mali, na hranicích pálili, na rozžhavených roštích smažili, kleštěmi drásali, dravé zvěři předhazovali . . . Ale což? Znavili se spíše katané mučením, než mučedníci muk snášením.

Krásný příklad této neohroženosti nám podává mučednická smrt legie thebánské. Tvořilo ji asi 6600 křesťanských vojáků, sloužících ve vojsku císaře Maximiána, proslulých zbožným životem a divy udatnosti. Velel jim tribun Mauritius, o němž sami nepřátelé Kristovi nevěděli, zda více vyniká neohrožeností v bitvách, nebo stálostí ve vyznávání své víry. Tito lovové byli na pochodu z Říma do Galie; překročili již Alpy a stanuli před nepřítelem. Schylovalo se k boji. Maximián, který osobně vojsku velel, před útokem nařídil obětovati bohům. Mauritius se svou legií se tomu hleděl vyhnouti. Ale Maximián, zuřivý nepřítel křesťanů, to zpozoroval a legii nařídil obětovati. »To neučiníme nikdy!« — odpověděl jménem všech Mauritius. »Bojovati pro tě budeme na život a na smrt. Ale abychom zapřeli svého Boha, to nikoliv. Můžeš nám vyrvat srdce z těla, ale ne ze srdce Krista! Maximián zuřil a nařídil, aby ona legie byla decimována. Metají losy, 660 nevinných vojáků je pohotově jíti na jatky. — Nerozumní vojíni, tak zajisté by zvolali lhostejní katolíci našich dnů, nač popuzovati tyrana a podstupovati smrt? Povolte, oběťujte! Jste vojíni a křesťané: jako křesťané se klaňte Ježíši; jako vojíni oběťujte s ostatními! — Tak by mluvila náboženská lhostejnost, ale ne tak Mauritius. Ten zvolal: »Přátelé, nadešla chvíle, abyste vydali o Ježíši Kristu svědectví nejslavnější, svědectví krve. Budete váhati? Jste ji ochotni v bitvě prolíti pro císaře a nechtěli byste tak učiniti pro toho Boha, jenž ji pro vás prolil na kříži?« Potlesk vojáků přerušil jeho slova. Ze 660 vojáků ani jeden se nevíklá, ani jeden nepovoluje, ale všichni padají mrtvi k zemi pod meči katanů. Maximián, vida to, zuří tím více: znova je metán los, a nových 660 hrdinů jde na porážku, ale opět žádný se nestává zrádcem své víry. — Maximián tu ztratil úplně rozum, poručil vojsku legii obklíčiti a rozsekati na kusy. Stalo se tak; všichni

padli, velebíce Pána. — Vidíte, bázlíví vojíní Kristoví, onu horu mrtvol? Víte, co říkají ona hrdla usekaná, ony proudy krve? Mně dí, že jediné pravá je víra naše, a ten, kdo se proti ní vzbouří, že je zbabělec, zrádce Ježíše Krista.

Namítnete mi: Proč bířmování takovéto stálosti ve víře nedodává i nyní? Ale na to odpovídám opět otázkou: Jak tuto svátost dnes mnozí přijímají? Nehodně. A co prospěje drahocenná tekutina tomu, kdo by ji naléval do nečisté nádoby? A pak: I když přijmeme bířmování náležitě, dostane se nám účinků této svátosti pouze jaksi ve stavu skrytém. Člověk, obdařený neobyčejnou silou, si tuto sílu zpravidla uvědomí teprve tehdy, když jí při nějakém siláckém výkonu použije. Nejinak tomu je i v řádě nadpřirozeném: toliko tehdy, když se k tomu naskytne příležitost, jeví se moc svátosti bířmování. Vidíme to zcela jasně v naší době na neohroženosti katolíků, krutě pronásledovaných v Číně, Mexiku... A u nás v Čechách? Jak dlouho tomu je, co kostely, kláštery nám byly zabírány? Posvátné sochy nám kácejí, kříže vyhazují, náboženství se tupí a zlehčuje... Ale co tu vidíme? Katolíci se probouzejí, nedbají potup a ran, organisují se pod praporem Kristovým, a tyto organisace katolické rostou tak, že nevěra z nich již dostává strach. A katolický tisk, tato moderní zbraň uvědomělého katolíka, nabývá den ze dne většího rozmachu, a dnes jej vidíme i v rukou katolíků takových, kteří nedávno vůbec nevěděli, že nějaký existuje.

K nim, draží moji, připojte se i vy! Buďte probudilými, neohroženými, věrnými vojíny Kristovými a číňte čest vznešenému znamení, které biskup ve svátosti bířmování vtiskl na vaše čela!

Povinností bířmovanců.

Před svým nanebevstoupením oznámil Pán Ježíš apoštolům, že na ně sestoupí Duch sv., je naplní svou silou, a že o něm, o Kristu, budou vydávati svědectví v Jerusalemě a po všem Judsku i Samařsku a až do končin země. A skutečně: Dleli ještě při zavřených dveřích ve večeradle a trvali jednomyslně na modlitbě... s Marií, matkou Ježíšovou (Sk. ap. 1., 14). A tu náhle povstal s nebe hukot, jako když táhne silný vítr, a oni viděli sestupovati na sebe Ducha sv. v podobě ohnivých jazyků (Sk. ap. 2, 2). Ihned byli proměněni v lidi nové a neohroženě počali kázati jméno Ježíše Krista, nic se nebojíce krutosti Židů, kteří vydali na smrt jejich božského Mistra. Jako apoštolové, tak i všichni křesťané přijímají Ducha sv. ve svátosti bířmování, a on v nich působí tytéž účinky, jen když ji svatě přijmou. Rozjímáme dnes o povinnostech bířmovanců 1. před přijetím svátosti bířmování; 2. při sv. bířmování; 3. po sv. bířmování.

1. Před sv. bířmováním. — Abychom se o nich náležitě poučili, připamatujme si, jak apoštolové se připravovali na přijetí Ducha sv. a) Pán náš sám očistil duše jejich v den před svým utrpením, před ustanovením nejsv. svátosti oltářní, a jim řekl: Vy jste čisti (Jan 13, 10). Je nutno, aby se křesťan rovněž takovýmto způsobem připravoval na přijetí svátosti bířmování, aby byl čist od každého smrtelného hříchu, aby předem ve svátosti pokání si očistil duši ode všech poskvrn. Dle učení Církve je bířmování svátostí živých, totiž jednou z těch, kterých nelze rádně přijmouti, leč ve stavu posvěcující milosti Boží. Předstoupiti před biskupa s duší poskvrněnou těžkým hříchem a chtíti od něho obdržeti sv. bířmování, by znamenalo dopustiti se svatokrádeže. Tato první podmínka k hodnému přijetí této svátosti je přísně přikázána a naprosto nutná.

b) Dále je třeba, abychom byli poučení o hlavních pravdách sv. víry, o hlavních povinnostech katol. křesťana a obzvláště o tom, co se týče svátosti biřmování. Ač tato druhá podmínka není tak nevyhnutelně nutná jako první, přece je svrchovaně důležitá. Čím více totiž kdo zná své náboženství, tím více si váží milostí, které ono udílí, a tím více je s nimi s to věrně spolupůsobiti a jich býti hodným. Jinak přijímá poklad, jehož ceny nezná, a nečerpá z něho žádného užitku. Apoštolové, než vstoupili do večeřadla, byli poučení o pravdách sv. víry samým Ježíšem Kristem. Ale přes to, jak jim božský Mistr jejich doporučil, v sebranosti mysli a na modlitbách se připravovali na přijetí toho nebeského Ducha, který je měl dokonale vyučiti v pravdě, naplniti je v ní zalíbením a láskou k ní. Zdá se, že Církev pouze opakuje vroucí prosby jejich, které vznášeli k nebesům, když na Hod Boží svatodušní pěje: **P ř i j ě d ě , ó D u š e p ř e s v a t ý , a s e š l i s n e b e s p r a m e n s v ě t l a b o h a t ý !**

c) Vroucí touha utvrditi se ve víře křesťanské, toť je třetí nutně potřebná podmínka k náležitému přijetí svátosti biřmování. Co Bůh od biřmovance žádá, je obzvláště srdce. A duše prostá, pokorná, poslušná a plná touhy po svatosti, i když by nebyla příliš učená, je vždy mnohem způsobilejší k přijetí jeho milostí, než duše, ve vědě sice zběhlá, ale bez lásky, pokory a obzvláště bez touhy po křesťanské dokonalosti.

Je tedy zapotřebí, abychom, po příkladě apoštolů, v ústraní od světa, v sebranosti mysli, modlitbou a postem se připravovali na přijetí Ducha sv. a hojnosti jeho darů.

2. **P ř i s v . p ř i j í m á n í .** — Jaké city tu mají naplňovati naše srdce? Tytéž, jako při sv. přijímání. Ve svátosti oltární totiž skutečně a opravdově přijímáme druhou božskou osobu, Ježíše Krista, ve svatém biřmování pak skutečně a opravdově božskou osobu třetí, Ducha sv. Je tedy třeba, abychom tu byli naplnění živou věrou, hlubokou pokorou, vroucí láskou, opravdovou lítostí nade všemi svými hříchy, vroucí touhou po

přijetí Ducha sv. a jeho darů, které jsou tak vznešené a velice nutné, abychom byli dokonalými křesťany.

3. P o s v. b i ř m o v á n í. — Biřmovanec již tím, že k sv. biřmování přistupuje, skládá slib, že se vynasnaží, a) aby učení Kristovo vždy lépe poznával, je před světem vyznával a příkázání jeho věrně plnil; b) bude-li toho třeba, že bude pro víru všeliké obtíže a protivenství snášeti. Tento pak slib svůj má po sv. biřmování často obnovovati, a to obzvláště

a) k d y ž o b n o v u j e s l i b k ř e s t n í. — Na křtu sv. stal se, jak známo, dítkem Božím, synem Krista Krále. Který zdárný syn by nebránil, nezastával svého otce, když ho někdo tupí, zraniti neb docela zabítí chce? A my ve sv. biřmování jsme se stali bojovníky Ježíše Krista. Máme-li pak povinnost hájiti Krista jako synové, máme ji rovněž jako jeho bojovníci. Když tedy vzpomínáme na svůj křest, máme vzpomínati i na biřmování; a když obnovujeme slib křestní, máme obnoviti i slib svého biřmování.

Když vojin obdrží záslužný peníz za svou udatnost, bývá na něm psáno, kdy, kterého roku a dne, pro vlast a krále bojoval. A nevzpomíná rád i po letech na ten den, kdy si ho vydobyl? — Bojovník Kristův znak nezrušitelný obdržel v den svatého biřmování; znak ten nese na duši ve svém životěездеjším a podrží jej v životě věčném. Nemá-liž i on na ten den pamatovati, nemá-liž mu den ten býti dnem svátečním? A jak jej má zasvětiti? Slyšením mše sv., svatou zpovědí a obnovením svého slibu. Dále tak má učiniti

b) v e v ý r o č n í d e n b i ř m o v á n í;

c) n a s v á t e k s v ě t c e, j e h o ž t o j m é n o p ř i s v. b i ř m o v á n í p ř i j a l, a

d) o s v á t c í c h s v a t o d u š n í c h. — Hody svatodušní jsou dnové, ve kterých sestoupil Duch sv. na apoštoly. Když křesťan v ty dny slyší sv. čtení, když slyší o ohnivých jazycích, o prudkém větru, o podivném mluvení rozličnými jazyky, o divech, které se toho dne daly, a kterými se obrátily tisícové na víru Kristovu; a když vidí, že v ty dny plesá celý obor země, celá Církev Kristova: jen on by měl zůstatí chlad-

ným, jen on by neměl vzpomenouti, že i jemu byl dán Duch sv.? Ne, to není možné! Proto i v ty dny volejme: »Pane, tobě věrni zůstaneme! Víry tvé se nespustíme! Ji chceme hájiti slovem, skutkem, majetkem i životem svým! Duchu sv., posiluj nás ve slibě tom!«

Drazí moji! Jestliže jste náležitě nevyplnili podmíněk před sv. biřmováním, z nichž nejdůležitější jsou: býti ve stavu posvěcující milosti Boží, vycvičení ve víře a dobré skutky; jestliže jste přijali tuto svátost nehodně, vězte, že jste se dopustili veliké chyby, že jste těžce zhřešili proti Duchu sv. Neztrácejte však veškeré naděje. Aspoň nyní provinění svého litujte, upřímně se z něho vyzpovídajte, a nejvyšš dobrotivý Bůh dá se uprositi a ve svém neskonálním milosrdenství oblaží vás velikými účinky sv. biřmování aspoň od nynějška. S milostí sv. biřmování si víru zachováte, vítězně proti nepřátelům své spásy bojovati budete a dosáhnete koruny věčné slávy.

XIV.

Svátost oltářní.

Velikou lásku prokázal nám Ježíš Kristus tím, že ustanovil svátost křtu, ve které býváme zrozeni k životu novému, nadpřirozenému. Rovněž velikou lásku nám prokázal ustanovením svátosti biřmování, ve které se nám dostává od Ducha svatého posílnění, abychom víru svou statečně vyznávali a dle ní živi byli. Než veškeré poklady lásky své k nám Kristus Pán takřka vyčerpал ve svátosti oltářní. A právě tuto svátost počněme studovati. Vizme dnes 1. co jest, 2. jaký je základ naší víry v ní, 3. popatřme na některé námitky proti ní.

1. Co jest? — Je to posvěcená hostie.

a) Hostie. — Touto hostií je chléb, připravený z rozemletých zrn pšeničných a vody a upečený na ohni, což nám připomíná tělo Kristovo, které pro nás tolik

trpělo; je to chléb nekvašený, což znázorňuje čistotu a svatost těla Kristova; je to chléb okrouhlé podoby, čímž má býti naznačeno, že pod jeho způsobou je přítomen Bůh, jenž právě jako kruh, nemá začátku ani konce. — Touto hostií jest víno z hroznů vytlačené, do něhož se přilévá několik kapek vody. Tato voda do vína přimísená má nás připamatovávatí jednak na božskou a lidskou přirozenost v Kristu Pánu, jednak na krupěje vody, které po jeho smrti na kříži s poslední krví z boku jeho vytekly.

b) Je to hostie p o s v ě c e n á, posvěcená knězem sloužícím mši sv. a pronášejícím nad ní divotvorná slova: T o t oť j e s t tě l o m é; t o t oť j e s t k r e v m á. Tato slova totiž, sotvaže byla pronesena, způsobují, že se chléb a víno mění v tělo a krev Pána našeho Ježíše Krista. Mění se tu podstaty chleba a vína v podstaty těla a krve Kristovy. Při tomto přepodstatnění způsoby chleba a vína — chuť, barva, vůně, váha, tvar — zůstávají nezměněny. Těmi se Ježíš ve sv. hostií halí as tak, jako při svém proměnění na hoře Tábor, kde oblak světlý zastínil jej (Mat. 17, 5). Takto zahalen dlí v posvěcené hostií v celé své božské osobě, živý, oslavený, jak sedí v nebesích na pravici svého věčného Otce, a to tak dlouho, dokud způsoby chleba a vína trvají.

2. Z á k l a d t é t o v í r y. — Je jím Ježíš Kristus. Neklamné slovo jeho je nám důvodem k víře v tak veliké tajemství. On totiž tento veliký zázrak

a) učiniti slíbil. — Bylo to na poušti. Zástupy několika tisíc lidí tam po tři dny naslouchaly slovům jeho s takovou dychtivostí, že by byly málem zhynuly hladem. A tu Kristus Pán, vida to, slitoval se nad nimi a několik málo chlebů a rybiček rozmnožil pro ně tak, že jedli všichni a nasýtili se (Mat. 14, 20), a že ještě sebrali dvanáct plných košů drobtů. Lid, vida tento úžasný zázrak, byl pln nadšení a chtěl jej učiniti králem. Ale Ježíš se tu uchopil slova a děl: »Čím jsem vás nyní nasýtil, byl pouhý chléb pozemský. Ale dám vám chléb pravý s nebe, a kdo z toho bude jísti, živ bude na věky.« Lid tu toužebně volal:

»Pane, povždy nám dávej ten chléb.« A Ježíš jim slavnostně prohlásil: »Chléb, který já dám, tělo mé jest. Tělo mé vpravdě a krev má vpravdě jest nápoj. Nebudete-li jísti těla Syna člověka a pítí jeho krve, nebudete míti v sobě života« (Jan 6, 27—56).

b) Slib svůj splnil. — Nadešel večer oné noci, ve které byl zrazen (1 Kor. 11, 23). Ježíš se ve večeradle jerusalemském loučil se svými apoštoly. Byla to chvíle, kdy každé milující srdce hledí svým drahým zanechatí něco na památku. A tak učinil i Pán Ježíš: Vzal do rukou chléb, díky činil, lámal a řekl: Vezměte a jezte: to jest tělo mé. Pak vzal i kalich řka: Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má (Mat. 16, 28).

A tu se táží: Pamatujete se, kterak Kristus Pán zvolal: »Lazare, poď ven!« a kterak Lazar, jenž již čtvrtý den tlel v hrobě, v okamžiku vyšel z něho živ a úplně zdráv? Pamatujete se na mrtvou dceru Jairovu, kterou Kristus pouhým slovem »Dívko, vstaň!« vzkřísil k novému životu? Pamatujete se na ženu, která po dvanáct let trpěla nezhojitelným krvotokem, kterak se dotkla pouze lemu roucha Ježíšova a v témž okamžiku uzdravena byla? — Nuže, byl-li Ježíš Kristus při poslední večeři ještě Bohem, jakože byl, pak slova jeho: Toto jest tělo mé; toto jest krev má měla tutéž moc, jako když zvolal: Lazare, poď ven! dívko, vstaň! — a to, co tehdy v rukou držel, bylo jeho tělo a jeho krev. — Když pak doložil

c) to činite na mou památku — dal apoštolům a s nimi zároveň i jejich nástupcům, kněžím, moc konati tentýž zázrak, který vykonal sám. A tak, kdo věří v božství Ježíše Krista, je nucen také věřiti, že tento Ježíš Bůh je na oltářích našich skutečně a podstatně přítomen.

3. Námitky. — a) Je-li tomu vpravdě tak, proč se nedá Ježíš ve svaté hostii aspoň někdy viděti nebo nějak cítiti? Ale to mé cko, má ruka, má chut, všechny mé smysly mi praví, že i po posvěcení je chléb stále chlebem a v kalichu že je stále víno, nic více, než předtím!

Odp. — Nedává-li se Ježíš Kristus v posvěcené hostii nějak pozorovati, činí tak proto, abychom mohli osvědčiti víru svou a obohatiti se tím většími zásluhami pro nebe. — A pak, kdyby v ní dlel v plném lesku svého božství, co by bylo s námi? Když apoštolové, kteří při jeho proměnění na hoře Tábor spatřili pouze nepatrný záblesk jeho slávy, padli jako omráčení na tvář svou na zem, kterak bychom byli ohromeni při pohledu na jeho velebnost teprve my! — Ostatně není pravda, že Ježíš Kristus nikdy nepodal žádného důkazu o své přítomnosti ve svátosti oltární. Naopak je pravda, že Bůh učinil mnoho velikých zázraků, aby svou skutečnou přítomnost v ní potvrdil. Tak na př. zůstaly sv. hostie v ohni neporušeny; ukradené hostie vydávaly zvláštní záři, aby byly nalezeny; tekla krev ze sv. hostií; hostie se vznášely ve vzduchu; Kristus v hostii vzal na sebe postavu dítky neb beránka; mnozí svatí udržovali se naživu pouze sv. přijímáním, jako na př. sv. Kateřina S., sv. Růžena z Limy, sv. Lidvina a j. A jsou to většinou události historické a zcela přesně zjištěné. To pak nám stačí, abychom smýšleli tak, jako sv. Ludvík, král francouzský: K tomu totiž jednou přispěchali jeho ministři, celí jsouce vzrušení, aby se šel spěšně podívati na podobný zázrak, který se stal v jednom kostele pařížském. On však klidně odpověděl: »Jděte spíše zavolat nevěrce; mně takovýchto důkazů není třeba; mne má víra ujišťuje zcela pevně, že Ježíš Kristus je pod svátostnými způsoby opravdu přítomen.

b) Ale kterak je možno, že Ježíš Kristus dlí v nebi a zároveň v jedné, ve stu, v tisících hostií; v jednom, ve stu, v tisících kostelích po celém katolickém světě?

Odp. — Kterak je možno, táží se opět já, že Bůh je přítomen všude, na všech místech? Že duše naše je celá ve všech částech našeho těla? Že slunce se odráží ve všech zrcadlech? — Odpovídám dále: Mám v hlavě myšlenky, které vám nyní s tohoto posvátného místa pronáším. Tyto myšlenky sestupují do mysli vás všech, kteří mě pozorně posloucháte. Je-li pak možno, aby tytéž myšlenky byly v mysli mé a zároveň v myslích

vašich, proč by nemohl týž Ježíš Kristus býti v nebesích a zároveň ve všech katolických kostelech? — Konečně nezapomínejme, že tělo Pána Ježíše ve svátosti je ve stavu oslavném, jaké měl po svém zmrtvýchvstání: proto nesmíme rozhodovati, co je u něho možno a nemožno, dle svých těl smrtelných.

Ne, drazí moji, nelámejme si zbytečně hlav snahou pochopiti, jak je Ježíš ve svátosti oltářní přítomen: starost o to přenechejme jemu! Nám nechť postačí, že z jeho neklamných úst zcela jistě víme, že je v ní přítomen skutečně, jako to postačilo milionům věřících od dob apoštolských až po naše časy!

Zařetme v duchu svém do Lurd. Je dne 21. srpna 1889 odpoledne. Za účasti mnoha tisíc věřících koná se tam procesí s velebnou svátostí k zázračné jeskyni. Četní nemocní leží na nosítkách kolem a lid velikým hlasem Krista ve svátosti za ně prosí: »Oh, Pane, uzdrav tyto naše nemocné!« Biskup Potockhof staví monstranci na oltář a vzývání se zdvojnásobuje: »Ježíši, v Tebe věříme, v Tebe doufáme, Tebe milujeme! Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!« Nadchází okamžik sv. požehnání, a tu jedna na smrt nemocná žena na svém lůžku usedá, povstává, volajíc: »Jsem uzdravena, jsem uzdravena!« A byla by běžela obejmouti monstranci, kdyby okolo stojícími nebyla zadržena. A již tu jiná nemocná, chromá, náhle povstává ze svého kočárku, připojuje se ke třetí, rovněž právě uzdravené, a obě ruku v ruce pevným krokem následují velebnou svátost, jsouce vděčností celé u vytržení. — Co následovalo po patření na tak veliké zázraky, nadšení, které se lidu zmocnilo, není s to žádný lidský jazyk vysloviti.

Oh, drazí, po příkladu tohoto lidu oživme víru svou v Ježíše ve svátosti i my a volejme z hloubi srdce: »Pochválena, pozdravena budiž nejsv. svátost oltářní, ve které Ježíš Kristus, jakožto Bůh a spolu člověk, jest přítomen!«

Proč Pán Ježíš nejsv. svátost ustanovil.

Svátost oltářní je tak veliká, že její vznešenosti a velebnosti jedním slovem nikterak nelze vyjádřit. Proto má názvy velmi četné. Jmenuje se **svátost oltářní**, poněvadž se na oltáři koná a na něm ve svatostánku ukládá. Říkáme jí **nejsvětější svátost**, poněvadž nás netoliko, jako ostatní svátosti, posvěcuje, nýbrž samého původce veškeré svatosti, Ježíše Krista, v sobě chová. Jmenuje se **Tělo Páně**, poněvadž v ní dlí Pán Ježíš se svým oslaveným tělem jako Bůh a spolu člověk. Jmenuje se **chléb nebeský**, poněvadž se nám v ní za pokrm uděluje Vykupitel, příšlý s nebe. Jmenuje se **chléb andělský**, poněvadž nás činí podobnými andělům. Jmenuje se **pokrm na cestu do věčnosti**, poněvadž je posilou umírajícím. Jmenuje se **eucharistie**, což znamená dobrořečení, poněvadž Kristus, když ji ustanovoval, dobrořečil. A proč ji Kristus Pán ustanovil? Z více důvodů. Popatřme aspoň na tyto tři:

1. aby i jako člověk mezi námi dlel;
2. aby byl pokrmem našich duší; 3. aby nám své utrpení a svou smrt ustavičně připomínal.

1. Aby i jako člověk mezi námi dlel. — Bůh jest láska. Proto také vše, co činí, činí z lásky. Z lásky nás stvořil, z lásky nás vykoupil, z lásky nám uchovává život. Byla to láska Boží, jež vložila do našich křehkých a hynoucích bytostí touhu býti mu ustavičně nablízku, na něho patřit, z jeho přítomnosti se těšit. A on, aby této vrozené touze naší vyhověl, se lidstvu ustavičně zjevuje ve svém tvůrčím díle, ve stvoření, zachovávaní a řízení světa: **Nebesa vypravují slávu Boží** (Ž. 18, 1). Než nejenom to: on se lidem i osobně zjevoval a je navštěvoval. Tak Adam slyšel kroky Hospodina Boha, procházejícího se za podvečer-

ního vánku v ráji, a tam s ním důvěrně rozmlouval. Když pak byl nevděkem a vzpourou prarodičů našich těžce uražen, přece se Bůh od lidí úplně neodvrátil, ale čas od času mezi ně sestupoval, aby je napomínal a těšil. Tak se zjevil Abrahamovi v podobě pocestného; přerušil spánek Jakubův, aby mu ukázal svou sílu; poučoval Mojžíše, zákonodárce svého lidu; osvěcoval Davida, mluvil k Šalomounovi... Jako tajemný oblak sestupoval na archu úmluvy a z ní z pod křídel cherubinů dával slyšeti hlas svůj. Zjevoval se prorokům a je vyzýval, aby lidu oznamovali budoucnost. — Byly to návštěvy přátelské, ale přece plnily ty, kterým se jich dostalo, chvěním a bázní. Aby pak i tuto bázeň odstranil, sestoupil konečně mezi nás Ježíš Kristus, Syn Boží. Po třiatřicet let oblažoval svou přítomností srdce všech těch, kterým bylo práno se mu přiblížiti. A s jakou láskou, s jakou dobrotivostí se věnoval lidem! Nechával se od nich bráti za ruce, líbat si od nich nohy... Dlel s nimi a oni s ním. — Než Syn Boží jednoho dne zemřel na kříži, aby nás spasil od smrti věčné. A co tu? Snad se jeho zmrtvýchvstáním a nanebevstoupením ukončilo jeho zjevování a božský pobyt mezi lidmi? Ne, to by bylo v rozporu s jeho láskou k následovníkům jeho evangelia. Ne, on v tu noc, ve které zrazen byl, vstavil korunu své lásce k nám a ustanovil nejsv. svátost oltářní, v níž mezi námi dlí ustavičně.

2. A b y b y l p o k r m e m n a š i c h d u š í. — Hlavním účelem, pro který Ježíš Kristus tuto velikou svátost ustanovil, bylo sycení našich duší. Jako tělo lidské beze stravy chřadne a zmirá, tak duše nemůže žíti bez pokrmu její přirozenosti přiměřeného. Hmotné tělo má zapotřebí pokrmu hmotného; duše, bytost duchovní, má zapotřebí pokrmu duchovního. Ba duše, zrodivší se na křtu sv. pro nebe, má zapotřebí pokrmu nebeského. Ač jsou různé pokrmy hmotné, které udržují tělo lidské na živu, přece nejprzednějším z nich je chléb; podobně, ač různé pokrmy mohou sytit naši duši, přece nejprzednějším mezi nimi je svátost oltářní. V ní pod způsobou chleba dlí Ježíš Kristus, pravý Bůh a spolu člověk, právě proto, aby byl nebeským po-

krmem našich duší. Chléb s nebe dal jí jim, ó Pane!

3. Aby nám své utrpení a svou smrt ustavičně připomínal. — Když Pán Ježíš nejsv. svátost ustanovil, ihned doložil: To činite na mou památku (Luk. 22, 19). A proč to? Drazí moji! Zapomětlivost je velikou naší chybou. Pokud osoby a věci nám drahé máme na očích, dotud na ně myslíme a je milujeme. Ale jakmile prostor a čas nás od nich oddělí, již vzpomínka na ně v nás stále více bledne, až zhasne docela. Sejde s očí, sejde s myslí. — Proto člověk ze všech sil svých bojuje proti zapomětlivosti: proto staví pomníky, buduje pyramidy, zřizuje i památkové úřady. Když Josue suchou nohou překročil řeku Jordán, dal vyzvednouti dvanáct velikých kamenů z koryta jejího a řekl Israelitům: Tyto kameny postavte na břehu jako pomník na památku toho, co jste viděli. A když později synové vaši a vnuci vaši se budou tázati, co tyto nakupené kameny znamenají, odpovězte jim: »Na tomto místě vody jordánské se rozestoupily před archou Páně (Jos. 4, 22).« A než Leonidas se svými třemi sty Spartanů hrdinně padl v Thermopylách, napsal na skálu tato památná slova: »Zvěstuj Lakedemonským, že jsme tu pro vlast zemřeli.«

Tak tomu je: Člověk do žuly a bronzu vrývá to, co není s to vrýti do myslí a srdcí lidských. Než není vždy třeba takovýchto věkům vzdorujících pomníků. Stačí i prostá věc, jen když je s to udržeti a oživiti naše vzpomínky. Když Ludvík XVI. byl veden ze žaláře na popravu, věrný jeho sluha Clery, celý tona v slzách, mu přiběhl vstříc, padl mu k nohám a vroucně mu líbal ruce. Král by byl rád Clerymu něco věnoval na památku za jeho velikou lásku a hlubokou vděčnost. Ale co? Ludvík XVI. se na okamžik zamyslel. Pak zvedl ruku k hlavě, vytrhl z ní chumáček svých vlasů, v jeho neštěstí úplně sešedivělých, a mu jej dal jako nejdražší památku, kterou v oné chvíli mohl zanechatí král svému služebníku. — A rcete, drazí moji, kdyby mu byl tehdy mohl dáti na památku sám sebe, nebyl

by to učinil? Zajisté. Než co není možno lidem, je možno Bohu. Kristus Pán, aby lidstvo na něho a na jeho vykupitelské dílo nezapomnělo, před svým odchodem s tohoto světa mu dal také dar na památku: ale nebyly to jeho jesle, jeho kříž, nýbrž nejsv. svátost oltářní, do níž vložil sám sebe, své tělo, svou krev, svou duši, své božství . . . Zanechal nám ji na památku svého utrpení a své smrti, poněvadž mše sv., při níž se vel. svátost koná, je pravým nekrvavým obnovením jeho oběti na kříži. Proto, abychom si uchovali v živé paměti poslední chvíle Ježíšovy, nám není třeba uchylovati se v myšlenkách do zahrady Getsemanské, před soudní stolicí u Annáše a Kaifáše, Heroda a Piláta; není nám ani třeba vystupovati na Kalvarii. Nám tu stačí během mše sv. patřiti na oltář: tam máme opravdovou a skutečnou památku na utrpení a smrt svého Spasitele.

Drazí moji! Kristus Pán ustanovil nejsv. svátost, aby i jako člověk mezi námi dlel. A co z toho plyne pro nás? Tolik, že jsme povinni své vrozené touze býti nablízku Bohu vyhovovati a jej ve svátosti často navštěvovati. — Ustanovil ji, aby byl duchovním a nebeským pokrmem našich duší. A na nás opět jest, abychom se jím ve svatém přijímání často sytili. — Ustanovil ji, aby nám své utrpení a svou smrt ve mši sv. připomínal. Proto povinností naší jest, abychom na mši sv. často chodili. Plňme tuto vůli Krista Pána a získáme si tak jeho zalíbení zde na zemi a jednou věčnou slávu v nebesích!

XVI.

Svaté přijímání.

Božský Vykupitel náš jedenkrát vypravoval učedníkům svým podobenství o člověku, který učinil večeri velikou a pozval na ni mnohé. Ale ti se začali jednomyslně vymlouvatí a nepřišli. — V podobenství tom Pán Ježíš zobrazil nebeskou hostinu, kterou vystrojuje

nám všem u svého stolu, ve sv. přijímání. Popatřme dnes, 1. jak skvělá je to hostina; 2. jak nicotné jsou výmluvy těch, kteří na ni nepřicházejí.

1. Skvělá hostina. — Sv. přijímání je požívání těla a krve Ježíše Krista v nejsv. svátosti oltářní. A svátost oltářní?

a) Toť je Ježíš Kristus, Syn Boha živého, je to ono Slovo, o němž tak úžasně píše sv. Jan na počátku svého evangelia: Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha, a Bůh bylo Slovo. A Slovo tělem učiněno jest (Jan 1, 14) ... Přijímatí jej ve sv. přijímání tedy je tvořití s ním jednu bytost, jako ji on činí se svým Otcem: Já a Otec jedno jsme (Jan 10, 30). Jak úzké a svrchovaně vznešené je to spojení pro ubohého tvora, jakým je člověk!

b) Svátost oltářní, toť je Ježíš Kristus, Syn Marie Panny. Přijímatí jej ve sv. přijímání je nosití jej ve svém srdci, jako ho jeho božská Matka nosila ve svém náručí. Co tedy můžeme záviděti sv. Josefovi, ... pastýřům, ... mudrcům? ...

c) Svátost oltářní, toť je Ježíš Kristus, žijící v domku nazaretském, chudičký, neznámý, poslušný, prospívající ve všech ctnostech ... Jakou tedy školou křesťanské dokonalosti je pro nás sv. přijímání! ...

d) Svátost oltářní, toť je Spasitel, žijící mezi lidmi a prokazující jim dobrodiní všeho druhu: Chodil dobře činně (Sk. ap. 10, 38) ... Přijímatí jej je docházeti uzdravení ve všech neduzích našich duchovních: Nepřišel jsem volat spravedlivé, nýbrž hříšné k pokání (Luk. 5, 32).

e) Svátost oltářní, toť je Ježíš, jenž se obětoval pro naši spásu ... Přijímatí jej znamená přivlastňovati si zásluhy jeho utrpení a jeho smrti: Koná se památka utrpení jeho ...

f) Svátost oltářní, toť Ježíš, slavně z mrtvých vstavší ... Přijímatí jej pro nás znamená vzkříšení k životu novému ... Ježíš Kristus, vstav z mrtvých, již neumírá: a my bychom měli umíratí znova hříchem? ...

g) Svátost oltářní, toť Ježíš Kristus, oslavený v nebesích... Přijímati jej je přijímati záruku věčné slávy: A budoucí slávy záruka se nám dává.

O nevýslovné tajemství lásky našeho Boha!... A přece, co je těch, kteří na tuto nebeskou hostinu nepřicházejí a svou nedbalost nicotně omlouvají!...

2. V ý m l u v y. — S v. p ř i j í m á n í n e n í ž á d n ý m p o b o ž n ů s t k á ř s t v í m. — Je naopak jedním z úkonů nejsvětějších a božskému Srdci Ježíšovu nejmilejších. Ježíš Kristus ustanovil vel. svátost nejenom, aby jako náš druh a jako vězeň své lásky k nám na oltářích našich dlel, ale rovněž, a to obzvláště, aby byl duchovním pokrmem našich duší ve sv. přijímání. Proto právě, sotvaže vykonal veliký zázrak přepodstatnění, děl: V e z m ě t e a j e z t e... Proto nás k sobě zve: P o j d ě t e k e m n ě v š i c h n ě... Proto právě nás ujišťuje: R o z k o š m á j e s t b ý t i s e s y n y l i d s k ý m í (Přisl. 8, 31). Pán Ježíš tedy vroucně touží vstoupiti do příbytků duší našich: Hle, stojím u d v ě ř í a t l u k u (Apok. 3, 20) a, aby mohl vstoupiti do nich, kupí neslýchané divy své moci a lásky jeden na druhý. Není tedy z toho zcela jasně patrné, že ten, kdo ho přijímá do svého srdce dobře a často, působí mu radost a potěšení, a že si zaslouží jeho požehnání a odplaty?

b) N e n í p r a v d a, ž e l i d é p o b o ž n í j s o u h o r š í, n e ž o s t a t n í. — Je sice možno, žel! že se někdy zřídka lidé tohoto druhu vyskytnou. Ale pak o takových to nešťastnících, kteří své špatnosti přikrývají rouškou zbožnosti a dělají se hodnými, vězte, že to jsou nesvědomití pokrytci. Chodí ke sv. přijímání, ale svatokrádežně. Tisíckrát lépe by pro ně bylo, kdyby toho nechali vůbec. Tu však se táží: Najde-li se občas tu a tam křesťan pokrytecký, je spravedливо vztahovati jeho špatnost ihned na zbožné lidi všecky a volati: všichni křesťané jsou pokrytci? Zajisté nikoliv. Ostatně proč by tak měli činiti? Uznáte sami, že naše doba není již ta, kdy člověk ze strojené zbožnosti měl nějaký prospěch. Dnes tomu, kdo často chodí ke stolu Páně,

je naopak snášeti od lidí bezbožných posměch, potupy, pronásledování, mnohdy i hmotnou škodu. Představte si zbožnou dělnici v továrně. Co tam mnohdy od ostatních spoludělníků pro svou zbožnost zkusí! Jak nejednou se proti ní spiknou tak, že horší práci dostává, výdělky má špatnější, ba mnohdy z práce bývá vyřtvána. Dnes právě naopak ti, kteří na odiv nosí svou bezbožnost, si otvírají cestu k lepšímu zaopatření, postupu v úřadech, k dosažení vyznamenání a světské slávy. Tvrdíte, že lidé zbožní jsou horší ostatních... Ale půjdete mezi ně hledati zloděje, vrahy, prostopášníky, vyvrhel a hanbu společnosti lidské? Mají ovšem i oni své chyby. Ale neměli jich i svatí? I oni jsou jen lidé: jsou i oni podrobeni zlým žádostem a pokušením; i oni žijí uprostřed hříšného světa a jeho špatných zásad a příkladů... Není tedy tak veliký div, když tu a tam pochybí. Ale oni takovýchto poklesků želí a z nich se kají... A tu nechť ti, kteří jsou bez hříchu, vrhnou na ně první kámen! Ne, řekněme si pravdu: Jsou-li zbožní, kteří často ke sv. přijímání chodí, lidmi chybu-jícími, tu zhusta ti, kteří se jim posmívají a ovšem ke stolu Páně nechodí, jsou lidmi nejen chybu-jícími, ale plnými špatností a nepravostí. Rozdíl však jest v tom, že zbožní, když poklesnou, činí pokání a se hledí polepšiti, kdežto druzí si ze svých špatností žádných výčitek svědomí nečiní a na polepšení ani nepomyslí.

Sv. Stanislav Kostka narodil se r. 1550 na zámku Kostkově v Polsku z rodičů urozených. Až do svého čtrnáctého roku byl vychováván v rodném domě. Pak byl od otce, zároveň se starším bratrem Pavlem, poslán do Vídně a dán na další vzdělání do tamního šlechtického vychovávacího ústavu. Po roce byl konvikt rozpuštěn, a Pavel, k velikému zármutku Stanislavovu, najal byt u nekatolického měšťana. Než i v onom domě, pro křesťanskou zbožnost tak málo vhodném, vedl zbožný Stanislav život andělský. Na cestě do školy i ze školy neopomenul nikdy pokloniti se v některém chrámě nejsv. svátosti. Každou neděli a každý zasvěcený svátek přistupoval s dojemnou vroucností ke stolu Páně. Ale to nelíbilo se světáckému jeho bratru Pavlovi,

jakož i pěstounu Bylinskému, kterého otec s oběma bratry do Vídně poslal. Oba ho nazývali přemrštěncem, vytýkali mu, že se svým výstřednictvím nikde nepochodí; že také jiní lidé chtějí přijíti do nebe, ač si nelíbují v pobožnůstkářství; že modlaření sluší starým ženám, ale ne urozenému jinochovi. Ale zbožný jinoch na to odpovídal: »Budu vždycky živ tak, jak je Bohu libo, ať se to bratru líbí, nebo nelíbí!« — R. 1566 roznemohl se Stanislav na smrt. Útrapy od bratra i pěstouna podlomily jeho tělesné síly. Přál si býti zaopatřen sv. svátostmi. Ale proti tomu byl domácí pán, zarytý protestant. Stanislav tu na vroucích modlitbách se obrátil k Bohu, aby splnil jeho zbožné přání. A jaký div! Najednou jeho světnička zazářila neobyčejným světlem. Zjevili se mu dva andělé, z nichž jeden mu přinesl a podal Tělo Páně.

Drazí moji! Dle příkladu sv. Stanislava Kostky chodte i vy často ke sv. přijímání. Nechte zaslepené nevěrce, ať se smějí. Bude vás blažiti nevýslovný pokoj a mír v tomto životě pozemském, v hodině smrti a obzvláště na věčnosti. Nemůžete-li pak k němu choditi tak často, jak by si bylo přáti, nebraňte aspoň těm, kteří k němu choditi mohou a chtějí. Neposuzujte jich, neposmívejte se jim, nezrazujte jich. Běda tomu, kdo, nekonaje dobré sám, nechce a nenechává ho činiti jiné! Jak děsný počet mu za to jedenkrát bude vydati na věčnosti! A toho nás chraň dobrotivý a milosrdný Bůh!

XVII.

Účinky sv. přijímání.

Je velice poučné, co čteme v církevních dějinách o prvních křesťanech. Tenkrát býti křesťanem znamenalo býti mužem plným víry, naděje a lásky k Ježíši Kristu, nelpěním na tomto světě a stále býti ochotným k největším obětem pro víru. Tehdy býti křesťankou znamenalo býti ženou hluboké zbožnosti, hrdinných

ctností, zcela oddanou Bohu; znamenalo to býti vzorem dcery, manželky a matky. A odkud čerpali sílu k životu tak svatému? Skutky ap. o nich praví: Trvali v obcování lámaní chleba (2, 42). Přístupovali často ke sv. přijímání: to v nich působilo tak veliké divy. A působí je i dnes ve všech těch, kteří často a zbožně přistupují ke stolu Páně. Sv. přijímání totiž působí:

1. **Spojuje nás co nejúžeji s Kristem.** — Jako požitý tělesný chléb přechází a se mění v naše tělo a krev, tak ve sv. přijímání vchází Kristus do naší duše a jako její pokrm se s námi spojuje. Jeho přesvaté Tělo spojuje se s naším tělem, jeho Krev s naší krví, jeho Duše s naší duší, jeho Srdce s naším srdcem, jeho Božství s naším člověčenstvím tak úzce, že nad tím žasnou andělé a celé nebe. On se stává touž bytostí s námi a my touž bytostí s ním as tak, jako dvě roztavené svíce splývají do sebe a jsou jedno a totéž. Proto křesťan, když zbožně přistoupil ke stolu Páně, může opakovati se sv. Pavlem: Žiji již nikoli já, nýbrž žije ve mně Kristus (Gal. 2, 20). Kdo dovede oceniti vznešenost tohoto spojení, které přirozenost ubohého člověka činí jaksi božskou?

2. **Rozmnožuje v nás milost posvěcující.** — Chléb pozemský uchovává tělo lidské při zdraví, je pro ně obcerstvením a posilou. Svátost oltářní, jsouc chlebem andělským, chlebem živým, který s nebe sestoupil, působí v duších našich totéž. Na křtu sv. zrodili jsme se k životu v milosti Boží. Ale život ten v nás je slabý, jsme jako dítky novorozené (1 Petr. 2, 2) a potřebujeme posily, abychom si ten budící se v nás život uchovali a zajistili mu vzrůst. A to právě děje se ve sv. přijímání. Ti, kteří ke stolu Páně nechodí, upadají v nemoc hříchů a život posvěcující milosti Boží ztrácejí. Vyplňuje se na nich to, co vyřkl náš božský Spasitel: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krev, nebudete míti v sobě života (Jan 6, 54). Kdežto naopak vidíme, že osoby, které pobožně ke sv. přijímání přistupují, ztráví celá léta i celý život bez

upadnutí do hříchu smrtelného. Děje se u nich něco podobného, co vidíme zobrazeno na proroku Eliášovi: Bylo mu utíkat před mstou bezbožné královny Jeza-bely. Na poušti nasýtil jej Hospodin podpopelným chlebem, který mu dodal takové síly, že šel čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až došel k hoře Boží Horeb (3 Král. 19, 8). I my na tomto světě jsme poutníky, ubírajícími se k hoře sv. Sionu, blaženosti věčné. A kterak bychom byli s to vykonati tuto dlouhou a obtížnou pout, kdyby nám byl Bůh pro ni nepřipravil posilující a osvěžující pokrm v nejsv. svátosti oltářní?

3. Je pro nás zřídlem přemnohých jiných milostí. — Ať jsou jakékoli potřeby vaše duchovní, přistupujte s důvěrou ke Kristu ve svátosti; on v ní chová neskonalé poklady, které je ochoten vám rozdávat. Tam naleznete prostředek proti pokušením, tam lék na své pochybnosti, těžkosti a duchovní neduhy. Jen ho zbožně přijímejte a s důvěrou mu přednášejte své potřeby: chyby a nedokonalosti, kterých chcete pozbyti, ctnosti, kterých se vám nedostává, a buďte ujištěni, že všecko, o co prositi budete, dostanete. Pán Ježíš sám vás k tomu vyzývá, an dí: Rozevři ústa (srdce) svá, a já je naplním (Ž. 80, 11).

4. S e s l a b u j e z l é n á k l o n n o s t i. — Pokud budeme žít na světě, nebudeme prosti náklonnosti ke špatnostem. Největší světci, jako na př. sv. Pavel, byli nejednou těžce trápeni různým pokušením. Proto toužili po oné blahé chvíli, až budou vysvobozeni z těla, jež, táhnouc duši k zemi a k hříchu, ji činí chladnou ve službě Boží. Než neskonale milosrdný Pán, který nad námi stále bdí a se stará o všechny potřeby naše, nám dal ve svátosti oltářní lék proti doléhajícím na nás náruživostem, nápoj, ochlazující rozmanité horečky, jakými na př. jsou horečka pýchy, horečka smyslnosti, horečka hněvu neb závisti, na které tak často stůně duše naše. Ž í z n í - l i k d o , p o j d ě k e m n ě (Jan 7, 37), volá Pán Ježíš. Nepřáteli tedy sami sebe jsou ti, kteří se úporně Pána Ježíše straní. Ký pak div, že žijí ve stálém nepokoji, bouřích a upadají do propastí

hříchů? Nebudme tak zaslepeni aspoň my! Přijímejme často Ježíše ve svátosti, a on, jako kdysi utišil rozbouřené vlny na moři, utiší i nyní veškeré bouře v duších našich.

5. Očišťuje duši od hříchů všedních. — Není pravda, že sv. přijímání je toliko pro svaté. Je i pro hříšníky, aby se svatými stali. I hříšníci, jen když činí pokání, mohou jíti ke sv. přijímání, ba mají k němu choditi hodně často, aby se tím chlebem nebeským posílili v dobrém, nedali se tak lehce strhnouti do hříchů a stali se tak dokonalými, jako jsou svatí. K hodnému sv. přijímání postačí milost Boží. Abychom pak ve stavu posvěcující milosti byli, k tomu opět postačí nemít na svědomí žádného smrtelného hříchu. Hřích lehký není žádnou překážkou, proč bychom nemohli přistoupiti ke stolu Páně. Ba právě naopak, jen když jich budete litovati, sv. přijímání vás od nich očistí právě tak, jako sv. zpověď. A ještě více: časté a hodné sv. přijímání je nejlepším a nejúčinnějším prostředkem, abyste neupadali i do hříchů lehkých.

6. Posiluje naši lásku k Bohu. — Jako chléb pozemský nám dodává síly k námahám tělesným, podobně chléb svátostní nás posiluje k snášení útrap všeho druhu pro jméno Boží. On to byl, jenž sílil mučedníky pro svatou víru naši, že pranic nedbali ani hněvu, ani lichocení tyranů, ukrutnosti katanů, řevu luzy... Pohané nad takovýmto hrdinstvím žasli a je připisovali kouzlům. Ale nebylo třeba nad tímto zvláštním zjevem ani žasnouti, ani ho vysvětlovati kouzelnictvím. První křesťané, jak jsem již řekl, trvali v obcování lámání chleba; a tím je vysvětleno vše. Je-li Bůh pro nás, kdo proti nám? (Řím. 8, 31.)

A kdo to je nyní, jenž sílí křesťanské panny, že si uprostřed znemravnělého světa uchovávají svou nevinnost? Kdo to je, jenž sílí Milosrdné sestry, že se obětují opatrování lidí, sklíčených odpornými a nakažlivými nemocemi? Kdo to je, jenž sílí missionáře, aby opustili rodiče, vlast, plavili se přes šírá moře, puto-

vali po pouštích, dleli na věčných ledovcích, jen aby ubohým divochům přinesli světlo víry Kristovy? A kdo to je, jenž působí, že muži i ženy všeho věku a všeho stavu, žijící na venkově, v dílnách, ve městech, v sobě potlačují zlé žádosti, milují práci, odpouštějí svým viníkům, zkrátka žijí počestně a svatě: kdo odívá duše jejich takovou krásou? Nikdo jiný, než Ježíš ve svátosti. Ano, všechny tyto zástupy hrdinů ve ctnosti jsou výtvorem svátosti oltářní.

Vypravuje se o slavném vojevůdci římském, Pompejovi, jenž bojoval proti svému protivníku Caesarovi, že rozpustil své vojsko. Jeden jeho přítel mu toto neprozřetelné jednání vytýkal, a on mu odpověděl: Stačí, abych jen zadupal na zem, a vojsko již se objeví. — Tato marnivá a směšná slova z úst Pompejových jsou pravdiva v ústech Ježíše Krista. Toliko on sám může opravdově říci: Kdekoli se jí mé tělo a pije má krev, tam vyvstávají voje duší zbožných, šťastných, když mohou trpěti a zemřítí pro mne.

7. A ještě jeden účinek bude mít časté a zbožné svaté přijímání. Přeje vám jej kněz u stolu Páně slovy: Tělo Pána našeho Ježíše Krista chraň duši tvou k životu věčnému. Zaručuje pak nám jej Ježíš Kristus sám, an dí: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den poslední (Jan 6, 55). Drazí moji! Toto slavné vzkříšení a život věčný, toto věčné svaté přijímání, si hleďme zajistiti častým a zbožným svatým přijímáním zde na zemi!

XVIII.

Příprava na sv. přijímání.

Dle slov sv. Bernarda měl Pán Ježíš takovou lásku k chudobě, že, nenaleznuv jí v nebi, přišel ji hledat na zem. Na ní si ji zvolil za družku svého života tak, že »byl chudý při svém narození, chudší během svého ži-

vota, nejchudší na kříži«. Než věřili byste tomu? Nadešel den, kdy se zdálo, že na svou lásku k chudobě zapomíná. Bylo to na Zelený čtvrtek. Tu poslal sv. Filipa vyhledat večeřadlo veliké, prostřené (Mar. 14, 15). A proč? Aby naznačil, že Církev činí dobře, když zdobí jeho chrámy, v nichž dlí v nejsv. svátosti oltární; aby naznačil, že tím více je třeba ozdobiti srdce, které ho má přijmouti ve sv. přijímání. Je k němu třeba přípravy dvojí: 1. přípravy duše; 2. přípravy těla.

1. Příprava duše. — První nutnou podmínkou k hodnému sv. přijímání je býti ve stavu posvěcující milosti Boží. Výslovně to potvrzuje sv. apoštol Pavel, an dí, že »každý má sám sebe zkoušeti, než jí z toho chleba a pije z toho kalichu«. K tomu pak dokládá, že kdo ke sv. přijímání přistupuje nehodně, t. j. ve hříchu smrtelném, »je vinen tělem a krví Páně, že jí a pije sobě odsouzení (1 Kor. 11, 27)«.

Velebná svátost je svátost živých, ustanovená k tomu, aby v duších podporovala vzrůst milosti posvěcující. Je tedy zřejmo, že ten, kdo ke sv. přijímání přistupuje, touto milostí již přioděn býti má. Kterak by také v člověku mohlo vzrůstat něco, čeho vůbec nemá? Jako ten, kdo je tělesně mrtev, je úplně neschopen přijmouti pokrm hmotný: podobně ten, kdo je mrtev na duši, je neschopen přijmouti pokrm duchovní. První tedy přípravou na sv. přijímání je, aby duše žila životem nadpřirozeným, t. j. aby měla posv. milost. Jestliže ji ztratila, je třeba, aby si jí znova vyzískala: a k tomu, po křtu sv., jediným prostředkem je svátost pokání.

b) Pobožnost srdce. — K té je především třeba víry. Je jisto, kdyby se nám Pán Ježíš ve sv. hostii zjevoval tak, jako se zjevil Mojžíšovi na hoře Sinai, neb apoštolům na hoře Tábor, obklopen jsa touž slávou, která oblažuje vyvolené v nebesích, že by nám nebylo zapotřebí vzbuzovati víru svou. Ale on v ní dlí neviditelně, zahalen jsa způsoby chleba a vína. Rozum náš není s to pochopiti tohoto velikého tajemství. Oči tělesné nevidí nic jiného, než zevnějšek a tvar pouhého

chleba . . . Proto je třeba přikázati mlčení smyslům a podrobiti rozum náš víře. Z hloubi srdce máme vznést k Pánu prosbu: **P a n e, p o m o z n e d ů v ě ř e m é** (Mar. 9, 23)!

Dále máme vzbuditi důvěru a živou n a d ě j i, že ve svátostném pokrmu se nám dostává nejvznešenějších darů, záruky života věčného a našeho budoucího vzkříšení.

Pak máme vzbuditi vřelou l á s k u k tomu Bohu, jenž v této svátosti se nám zcela odevzdává a vroucně si přeje spojití naše srdce se svým božským srdcem pevným a sladkým poutem lásky. Láska žádá lásku; a láska neskonalá žádá vzájemnou lásku beze všech výhrad. Řekněme tedy Pánu Ježíši, že ho milujeme převelice, ale že toužíme milovati ho ještě více. Prosme jej, aby nám dal srdce nové, které by se přímo rozplývalo láskou k němu.

c) **H l u b o k á p o k o r a.** — Kdo ve sv. přijímání přichází k nám? Je to Syn Boží, jenž z lásky k lidem jednoho dne s výšin nebeských sestoupil na zem a stal se člověkem. Je to ono božské Dítě, jež ve chlévě betlemském bylo pozdraveno chvalozpěvy andělů nebeských; jemuž se klaněli pastýři a mudrci. Je to Ježíš Nazaretský, jenž konal tolik divů: vracel zrak slepým, sluch hluchým, řeč němým, zdraví nemocným a život mrtvým. Je to Bůh, jenž byl ukřižován, aby nás vysvobodil z otroctví hříchu a pekla a otevřel nám brány nebeské. Je to Stvořitel a všemohoucí Pán všech věcí, jenž ve svátosti oltářní nás přichází obejmout, potěšit, obohatit, celý se nám věnovat . . .

A ke komu přichází? Přichází k bídnému tvorů, jenž, kdož ví kolikráte, hříchem se stal předmětem jeho nelibosti. Je pravda, svátostné rozhřešení nás očistilo od našich vin. Ale kterak by duše naše při vzpomínce na urážky, učiněné Bohu tak velikému a dokonalému, neměla býti sklíčena a pokorně opakovati krásná slova setníka z evangelia: **P a n e, n e j s e m h o d e n, a b y s v s t o u p i l p o d s t ř e c h u m o u** (Mat. 8, 8)?

2. P ř í p r a v a t ě l a. — Poněvadž svátost oltářní je nejsvětějším a nejdokonalejším pokrmem, k němuž žádný jiný pokrm přirovnán býti nemůže, je slušno, aby měl přednost před kterýmkoli posilněním tělesným, abychom jej přijímali, jsouce lační. Proto Církev nařizuje, aby ti, kteří jdou ke sv. přijímání, od půlnoci ničeho nejedli, ani nepili. — Je sice pravda, že Kristus Pán při poslední večeři s apoštoly nejprve jedl Beránka velikonočního a pak teprve jim udílel sv. přijímání. Ale to učinil proto, že je již měl opustiti a jíti na smrt, a tu chtěl, aby se jim veliké toto tajemství živě do srdce vrylo. Než je rovněž jisto, že apoštolové, obdaření od Krista Pána mocí stanoviti, jak sv. svátosti mají býti přijímány, nařídili, že věřící ke sv. přijímání mají přistupovati lační. Kdo by tento příkaz vědomým a zúmýslným požitím po půlnoci sebe menší částčky pokrmu neb nápoje porušil, hřešil by těžce. Výjimku tu činí pouze těžce nemocní, kteří nejsv. svátost přijímají jako posilu na cestu do života věčného.

b) S k r o m n o s t v c e l é m z e v n ě j š k u. — Kdo chce přistoupiti ke stolu Páně, může se vším právem přistrojiti dle svého stavu. Ale jedenkaždý, nechť odloží vše to, co je známkou světáctví. Proto pryč se vši okázalostí v oděvu, ve špercích! . . . Obzvláště pryč se vši obnažeností těla, která v naší době Církvi tak veliký bol působí! Skloněná hlava, sklopený zrak, skromný krok, zkrátka celé zevnější chování člověka nechť je projevem hluboké úcty, kterou k nejsv. svátosti chová ve své duši!

Blahoslavený Alfons Rodríguez, člen řádu Tov. Jež., chodil velice často ke sv. přijímání. Když se měl svátostně spojit s Pánem Ježíšem, užíval všech prostředků, aby tomuto milému Hosti připravil v duši své příjemný pobyt. Celý den se na sv. přijímání připravoval různými dobrými skutky a pobožnostmi. Sv. zpověď před ním vykonával co nejdůkladněji, hořce oplakáváje svá pochybení. Ke zpovědnici přistupoval s takovou zkroušeností, jako by byl kdovíjak veliký hříšník, klesající pod tíhou svých vin. Když nadcházela chvíle sv. přijímání, přes všechnu svou přípravu na ně, pokládal

se za nehodna tak veliké milosti a prosil nejsv. Pannu a všechny vyvolené Boží, aby mu svou přimluvou vymohli milost dobrého sv. přijímání. Při sv. přijímání zářil obličej jeho blahem takovým, že nebyl ani k poznání. Po přijetí Pána Ježíše uchýlil se v kostele v ústraní a tam projevoval Bohu svou lásku, radost a vděčnost mezi jinými modlitbami chvalozpěvem: **B o ž e, ch v á l í m e t e b e.** Při slovech »Nebe i země jsou plny velebnosti tvé« vzýval všechna stvoření, aby zároveň s ním pěla chválu Bohu a náležitě mu vzdávala díkůčinění.

Drazí moji! Podobně čiňme i my: Přistupujme často a hodně ke stolu Páně a po té nebeské hostině opakujme s královským Prorokem: Čím odplatím se Hospodinu za všechno, co prokázal mi (Ž. 115, 12)? Zasvěťme se úplně jemu, a on opět bude úplně náš!

XIX.

Svatokrádežné sv. přijímání.

Nejsv. svátost oltářní je nebeský pokrm, který duši naši posiluje, aby nesla ovoce života a spásy věčné. Ale toto její božské působení závisí na stavu, v jakém ji kdo přijímá. Jako pokrmy obyčejné, pozemské, mnohdy nejenom nepřinášejí žádného užitku tělu chorému, ale naopak mu škodí: nemoc jeho zhoršují a smrt mu přivodili mohou, podobně tomu je i s Tělem Páně. Ono se stává zřídlem nebeských milostí pro spravedlivé, ale zároveň zkázou pro duše, nakažené nemocí hříchu. Proto Církev v jedné ze svých písní pěje:

»Dobrým spásu, zlým smrt chystá,
viz, jak jeden pokrm Krista
v účinku svém různý jest.«

Nešťastník, který nehodně přistupuje ke stolu Páně, dopouští se velikého hříchu, svatokrádeže. Popatř-

me dnes 1. jak děsný je to hřích, 2. jaké tresty má v zápětí.

1. Děsný hřích. — a) Z přesladkých úst Ježíšových, jenž byl tak dobrý, laskavý a milosrdný ke hříšníkům všeho druhu, vyšel jedenkrátě bolný stesk: Běda! běda! A komu běda? Snad jeho katanům? jeho soudcům? jeho rouhačům pod křížem? Nikoli, ale běda tomu člověku, skrze něhož Syn člověka bude zrazen (Mar. 14, 21). Je to Jidáš, nešťastný Jidáš, dle všeobecného mínění nejhorší ze všech lidí.

Ale žel! Tento Jidáš nezůstal osamocen. Vychoval si celou školu: za všech dob a na všech místech byli a jsou, kteří ho nápodobí. Jsou to ti, kteří přistupují ke sv. přijímání svatokrádežně. Pod rouškou přátelství a zbožnosti jdou zrazovat Ježíše, jako Jidáš; ba mnohem hůře, než Jidáš! Nutí Ježíše ve svátosti, jenž je Bůh nejvyšší svatý, před nímž ani serafíni sami nejsou dosti čistí, aby vstoupil do jejich ohavné duše a dlel v místě tak odporném . . .

b) Kdo nehodně přistupuje ke sv. přijímání, je podoběn židům, kteří Pána Ježíše ukřižovali, poněvadž i on ho znovu křižuje v srdci svém. Nemyslete si, drazí moji, že přeháním. Sv. Pavel výslovně tvrdí o každém hříšníkovi, a slova jeho se tím více hodí na svatokrádežníky, že Syna Božího znovu křižují (Žid. 6, 6). Je sice pravda, že Pán dlí nyní oslavený v nebesích a trpěti nemůže. Ale, jestliže ten, kdo nehodně přistupuje ke sv. přijímání, ho nevraždí ve skutečnosti, má aspoň ten úmysl. Nevraždí-li jeho těla, vraždí Ho v jeho darech a milostech, které nemají přístupu do duše nečisté a zkažené. Zabíjí Ho v srdci svém, poněvadž Pán Ježíš v takové duši nemůže vydávati ovoce, k jehož dosažení vel. svátost ustanovil. Židé, zahrnuvše božského Spasitele všeho druhu potupami a ranami, aspoň jeho přesvaté Tělo uložili do nového ve skále vytesaného hrobu. Aspoň to jim je možno přičísti za zásluhu, kdežto hříšník svatokrádce nutí Pána svého, aby dlel v jeho srdci hříchy znečištěném.

Apoštol sv. Pavel dí, že kdo bude jísti tento chléb anebo píti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně (1 Kor. 11, 27). Co to značí? Tolik, že svatokrádce právě tak potupuje jeho nejsv. Tělo a Krev, jako to učinili Židé; že srdce jeho se stává novou Kalvárií, kde na kříž přibíjí svého Spasitele. Ba hřích, kterého se dopouští svatokrádežník, je mnohem ohavnější, než jakého se dopustili Židé, poněvadž oni v Kristu neuznávali svého Spasitele. Nevědomost je zavedla k tak velikému zločinu. Než svatokrádežník ví velmi dobře, že nejsvětějšího Boha má přijmouti do svého srdce. Kněz mu to připomíná ještě před samým sv. přijímáním, volaje: Ejhle Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa. A on přece opovážlivě jde potupit Toho, na kterého nesmějí popatřiti tváří v tvář ani cherubíni a serafíni!

2. Tresty. — a) Duchovní. — Pán opouští srdce, které se stalo nehodným jeho milosti a zneužilo jeho největšího daru. A tu duše hříšná se řítí do špatností a ohavností všeho druhu a nezná žádné uzdy. Sv. evangelia vypravují, že když Jidáš požil nejsv. svátost, vešel do něho ďábel (Jan 13, 27). Totéž děje se s hříšníkem svatokrádcem. Po nehodném přijímání vstupuje satan do duše jeho a žene ho z nepravosti do nepravosti. A čím více svatokrádežných přijímání se dopouští, tím hlubší je propast, do které se řítí.

Dalším trestem za nehodné přijímání je z a t v r z e l o s t s r d c e. Hříšník svatokrádce je bez citu. Svědomí jeho odumřelo veškerému působení milosti Boží. Spasitelné výčitky svědomí, které z počátku dávaly naději na jeho obrácení, se víc a více utišují, a on se domnívá, že se mu nic zlého nemůže státi.

Třetím trestem nehodného přijímání je z o u f a l o s t. Když svatokrádežník přece někdy do svého svědomí nahlédne, dí si s Kainem: M ů j z l o č i n j e s t v ě t š í, n e ž a b y c h z a s l u h o v a l o d p u š t ě n í (Gen. 4, 13). A místo aby s lítostí prosil o milosrdenství Boží, oddává se zoufalství. Jidáš, zradiv Mistra

svého a poznáv ohavnost svého činu, stává se sám svým žalobcem, soudcem a katem. Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou (Mat. 27, 4). A odešel osidlem se oběsil.

Svatokrádežné přijímání vede do věčného zavržení. Když svatokrádce nohama šlape svatou hostii, která jediné může usmířiti hněv Boží a zjednati mu odpuštění, ke komu se uteče? Přesvatá krev, která mocným hlasem volá: »odpuštění! milosrdenství!« volá hlasem rovněž tak mocným: »spravedlnost! pomsta!« A tak svatokrádežník již jest odsouzen, rozsudek nad ním již jest vynesen. Výslovně to potvrzuje sv. Apoštol, an o něm dí: Odsouzení sobě jí a pije (1 Kor. 11, 29). Děsná slova! Krev při nich stydne v žilách a studený pot na čele vyvstává. Rci, bratře milý, polkl bys ostrý nástroj, o kterém bys věděl, že ti poráže hrdlo a vnitřnosti? Ale když nehodně přistupuješ ke stolu Páně, odvažuješ se mnohem horší věci: tu si piješ své odsouzení, rozsudek svého věčného zavržení.

b) P o z e m s k é. — Je známo, jak přísně potrestal Bůh lid židovský za jeho bohovraždu. Hlavní město jejich, Jerusalema, bylo vypleněno a úplně zničeno, chrám jejich byl obrácen v popel a celá země judská poseta mrtvolami. Ti pak ze Židů, kteří to neštěstí a porážku přežili, jsou rozprášeni po celém světě a až dosud nosí na čelech svých znamení hanby. A tu se táží: Mohl by Bůh býti milosrdnějším k tomu, kdo Ho nehodně přijímá a jest daleko více vinen, než Židé? — Připamatujte si, čemu sv. Pavel připisoval neduhy a nemoci, zuřící uprostřed Korynťanů, ony smrti náhlé a hrůzné, které plnily strachem a smutkem celé rodiny. Přečtěte si pozorně jeho slova a přesvědčíte se, že všechna ta neštěstí připisuje neúctě, páchané na nejsv. svátosti. Proto jest mezi vámi mnoho nemocných a slabých, a mnozí zesnuli (1 Kor. 11, 30).

A v pozdějších dobách? Král Lothar, pravnuke císaře Karla Velikého, zahnal od sebe svou zákonitou manželku a žil v cizoložství. Papež, sv. Mikuláš, bdělý strážce mravů a svatosti manželství, ho vyobcoval

z Církve. Lothar to těžce nesl, ale polepšiti se nechtěl. Když po sv. Mikuláši na trůn papežský dosedl Hadrian II., odebral se do Říma, pokrytecky stavěl na odiv svou kajicnost a žádal přistoupiti ke sv. přijímání. Sv. Otec, než mu tělo Páně podal, mu děl: »Jsi-li očištěn od hříchu cizoložství, přetrhl-li jsi v upřímné lítosti svá hříšná pouta, přístup a přijmi svátost věčného života. Ale není-li tvá lítost opravdová, neodvažuj se přijmouti tělo a krev Páně, nechceš-li jísti a píti své odsouzení.« Hříšný král se při těchto slovech zachvěl, ale přece nehodně přijal tělo Páně. Netrvalo to ani celý měsíc a tento silou a zdravím kypící král náhle onemocněl nemocí tak hroznou, že všechen lid v ní viděl trestající ruku Boží, a zemřel v děsných bolestech.

Drazí moji! Zkoumejme dnes vážně svědomí své. A je-li mezi námi někdo, komu toto svědomí vytýká svatokrádežné sv. přijímání, ten nechť ve svátosti pokání se od tohoto hříchu očistí co nejdříve. Bůh mu k tomu popřává ještě času a vybízí jej k tomu nyní třebas již napřed. — Vy pak ostatní přistupte ke stolu Páně často, ale vždy se srdcem čistým, plným víry, úcty a svaté pokory! Sv. přijímání vám tak bude pokrmem k životu věčnému.

XX.

Velikonoční povinnost.

Sv. Ambrož dí, že raněný člověk se stará o zahojení svých ran a vhodných k tomu hledá prostředků. Drazí moji! My všichni jsme raněni na duši, neboť všichni hřešíme. Hojícím pak lékem na tyto naše rány je hodné sv. přijímání. Kdy tedy k němu máme přistupovati? Odpověď na tuto otázku je vám všem známa. Z katechismu jste se učili čtvrtému přikázání církevnímu: Alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou svátost oltářní přijí-

m a t i. Máme tedy přistupovati ke stolu Páně nejméně jednou za rok, a to v době velikonoční. Toť je naše velikonoční povinnost. Rozjímejme dnes o ní a vizme 1. v čem spočívá; 2. jak smutné jsou následky jejího zanedbání.

1. V čem spočívá. — První křesťané, poučení jsouce apoštoly o vůli Krista Pána, chodili ke sv. přijímání velice často. Kdykoli byli přítomni mši sv., a to bylo takřka každodenně, měli za svou povinnost přistoupiti i ke stolu Páně. Trvali v obcování lámání chleba a na modlitbách (Sk. ap. 2, 42). V dobách pronásledování zlatem si kupovali dovolení, aby směla v žalářích, kde byli vězněni, sloužena býti mše sv. A při ní oni, budoucí mučedníci, ze sv. přijímání čerpali sílu, aby zvítězili nad mečem katanů i nad spáry a zuby dravých šelem. Tato oddanost věřících k nejsv. svátosti trvala i po dobách pronásledování. Víme z kázání sv. Jana Zl., sv. Ambrože a sv. Augustina, že i za jejich časů, kdo z věřících jen trochu mohl, chodil často ke sv. přijímání. Později jednak následkem válek, jež pustošily křesťanské státy, jednak vinou vzrůstající se osudné lhostejnosti ve víře a ospalosti ve hříších, počali věřící přistupovati ke stolu Páně řidčeji, ba někteří se ho již úplně vzdalovali. A tu Církev na sněmě lateránském r. 1215 prohlásila příkázání: A l e s p o ň j e d n o u z a r o k, a t o v č a s v e l i k o n o č n í, v e l e b n o u s v á t o s t p ř i j í m a t i! Tuto změnu od prvotní své kázně povolila velice nerada a s bolem v srdci. Učinila tak jako pečlivá matka, obávající se o osud svých dětí, když by se sv. přijímání, zřídlo to veškerého života duchovního, úplně odcizily. Ale smýšlení její se nezměnilo pranic. Ona si stále vroucně přeje, aby věřící ke stolu Páně přistupovali často. Na sněmě tridentském je prosí a pro milosrdenství Boží zapřisahá, aby život svůj zařídili tak, aby se stali hodnými přijímati často chléb andělský.

Doba velikonoční, kdy každý do rozumu dospěvší katolík je povinen přijmouti Tělo Páně, trvá vlastně jen dva týdny: od neděle květné do neděle bílé. Ale

ve mnohých diecesích Církve, shovívajíc i tu lidské slabosti, tuto dobu prodlužuje od Popeleční středy až do svátku nejsv. Trojice. Tak tomu je i v diecesích našich českých.

2. S m u t n é n á s l e d k y. — Naznačuje nám je sám Pán Ježíš, an těm, kteří ke stolu jeho nejdou, hrozí: **N e b u d e t e - l i j í s t i t ě l a S y n a č l o v ě k a a p í t i j e h o k r v e, n e b u d e t e m í t i v s o b ě ž i v o t a** (Jan 6, 54), t. j. duchovně zemřete.

a) A věru: Ten, kdo svou velikonoční povinnost zanedbá, dopouští se těžkého hříchu. A těžký hřích je smrt pro duši!

b) Při smrti člověk ztrácí všechn svůj majetek. Podobně i smrt duchovní ho připravuje o všechny poklady, které měl nashromážděné v nebesích. Císař Nero, onen korunovaný netvor, byl náruživým hráčem. Jednoho dne prohrál obzvláště velikou částku peněz. Agrippina, jeho matka, aby mu dala názorné poučení, jak špatně jednal, vzala právě tak velikou částku peněz a rozložila ji na stůl v místnosti, skrze kterou bylo Neronovi procházeti. Nero, spatřiv ji, užasle se tázal: — Co znamená tato spousta peněz? — Je to částka, odpověděla Agrippina, kterou jsi včera prohrál!

A kdyby hříšník spatřil ztrátu všech svých statků duchovních, o které ho připravuje smrtelný hřích, poznal by, že je to ztráta neskonale větší, než byla Neronova. A není to svrchovaný nerozum odhazovati od sebe ty zásluhy, jež nám jsou ke spáse nutny? — Mimo to duše poskvrněná hříchem nejenom že staré zásluhy pro nebe ztrácí, ale není ani schopna získati si nových. Jako uschlý strom nemůže nésti ovoce, tak duše provinilá hříchem nemůže nésti ovoce života věčného.

c) Mrtvola nejednou kolem sebe šíří nakažlivé nemoci. — A kdo nechodí v době velikonoční ke stolu Páně, šíří kolem sebe nákazu pohoršení. Otec rodiny, hlava domu, mají přísnou povinnost dávat dobrý příklad svým dítkám, svým podřízeným. Jinak jsou jim pohoršením. Když nejde otec ke sv. přijímání, když

nejde hospodář, když nejde selka ke stolu Páně, řeknou si dítky, řekne si čeleď: Nepůjdeme také! A běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází! (Mat. 18, 7.)

d) S mrtvolou spěchají lidé ze svého domu a urychlují její pohřeb. — A tak i toho, kdo zúmyslně zanedbá svou velikonoční povinnost, Církev přestává pokládati za své dítko, vylučuje ho ze svého středu a stíhá jej svou kletbou.

e) A v hrobě? Tam mrtvola práchniví a, jak se lidé domnívají, stává se pokrmem červů. — Podobně duše, která následkem zanedbávání velikonoční povinnosti klesla do hrobu hříchů, propadá práchnivění zlými navyklostmi a nejhoršími nepravostmi. Všichni ďáblové, jako odporný a žravý hmyz, se o ni rvou. A překvapí-li smrt takového ubožáka v jeho hříšném stavu, bude na věky kořistí neúprosného červa, výčitek svědomí: Červ jejich neumírá (Mar. 9, 43).

3. **Pryč s odklady!** — Sám božský Vykupitel náš si přeje spatřiti vás alespoň v této době velikonoční u svého stolu: S toužebností jsem žádal tohoto beránka jísti s vámi (Luk. 22, 15). Uposlechnete tohoto přání jeho? Jestliže ano, blaze, tisíckráte blaze vám! Či naopak chcete dále odkládati, dále kráčet po cestě, vedoucí do záhuby věčné? Běda tomu, kdo spoléhá na zítřek! Vzpomeňte si, co se stalo Archiovi, vladaři athenskému: Ten, jak vypravuje dějepisec Plutarch, jednoho dne pořádal velikou hostinu. Mezi hodováním mu byl doručen dopis, v němž byl upozorňován na spiknutí Pelopidovo proti němu. Ale on uprostřed hodování dopisu čísti nechtěl a těm, kteří mu jej doručovali, řekl: Nyní se veselme! Vážnější věci až nazítřek! Ale zítřka se nedočkal. Téže noci byl svými nepřáteli zavražděn. Pamatujte, že smrt přichází jako zloděj za noci; že je velice nebezpečno trvati ve hříších a odkládati s přistoupením ke stolu Páně! Proto, když dnes slyšíte hlas Boží, nezatvrzujte srdcí svých! Žádnými odklady na sebe nevalujte hněvu spravedlnosti jeho!

Slyšte následující příklad: Jedním z nejskvělejších talentů a nejušlechtlejších povah, jež kdy zdobily francouzskou sněmovnu, byl Berryer. Bylo to v době velikonoční r. 1868, kdy jeden státník mluvil s tímto proslulým řečníkem a mu pravil: »Půjdete k velikonočnímu sv. přijímání?« »Ovšem,« odpověděl Berryer, »ba tentokráte k němu půjdu docela dvakrát: po prvé zde v Paříži ve své farnosti a po druhé na venkově, kde jest můj zámek, abych dal svým milým sousedům příklad, jak věrně se má plniti tato povinnost.« — Po tak upřímné odpovědi tazatel se neodvážil nějakého úsměšku, ale naopak děl: »Máte pravdu, kdybychom tak jednali všichni, Francie by byla šťastna!«

Drazí moji! I já vám pravím, kdybyste všichni měli odvahu přijímatí velebnou svátost aspoň o velikonočních, přivolali byste s nebes nejhojnější požehnání na své rodiny; mír a pokoj by panovaly v dříve tak svorných našich vískách, v naší farní osadě! Aspoň vy tedy se pevně rozhodněte: V tyto dny vykonáme všichni svou velikonoční povinnost! Uposlechnete tak příkázání Církve, obohatíte duše své novými drahocennými milostmi, připravíte si radostné svátky velikonoční. A tato vaše radost bude zárukou radosti mnohem čistější, které jednou okusíte v nebesích u Pána Ježíše slavně z mrtvých vstavšího.

XXI.

Časté sv. přijímání.

Božský Vykupitel náš jednoho dne zástupům děl: Já jsem chléb živý, jenž s nebes sestoupil (Jan 6, 51). Židé nechápali těchto velikých jeho slov a udiveně se tázali: »Kterak nám může dáti tělo své k jídlu?« A při tom dokládali: Tvrdá jest ta řeč; kdo ji může poslouchat? (Jan 6, 61.) Ale Pán Ježíš pod přísahou jim prohlásil: V pravdě, v pravdě pravím vám: Nebudete-li jísti

těla Syna člověka a pítí jeho krve, nebudete mít v sobě života (Jan 6, 54). Tělo mé v pravdě jest pokrm a krev má v pravdě jest nápoj (ib. 56). — Drazí moji! Nechme Židy, ať se pohoršují, ale sami uvažujme: Stal-li se Ježíš Kristus pokrmem našich duší, jest naší povinností, abychom jím často duše své sytili. Časté sv. přijímání: 1. Pán Ježíš je chce; 2. náš prospěch ho vyžaduje.

1. Pán Ježíš je chce. — Že tomu je skutečně tak, vysvítá zcela jasně z různých okolností, za kterých tuto svou svátost lásky ustanovil.

a) Vzpomeňme si na slova, která pronesl apoštolům při poslední večeři: Vezměte a jezte: toto jest tělo mé (Mat. 26, 26). Těmito slovy Pán Ježíš stanovil dvě věci: oběť mše sv. a sv. přijímání. On obě tyto věci jediným konem vůle své spojil dohromady. To pak znamená, že kolikrátkoli se slouží mše svatá, tolikrát také se má přijímati svátost oltářní. Tak skutečně činí kněz. Ale nezúčastňuje se této oběti i lid, který je na mši sv. přítomen? Zajisté. Je tedy také povinen mít účast na sv. přijímání.

b) Církev, jež je věrnou vykladatelkou vůle svého nebeského Zakladatele, neopomenula nikdy projevití přání, aby se tak skutečně dělo. Na sněmě tridentském výslovně prohlásila, že jest velice slušno, aby věřící přistupovali ke stolu Páně pokaždé, kdykoli jsou přítomni nekrvavé oběti mše sv.

c) Ježíš Kristus v této svátosti dlí pod způsobou chleba. A to znamená, že svátost oltářní působí v duši tytéž účinky, které má chléb hmotný v našem těle. Tělo pak chleba vezdejšího má zapotřebí každodenně. Každodenně totiž naše chabé tělo slábne, a každodenně je nutno oživovati je pokrmem. A tak tomu má býti i s duší: I ona každodenně slábne a brzo by zemřela hříchem smrtelným. Je tedy třeba, aby velmi často přijímala chléb, který je pro ni výživný, a kterým je přesvaté Tělo Páně.

d) I hmoty, kterých Pán Ježíš při ustanovení této svátosti použil, nás vedou k témuž závěru. On totiž

mezi námi zůstal přítomen ne pod způsoby hmot řídkých a drahocenných, ale pod způsoby chleba a vína, věci to zcela obyčejných, které jsou obvyklým pokrmem a nápojem veездеjším našem životě. Chtěl tedy Pán Ježíš státi se nám tak přístupným, jako je snadno požívat chléb a pít víno. A nepoužíváme každodenně chleba u svého stolu? I nejchudší se nemohou bez něho obejít. Kterak tedy bychom se chtěli obejít bez častého sv. přijímání?

e) Účel pak, pro který Pán Ježíš v nejsv. svátosti mezi námi zůstal, nás přesvědčuje o téže pravdě. Je v ní přítomen, aby nám projevoval lásku svou a žádal lásku naši. Ale láska žije ze spojení, a čím silnější je láska, tím živější je touha po spojení ustavičném. Ti, kteří se zde na zemi vpravdě milují, chtěli by býti stále u sebe, a když jsou nuceni se odloučiti, navštěvují se denně, ba i častěji za den. Ale Pán Ježíš nás miluje láskou svrchovanou; proto touží nás navštěvovati velice často. A to právě se děje, když přistupujeme k jeho stolu. Jestliže se však častému sv. přijímání vyhýbáme, je to znamením, že ho nemilujeme. Tolik je úplná pravda.

2. N á š p r o s p ě c h. — Časté sv. přijímání je svrchovaně užitečné

a) p r o h ř í š n í k y. Nemluvím tu ovšem o těch, kteří jsou ve stavu hříchu smrtelného. Mluvím o těch, kteří se navrátili k Bohu a duše své očistili v koupeli svátosti pokání. Byli mrtví před Bohem, ale ve svaté zpovědi povstali k životu novému, k životu v posvěcující milosti Boží. Ale, ač jsou živí, přece cítí smrtelné rány, které jim hřích zasadil. Nejsou uzdraveni tak velice, aby nebyli svrchovaně slabí. Aby pak neklesli znova do hříchu, co nepřítel jim tu je přemáhati! Náruživosti špatně potlačené se v nich ozývají, zlé návyky je ovládají... Kolem nich zůstává svět se svým svůdnictvím a se svými špatnými příklady... A ďábel, jak dí Kristus Pán, usiluje se do nich vrátiti se sedmi duchy ještě horšími, než jest sám (Mat. 12, 45)... Co bude uprostřed takovýchto nebezpečností s hříšníkem

obráceným? Kterak bez vydatné pomoci setrvá v dobrém? Touto pomocí, ó Pane, jsi mu ty sám ve velebné svátosti. V ní jej očisťuješ od hříchů všedních, chráníš od hříchů smrtelných. Jí v něm přesekáváš, jak dí sv. Tomáš Akv., kořeny hříchů, potlačuješ zlé náruživosti, hasíš žár zlých žádostí, maříš úklady satanovy.

Jsou-li však takovéto užitky ze sv. přijímání, kterak by neměl hříšník, jenž šťastně povstal k životu v milosti Boží, přistupovati často ke stolu Páně? Kterak by se neměl sytiti chlebem živým, aby si uchoval zdraví a svěžest duše své? Každodenně cítí v sobě žár zlých náruživostí: kterak by se neměl každodenně utíkat k spásonosné vodě, schopné jej uhasiti? Zapřísáhlý nepřítel jeho spásy si nedá nikdy pokoje: kterak by neměl oživovati své síly k boji proti němu tělem a krví Toho, jenž přemohl svět a peklo?

b) pro spravedlivé. Neméně užitečno jest přistupovati často ke stolu Páně pro spravedlivé. Oni mají zapotřebí posilovati se v dobrém a stále pokračovati na cestě dokonalosti, ke které je volá Bůh. Duše křesťanské, duše věrné, jak často si stěžujete do své ubohé přirozenosti! Se sv. Pavlem voláte: Já nešťastný člověk! Kdo mne vysvobodí z těla smrti této (Řím. 7, 24)? Dnes máte nejlepší úmysly, jste odhodláni ke všemu, zítra již jste nerozhodni, nejmenší překážky vás zarážejí... Je vám tu třeba pomoci, posily... A kde jinde ji naleznete, ne-li v častém sv. přijímání? Ježíš Kristus zástupům, které ho následovaly, aby nezhybnuly na cestě, zázračně na poušti rozmnožil chléb. Dnes množí chléb eucharistický, aby jeho věrní neklesali mdlobou na cestách duchovních.

Než spravedliví mají nejenom zapotřebí posilovati se v dobrém, ale zároveň mají každodenně růsti v dokonalosti. Pán Ježíš jim stanovil veliký úkol: Buďte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest (Mat. 5, 48). Poněvadž pak Bůh je svrchovaně dokonalý, nedosáhnou dokonalosti jeho úplně nikdy. Mají se však aspoň snažiti jí se přiblížo-

vati. Nesmějí si tedy nikdy říkati: Dostí již! ale heslem jejich musí býti: Stále výše! Ale k Bohu se stále výše mohou povznášeti pouze úzkým spojením s Ježíšem Kristem. A on právě ve sv. přijímání žije v nás, a my v něm. Jak tedy velice užitečné je časté sv. přijímání pro spravedlivé!

V době pověstného moru v Miláně udál se tento dojemný výjev. Městský úřad nařídil, aby mrtvolý na mor zemřelých byly co nejdříve pohřbívány. Mrtvolý byly nakládány vrchovatě na vozy a obzvláště v noci dopravovány na hřbitov. Tam byly kladeny na hromady a časně zrána pohřbívány do společné veliké šachty. Tu se stalo, že jednou na úsvitě šel kněz ze hřbitovní kaple s nejsv. svátostí zaopatřovat ubohé nemocné. Hlouček nábožných lidí ho doprovázel. Bylo jim jíti kolem hromady mrtvol za noci tam uložených. Byly naházeny na sebe, polonahé, plné odporných boláků, pokryté mouchami a červy. Při pohledu na ně se všem svírala žalem srdce. Modlili se tím vroucněji, když tu najednou z oné hrůzné kupy se ozvalo úpěnlivé volání: Duchovní otče, také mně, také mně! Kněz k ní obrací zrak a vidí, kterak se tam cosi hýbe. Byl to stařec, který omylem byl pokládán za mrtvého a vyvezen na hřbitov, aby s ostatními byl pohřben. Vida průvod kráčetí kolem, prosil, aby byl zaopatřen sv. svátostmi i on. Kněz k němu přistoupil, krátce vyslechl jeho zpověď, udělil mu rozhřešení a pak mu podal velebnou svátost. Po sv. přijímání složil stařec na prsou ruce křížem, sklonil hlavu a odebral se vykonat své díkůčinění na věčnost.

Kdo byl onen stařec? Byl to muž, který přistupoval denně ke sv. přijímání. A dobrý Ježíš nedovolil, aby odešel na onen svět bez svátosti, která je zárukou života věčného.

Drazí moji! Chodme často ke sv. přijímání. Pán Ježíš to chce a vám to prospěje, že jedenkrát mezi vyvolenými Božími se budeme radovati na věky věkův.

Povinnosti k nejsv. svátosti.

I.

Když Pán náš Ježíš Kristus ustanovoval nejsv. svátost oltářní, učinil apoštolům, a skrze ně i všem těm, kteří v něho uvěři, veliké a blahé zaslíbení: **Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa** (Mat. 28, 20). Je článkem víry, že v této velebné svátosti je přítomno jeho tělo, jeho krev a jeho božství. Je tedy tento chrám skutečně a opravdově palácem Ježíše Krista, vtěleného Boha, žijícího mezi námi právě tak, jako když dlel na zemi se svou matkou, pěstounem sv. Josefem, se svými apoštolý; tento oltář je jeho trůnem a zároveň jeho kalvarií; a tento svatostánek, tak malý ve svých rozměrech, chová v sobě celé a úplné nebe.

Ale když je tomu tak, jaké opět my máme povinnosti k této velebné svátosti? Máme se Ježíši Kristu v ní přítomnému 1. **klaněti**; 2. **jeho milovati**; 3. **v něho důvěrovati**; 4. **býti k němu plni oddanosti a obětavosti**.

1. **Klanění se**. — Ten, jenž dlí mezi námi, zahalen jsa svátostnými způsoby, je tentýž Ježíš, jenž v nebi sedí na pravici Boha Otce. Tam, v sídle své slávy, on přijímá projevy úcty a klanění se od andělů a vyvolených Božích: **Klanějte se mu všichni andělé Boží** (Žid. 1, 6)! Tam kůry nebeské mu na počest po všechna století pěj a pěti budou tento velebný chvalozpěv: **Svatý, svatý, svatý** (Apok. 4, 8).

Od počátku světa během všech věků ho patriarchové a proroci pozdravovali jako **Žádoucího všem národům** (Agg. 2, 8) ... On to jest, jemuž se pastýři klaněli ve chlévě betlemském ... On to jest, jenž od mudrců, přišedších od východu, darem obdržel zlato, kadidlo a myrrhu ... Jedním slovem je to ten,

kterého apoštolové uznávali za Syna Božího: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého (Mat. 16, 16).

Kdybychom pak my měli to štěstí, že bychom jako pastýři, mudrci a apoštolové rovněž viděli Pána Ježíše svýma vlastníma očima, oh! jaké city úcty a klanění se by naplňovaly veškeré naše nitro a jevily se na našem zevnějšku. Nuže, tytéž city máme k němu chovati ve vel. svátosti! Proto, když klečíme před svatostánkem, nechť celý náš zevnějšek jeví, jak velikou máme víru, úctu ke Kristu ve svátosti, jak hluboká zkroušenost nás naplňuje před naším Bohem, naším Pánem, naším Spasitelem!

2. L á s k a. — Byla to láska, jež Syna Božího přiměla k tomu, že sestoupil na zem: Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal (Jan 3, 16). A rovněž z lásky to jest, že dlí na oltářích našich: Pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil s nebes (Nic. vyzn. víry) a chce býti pokrmem duší našich... Jestliže učedníci emauzští cítili, kterak v nich srdce hoří, když šli s Ježíšem, aniž by ho byli znali (Luk. 24, 32), neměli bychom i my býti láskou celí rozníceni, když víme, že tento dobrý Mistr je tak blízko nás? Dobrý Spasiteli, ty se nás tážeš jako kdysi Petra: Milujete mne (Jan 21, 15)? S týmž apoštolem ti odpovídáme: Ano, ó Pane, milujeme tě!... Než kde jsou důkazy této lásky? Jsme ochotni opustiti vše, abychom tě následovali? Zachováváme věrně tvůj zákon? Ty sám jsi řekl, že skutky jsou nejbezpečnějším důkazem lásky k tobě. Kdo má přikázání moje a je zachovává, ten mě miluje (Jan 14, 21). O Pane, posilni vůli naši, abychom nemilovali, než tebe! Vždyť v lásce k tobě spočívá naše důstojnost, naše štěstí, naše sláva!

3. D ů v ě r a. — Sv. Pavel nás ujišťuje, že Pán náš Ježíš Kristus v nebesích je naším obráncem a advokátem u svého Otce: Jsa vždycky živ, aby za nás orodoval (Žid. 7, 25). Rovněž ve veleb. svátosti žije pro nás a hájí naši při před věčnou sprá-

vedlností. Jsme ubozí hříšníci a máme zapotřebí milosrdenství... S pevnou důvěrou doufejme v Ježíše Krista, on nám je vymůže. On je naším veleknězem a přináší se za nás v oběť Bohu, svému Otci. Ve všech svých potřebách a těžkostech duchovních se utíkejte k němu; on sám vás k tomu vyzývá: Pojdte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím (Mat. 11, 28). Slepí, kteří nevidíte cesty k nebi,... hluchí, kteří neslyšíte ani slibů, ani hrozeb Božích,... kulhaví, kteří se namáhavě vlečete po cestách prospívání ve ctnostech a plnění svých povinností,... ochrnutí, kteří nejste schopni pracovat na dobrých skutcích,... malomocní, kteří úpíte pod nákazou špatných návyků a zlých náruživostí, vy všichni se utecte k svému nebeskému Lékaři: on k vůli vám bude konat znovu zázraky, které konal během svého života smrtelného. Jen když budete mít pevnou víru, i o vás budou platit slova: Slepí vidí, hluchí slyší, kulhaví chodí (Mat. 11, 5); on i vám řekne: Chci, buďte čist (Mat. 8, 3)!

4. Obětavost. — Milujete-li opravdově Boha ve svátosti, budete mu zcela oddáni a pro něho plní obětavosti. Budete ho v jeho svatostánku často navštěvovati, abyste si s ním mile a důvěrně pohovořili. Přinesete mu v oběť svůj rozum tím, že v něho pevně budete věřit a dle víry žít; přinesete mu v oběť své srdce tím, že mu zasvětíte své náklonnosti, své tužby; přinesete mu v oběť své tělo tím, že je podrobíte spasitelné kajicnosti; přinesete mu v oběť svůj majetek, že dle možnosti z něho budete přispívat na opravy kostelů, ozdobu oltářů... Svými rozhovory, svým poučováním bloudících, napomínáním chybuujících a obzvláště svým dobrým příkladem budete apoštoly Ježíše ve svátosti, abyste k němu vedli duše, které jsou k němu chladné a Ho nemilují. Oh, kéž byste tak činili! Jaké zásluhy byste si tak získali! Návrat duší k úctě, lásce, důvěře a oddanosti k vel. svátosti by byl spásou rodin, obcí, států a celého světa, byl by zde na zemi počátkem blaženosti věčné...

Za prusko-francouzské války v r. 1870 měli vítězící Prusové vtrhnouti do francouzské vísky Veloros. »Co s námi bude?« — volali ustrašení její obyvatelé — »náš kostel bude znesvěcen, sv. hostie je ve svatostánku a pan farář není doma; jaké neštěstí!« — Radí se, jak zachrániti před znesvěcením vel. svátost, a pověřují vážného starce čestným úkolem, aby svaté ciborium přenesl na bezpečné místo. Ale stařec se zdráhá a navrhuje místo sebe chlapce, chlapce velice hodného, nejhodnějšího z těch, kteří se právě připravovali na první svaté přijímání. Povolávají ho tedy a mu oznamují, že má přenést Nejsvětější svátost. — »Nejsem hoděn té milosti,« odpovídá on prostě a upřímně, »poněvadž jsem se od své poslední zpovědi dopustil hříchu.« — Po tomto druhém odmítnutí vyvolili nevinné asi čtyřleté dítko a přivedli je do kostela. Jak dojemné to bylo divadlo! Stařec otvírá svatostánek, a zatím, co všechny hlavy se sklánějí, je malý andílek vyzdvižen na oltář, bere do svých ruček svaté ciborium a provázen jsa věřícími, zachraňuje velebnou svátost před znesvěcením.

Drazí moji! Od obyvatelů obce Veloros se učme, jakou víru, úctu, lásku a oddanost máme míti k svátosti oltářní!

XXIII.

Povinností k nejsv. svátosti.

II.

Lid israelský ubíral se pouští Faran do Země zaslíbené, Bůh, chtěje ho na této dlouhé a obtížné cestě potěšiti, poručil Mojžíšovi, aby dle rozměrů, které mu udal, zhotovil archu svatou, a slíbil, že v ní svoji duchovní přítomnosti dlíti bude. Stalo se tak, a lid s nadšením jásal: Není jiného národa tak velikého, jehož bohové byli by mu tak blízko, jako je blízko Bůh náš všem prosbám na-

šim (Dt. 4, 7). — Tisíckrátě šťastnější jsme my. Ona archa byla pouhým předobrazem našich chrámů katolických, v nichž Bůh Ježíš Kristus dlí skutečně a osobně v nejsv. svátosti. Ale jaké povinnosti z této přítomnosti jeho mezi námi plynou pro nás? Uvažovali jsme o nich již minule. Dnes chci ukázat, jak je máme osvědčovati prakticky. A tu volám:

1. Chodte rádi a často do kostela. — Není pravda, že se lze modlití stejně dobře doma, jako ve chrámu Páně. Je sice Bůh přítomen všude, ale jaký rozdíl! V kostele jsme ze zbožnosti méně vyrušováni starostmi o záležitosti světské. Veškeré zařízení kostela nás pobádá k modlitbě mnohem vroucnější. Hlavně pak tu nalézáme Ježíše, jenž je pravý Bůh a spolu člověk. A ten není všude, ale na zemi jedině ve chrámě.

Tento Ježíš je náš Bůh, náš Král a Pán. Na nás pak jest, abychom jej za svého Boha, Krále a Pána uznávali. A to se stane, když často přijdeme mu vzdát svoji úctu a čest.

Tento Pán Ježíš je rovněž náš otec, bratr, přítel. Jak velice by nás to mělo puditi, abychom k němu hodně často přicházeli, s ním rozmlouvali, jemu své tužby, své potřeby časné i duchovní přednášeli! A on si to přeje: Slyšte jej, kterak z tohoto svatostánku vás zve a vás volá: Pojdte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím (Mat. 11, 28)!

Kolem Ježíše, když ještě ve smrtelném těle dlel na této zemi a hlásal svou božskou nauku, kupily se ustavičně zástupy lidu. Dychtily slyšení jeho slova života věčného, viděti jeho veliké a nesčetné zázraky, obdržeti od něho milosti a požehnání všeho druhu. Proč bychom my neměli činiti rovněž tak? Proč bychom teprve my se neměli kupiti kolem Ježíše z mrtvých vstavšího a nesmrtelného, obzvláště když k němu máme tak blízko?

2. V kostele se chovejte uctivě. — Když vstoupíte do kteréhokoli cizího domu, uznáváte, že jeho majitel v něm je pánem, a vy pouze hosty.

Vrozený cit i společenský mrav vám tu velí, abyste zdvořile pozdravili a chovali se slušně. A čím výše je postaven pán domu, tím větší je vaše zdvořilost a uctivost. Nuže, kostel je dům Boží, zde je pánem Pán pánů. A tu pouze u něho byste chtěli činiti výjimku? Dnes vyhánějí Krista odevšad: z rodin, ze škol, z celého veřejného života. Nevyhánějte ho tedy aspoň vy z jeho vlastního domu svým neuctivým jednáním! Pamatujte na anděly, kteří ho obklopují a jemu se koří ustavičně. Proto, jakmile sem vstoupíte, zbožně ho pozdravte: **P o c h v á l e n a, p o z d r a v e n a . . .** A při proměňování, neb když se Ježíš slavnostně dává vystaviti na oltář, nezůstávejte vyzývavě státi, ale na kolena! **N a k o l e n a p a d e j m e !** Mimo to onoho krátkého času, který před Ježíšem ztrávíte, nenechávejte vyjítí na marnost: varujte se vši netečnosti a roztržitosti! Dbejte, aby modlitby vaše jako libá vůně kadidla se vznášely k Ježíši Kristu. Pouze tak si odnesete od něho požehnání do domovů svých.

3. **V z d á v e j t e m u č e s t, k d y ž v y j d e z k o s t e l a v e n.** — Činí tak

a) **o s l a v n o s t i B o ž í h o t ě l a.** — V ten den Církev slavnostně volá: Ježíši Kristu ve svátosti, jeho božské velebnosti tak často popírané, jeho svatosti tak často urážené, jeho lásce tak často zneužívané: odprošení, zadostučinění! A tu ještě slavnostnějším způsobem se opakuje to, co se stalo před jeho utrpením, když se na oslátku ubíral do Jerusalema. Jako tehdy lid v nesčetných zástupech ho doprovázel, roucha na cestu mu kladl, kvítí před něho sypal a nadšeně jásal: **H o s a n n a ! . . . P o ž e h n a n ý, j e n ť s e b ě ř e v e j m é n u P á n ě** (Mat. 21, 9), podobně i o slavnosti Božího těla. Tu Ježíš Kristus v posvěcené hostii vychází z přítmi svatostánek a chrámů na ulice a náměstí naše, na plný jas zářivého slunce. Družičky bíle oděné, s věnečky na nevinných hlavách, mu tvoří čestnou stráž a sypou mu květy na cestu. Oblaky kadidla ho zahalují, srdce radostně se chvějí, a tisícové hlasy jásají k jeho chvále. A tu, drazí moji, i vy projeďte svou víru v Je-

žíše ve svátosti a svou lásku k němu. I vy jej zbožně na jeho vítězném průvodě beze všech lidských ohledů doprovázejte. Vyžaduje toho nejen sláva Boží,

ale i v á š p r o s p ě c h. — Pod svátostnými způsoby je přítomen týž Ježíš, který během svého veřejného života pozemského chodil ve své vlasti s místa na místo a při tom uzdravoval nemocné, posiloval slabé, těšil sklíčené, křísil mrtvé, prokazoval dobrodiní všeho druhu. A tato božská jeho moc se během 19ti století jeho života pod svátostnými způsoby neumenšila pranic; jeho láska k lidem neochladla ani dosti málo. On o slavnosti Božího těla, právě jako kdysi, od čtyř oltářů žehná našim osadám, jejich obyvatelům v jejich pracích, v jejich štěstí, v jejich starostech i v jejich hoři; obzvláště pak žehná těm, kteří se této jeho slavnosti zbožně zúčastní.

b) N a c e s t ě k n e m o c n ý m. — Věřte, drazí moji, se smutkem v duši si vzpomínám na mnohé země, jako na př. Itálii, Španělsko, kde Krista ve svátosti k nemocným nosí pod baldachýnem, se světly, v průvodě, k němuž se cestou z věřících připojuje kde kdo, komu jen trochu je možno. Kdežto u nás? Nésti Krista Pána veřejně k nemocnému znamená vydati jej tisíceřým urážkám a potupám, a to nejen od bezvěrců a jínověrců, ale i od »také katolíků«. Není to bolestné zřítí i katolíky, kterak se rychle vyhýbají, do domů se ukrývají, vidí-li kněze nésti na prsou Ježíše Krista? Ukrývají se, když Ježíš Kristus jde mimo! Prchatí, když se blíží ten, jenž z lásky k nám se ukřižovati dal! Chápete, drazí moji, co smutku je v tomto pomyšlení? Aspoň vy, když uzříte Krista Pána se ubíratí k nemocnému, před ním zbožně poklekněte, uctivě ho pozdravte, doprovodte jej do příbytku nemocného a tam se vroucně modlete za uzdravení, je-li to vůle Boží, jeho těla a hlavně za spásu jeho duše.

Anglický kancléř Tomáš Morus, tedy v říši první pán po králi, jedenkrát dlel ve venkovském chrámě. Kněz právě se hotovil jíti zaopatřit nemocného, ale neměl ministranta. Kancléř, vida to, vzal sám do ruky

svítlnu se světlem a krácel jako ministrant před ním. Jeden z dvořenínů pak kancléři děl: »Až se to dozví král, příliš těšiti ho to as nebude!« Ale kancléř klidně odpověděl: »Kterak by se mohl král horšiti, že jsem prokázal úctu jeho Pánu, Králi všech králů?«

Drazí moji! Takovými to opravdovými ctiteli Ježíše Krista ve svátosti buďte i vy! Úctu svou mu projevujte častými návštěvami a uctivým chováním ve chrámě; svou zbožností k němu, kdykoli z něho vyjde na náměstí a ulice naše!

XXIV.

Návštěvy svátosti oltářní.

Jedenkráté lid, spatřiv veliký zázrak Krista Pána, velebil Boha, volaje: Prorok veliký povstal mezi námi, a Bůh navštívil lid svůj (Luk. 7, 16). Jaká teprve by měla býti radost naše, když Bůh nás nejenom navštívil, ale mezi námi ustavičně dlí v nejsv. svátosti oltářní? Ano, ó drazí, na oltářích našich, třebas očím tělesným neviditelný, přebývá tentýž Ježíš, který jako dítě v Betlemě plakal, který vedl život skrytý v Nazaretě, který v Galilei a Judsku evangelium hlásal, který krví se potil na hoře Olivetské, který zemřel na Kalvarii.

A jak mezi námi dlí? Toliko jako pokrm našich duší? Nikoliv, neb vidím, že i po sv. přijímání je zde ve svatostánku. On se v něm stal naším vězněm, vězněm sice dobrovolným, vězněm z lásky, ale přece jenom vězněm.

Pokud pak je pokrmem našich duší, jsme povinni se jím sytití. A jaká je povinnost naše k němu jako k vězni? Nejiná, než navštěvovati ho. Vyžaduje toho 1. slušnost; 2. náš prospěch.

1. Slušnost. — Přísnou společenskou povinností je oplácení návštěv. A čím vznešenější osobnost náš příbytek svou návštěvou poctí, tím větší je tato povinnost. Nuže: V Písmě sv. stojí psáno, že domem

Božím jsou nebesa, přibýtkem pak lidským že je země. A Bůh v osobě svého Syna ráčil sestoupiti s nebes a přijíti na návštěvu k nám na tuto zemi. Na tom však neměl dosti. Po třicet a více let dlel ve viditelném těle zde mezi námi, chodil ve své vlasti s místa na místo, vstupoval do přibýtků lidských, zúčastňoval se obědů, svateb . . . Nejsa však ani tím spokojen, chce ve své neskonale lásce osobně navštívit celé člověčenstvo. A co činí? Tvoří, ve své všemohoucnosti, svátost oltářní a tak svoji návštěvu u něho dovršuje. Či nemám pravdu? Projděte celý katolický svět: jděte do velkých měst s nádhernými chrámy, do prostých vesniček s chudými kostelíčky, a všude najdete Ježíše ve svátosti. Přesvědčíte se, že na víru naší obrácení obyvatelé nejzazšího severu, nejzapadlejších ostrovů v oceánu se těší z návštěvy Ježíšovy, právě jako se z ní těšíme my věřící v našich Čechách.

Než, je-li Ježíš tak horlivý v navštěvování nás, je jasno, že opět přísnou povinností naší je navštěvovati jeho. Vyžaduje toho slušnost, a on si toho přeje. Vzpomeňte si jen, kterak, sotvaže přišel na svět, již o to pečoval, aby mu učiněná návštěva byla oplacena. Zrodil se v Betlémě a poslal anděla zvěstovat svůj příchod pastýřům, hvězdou mudrcům, aby ho přišli navštívit opět oni. A právě tak si toho přeje i od nás. Ale činíme tak? Kráčíme-li kolem obydlí přítele, vzpomeneme si na něho a říkáme: zastavím se u něho, abych mu stiskl ruku; kdežto kolem kostela kráčíme několikrát a několikrát za den a ani si nevzpomeneme navštívit předrahou Vězně v něm. Ach! drazí moji, je to žalostné, ale pravdivé: naše kostely se neskvějí hojnou přítomností věřících. Všedního dne je na mši sv. přítomno několik stařenek a pak? Pak ty, ó můj Ježíši, tu zůstáváš osamocen, sám po celý dlouhý den a noc. Lampička, často na zhasnutí, vydává před tebou své třesavé světélko, a to je veškerý hold lidu, jenž by se měl ustavičně kořiti před tvou velebností.

Je věru smutná a zahanbuující ona opuštěnost, ve které jsi, ó dobrý Ježíši, ponecháván v tak mnohých kostelech! Je větší, žalostnější nad opuštěnost tvoji

v zahradě Gethsemanské. Věru, že se mi tak mnohdy zdá, jako bych ze svatostánku slyšel vycházeti hlas, opakující stesk tvůj na kříži: Lide můj, lidé můj, proč jsi mne opustil!

2. Když ne povinnost, nechť aspoň vámi pohne **p r o s p ě c h**, který z návštěv Pána Ježíše budete mít. Konáme totiž návštěvy z touhy po poučení, z touhy po dosažení pomoci ve svých tísních a z lásky. A z týchž důvodů máme navštěvovati i Ježíše.

a) Jsou lidé, kteří touží po vědě a spěchají jí nabýti u učenců. — Drazí moji, chceme ukojiti svou touhu po věděni? Oh, navštěvujme Ježíše: On nám může pověděti všecko, poučiti nás o všem, může rozptýliti každou naši nevědomost. V jednom římském klášteře žil řeholní bratr, jménem Felix z Kantalice. Byl to člověk úplně nevzdělaný, jenž ani čísti neuměl. Úkolem jeho bylo choditi po ulicích městských a žebrati o chléb pro klášterní spolubratry. Ale sv. Karel Borromejský, jeho vrstevník, ho nazýval nej přednějším z římských bohoslovců. A Felix tu prohlašoval, že veškerých svých vědomostí o Bohu nabyl v dlouhých hodinách, ztrávených před svatostánkem.

b) Navštěvujme lékaře, aby nám předepsal lék proti neduhům, které nás skličují. Máme však, ó drazí, nemoci a neduhy také na duši, a naším lékařem tu je Pán Ježíš. Navštěvujme ho, a on nám dá neomylný lék proti našim bolestem, hojivý balsám na naše rány.

c) Navštěvujme advokáta, abychom mu doporučili obranu svých ohrožených zájmů a práv. Ale, ó drazí, máme také zájmy, jež jsou mnohem vyšší, než pozemské, zájmy věčné; a tu je Ježíš naším advokátem. Sv. Pavel o něm výslovně praví, že tam nahoře jako obránce je stále pohotově nás se zastávati (Žid. 7, 25). Navštěvujme ho tedy, vkládejme do jeho rukou, svěřujeme jemu svou obranu, poněvadž jinak nám hrozí odsouzení a strašlivý trest.

d) Navštěvujme přítele, abychom od něho došli potěchy ve svých trudech. A kdo z nás nemá zapotřebí potěchy? A od koho ji chceme očekávati? Snad od světa? Oh, svět v našich bolestech s námi jedná, jako

jednal s marnotratným synem: obrací se k nám zády. Snad od přátel? Ach, přátelé! . . . Jsou jako svět: můžeme je míti ve štěstí, ale ne v neštěstí. Snad od rodičů? Oh, jak mnohdy mohou rodiče s námi pouze plakat, ale ne nás potěšiti, poněvadž mají zapotřebí útěchy právě tak, jako my. Snad od matky? A kdyby jí někdo neměl? . . . A pak (není to pravda?) třebas máme v srdci jistá bolestná tajemství, která odkrýti bychom se hanbili i před svou matkou. Ke komu tedy půjdeme pro útěchu? Hle: k Ježíšovi. Ten při pohledu na náš bol nám řekne slovo: nedovedu ho vysloviti, ba ani neznám toho slova, ale je takové, že ihned snese útěchu, pokoj a mír do našich zkormoucených srdcí.

e) Ještě jednu návštěvu očekáváme od Pána Ježíše: Až svět nás bude opouštět a smrt se bude přibližovati k našemu lůžku, tenkrátě budeme očekávat druhou návštěvu jeho; a přejeme si jí, přejeme si jí z hloubi srdce, poněvadž nás tehdy Ježíš ve svátosti posílí v zápase našem smrtelném, poněvadž svou vlastní rukou nám odevzdá průvodní list do blažené věčnosti. Abychom si však této poslední návštěvy jeho zasloužili, je třeba, abychom nyní navštěvovali my jej zde v kostele, před jeho svatostánkem.

V poslední době panování císaře Napoleona III. bylo lze viděti v katedrále města Orleansu, v kapli nejsv. svátosti, vojína, který tam po dlouhou dobu stával vzpřímen a nehybný jako socha. Jeho velitel se o tom dověděl a se ho tázal, proč tak činí a raději se neprochází, jako ostatní vojíní, po městě. A tu slyšte krásnou odpověď, která vyšla z úst, neb, lépe řečeno, ze srdce onoho hodného jinocha: Pane kapitáne, každý generál, každý maršálek, každý vladař má svou stráž; já, pokud mohu, dělám stráž Králi králů, Vladaři vladařů, skrytému pod svátostnými způsoby ve svatostánku.

O drahý Ježíši ve svátosti! My ti dnes slibujeme, že tě zde v chrámě budeme navštěvovati, činiti ti čestnou stráž velmi často, poněvadž si to zasloužíš, a poněvadž to bude k našemu velikému prospěchu!

Před Výstavem vel. svátostí.

Drazí moji! Vy víte, že v naší diecési litom je zaveden ustavičný Výstav nejsv. svátostí oltární, Velebná svátost je po celý den vystavena v kostele jednom, následujícího dne v kostele druhém a podobně nepřetržitě dál. Tu pak vám oznamuji, že příští středu, dne, přijde na řadu opět kostel náš, a že budeme mít Výstav zde. Abych horlivost vaši k tomuto významnému dni povzbudil, promluvím dnes 1. o účelutěto pobožnosti; 2. jak se jí zúčastniti; 3. a jaký užitek přináší.

1. Účel. — Je vznešený: je jím napravovati tak mnohé urážky, které se Ježíši Kristu ve vel. Svátosti dějí. Který jazyk lidský by byl s to vypověděti všechny potupy, jichž se Ježíši ve svátosti dostalo ode dne, kdy sám sebe jako neskonalý poklad křesťanům daroval a mezi námi pod způsoby chleba a vína dlíti stanovil, až na naše doby? Žel, tyto potupy začaly při Poslední večeři, kdy zrádný Jidáš, sotvaže vel. Svátost byla ustanovena, se opovážil svatokrádežně přijímati přesvaté Tělo a Krev svého božského Mistra. Sv. Cyprian pak dosvědčuje, že za jeho doby mnozí byli tak smělí, že přistupovali ke stolu Páně, jsouce si vědomi těžkého hříchu, ale že také za to od Boha potrestáni byli děsnými tresty. A v dobách po sv. Cyprianu? Co tu bylo bludařů, kteří se opovážili popírat vel. Svátost a tupiti ji sterým svatokrádežným způsobem! Co pak říci o potupách, učiněných Kristu ve svátosti za první veliké revoluce francouzské? V oněch přesmutných dobách lidé zavilí nenávisť proti katol. náboženství se zapomněli tak dalece, že pažbami ručnic rozbíjeli svatostánky, ciboria a monstrance z nich vyjímali, posvěcené hostie z nich po zemi rozhazovali a posvátných nádob používali k hanebným orgiím. »Zabte je, zabte je,« řvala rozrušená luza pařížská proti kněžím katolickým, »zabte ony podvodníky, kteří se odvážili klamati lid tvrzením,

že v hostii přítomen je Bůh.« A vraždili sluhy Boží, kde kterého jen dopadli.

Pokud se pak naší doby týče, co neúcty, co urážek se páše i dnes proti této svátosti lásky! Či nečteme, želi až příliš často v novinách, že tu tam, tu opět jinde neznámí pachatelé vztáhli svatokrádežnou ruku na svato-stánek a uloupili posvátné nádoby? Nestalo se tak i u nás? Nejsme nuceni až dosud je z kostela každodenně odnáseti?

Hle, drazí moji, potupy, kterými byla zahrnuta vel. Svátost již od svého ustanovení. A napravovatí tato zneuctění, toť účelem jejího Výstavu.

2. J a k s e z ú č a s t n í t í ? — Kladu dále otázku, co činiti, aby pobožnost, kterou zde máme konati, byla Pánu Ježíši ke cti a oslavě, vašim pak duším ke prospěchu? Doporoučím vám tu následující tři věci: .

a) V den Výstavu přijďte četně na mši sv. a přistupte zbožně ke sv. přijímání. Vyplníte tak jeho vroucí přání, které projevil, když děl: — S t o u ť e b n o s t í ž á d a l j s e m t o h o t o b e r á n k a j í s t í s v á m í (Luk. 22, 15). Jak milé mu to bude, posuďte sami: Není pro matku, které jeden nezdárný syn působí zármutek, velikou útěchou, když druhý syn k ní tím vroucněji lne? A nebude pro Krista, uprostřed nynější neúcty k němu, velikou útěchou vaše láska, kterou mu projevíte sv. přijímáním?

Při tom pak prospějete i sami sobě. Ve sv. přijímání se budete sytiti tělem Toho, jenž je bez hříchu, čistý, třikráte svatý: tělem Toho, jenž shledal nepravost i na andělech; tělem Toho, jenž je dárce všeho dobra, a který ve sv. přijímání chce zahrnouti duše naše svými drahocennými dary. Proto, rcete mi, může býti úkonu světějšího a užitečnějšího nad sv. přijímání?

b) Kristus Pán příští středu bude dlíti na našem oltáři jako Král na svém trůnu a bude přijímatí hold svých poddaných, vyslýchatí jejich prosby. Proto během dne hojně ho navštěvujte a nenechte ho ani na chvíli osamotě. Bylo by to pro něho velikou urážkou! Proto, jako před půldruhým rokem při minulém Výstavu, vy-

zývám i dnes zbožné duše mezi vámi, které by se aspoň jednu hodinu chtěly modliti před Kristem ve svátosti, aby se u mne ohlásily. Dohodneme se o hodině, kdy tak učiní, by stále někdo klečel před oltářem. Ba nespokojte se pouze jednou návštěvou, ale, pokud vám jen trochu bude možno, navštivte ho během dne častěji. A navštívujte ho s onou zbožnou touhou, se kterou šly zbožné ženy v neděli po Velkém pátku časně z rána na Kalvarii pomazat mrtvé tělo Kristovo.

c) Při tom k l a ň t e se mu. — Je to Stvořitel nebe i země, Pán všehomíra; je to Syn Boží, stavší se z lásky k nám člověkem; jenž pro nás 33 let pracoval, pro nás zemřel, ale slavně z mrtvých vstal, vstoupil na nebesa a tam sedí na pravici Boha Otce všemohoucího. Celé farní osadě naší volám: — P o j d t e ! Pojdte, mladí i staří, bohatí i chudí, spravedliví i hříšníci, pojdte všichni k zářivému jeho trůnu a k l a ň ě j m e se a p a d e j m e p ř e d n ě m (Ž. 94, 6), prohlašující ho za svého Boha a svrchovaného Pána. Následujte kající Magdalenu, jež, klečíc u nohou Spasitelových, plakala, vylévala před ním své zbožné city a rozplývala se vroucí láskou.

3. U ž i t e k. — A jaká odměna vás čeká za úctu, kterou chováte k vel. svátosti, a které nový projev učiníte zúčastněním se blízké naší pobožnosti způsobem, jak jsem právě naznačil? Slyšte, drazí moji: Kristus Pán vyslyší všechny vaše prosby, pokud budou k jeho cti a ke spáse vašich duší. Až pak se na vás bude mítí vyplnití trpký výrok, který vyšel z úst Božích, že každý ze synů Adamových zaplatí svou daň smrti, tu tento dobrý Bůh, skrytý pod svátostnými způsoby, obzvláště hojně odmění předešlou vaši k němu úctu a lásku. V odměnu za vaše návštěvy, které mu učiníte nyní ve svatostánku, učiní opět on poslední svou lásky plnou návštěvu vám. Při oné návštěvě vás potěší ve vašich bolestech a posílí k zápasu smrtelnému. Sám sebe vám dá darem a tím zároveň vám dá záruku věčného vašeho štěstí. Majíce v rukou, abych tak řekl, doporučující listinu božského Syna k nebeskému jeho

Otci, opustíte s důvěrou toto slzavé údolí. Vzlétnete do oněch sídel slávy, které Bůh ve své neskonalé dobrotě vám připravil od věčnosti.

XXVI.

Svátost pokání je ustanovena od Ježíše Krista.

Jedenkrát ubíral se Kristus Pán do jednoho městečka. Příchod jeho zpozorovalo deset mužů malomocných. Stáli zdaleka, jak to tehdejší zdravotnictví nařizovalo, a vroucně ho prosili, aby uzdravil i je, jak to učinil již tak mnohým jiným nemocným. A dobrý Mistr, jenž nedovedl nikomu nic odepříti, je vyslyšel tím způsobem, že je poslal ke kněžím. — J d ě t e, u k a ŝ t e s e k n ě ŝ í m (Luk. 17, 14). Šli tak učiniti a byli očištěni všichni. — Drazí moji! Tento zázrak byl předobrazem svátosti pokání, ve které křesťan skrze katolické kněze bývá očištěn od malomocenství hříchů. Studujme dnes 1. o d k o h o t a t o s v á t o s t j e s t; 2. vyvraťme si některé námitky proti ní.

I. O d k o h o j e s t. — Je článkem víry, že svátost pokání byla ustanovena od Ježíše Krista. Rovněž pak je zcela jisto, máme-li dosáhnouti odpuštění hříchů po křtu sv. spáchaných, že je naprosto nutno vyzpovídati se z nich zástupci Božímu zde na zemi, zřízenému knězi. Kdo v božský původ sv. zpovědi nevěří, nechť je ujištěn, že již není žádným katolickým křesťanem. Abychom se o tom přesvědčili, zkoumejme některé námitky proti této pravdě.

II. Námitky. — 1. Bůh sám může odpouštět hříchy: kněz je člověk jako všichni ostatní.

a) Že Bůh toliko sám může odpouštět hříchy, úplně uznávám. Hřích je urážkou Boží a připravuje nás

o jeho milost. Tuto milost pak nám navrátiti, otevřítí nám nebe a uchrániti nás pekla může toliko On sám.

Ale rovněž je pravda, že Bůh nám může hříchy odpustiti takovým způsobem, který on ve své nejvyšší moudrosti za dobrý uzná. A Bůh nám je odpouští, ano, ale toliko s tou podmínkou, když se z nich vyznáme jeho zástupci zde na zemi. — J d ě t e, u k a ŝ t e s e k n ě ŝ í m. Mohl ovšem k tomu vyvoliti jiný prostředek, jinou cestu. Ale, když vyvolil sv. zpověď, je na nás, abychom uposlechli, jí ke své spáse používali a byli za ni vděční.

Ostatně je v tom veliká moudrost Boží, že vyvolil právě tento způsob odpouštění hříchů: dal nám tak mocný prostředek, abychom se před ním pokorili, činili zadost za své poklesky a tak lehce do nich znova neupadli.

Konečně, kdyby Bůh dovolil, abychom se zpovídali toliko jemu, kdy bychom mohli býti zcela ujistěni, že se nám odpuštění skutečně dostalo? Nežili bychom tu v ustavičné nejistotě, ve zcela oprávněné obavě a úzkosti, zda naše lítost byla náležitá, naše kajícnost dosti uspokojivá, a zda nám Bůh proto odpuštění hříchů neodepřel? Kdežto naopak rozhřešení kněžské nás ujišťuje zcela bezpečně, že se nám dostalo i odpuštění, naplňuje nás ihned vnitřním pokojem a nevýslovným blahem, jen když zpověď naše byla upřímná a lítost aspoň nedokonalá.

b) Že pak kněz je jako všichni lidé ostatní? Ano a ne. Ano, přiznávám úplně, i on je člověkem křehkým a hříšným. Proto i on má zapotřebí zpovědi a odpuštění. I kněží jsou povinni se zpovídati. Že by však kněz byl pouze člověkem jako všichni ostatní, popírám. Vizte otce: Jeť on člověk jako jeho dítky; ale je něco víc než jeho dítky: máť nad nimi od Boha zvláštní moc. Vizte světského soudce: i on je člověk jako my, ale jeho soudní rozsudky platí, jako by je pronesla hlava státu sama. A tak otec, soudce atd. jsou lidé jako všichni ostatní, ale zároveň jsou ve svém oboru a nad svými podřízenými něco více než

ostatní. Podobně, a to mnohem vyšší měrou, tomu je u kněze: Je sice člověk jako všichni ostatní, ale při tom má zvláštní moc, jaké nemají jiní: moc ve jménu Božím odpouštětí hříchů.

2. Dokažte, řekne mi tu někdo, že Bůh kněží takovouto moc skutečně dal. — Dokazuje to zcela jasně veškeré ústní podání a i evangelium. Přijměte Ducha svatého, děl vzkříšený Kristus apoštolům, kterým odpustíte hříchů, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadrženy jsou (Jan 20, 23). Slova ta zcela jasně dokazují, že Ježíš Kristus sv. zpověď ustanovil. Ze slov těch poznáváme, že božský Spasitel svým apoštolům dal moc nejen hříchů odpouštětí, ale i zadržovati, t. j. neodpouštětí. Neměli tedy hříchů odpouštětí každému bez rozdílu, nýbrž jen tomu, kdo odpuštění zasluhoval. Neměli jich dále odpouštětí neb zadržovati dle rozmaru, osobní libovůle, nýbrž spravedlivě. Kristus Pán je učinil soudci a chtěl zajisté, aby byli soudci spravedlivými.

A světský soudce? Má-li nad někým vynésti spravedlivý rozsudek, je mu předem jeho vinu neb nevinu důkladně znáti. Podobně i zpovědník: Má-li spravedlivě, dle zásluhy, hříchů někomu odpustiti neb zadržeti, potřebuje je předem znáti. Než od koho se jich dozví? Je to možno pouze od toho, kdo je zná. A kdo zná hříchů kajících? Jsou to pouze dva: Bůh vševědouce a hříšník sám. Bylo by tedy třeba, aby je zpovědníkovi zjevil buď Bůh nebo kající. Ale Kristus Pán neslibil žádnému apoštolu, žádnému zpovědníku, že mu bude zjevovati cizí hříchů, on jich neučinil vševědouchy. A tak nezbyvá než druhá možná cesta: hříšník musí knězi, který je na místě Božím, z hříchů se vyznati sám. To pochopí, to uznati musí každý, kdo má zdravý rozum.

3. Zpověď vynalezli kněží: učinil tak papež Innocenc III. r. 1215! — a) Úplná nepravda! Dnes, kdy tato otázka je důkladně dějepisně osvětlena, by již byl čas s takovými lživými dů-

vody ustati. Pravý dějepis nám dokazuje, že se křesťané zpovídali již od prvních dob Církve.

Potvrzuje to Písmo sv. ve Skutcích ap., kde stojí psáno (19, 18), že mnozí z věřících přicházeli k apoštolům, vyznávající a vypravující skutky své. O sv. zpovědi mluví sv. Jan, an dī: Jestli vyznáváme hříchy své, Bůh jest věrný a spravedlivý, aby odpustil nám hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti (1 Jan 1, 9).

Dokazují to římské katakomby, v nichž se ukrývali první křesťané před svými pronásledovateli. Nechtě nevěrci do nich sestoupí: vlastníma očima tam vedle oltáře a blízko křtitelnice spatří sedadlo do skály vtesané pro zpovědníka a klekátko, kde poklekali kající, vyznávali své viny a dosahovali jich odpuštění.

Že svátostní zpověď v Církvi byla vždycky, toho dalším důkazem je, že i nejstarší sekty, které hned v prvních stoletích od Církve katol. se odštěpily, zpověď podnes mají. Důkazem toho jsou Řekové a Rusové, kteří před r. 1215 od jednoty církevní se odloučili, ale zpověď za ustanovení Ježíše Krista prohlašují.

Ne, křesťané se zpovídali již od prvních dob, ba zpovídali se velice často. Čím více však během doby víra jejich chladla, tím více také chladla jejich horlivost v přijímání svátosti pokání. A tu r. 1215 na III. koncilu lateránském papež Innocenc III. prohlásil: Vy všichni, kteří se nezpovídáte častěji, jste povinni zpovídati se aspoň jednou za rok; jinak nebudete žádnými křesťany a sami se z Církve vylučujete! Tak tomu bylo. Chtíti tuto pravdu překroutiti a tvrditi, že papež Innocenc zpověď teprve zavedl, může toliko učiniti hrubá nevědomost neb zlomyslnost.

b) Ostatně, když vše dobře uvážíme, poznáme, že zpověď vynalézti vůbec nebylo možno. Proč? — Přizná kde kdo, že žalovati na sebe věci, ze kterých by se člověk mnohdy nevyznal ani matce své, není nic příjemného, ale že k tomu je třeba velikého sebezapření, pokoření. A proto by kněží, kdyby zpověď za-

vedli, sami se jí vymkli. Zatím však je známo, že zpovídati se jsou povinni i kněží, biskupové, papež . . .

Když se někdo nějakého podvodu dopouští, chce z toho mít prospěch. Ale jaký prospěch mají kněží ze slyšení sv. zpovědi? Posadit se do zpovědnice, v ní nepohodlně celé hodiny i za mrazu sedět; konat daleké cesty i v největší nepohodě a v noci, kdy ostatní klidně spí, k nemocným, nejednou i nakažlivě nemocným . . . ne, kněží by byli proti sobě, kdyby zpověď zaváděli. Kdo pováží, že za sv. Karla Bor. při morové ráně v jediné Anglii 1845 kněží při zaopatřování nemocných se nakazilo a zemřelo, uzná, že slyšení sv. zpovědi pro kněze není věcí lehkou. Když ve středověku za doby, kdy tak zvaná černá smrt tisíce a tisíce lidí denně kosila, a v jediném řádu sv. Františka 30.000 kněží v Evropě od nemocných při slyšení sv. zpovědi se nakazilo a zemřelo, tu se táží: Obětuje člověk zbytečně, pouze pro ustanovení lidské, svůj život? Co tedy nadchlo ony zpovědníky, že ochotně se vydávali v nebezpečení života? Zajisté pouze přesvědčení, že zpověď je zřízením božským.

Nestačilo by pak zpověď toliko vynalézt, ale bylo by třeba ji také zavést. A tu pravím, že by se svět nikdy nepodvolil zřízení tak nepohodlnému, kdyby bylo pouze od lidí!

Ne, vy všichni, kteří již ke sv. zpovědi nechodíte, buďte upřímní: přiznejte, že tyto a podobné námitky pronášíte proto, že se vám zpověď nelíbí, že se nechcete polepšit. Ale tím na věci ničeho nezměníte: zpověď je ustanovena od Boha samého!

Za války francouzsko-holandské ubíral se jeden mladý vyšší francouzský důstojník na bojiště. Přišel do města Cambrais, vyhledal tam staříckého biskupa Fénelona a mu děl:

— Monsignore! Za několik dní se utkám s nepřítelem. A tu cítím živou touhu vyznati se vám ze svých poklesků. Dříve však bych rád slyšel z vašich úst důkazy, že zpověď pochází skutečně od Boha.

— Jsem vám k službám, odpověděl vlídný prelát; ale mám za to, že bude nejlépe, když se dáme nejkratší

cestou: napřed se vyzpovídejte. Doufám, až tento posvátný úkon vykonáte, že mne podávání dalších důkazů zprostíte.

— Ale to by nebyl správný postup, namítl nejistě mladý muž. Mám-li se zpovídati, je předem třeba, abych znal důvody, proč tak mám učiniti.

— Jenom důvěřujte v mé stáří a v mou zkušenost, domlouval mu zbožný arcibiskup. Vy tak získáte dvě hodiny k práci pro vlast a já k práci pro Církev.

Nemoha odolati těmto vážným slovům, důstojník poklekl. Mezi ním a svatým knězem se tu rozpředl tajemný rozhovor, při němž Bůh tvoří divy a marnotratným synům otvírá bránu k návratu do domu otcovského. Když byla zpověď u konce, kající se plakal, a zpovědník, vina jej na svá prsa, se ho tázal:

— Nuže, mám vám ještě dokazovati božský původ sv. zpovědi?

— Nikoliv, monsignore, odvětil mladý muž; já božský původ její cítím, a to je mnohem lepší, než její chápati.

Drazí moji! Zvu vás všechny: přistupte jen zbožně ke zpovědníci a pocítíte i vy sami na sobě, že sv. zpověď je od Boha.

XXVII.

Zpytování svědomí.

V Písmě sv. (Is. 38) čteme o králi Ezechiášovi, že byl od Boha zázračně uzdraven ze své smrtelné nemoci. Prorok Isaiáš pak ho ujistil, že Pán mu popřává ještě patnáct let života. Ezechiáš v této milosti neviděl nic jiného, než nový důvod, aby se pokořil před svým Stvořitelem: v hořkosti duše své si připomínal všechny své myšlenky, všechna svá slova, všechny své skutky. — Drazí moji! Rovněž tak máte činiti i vy, když se chcete smířiti s Bohem a ve svátosti pokání dosáhnouti odpuštění svých hříchů. Toto jítí do sebe,

tento přehled veškerého našeho chování se nazývá zpytování svědomí. To pak si zaslouží veškeré naší pozornosti, poněvadž na něm závisí úplnost a upřímnost naší zpovědi, rozsah naší lítosti a opravdovost našich rozhodnutí pro budoucnost. V s e c h s v ý c h l e t v z p o m e n u v h o ř k o s t i d u š e s v é, čteme u proroka Isaiáše (38, 15). Proniknutí jsouce city, vyjádřenými v těchto slovech, rozjímějme dnes o zpytování svědomí, a to 1. c o j e s t ; 2. z a j a k o u d o b u je máme zpytovat; 3. j a k s i j e u s n a d n ě t i .

1. C o j e s t . — Zpytovat svědomí je vážně přemýšletí, kterých hříchů jsme se od jisté doby dopustili. — a) Kdo praví, že hříchů nemá, dává najevo, že svého svědomí nezpytoval, neb ho zpytovat vůbec nedovede. A bohužel! Jsou dnes nejedni, jak praví sv. Vincenc Fer., kteří zpytují všechna tajemství přírodní, vypočítávají dráhy hvězd a pohyby těles nebeských, ale o sobě nikdy nepřemýšlejí a nevědí nic o tom, co se děje v jejich nitru. A totéž rcete o těch, kteří mají stále plnou hlavu myšlenek a starostí o obchod, zisk, zábavu a rozkoše . . . Právě-li pak takovíto lidé o sobě, že hříchů nemají, platí o nich slova Písma, že s a m i s e b e k l a m o u , a p r a v d y v n i c h n e n í (1 Jan 1, 8).

b) Jak tedy zpytovat svědomí? V á ž n ě , tedy as tak, jako kdybyste ztratili drahocennou perlu. Není-liž pravda, tu byste se bedlivě rozpomínali na všechny cesty, kudy jste chodili, na místa, na kterých jste pobýli, na osoby, se kterými jste se zastavili, a hledali ji všude? Nuže, čiňte totéž, abyste našli perlu milosti Boží, kterou jste ztratili hřichem. Upamatovávejte se na místa, kde jste prodlévali, na osoby, se kterými jste se stýkali, na okolnosti života, ve kterých jste se nalézali, na zaměstnání, která jste vykonávali. Zkrátka, prozkoumávejte nejtajnější záhyby svého srdce, a dopátráte se hříchů, jichž bude dosti a dosti. Abyste pak při tom zachovali náležitý pořádek, projděte příkázání Boží a církevní, sedmero hlavních hříchů a při tom se tažte, zdali jste zhřešili myšlením a žádostí, slovy a skut-

ky, neb opomenutím dobrého, jež vykonati bylo vaší povinností. Dále se rozpomínejte, zdali jste se dopustili hříchů cizích, a jak jste plnili povinnosti svého stavu. — Při hříších těžkých je třeba zjistiti jejich počet, abychom jej ve zpovědnici mohli uvést. Není-li to možno učiniti přesně, má se tak státi aspoň přibližně. Když pak ani to nikterak nemůžeme zjistiti, máme se rozpomínati, zda jsme se toho hříchu dopouštěli denně, kolikrát as za týden, za měsíc . . .

Konečně je nutno zpytovatí svědomí ze zvláštních okolností, které pravidelně hřích doprovázejí a jej činí těžším, neb druh jeho proměňují. Takovými zvláštními okolnostmi jsou na př. m í s t o, kde hřích byl spáchán (doma neb v kostele), o s o b y, se kterými byl spáchán (ženatý neb svobodná), n á s l e d k y, které způsobil, jako na př. škodu na majetku, pohoršení, sváry atd.

b) As tak čtvrt hodinky na to stačí, ale nestačíme na to sami. Je k tomu třeba pomoci Boží, a o tu je třeba předem prositi. My totiž velmi lehce zapomínáme na zlé, jež jsme spáchali. Mimo to nám samým je nesnadno poznati se dobře: známe chyby jiných, ale ne své; »poznej sám sebe«, toho nám je třeba. A toho dosáhneme jen za pomoci milosti Boží. Je tu tedy třeba povznést se v duchu k vševědoucímu Bohu tak, jako bychom stáli v jeho přítomnosti, a prositi Ducha sv. za jeho osvětlení. V y j a s n ě o č i m o j e, a b y c h s n a d n e u s n u l d o s m r t i (Ž. 12, 4).

c) Konečně připomínám, že zpytování svědomí před sv. zpovědí máme konati sami. — Král Nabuchodonosor měl jednou v noci sen, který ho poděsil tak, že ráno si na něj nemohl vzpomenouti. Vzpomínal, vzpomínal, ale marně. I rozkázal svolati všecky hadače ze své říše a poručil jim, aby mu oznámili, jaký měl sen, a jaký je jeho význam. Ti to ovšem učiniti nedovedli a již již měli býti utraceni. Ale tu Bůh osvětlil pro roka Daniela, že mu onen osudný sen oznámil a vyložil (Dan. 2, 1 . . .). Tomuto králi Nabuchodonosorovi jsou i dnes podobní mnozí lidé: přikleknou ke zpovědnici, nejvýše odříkají zpovědní formuli: Já bídny hříš-

ník . . . a pak mlčí. Čekají, až kněz začne zpytovat svědomí za ně . . . Ne, zpovědník je povinen pátrati po poklescích svých vlastních, a ne lidí jiných. Není povinností jeho, aby ze sebe dělal nějakého věstce neb hadače, a nemá k tomu ani moci. Ovšem může a má vám při zpytování svědomí býti nápomocen, je-li toho třeba.

2. **Z a j a k o u d o b u.** — Za tu dobu, která uplynula od poslední dobře vykonané zpovědi až ke zpovědi, kterou se hotovíme vykonati. Proto, jestliže jsme poslední zpověď následkem povrchního zpytování svědomí, nedostatku opravdové lítosti, dobrého předsevzetí, neb zúmyslného zatajení některého těžkého hříchu vykonali špatně, bylo by třeba jíti stále zpět a upomínati se na zpovědi a přijímání svatokrádežně vykonané, až bychom přišli k té, kterou jsme vykonali podle vůle Ježíše Krista a svaté matky Církve. Když má lékař operovati úd, stížený rakovinou, zasazuje nůž až tam, kde je úd zdravý; kdo staví dům, odkopává zem tak hluboko, dokud nepřijde na pevný základ. Podobně má činiti věřící, když se hotoví přijmouti svátost pokání: má posunouti zpytování svědomí, lítost, opravdové předsevzetí a zpověď až tam, odkud je třeba odstraniti nemoc, kterou v našem případě jsou hříchy; má kopati a odklízeti tak hluboko, až přijde na pevné základy, na kterých by vystavěl budovu své věčné spásy.

3. **J a k s i j e u s n a d n i t i.** — Každodenním zpytováním svědomí, každodenním skládáním počtu ze všeho dobrého i zlého, co jsme během dne konali. Dvojí cenný prospěch plyne z tohoto vpravdě křesťanského jednání: a) máme stále připravenou látku ke zpovědi; b) pocítujeme stále živou touhu po smíření se s Bohem a svým polepšení. To pak má za následek, že hřích nikdy po dlouhou dobu se neusídí v duši naší, a že špatné návyky v něm nezapustí kořenů.

Takovému zpytování svědomí by se neměl vyhýbati nikdo, kdo opravdově chce spasiti duši svou. Co vidíme kolem sebe? Dům, který se nikdy neopravuje,

stále více chátrá, až se rozpadá. Pole, které se neobdělává, se brzo mění v poušť. Ze šatu, který se denně nosí a nikdy nespraví, konečně bývá cár. Podobně tomu je i s naší duší: Zlé náruživosti, pokušení světa, úklady ďábelské nás usilují strhnouti do hříchu tak mocně, že duše naše je ve stálém nebezpečení věčného zatracení. Kdyby pak jí nepřišly na pomoc každodenní zpytování svědomí, upřímná lítost nad spáchanými nepravostmi a opravdové předsevzetí se polepšiti, běda jí!

Jako dobrý obchodník každodenně se hledí přesvědčiti, zda jeho obchod prospívá či nikoliv, podobně, jak dí sv. Basil, i katol. křesťan, který chce prospívati v dobrém, každého dne krátce sice, ale vážně má zkoumati, jak prospívají jeho záležitosti duchovní. Večer, tak dí onen světec dále, uchyl se do svého pokojíku a taž se sám sebe: Urazil jsem dnes v něčem svého Boha? . . . vyplnil jsem všechny povinnosti svého stavu? . . . neznelíbil jsem se v něčem svému bližnímu?

I staří filosofové, ač byli pohané a nebyli osvíceni světlem evangelia, uznávali důležitost každodenního zpytování svědomí pro polepšení života. — *Pythagoras* je předepsal svým žákům. — *Cicero* o sobě vypravuje, že každého večera se zkoumal z toho, co během dne mluvil, slyšel a konal. — *Seneka* o sobě praví, že každého večera, vstoupiv do svého pokojíku a zhasiv světlo, si připomínal vše, co během dne konal; když pak nalezl něco, v čem pochybil, si říkával: tentokráte ti to odpouštím, ale varuj se, aby ses toho nedopustil znova. — Mezi křesťany každodenní zpytování svědomí obrátilo i nejzatvrzejší hříšníky; vytvořilo největší světce; zaplavilo vyvolenými nebe . . .

Drazí moji! Čiňme tak i my, pamatujíce na slova Písma: *Kdy bychom sami sebe posuzovali, nebyli bychom souzeni* (1 Kor. 11, 31).

Lítost.

Co je platno lovcí, pátrajícimu na polích a v leších po zvěři, když se mu podaří zjistiti jí hojný počet, ale pak nic nezastřelí a neukořistí? Podobně málo záleží na tom, když křesťan pilným zpytováním svědomí pozná, že se dopustil mnohých hříchů, ale jich nezničí, nepřivodí jejich smrt. A která zbraň má tak velikou moc, aby to vykonala? Touto zbraní je lítost, která, jako ostrý meč, probodává a usmrcuje hříchy, kterých jsme se dopustili. Uvažujme dnes 1. co je lítost; 2. jak je nutná; 3. jaká má býti.

1. Co jest lítost. — Jest to bolest a oškli-vost duše nad hříchy spáchanými. Neběží tu tedy o bolest tělesnou, jakou na př. máme při bolení zubů, neb když se zraníme. Ne, k odpuštění hříchů je třeba bolesti duše. A nestačí ani taková bolest duše, jakou pocítujeme při ztrátě majetku, úmrtí osoby nám drahé... Naše duševní bolest má býti podobna té, jakou měl Petr, jenž po zapření Krista Pána vyšel z nádvoří domu Kaifášova ven a hořce plakal. Bolest, která k odpuštění hříchů je nutná, spočívá v tom, abychom vážně pochopili a pokorně uznali, že, spáchavše hřích, jsme se dopustili velikého zla; že jsme jím urazili Boha, svrchovaného svého Pána, nejlepšího svého Otce, že jsme ztratili nebe a si zasloužili peklo.

Ale k tomu, abychom pochopili, že hřích je tak velkým zlem, je nevyhnutelně zapotřebí pomoci milosti Boží. Co je těch, kteří nechápou zloby hříchu! Nazývají jej maličkostí, křehkostí, slabostí, požadavkem lidské přirozenosti, vůbec ničím. Ba zajdou snad až tak daleko, že budou nazývati dobré zlem, zlé dobrem! Prosme tedy Boha, aby nám dal pochopiti ve vší podrobnosti velikost zla, jehož jsme se dopustili těžkým hříchem.

2. Jest nutná. — a) Jako duše dodává život tělu, které by bez ní bylo pouhou mrtvolou, tak lze

lítost nazvati duší svátosti pokání, která by bez ní byla věcí mrtvou a nestála za nic. Může se státi, že i bez zpovědi lze od Boha dosáhnouti odpuštění hříchů, jak tomu bylo před příchodem Krista Pána. Ale nikdy není možno dojíti od Boha odpuštění bez lítosti. Proto, nechceme-li z celého srdce oplakávati hříchy své na zemi, bude nám za ně rozhodně pykati na věčnosti. Otec, byť byl sebe lepší a laskavější, neodpustí svému provinilemu synu, který ho urazil, leč když uzná svou vinu, se pokoří a bude jí litovati, prositi za odpuštění a slíbí polepšení. Podobně ani Bůh, nejlepší ze všech otců, nám, svým nevďečným synům, neodpustí leč s podmínkou, když uznáme, že jsme ho svými hříchy urazili a jich budeme litovati. — Jako není možno křtiti bez vody, udělovati sv. bířmování bez křížma, obětovati mši sv. bez chleba a vína, tak není možno dosáhnouti odpuštění hříchů bez lítosti.

b) Bůh sám ujišťuje, že s r d c e m z k r o u š e n ý m a p o k o r n ý m n e p o h r d n e (Ž. 50, 19). On bývá ihned pohnut k milosrdenství, když vidí ubohého hříšníka, kterak se upřímně kaje, a uděluje mu odpuštění, byť hříchy jeho byly sebe větší a četnější. Jest to zjevno z mnohých příkladů v Písmě sv. David se dopustil dvou prevelikých provinění, cizoložství a vraždy. Pán k němu posílá proroka Natana, aby mu to vytkl. A co činí David? Pokořuje se, uznává svou vinu a, maje srdce sklíčené hlubokou lítostí, volá: *Z h ř e š i l j s e m*. Prorok pak na popud Boží ho ujišťuje, že Bůh vzhledem k jeho lítosti mu hříchy odpustil — *H o s p o d i n p r o m í j í h ř í c h T v ů j* (2 Král. 12, 13). — Prorok Jonáš na rozkaz Boží hlásá Nini-vitům, že pro své nepravosti brzo budou vyhlazeni s povrchu země, a město jejich že bude zničeno. A co oni? Uleknuvše se této hrozby, se pokořují, oplakávají své hříchy a činí upřímné pokání. Bůh pak, jsa tím usmířen, jich ušetřuje a ve svém velikém milosrdenství jim odpouští. — Magdalena je veřejná a pohoršlivá hříšnice. Ale kajícně padá k nohám Ježíšovým a hořce pláče. Pán pak čte v srdci jejím, poznává, že její slzy jsou upřímné, a ihned jí uděluje odpuštění. — Jeden

ze dvou lotrů, ukřižovaných na Kalvarii, pln jsa zkroušenosti, se doporučí do milosrdenství Ježíše Krista. On pak, vida, že zločinů svých z celého srdce lituje, mu zaručuje, že ještě téhož dne s ním bude v nebi. — Oh, veliká moc lítosti! Blaze nám, jestliže to opravdově pochopíme! Byť bychom byli největšími hříšníky na světě, můžeme s plnou důvěrou očekávati odpuštění.

3. J a k á m á b ý t i. — Lítost, má-li býti hodna tohoto jména, musí míti čtyři vlastnosti, které náš katechismus uvádí následovně: v n i t ř n í, n a d e v š e c k o, o b e c n á, n a d p ř í r o z e n á.

a) V n i t ř n í, — t. j. má vycházeti ze srdce, poněvadž Bůh se nespokojí pouhými slovy a nedá se oklamati zevnějším tvářením, jak se to mnohdy podaří u lidí. On o sobě prohlašuje, že h l e d í n a s r d c e (1 Král. 16, 7). Jestliže si srdce opravdově hříchu neoškliví, ho neoplakává, z něho se nekaje, nic nepomáhají slova, slzy, zevnější projevy kajícínosti. — Ba veliká bolest se vůbec navenek příliš neukazuje. Která bolest byla větší, prudší nad tu, kterou byla proniknuta Maria Panna pod křížem? Ale v Písmě sv. o ní nečteme, že by tam byla naříkala, vlasy si rvala... Ono o ní dí pouhé jedno slovo: s t á l a, čímž je naznačeno, že navenek svého bolu příliš neprojevovala, ač právě tam hlavně se stala Královnou mučedníků. Podobně nechť tomu je u nás: Když srdce a vůle to byly, které nás od Boha odvrátily, nechť opět srdce a vůle to jsou, které nás k němu pokorně a zkroušeně přivedou. O b r a t ě s e k e m n ě, dí Pán (Joel 2, 12), c e l ý m s v ý m s r d c e m; roztrhněte ne roucha svá, ale s r d c e s v á.

b) N a d e v š e c k o. — Tato bolest má býti taková, aby si nebylo možno představití větší. Lze to lehce pochopiti. Jestliže Bůh je dobro svrchované, pak hřích, který Boha uráží, je svrchované zlo. Je-li pak hřích svrchovaným zlem, pak lítost, že jsme se ho dopustili, má převyšovati žal, který bychom pocítili, kdyby nás potkalo jakékoli jiné zlo. — Čím dražší věc ztratíme, tím větší nad tím pocítujeme bolest. A co je dražšího, cennějšího nad Boha? A toho právě, jeho

lásku a přátelství, ztrácíme hříchem. Kterak bychom tedy nad tak velikou ztrátou neměli pociťovati bolest svrchovanou? Proto učí Ježíš Kristus: Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný však ztratil (Mat. 16, 26)?

c) **O b e c n á.** — Má se vztahovati na všechny hříchy těžké bez výjimky, poněvadž tu Bůh nepřipouští žádného rozlišování, žádných výhrad. On chce srdce naše celé a nespokojí se pouhou jeho částí. Pán Ježíš dí: Nikdo nemůže dvěma pány sloužiti (Mat. 6, 24). Bůh nenávidí hříchy všechny, všechny přibily Krista Pána na kříž, všechny si zaslouží trestu věčného, proto jest třeba shladiti pokáním je všechny. Pouze jediný těžký hřích, kterého bychom nelitovali, stačí, aby nás učinil nepřáteli Božími a nehodnými odpuštění.

d) **N a d p ř í r o z e n á.** — Nemá vyplývati z pohnutek čistě přirozených, pozemských, jakými by byly časné škody, které hřích často mívá za následek, jako na př. ztrátu cti, majetku, zdraví a pod. Ne, ona má vyplývati z pohnutek, které nám vnuká víra, a které tedy vysoko stojí nad obzory pozemskými. Máme hříchů litovati pro prevelikou potupu, pro svrchované bezprávi, které jsme jimi způsobili Bohu, nevděčně ho urazivše, proti němu se vzbouřivše. Máme jich litovati pro prevelikou škodu a děsnou zkázu, do které jsme uvrhli duši svou, připravivše ji o milost Boží, učinivše ji předmětem nepřátelství a nenávisti Boží. Máme jich litovati, poněvadž jsme hříchem ztratili právo na nebe a zasloužili si peklo, do kterého bychom rozhodně byli uvrženi, kdybychom zemřeli i s pouze jediným smrtelným hříchem na duši. Hle pohnutky, ze kterých má vyplývati naše lítost, aby byla nadpřirozená.

Sv. František Sal. zpovídal jednoho dne člověka, jenž se vyznával ze hříchů velice těžkých, ale nejevil žádné lítosti; vypočítával je s takovou lhostejností, jako kdyby vypravoval nějakou historku. Světec byl nad tím sklíčen žalem. Kajícník to zpozoroval a se ho tázal, zda mu něco je. Ne, odpověděl sv. František, a l e s v á m i j e z l e. Když pak kajícník s touže lhostejností ve zpo-

vědi pokračoval, nemohl se světec udržetí slz. Kajícník se ho tázal znova, proč pláče. **Pláči**, odvětil světec, **p o n ě v a d ě n e p l á č e t e v y !** Tato slova pohnula srdcem onoho hříšníka tak, že šel úplně do sebe. Sv. biskup pak, vida jej, že hříchů svých upřímně želí, ho radostně objal, předepsal mu prostředky k opravdovému polepšení, jej rozhřešil a celého potěšeného propustil.

Drazí moji! Modleme se vroucně a vytrvale, abychom od Boha obdrželi velikou milost opravdové lítosti: aby byla vnitřní, nade všecko, obecná, nadpřirozená, tedy taková, jaké je třeba k odpuštění hříchů.

XXIX.

Pohnutky k lítosti.

Nemůžeme, aniž bychom byli mocně dojati, čísti o hluboké lítosti, která krušila srdce krále Davida, když těžce zhřešil. Naznačil nám ji ve svém žalmu (50, 5): **N e p r a v o s t s v o u j á p o z n á v á m, a h ř í c h m ů j p ř e d e m n o u j e s t v ě d y c k y.** — Drazí moji! Jestliže jsme snad měli neštěstí, že jsme následovali onoho velikého krále v jeho proviněních, nezbyvá nám nic jiného, než vzítí si ho za vzor své kajícnosti. I my máme padnouti na kolena před Pánem, abychom od jeho milosrdenství dosáhli odpuštění svých hříchů. Toto odpuštění je nám zaručeno, budeme-li nad nimi mítí opravdovou lítost. Lítost po spáchaném hříchu je největší milost, kterou nám může udělití milosrdný Bůh. Máme ho tedy o ni vroucně a vytrvale prositi. Ale přitom, dle příkladu kajícího se Davida, máme se snažiti v sobě vzbuditi opravdovou lítost, rozjímajíce o velikosti, ošklivosti a zlobě svých hříchů, používajíce k tomu pohnutek, které nám předkládá víra. Tyto pohnutky vyplývají 1. z **d o b r o t i v o s t i B o ž í**; 2. z **j e h o s v a t o s t i**; 3. z **j e h o l á s k y k n á m**; 4. z **j e h o s p r a v e d l n o s t i**.

1. Z dobrotivosti Boží. — Bože můj, tak mu rceme, jsem proniknut svrchovaným žalem nad tím, že jsem tě urazil, poněvadž jsi neskonale dobrotivý. Pochopíme kdy dobrotivost Boží k nám? On nás stvořil k svému obrazu a podobenství: U č i ň m e č l o v ě k a k o b r a z u a p o d o b ě n a š í (Gen. 1, 26). On člověka vyvýšil nade všechny viditelné tvory a učinil ho pánem nade vším, co zde na zemi žije a dýchá... Není to Bůh, jenž nám uchovává život a bdí nad námi s otcovskou pečlivostí? Chovati vás budu jako dítě na svém klíně — n a k l í n ě b u d e t e l a s k á n í, prohlašuje On skrze proroka Isaiáše (66, 12). A týž prorok na jiném místě (49, 15) dokládá: K d y b y i m a t k a z a p o m n ě l a n a s v ě d ě t k o, j á p ř e c e n e z a p o m e n u n a v á s. Oh, jak nesčetnými milostmi a dobrodiními nám každodenně projevuje Bůh svou otcovskou péčí! A tohoto neskonale dobrého Boha my hříchem urážíme, stíráme se své duše jeho obraz a činíme se podobnými jeho úhlavním nepřátelům, ďáblům. Jedním slovem, hřích nás strhuje do nejhanebnějšího ponížení: Č l o v ě k, k d y ž v e c t i b y l, n e s r o z u m ě l; p ř i r o v n á n j e s t z v ě ř i n e m o u d r é a u č i n ě n j e s t p o d o b e n j i m (Ž. 48, 13). Není to od nás nevděk svrchovaný?

2. Z jeho svatosti. — Bůh, samá dobrotivost, je rovněž neskonale svatý: a to jest druhý důvod k hluboké lítosti, kterou nás má naplniti vzpomínka na naši věrolomnost. Andělé a vyvolení v nebesích prohlašují svatost Boží: S v a t ý, s v a t ý, s v a t ý (Is. 6, 3). Církev ji oslavuje zde na zemi: S v a t é j e s t a h r o z n é j e h o j m é n o (Ž. 110, 10). A hříšník tuto jeho svatost snižuje, potupuje, ji ničí v duši své! Nepraví nám Bůh v Písmě sv.: B u d ě t e ŝ s v a t í, n e b o ŝ j á s v a t ý j s e m (Lev. 11, 44)? Vše tedy by mělo býti svaté ve vašich skutcích!... A vy jste nepoužívali schopností své duše a smyslů svého těla než jen k množení svých nepravostí! Jako hříšníci můžete obrátiti na sebe, co děl prorok o Ježíši Kristu, posetém ranami po bolestném jeho bičování: O d p a t y d o t e m e n e n i c n e n í z d r a v ě h o n a t o b ě (Is. 1, 6). Jsou to vaše

náruživosti, vaše nepravosti, vaše nezřízenosti, které, jako neúprosní katané, vás posely ranami hříchů a ne-nechaly na vás ani stopy po svatosti, kterou vás přioděl Bůh, když vás přijal za své dítky. Oh, jak tedy převelice si máme ošklivěti hřích, pro který před Bohem, nejvyšším svatým, jsme dali přednost peklu!

3. **Z l á s k y k ně m u.** — Bože můj, říkáme ve zpovědní formulí při vzbuzení lítosti, já svrchovaně želim, že jsem tě urazil, poněvadž jsi nejvyšší a lásky nejhodnější dobro. Tento jediný důvod by měl postačiti, aby vyvodil z našeho srdce nevyčerpatelný zdroj slz při vzpomínce na náš mrzký a trestu hodný nevděk k tomu Bohu, jehožto neskonale lásku k nám hlásá celé evangelium. Ten, jehož jste urazili svými hříchy, je Ježíš, přemilený Syn nejsvětější Panny, . . . onen Ježíš, který přišel zvěstovat evangelium chudým, uzdravovat nemocné, těšit zarmoucené, křísit mrtvé; . . . onen Ježíš tak dobrý, tak soucitný, tak milosrdný k hříšníkům . . . Vizte ho v Getsemanské zahradě, kterak tam v smrtelných úzkostech krví se potí . . . Následujte ho před soudní stolicí Kaifášovu, Pilátovu a Herodovu, doprovázejte ho na Kalvarii, na kterou se ubírá s křížem na rameni. Slyšte ho tam, kterak před svým posledním vydechnutím volá: **D o k o n á n o j e s t** (Jan 19, 30), vše jest dokonáno pro spásu a vykoupení člověčenstva! Nebylo to pro shlazení vašich hříchů, že se narodil v chudobě, že namáhavě pracoval, že zemřel v nevýslovných bolestech? . . . Petr, zapomenuv se, zapřel svého božského Mistra. Ale, byv dojat jeho milosrdným a soucitným pohledem, šel do sebe a **p l a k a l h o ř c e** (Mat. 25, 75). Ústní podání pak dokládá, že svůj pád oplakával po celý život, takže mu slzy vyryly hluboké brázdy na lících . . . Nemáme i my důvod, abychom se káli právě tak vroucně ze svých hříchů, jako tento apoštol?

4. **Z j e h o s p r a v e d l n o s t i.** — Jestliže neskonale láska Pána našeho Ježíše Krista nestačí, aby nás naplnila žalem nad našimi vinami, chvějme se aspoň před neúprosnou spravedlností Boží. S Kalvarie, na níž božský Spasitel svou krví a svým životem činí zadost za naše hříchy, se přenesme v duchu do pekla. Proč

v něm ony šířající plameny nikdy neuhasnou? . . . proč se onen temný a hluboký žalář nikdy neotevře? . . . proč ony tresty, ony nevýslovné muky nikdy neustanou? . . . proč v něm zuřivost zlých duchů nikdy nebude ukročena? . . . proč onen nářek, ona zoufalost, ono skřípění zubů, onen hlodající červ nikdy nepominou? . . . Vše to je na potrestání hříchů. V pekle úpějí po staletí, ponecháni jsouce věčnému zoufalství, Kain, Antiochus, Jidáš, nemilosrdný bohatec z evangelia a všichni ti, kteří pohrdali milosrdenstvím Božím. A tam přijdeme i my, nesmyjeme-li hříchů svých upřímnou lítostí, opravdovým pokáním: **N e b u d e t e - l i p o k á n í č i n í t i , v š i c h n í t a k t é ž z a h y n e t e** (Luk. 13, 5).

Ale, naopak, budeme-li se upřímně káti ze svých hříchů, jaká radost a jaká neskonalá sláva je nám připravena v nebesích! V nebi jsou duše nevinné, které si stále uchovaly milost posvěcující; ale v nebi je i veliký počet hříšníků, kteří, nejednou i v poslední hodince svého života, s lotrem na pravici Kristově si zasloužili z božských úst jeho uslyšení tato potěšitelná slova: **D n e s b u d e š s e m n o u v r á j i** (Luk. 23, 43). — Drazí moji, kéž opravdová lítost nad hříchy spáchanými zajistí tuto milost i vám a přivede vás do věčné slávy svatých kajících!

A jak velikou moc má takováto opravdová lítost, vizte z následujícího příkladu:

Jednoho dne padl k nohám sv. Vincence Fer. pověstný lupič a vrah, který za hořkého pláče jej vroucně prosil, aby ho vyzpovídal. Světec, vida, že hříchů svých opravdově želí, mu uložil pokání, které měl konati po dobu sedmi let. Ale vrah prohlásil, že toto pokání vzhledem k jeho přetěžkým hříchům je malé, a prosil o větší. Ale Světec učinil pravý opak: pro obzvláštní jeho zkroušenost mu pokání zkrátil na pouhé tři dny přísného postu. Onen zločinec se nad tím zarmoutil a jal se plakati ještě usedavěji. Sv. Vincenc pak i toto pokání odvolal a uložil mu, aby se pouze pomodlil třikrát **O t ě n á š a Z d r á v a s**. Ale co se stalo? Sotvaže kající ono malé pokání vykonal, sevřela lítost nad spáchanými hříchy srdce jeho tak, že padl mrtev k no-

hám zpovědníkovým. Následující noci Světec onoho šťastného kajícíka viděl, kterak již požívá nebeské blaženosti, obdržev pro svou velikou lítost nejenom odpuštění všech hříchů, ale i prominutí trestů očištcových.

Drazí moji! Této preveliké zkroušenosti jeho aspoň poněkud podobné lítosti nad hříchy dosáhneme i my, když budeme vroucně rozjímati o dobrotivosti Boží, o jeho svatosti, o Kalvarii, pekle a nebi. A pak i naším údělem bude blaženost věčná!

XXX.

Opravdové předsevzetí.

J d í a j i ž n e h ř e š (Jan 8, 11)! Tato slova pronesl Pán náš Ježíš Kristus ženě, kterou rozhřešil od těžkého hříchu, pro který měla býti ukamenována. Slovy těmi je vyjádřeno pevné rozhodnutí, které má učiniti hříšník, když ve svátosti pokání chce dosáhnouti odpuštění svých provinění. Lítost nad spáchanými hříchy nemůže nikdy býti upřímná a opravdová, není-li doprovázena pevným rozhodnutím v budoucnosti se jich uvarovati. Je nutno, abychom, když ne dříve, aspoň u zpovědnice se rozhodli: »Bože můj, raději chci zemřítí, než znovu těžkým hříchem tě urazití!« Pouze tak nám bude možno uslyšeti slova: Hle, jsi zproštěn svých provinění, jsi očištěn od svých nepravostí. J d í a j i ž n e h ř e š ! Rozjímejme dnes 1. o nutnosti opravdového předsevzetí; 2. o vlastnostech, jaké míti má; 3. o prostředcích, jak v něm setrvati.

1. J e h o n u t n o s t. — Stačí prostý rozum, abychom poznali, že hříšník nemůže míti ani opravdové lítosti, ani očekávati odpuštění, neučiní-li upřímného slibu a se nezaručí, že má pevnou vůli v budoucnosti se uvarovati těch vin, od kterých žádá býti rozhřešen. Odpustil by otec dítě, které se proti němu prohřešilo, kdyby neslíbilo, že se svého provinění již nedopustí? Odpustil by pán svému služebníku, když by viděl, že

nemá vůle se polepšiti? Připustil by král pouhou změnu trestu odsouzení, který by neslibil, že začne nový lepší život? Zajisté nikoliv. Kterak by tedy Bůh, jehož milosrdenství i spravedlnost jsou neskonale, mohl odpustiti hříchy těm, kteří by nebyli rozhodnutí v budoucnosti ho již neurážeti? Duch sv. skrze ústa proroka Ezechiela (18, 31) dí: **O d v r z t e o d s e b e v š e c k y s v é v ě r o l o m n o s t i, j i c h ž j s t e s e d o p u s t i l i, a u č i ň t e s o b ě s r d c e n o v é.** Učiní pak si srdce nové znamená úplně změnití své smýšlení, žádosti a celý život svůj. Projděte Písmo sv.: najdete pouze jediného mezi hříšníky, o kterých se nám uchovala zpráva, že by se byl navrátil do milosti a přátelství Božího bez opravdového rozhodnutí zřici se navždy hříchu, bez upřímného předsevzetí polepšiti život svůj? O tom, kdo by se o něco takového pokoušel, píše sv. Isidor: **P o s m ě v a č j e a n e k a j í c n í k.** Sv. Pavel pak dí: **N e m y l t e s e, B ů h s e n e n e c h á p o s m í v a t i, n e b o ť c o k d o b u d e s í t i, t o b u d e i ž í t i** (Gal. 6, 7). Při nedostatku dobrého předsevzetí se posmíváte shovívavosti a milosrdenství Božímu, vaše lítost nad hříchy je pouze zdánlivá: budete žítí, co jste rozsévali, a váš úděl na věčnosti bude osud pokrytců.

2. **V l a s t n o s t i.** — Má býti a) **p e v n é.** Je předsevzetí, o němž mluvíme, pouze jakýsi neurčitý slib, povrchní touha konati dobré? Nikoliv, poněvadž tu nic neukazuje na rozhodnou vůli raději zemřítí, kdyby toho bylo třeba, než dobrovolně upadnouti znovu do hříchu, jak toho vyžaduje opravdová lítost. Máte-li pevné předsevzetí Boha již neurážeti, nedáte se pohnouti ničím: ani svůdnictvím světa a jeho rozkošemi, ani sebevětším pokušením, ani jakýmkoliv obtížemi, které snad se vám postaví v cestu při prospívání v ctnosti, ani sebe přísnějším pokáním... Ne, vy zvoláte s Davidem: **P ř i s á h l j s e m — a t o t a k é s p l n í m — ž e š e t ř í t i b u d u s p r a v e d l í v ý c h t v ý c h ř á d ů** (Ž. 118, 106), Hospodine.

b) **O b e c n é,** t. j. má se vztahovati na varování se každého hříchu smrtelného a plnění všech příkázání Božích a církevních. Málo by prospělo nemocnému, že

se uzdravil z devíti smrtelných nemocí, kdyby se nechránil desáté, která by ho rozhodně přivedla do hrobu. Podobně nic by vám neprospělo, kdybyste se varovali všech těžkých hříchů, pouze jednoho nikoliv. Ve III. stol. po Kristu žil v Římě mladý voják, kapitán caesarovy stráže, jménem Sebastían. Byl to světec, který pouhým znamením sv. kříže často od Boha dosahoval uzdravení nemocných. V té době byl v Římě místodržitelem Chromatius, který se rozstonal nezhojitelnou nemocí. Zvědév o zvláštní moci Sebastianově, poslal k němu se vzkazem, aby ho navštívil. A Sebastían šel s úmyslem získati ho víře Kristově. Místodržitel byl pokřtěn a Sebastían ho ujistil, že ho pouhým znamením kříže uzdraví, zničí-li všechny modly, které má ve svém paláci. Chromatius slíbil tak učiniti. Ale pak? Jednu jedinou, zlatou a krásně pracovanou se nemohl odhodlati zničiti a proto ji uschoval. Když Sebastían přišel a uslyšel, že všechny modly jsou zničeny, učinil nad Chromatiem znamení sv. kříže, ale ten, místo uzdravení, byl zachvácen tak prudkými bolestmi, že až křičel. Sebastían mu tu děl: »Vy jste mne oklamal; vy jste nezničil modly všechny!« — A Chromatius sklonil hlavu a vyznal pravdu. Soška byla přinesena, světec ji rozlámal na kusy, rozdal je chudým, pak nad nemocným učinil nové znamení kříže a ten byl ihned uzdraven. — Podobně hříšník, který by se chtěl polepšiti, ale při tom činil nějakou výjimku, ponechával si nějakou modlu v srdci, by se ze svých hříchů neuzdravil nikdy.

c) T r v a l é. — S královským Prorokem je třeba Pánu zvolati: N a k l o ň u j i s v é s r d c e, a b y c h č i n i l t v é r o z k a z y n a v ě č n é č a s y (Ž. 118, 112). Tedy ne na týden, na měsíc, na rok, ale na celý život se máte rozhodnouti, že se odříkáte hříchu a budete sloužiti Bohu z celého srdce svého, z celé duše své a ze vsí síly své.

3. P r o s t ř e d k y k s e t r v á n í. — Jakých prostředků máme užívat, abychom si dobré předsevzetí uchovali? a) Nejprřednějším z nich je m o d l i t b a a důvěra v Boha. Chtíti dobré a je skutečně konati je milost, které se nám může dostatí toliko od Otce naše-

ho, jenž je na nebesích. Bůh jest to, jenž působí ve vás i c h t ě n í i k o n á n í (Filip. 2, 13), píše sv. Pavel. Proste tedy o tuto milost a Bůh vám ji udělí. Ale na vás jest, abyste s tou milostí spolupůsobili, abyste se ustavičně vynasnažovali svým dobrým předsevzetím zůstatí věrnými. Statečně přemáhejte všechny překážky, které jsou na závalu vašim dobrým úmyslům; v boji proti nim se nedávejte odstrašiti žádnou obtíží. Usilujte, aby o vás neplatila slova Písma: C h c e a n e c h c e s e č l o v ě k u l e n í v ě m u (Přisl. 13, 4)!

b) Chcete ještě jeden mocný ochranný prostředek proti nebezpečnosti upadnutí znovu do hříchů a proti zapomenutí na svá dobrá předsevzetí opravdově se polepšiti? Držte se rady, kterou vám dává Duch sv. v knize Sirachově (7, 40): V e v š e c h s v ý c h s k u t c í c h p a m a t u j n a p o s l e d n í v ě c i s v é, a n a v ě k y n e z h ř e š í š ! Ano, ve všech svých skutcích, ve všech okolnostech svého života, pamatujte na smrt, soud, nebe, peklo, a neupadnete znovu do těžkých hříchů. Tyto důležité a vážné myšlenky budou jako proudy chladné vody, vylité na plameny vašich hříšných žádostí.

Krásný příklad stálosti v dobrém předsevzetí nám dává mladý piemontský voják, jenž při své zpovědi před nastoupením vojenské služby před křížem slíbil, že chce raději zemřít, než úplně vědomě zhřešiti. Svému rozhodnutí dostal i v následujícím případě, který se mu stal: Za několik měsíců, co sloužil na vojně, pocítil živou touhu spatřiti své rodiče. Stál právě na strážu u žaláře a pokusil se o útěk. Za tím účelem seskočil se zdi, kterou žalář byl obehnán, ale zlomil si při tom nohu. Volá o pomoc . . . Přichází desátník a táže se ho, proč se zdi skákal. Voják odpovídá, že chtěl utéci domů. Desátník, jat jsa soucitem k němu, mu radí, aby svůj úmysl uprchnouti ze strážu zatajil, ale aby říkal, že přišel k úrazu, když chtěl zabrániti útěku vězňů ze žaláře; tak že bude vyznamenán a povýšen; udá-li však pravý důvod, že bude potrestán smrtí. Ale voják si tu dí: Smrt? ano, chci raději zemřít, než lháti. A děkuje desátníkovi za radu, kterou mu dává, ale zároveň prohlá-

šuje, že se nezpronevěří slibu, který učinil při sv. zpovědi. Desátník ho přemlouvá znova a poukazuje na přísný trest, stanovený ve vojenském zákoníku na jeho čin. Ale voják nedává jiné odpovědi, než: Zemru, ale lháti nebudu! — Přišel před vojenský soud, a tam, vzhledem k polehčujícím okolnostem, mu byl vyměřen trest poměrně dosti mírný. Podvolil se mu ochotně, nalézaje velikou útěchu v myšlence, že se zalíbil Bohu, když tak pevně stál v předsevzetí, které učinil ve sv. zpovědi.

Drazí moji! Podobně buďte i vy neochvějní ve svých dobrých rozhodnutích, věrní svým slibům, učiněným u zpovědnice! Zasloužíte si tak jednoho dne uslyšeti z úst Páně tato potěšitelná slova: Dobře, služebníku dobrý a věrný, vejdi v radost pána svého (Mat. 25, 21).

XXXI.

Blízké příležitosti k hříchu se varovati! . . .

Jeden jinoch se zbožného poustevníka tázal na nejlepší prostředek, jak by se uvaroval hříchu a vytrval ve službě Boží. Ten pak mu na tuto otázku odpověděl: Poradím ti k tomu nejen jeden, ale docela tři prostředky: prvním z nich je utíkati, druhým rovněž utíkati, třetím opět utíkati: Utík e j, utík e j, utík e j — před příležitostí ke zlému! — Drazí moji! Neučí nás každodenní zkušenost, že zlé příležitosti z převálné části jsou příčinou hříchů, kterých lidé se dopouštějí? Naše ubohá lidská přirozenost je nakloněna ke zlému tak, že mu velice lehce podléhá. Stačí návštěva toho neb onoho místa, setkání se s tou neb onou osobou, pohled na předmět, který by působil na naši obrazotvornost, na naše srdce, na naši vůli, aby nás strhly do toho, co je zapověděno zákonem Božím. Když projdete minulý život svůj, nejste nuceni vyznati, že to byla ta neb ona příležitost, při které vaše nevinnost po

prvé utrpěla zkázu? když pak jste se nalézali v téže příležitosti, že jste do téhož hříchu upadali znova a znova, až se stal vašim návykem?

Promluvme si dnes 1. co příležitost ke hříchu jest; 2. proč se jí máme varovati; 3. a jak jsou klamné výmluvy těch, kteří se jich stříci nechtějí.

1. Co jest? — Katechismus náš na to odpovídá: »Blízkou příležitostí ke hříchu rozumíme osobu, společnost, místo a vůbec vše, čím upadáme do velikého nebezpečení zhřešiti.« Je jí tedy styk s osobou, jejížto rozhovory směřují proti náboženství a ctnosti; jsou jí návštěvy podezřelých domů; jsou jí mravně zkažení přátelé, špatné knihy, nestoudné obrazy, pohoršlivá divadla apd.: toť jsou vesměs zlé příležitosti ke hříchu, které jsou tím nebezpečnější pro toho, kdo se v ně lehkomyšlně vydává a je slab.

Drazí moji! Co tedy je příležitostí ke hříchu pro vás? Jinoši: Oni přátelé, se kterými se tak často stýkáte, a se kterými se oddáváte hříšným zábavám v hostincích a jiných podezřelých místnostech; ony spolky, které přímo neb utajeně bojují proti Církvi a pod krásnými hesly k sobě lákají dosud nezkaženou mládež, tyť jsou pro vás blízkou příležitostí ke hříchu: před těmi máte utíkat. — Dívky: ono večerní prodlévání mimo domov, ony schůzky, ony tance bez svědomitého mateřského dohledu, tyť jsou blízkou příležitostí ke zkáze vaší nevinnosti: těch se vám je třeba zřící... Vy pak čtenáři, mladí i staří, ať jste v tom neb onom postavení, přiznejte podle pravdy: čím pro vás jsou ony knihy mělké neb nemravné; ony noviny nepřátelské proti náboženství neb společenskému řádu: čím jsou, ne-li příčinou zkázy pro vaši víru a vaše dobré mravy? Je nutno nadobro je z rukou odhoditi! Je zákon, který vám ukládá tuto povinnost. Tento zákon je krátce možno vyjádřiti těmito slovy: »Kdo je v blízké a dobrovolné příležitosti ke hříchu, je povinen se jí zřící; kdo se jí nezřekne, je nehoden a neschopen rozehřešení!« Je ho nehoden, a žádný kněz, dbalý své povinnosti, mu nemůže uděliti rozhřešení; je ho nescho-

pen, a kdyby je snad klamem obdržel, takové rozhřešení by bylo neplatné, a on by svých hříchů zproštěn nebyl. Proč? Sv. Ignác z Loyoly to jednomu šlechtici, svému dobrému známému, vysvětlil následujícím příkladem: Onen šlechtic se stále doporučoval do jeho modliteb, aby již neupadal do hříchů nepočestnosti. Světec se za něho modlil, ale on tonul stále ve své nepravosti. Sv. Ignác poznal, že příčinou opětných pádů šlechticových je, že se nevaruje zlých příležitostí ke hříchu. Proto jednoho dne, kdy tento opět se doporučoval do jeho modliteb, ho požádal, aby mu pomohl přenést stůl, u něhož seděli, do druhé místnosti. Šlechtic byl k tomu ochoten: uchopil stůl na jedné straně a sv. Ignác na straně druhé. Šlechtic jej chtěl nésti na označené místo, kdežto sv. Ignác jej táhl ve směru právě opačném, takže se stůl nehýbal s místa. Ale Otče, děl tu šlechtic, pokud potáhneme stůl každý na jinou stranu, nedokážeme nic. Světec, který právě na tato slova čekal, mu děl: Právě tak tomu je i s námi: pokud já se budu modlit k Bohu, aby tě tvé nepravosti zbavil, a pokud ty se budeš vydávati do hříšných příležitostí k nim, potáhneme každý na jinou stranu a nezmůžeme nic. Táhněme společně: já modlitbami, ty útekem před zlými příležitostmi, a tak se nám náš úmysl zdaří!

2. Proč se jí máme varovati. — a) Prvním důvodem, abychom utíkali před příležitostmi ke zlému, je, že jinak nemůžeme dosáhnouti odpuštění svých hříchů. K jejich odpuštění je třeba mítí upřímnou vůli se polepšiti. Ale kterak bychom ji mohli mítí, kdybychom se nezřekli toho, co nás bezprostředně do hříchů strhuje? Nemocný, který se chce uzdraviti, se vystříhá příčin, které jeho nemoc zavinily. Nešťastník, který se sřítíl do propasti, nestaví se již na její okraj, aby se potěšil pohledem do ní. Ten, kdo byl vytažen z vody, v níž by se byl málem utopil, nevydává se již v totéž nebezpečství. A bude ten, kdo se nechce popáliti, skrýváti oheň ve svém klíně? bude kráčet po žhavém uhlí? Může kdo skrýti oheň do svého klína, aby mu neohořelo roucho? Či

může choditi na řeřavém uhlí, aby si nepopálil nohy (Přisl. 6, 27)? Byli jste oloupeni na cestě lesem, a nebáli byste se osamocení jím jíti znova?

b) Slyšte dále příkaz, který vám dává sám náš Pán Ježíš Kristus, abyste se odhodlaně varovali každé příležitosti ke hříchu: Pohoršuje-li tě oko tvé, vylup je a vrz od sebe. Jestli ruka nebo noha tě pohoršuje, utni ji a vrhni od sebe. Nebo prospěšnější jest pro tebe, aby zahynul jeden úd tvůj, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla (Mat. 5, 29). Jak přísný a tvrdý je to rozkaz! Kristus Pán mohl přikázati zavřítí oko a spoutatí tu ruku, která by nás lehce mohla strhnouti do duchovní zkázy; ale on dí výslovně: Vylup, odetni a vrhni daleko od sebe ty údy, které ti jsou tak velice potřebné. Proto kdyby nám některá osoba byla drahá jako oko, přece jsme povinni se od ní odloučiti, je-li nám popudem ke hříchu. A kdyby nám vystaviti se v nebezpečenství příležitosti ke hříchu bylo tak potřebné jako ruka neb noha, přece se ho máme bez váhání zříci. A proč? Protože záležitost naší věčné spásy je tak důležitá, že lépe jest ztratiti všechno, než ztratiti duši.

3. K l a m n é v ý m l u v y. — a) Chcete se uvarovati hříchu? Chcete spasiti duši svou? Pak utíkejte před příležitostmi ke hříchu stůj co stůj! Nespoléhejte, že jste se pevně rozhodli se polepšiti. K d o s e d o m n í v á, že s t o j í, h l e d ě, a b y s n e p a d l, varuje sv. Pavel (1 Kor. 10, 12). Pamatujte na příklad Davidův, . . . Šalomounův, . . . sv. Petra!

b) Namítnete, že vás Bůh bude posilovati . . . Je pravda, Bůh byl při Danielovi, když byl uvržen do jámy za pokrm lvům, a třech mládencích v peci ohnivé . . . Ale kde a kdy on slíbil svou milost a pomoc oněm opovážlivcům, kteří příležitost ke hříchu přímo vyhledávají a do ní se zavřenýma očima se vrhají?

c) Budete se odvolávati na svou dosavadní stálost v dobrém? . . . Co znamenitých osobností, mnohem zkušenějších a světějších než vy, při jedné příležitosti ke zlému ztratilo všechny zásluhy, kterých si vyzískaly

během dlouhé řady let, ztrávených ve službě Boží! — A božský, nejvyšší moudrý Spasitel náš? Ten dává všem příkaz: **Bděte!** A sv. Petr k tomu dokládá: **nebdábel, jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by pohltil** (1 Petr. 5, 8).

Proto vy všichni, kteří se chcete opravdově navrátiti k Bohu a věrně mu sloužiti, pilně se varujte všeho toho, co by mohlo býti příčinou vašeho duchovního pádu. Rozejděte se s nepravým přítelem, který slovem a příkladem vás vedl na cestu zkázy. Straňte se té osoby, která svou přítomností rozněcuje v srdcích vašich oheň vášní! Utíkejte před takovými zábavami, které vám jsou příležitostí ke zkáze nevinnosti! Vy sloužící, opusťte tu službu, v níž je ohrožena vaše ctnost! Vy jinoši, přerušte ony známosti, které hrozí býti kamenem úrazu pro vaši nevinnost! Vy dívky, zacpěte si uši před řečmi pochlebníků, které by se mohly státi jedem pro vaše duše! Vy, kteří jste hněviví a mstiví, straňte se toho, co by ve vás mohlo budití nenávist proti jiným! A vy jiní varujte se vysedávání v hostincích, karbanu, pomluv, nactiutrhání! . . . Pamatujte, když běží o vaši věčnou spásu, je třeba utíkatí, i kdyby k tomu bylo třeba nemalého sebezapření: **Království nebeské násilí trpí** (Mat. 11, 12), a pouze sebezapíráním se staneme hodnými Ježíše Krista!

XXXII.

K čemu je zpověď?

Stane se, že někdo má drahocennou věc, ale nezná ceny její a jí si neváží. Platí to i o nás katolicích: Ježíš Kristus svěřil nám ve sv. zpovědi preveliký poklad, a zatím, co je mezi námi těch, kteří jí pohrdají a posměšně se táží: »K čemu je zpověď?« a sami ihned dokládají: »K ničemu!« Ale jak veliký je to klam! Ne, odpovídám: Zpověď má veledůležitý význam 1. **jak pro jedno-**

tlivce, 2. tak pro celou společnost lidskou.

1. Pro jednotlivce. — a) Zpověď je požadkem přirozenosti lidské. Člověk v sobě cítí neodolatelnou potřebu, když nějaká strast na něho dolehne, důvěrně se někomu se svým hořem sdělit. Tu hledáme kolem sebe duši, která by s námi upřímně cítila. Ale nenalzáme ji vždycky; ba čím více kdo trpí, tím nesnadněji ji nalézá. A tu nezbyvá, než své hoře tlumiti v sobě, čímž se ještě více zveličuje. — Či svěřiti se komukoliv? Oh, s jakým nebezpečenstvím by to bylo mnohdy spojeno! Jsou věci, které nepoví dcera ani své matce, syn svému otci, manželka svému manželi, manžel své manželce. — Obzvláště člověk, který se něčeho zlého dopustil a provinění svého lituje, cítí v sobě naléhavou potřebu zjeviti svůj hřích a dosáhnouti odpuštění. Co zlosynů dobrovolně odhalilo svou špatnost a se udalo světskému soudu! »Žaludek,« praví hrabě de Maitre, »nemoha strávití pokrmu, který pozřel, se křečovitě svírá a hledí jej vyvrhnouti ven. Podobně tomu je se srdcem, do něhož se vetřel hřích. I ono trpí, se svírá, dokud nenalezne ucha, které by je přátelsky vyslechlo a hříchu zbavilo.

Jedna protestantská paní msgru Chevèreovi, když byl biskupem v Bostonu, za náboženského rozhovoru pravila: »Co se mi na katol. církvi obzvláště nelíbí, je zpověď.« Za důvod této nelibosti uvedla, že zpověď ukládá svěřiti se knězi s tím, co je v životě člověka nejtajnějšího. Ale msgre Chevérus jí s laskavým úsměvem odpověděl: »Ne, milá paní, vy nemáte proti zpovědi takového odporu, jak se domníváte; vždyť vy se mi právě nyní zpovídáte!« »Jak to?«, tázala se užasle ona paní. A msgre Chevérus jí děl: »Vy mi nyní vykládáte, co máte na srdci, a chcete slyšeti mé mínění. A zpověď není nic jiného, než sdělování knězi toho, co člověku srdce tíží!«

K čemu tedy je zpověď? Je k tomu, aby vyhovovala přirozenosti lidské, která si přeje sdělit jiným to, co srdce kruší.

DJ I I U M I V Y C I T K Y S V ě d o m í. — Kdo vypoví utrpení duše pobloudilé! Abyste si o něm učinili jakousi představu, bylo by třeba líčiti vám Tartarus starých národů se všemi jeho mukami, jimiž jej naplnila obrazotvornost básníků: bylo by třeba líčiti vám výčitky, hlodající v nitru lidském na způsob orla, vyžírajícího vnitřností člověka; bylo by třeba porovnat je s furiemi, které s metlami v ruce neustále ho pronásledují... Chmurná trudnomyslnost a černá zoufalost provázejí ustavičně toho, kdo se zpronevěřil ctnosti, a neušetří nikoho. Není klidného dne pro hříšníka. Může se bavit, veseliti, svědomí své ohlušovati, ale okoušeti blaha a radosti opravdové, ne, to nikdy! Jakmile hříchem se vzbouřil proti Bohu, vidí všude nepřátele, ustavičně se chvěje, zmírámá strachem... Kříž, kolem něhož mu je jíti, kněz, kterého náhodou potká, hlas zvonu, svolávající věřící do chrámu Páně, stačí, aby mu otrávil veškerou radost. Rád by se zbyl dotěrných vzpomínek na svá provinění, ale svědomí jeho bdí ustavičně. Obzvláště v noci ho pronásleduje: spánek jeho je nepokojný, a když se probudí, je to jen proto, aby nad svou hlavou viděl zavěšený meč Damoklův. Přeháním? Jestliže někdo z vás zhřešil, těžce zhřešil, zdaž nepocítoval i on podobné muky ve svém svědomí? Oh, hřích je ostrý trn, který probodává srdce a působí bolesti nevýslovné tak dlouho, dokud ho nevytrhneme!

Jeden bohatý člověk se dopustil těžkého hříchu. Když se z jeho omámení vzpamatoval, pocítil nad ním stud tak veliký, že by byl ochoten raději jíti do pekla, než ke zpovědi. Jedenkrát slyšel kazatele tvrditi, že člověk dojde odpuštění, když se nevyzpovídá z těch hříchů, na které si při dobrém zpytování svědomí nevzpomněl. Vynasnažoval se tedy všemožně, aby hřích svůj pohřbil do propasti zapomenutí. Chodil ze zábavy do zábavy, doufaje, že tak svůj kletý hřích ztratí s myslí. Ale nadarmo... Vydal se na dlouhé cesty, ale zbytečně... Pustil se do vědeckého studia, ale ani to nepomohlo... Chopil se jiného prostředku: postil se, kál se, dával hojné almužny... Marnost, rána duše jeho se tím jen více horšila. Ve své zoufalosti pojal děsný

záměr: chtěl učiniti konec svému životu. Šel vykonat svůj neblahý čin, když tu potkal známého kněze. Hovořili spolu a řízením Prozřetelnosti brzy přišli na zpověď. Kněz záhy vytušil, v jak smutném stavu se společník jeho nalézá, a jal se mu vypočítávati různé hříchy. A tu, při vyslovení jednoho těžkého hříchu, zoufalý boháč zvolal: »To je to kleté provinění, jež mne tolik trápí!« Kněz pak mu ihned děl: »Poněvadž jste se z tohoto hříchu již vyzpovídal, řekněte mi ještě ostatní, a bude dobře.« Nešťastník tak učinil, upřímně knězi otevřel srdce své a dosáhl rozhřešení. Při tom pocítil takovou radost, že na ni nezapomněl nikdy a často svému zpovědníku opakoval: »Otče, co úzkostí mne zbavila zpověď! O zpovědi, co radosti a blaha působíš člověku!«

Ejhle, k čemu je zpověď: působí mír mezi člověkem a Bohem.

c) **C h r á n í p ř e d h ř í c h y.** — Zpověď nejen duši od jejích poskvrn očisťuje a ji zprošťuje tíže jejích provinění, ale zároveň, pro budoucnost, je mocnou ochranou její nevinnosti. Představte si dva jinochy, kteří společně přistoupili k prvnímu sv. přijímání. Vstoupí do světa, mají stejné zlé náklonnosti a jsou obklopeni týmiž nebezpečnostvými. Jeden z nich se zpovědníci úplně odcizí . . . Co s ním bude? Zlé náruživosti v něm brzy nabudou převahy, a on se stane špatným členem společnosti lidské. Druhého naopak je možno postaviti za vzor všech ctností. Proč? Poněvadž zůstal věrným sv. zpovědi.

d) **P r o s p í v á t ě l e s n é m u z d r a v í.** — Hřích neškodí toliko zdraví duše, ale i zdraví těla. Stačilo by navštívit nemocnici, otáze se nemocných na příčinu jejich nemoci, a odpovědi jejich by potvrdily pravdivost našich slov. Každý hlavní hřích má za následek řadu nemocí, obzvláště nestřídmost a smilstvo. Tyto nepravosti strhují přemnohé předčasně do hrobu. Svědomití lékaři neopomíjejí zkoumati i mravní příčiny nemocí, které mají léčiti. A není tu svátost pokání, když je často a hodně přijímána, mocným lékem proti všem nemocem duše, majícím za následek nemoci těla?

2. Pro společnost lidskou. — Zpověď pro ni je bezpečnou zárukou

a) a u t o r i t y. Společnost lidská sestává z rodin, a jaké jsou rodiny, takové jsou i státy. V rodině pak zdrojem blaha, souladu, jejím pevným základem je autorita otce, zahrnovaného láskou, úctou manželky a dětí. A hle! U zpovědnice se otec učí znáti prostředky, aby si svou autoritu udržel; matka své četné veledůležité povinnosti; děti své svatosvaté závazky k rodičům. — Od rodiny pak přikročíme ke společnosti lidské: Jak neskonale by zpověď prospěla těm, kteří stojí v čele států. Ona by jim mocně připomínala, že přední jejich povinností je vládnouti dle příkázání Božích. Rovněž pak je jisto, že i lid by se lépe poučil o svých právech ve zpovědnici, než ze čtení všelijakých novin. Ti, kteří nenávidí zpověď, dobře vědí proč ...

b) s p r a v e d l n o s t i. — Ten, který ve zpovědnici zasedá, má přísnou povinnost bdíti nad plněním všech příkázání Božích a ke všem. I jinověrci jsou nuceni uznati, co ublížení na cti, co škod, učiněných na majetku, bylo dle možnosti napraveno zásluhou sv. zpovědi! Ona nejen viny shlazuje, ale je i napravuje.

c) A kde konečně naleznou lepší ochranu d o b r é m r a v y, než ve zpovědi? Skrze ni by byl učiněn konec zhoubnému vlivu špatných novin, znemravňujících knih, pohoršlivých divadel, bezuzdnému přepychu, obžerství, opilství, smilnosti, lenivosti, krádežím, loupežím, podvodům a vůbec všem těm nepravostem, na které tak těžce stůně dnešní společnost lidská.

Obyvatelé města Norimberka v Německu byli za Luthera strženi do protestantismu, který odstranil zpověď. A tu slyšte zajímavou věc, kterou nám o nich vypravuje učenec Dominik Soto. Dlel právě u dvora Karla V., když se k císaři z Norimberka dostavila deputace s prosbou, aby vydal nařízení, že všichni obyvatelé jejich města jsou povinni choditi ke zpovědi, jak tomu bylo před zavedením domnělé reformy. Za důvod své prosby udávala, že od té doby, co zpověď byla odstraněna, počet nepravostí a zločinů vzrostl tak velice,

že je třeba se obávat úplného rozvratu v tamním kraji. Celý císařský dvůr, jak vypravuje týž učenec, se jejich žádosti divil. Nechápal, když zavrhlí svátost pokání, ustanovenou od pravého Boha Ježíše Krista, kterak mohou místo ní chtít nějakou nahražku, nařízenou od císaře.

Drazí moji! I v naší vlasti byla zpověď nejednými lidmi buď úplně odhozena, neb aspoň uvedena v nevážnost. Ale co to má za následek? Že dobré mravy u nás upadají a zločinnost stále více stoupá. Vážme si jí aspoň my, upřímní katolíci, a přispějeme tak k zachraně své vlasti, hlavně pak ke spáse svých nesmrtelných duší.

XXXIII.

Jaká má zpověď býti?

Co nevděku, co zloby se skrývá v srdci lidském! Není věci, byť by byla sebe vznešenější a spasitelnější, aby se jí člověk neopovážil zneužít. Je vám již známo, jak veliké dobrodiní nám prokázal Ježíš Kristus ustanovením sv. svátostí: a přece, co je těch, kteří je, věci svaté, znesvěcují! Mají býti lékem na jejich choroby duchovní a oni z nich pro sebe činí zhoubný jed. Platí to o svátostech všech, obzvláště pak o svátosti pokání. Právě tato svátost, která od Ježíše Krista byla ustanovena, aby nám znova otvírala ztracené nebe, se pro nedůvěru stává kamenem úrazu a příčinou jejich duchovní záhuby. Proč? Protože znesvěcují obzvláště tu její část, kterou je sv. zpověď. A jaká tedy má býti naše zpověď? 1. Úplná; 2. upřímná; 3. krátká.

1. Úplná. — a) Máme na sebe pověděti hříchy všechny. Běda tomu, kdo ve zpovědnici zatají byť i pouze jediný hřích smrtelný! Jako se neuzdraví nemocný, který lékaři nevyjeví veškeru svou nemoc, tak rozhodně nedojde zdraví duchovního ani on. Ba nejen to: on se dopouští preveliké bezbožnosti, obtěžuje své svě-

domí novým těžkým hřichem, svatokrádeží. Uznávám, že je trudno, obtížno, žalovati na sebe své špatnosti. Ale s pomocí milosti Boží se to zdaří, jen když sami budeme chtít. Dodejme si tedy mysli, pamatujme, že lékaři, advokátovi, příteli svěříme všechno; svěřme se tedy úplně i zpovědníkovi, jenž je lékařem, advokátem, přítelem našim nejlepším. V několika minutách bude bolestná operace se zdarem vykonána. Třebas po dlouhé době opět okusíme nevýslovného pokoje a převeliké radosti, kterou nám připraví dobře vykonaná zpověď.

b) Je třeba zpovídati se ze všech hříchů těžkých. Z lehkých to nutno není, poněvadž je možno se od nich očistiti i jinými prostředky, jakými na př. jsou pozemské utrpení s oddaností do vůle Boží snášené, sv. přijímání, svátost posledního pomazání... A kdybyste se z nich i neočistili před smrtí, smyjete je se sebe v očistci. Je jisto, že pouze pro ně, byť by jich bylo sebe více, do pekla nepříjdete. Radno však je zpovídati se i z nich. Proč? Protože tak shladíte jistou část časných trestů za hříchy; a poněvadž tak dojdete většího klidu duševního, jelikož u mnohých hříchů s jistotou nevíme, jsou-li to hříchy všední neb smrtelné.

c) Je třeba pověděti na sebe všechny hříchy těžké, na které se po náležitém zpytování svědomí upamatujeme. Jestliže i pak nešťastnou náhodou na nějaký hřích zapomenete, buďte upokojeni: zpověď je dobrá, a Bůh vám hříchy odpustí. Povinností vaší tu pouze bude, až se na ně upamatujete, vyznati se z nich dodatečně.

d) Je konečně třeba udati i počet hříchů těžkých a okolností, které velikost neb druh hříchů proměňují, jak jsme se o tom zmínili v promluvě o zpytování svědomí.

2. U p ř í m n á. — Takovou jest, když na sebe žalujeme právě tak, jak se před Bohem vinnými poznáváme, aniž co zamlčujeme neb omlouváme.

a) Abychom se takto zpovíдали, máme se chrániti výrazů povšechných. Špatně se tedy zpovídá, kdo na př. pouze říká: »Hřešil jsem proti 3., 5. a 7. přikázání Božímu«; neb kdo říká: »Nemiloval jsem

Boha z celého srdce svého; mluvil jsem hříšné věci, myslil jsem hříšně, jednal jsem hříšně apd.« Tím není řečeno nic, a kdo takto se chce zpovídati, dává najevo, že to se sv. zpovědi nemyslí upřímně. Proti každému z přikázání Božích je možna dlouhá řada hříchů, a hříšně mysliti, hříšně jednatí je možno sterým způsobem. Ne, tu je nutno podrobně uvéstí, v čem tyto hříchy záležely.

b) Máme dále býti upřímní v o d p o v ě d e c h na otázky zpovědníkovy. Buďte ujištěni, že zpovědník svých otázek neklade pro zábavu, ze zvědavosti, pro ukrácení času. Teprve tehdy, když upozoruje, že nedovedete zpytovat svého svědomí, neb že se nedovedete vyjádřiti, klade své otázky. Činí tak proto, že má zapotřebí poznati lépe stav vaší duše: původ a příčiny vašich pádů a křehkostí... Jako lékaři je se dotazovati a podrobně prozkoumávati nemocného, dřív než předepíše léky a nemoc hojí, podobně je třeba činiti lékaři duší, zpovědníkovi. Odpovídejte mu tedy správně. Mějte pozor na jeho otázky, abyste je dobře pochopili, neb kdo špatně rozumí, mnohem hůře odpovídá. A dávejte pozor i na své odpovědi, aby byly přesné a upřímné; běda, kdybyste zpovědníka klamali: oklamali byste na konec sami sebe.

c) Konečně upřímně uznejte svou vinu a n e o m l o u v e j t e s e : Kdo se ve zpovědi omlouvá, jedná tak pošetile, jako první rodiče v ráji, kteří se z provinění svého vytáčeli a proto tím těžší pokání obdrželi. Ne, jestliže jste zhřešili, přiznejte se k tomu pokorně a upřímně, a kněz bude šťasten, že vám bude moci dáti rozhřešení.

3. K r á t k á. — V několika minutách může býti zpověď hotova. Ušetří se tak času nejenom pro zpovědníka, ale i pro kajícího, a obzvláště pro ty, kteří u zpovědnice čekají, až dojde na ně. Je tedy třeba ponechatí stranou vše zbytečné: a zbytečným a nemístným je vše to, co se netýká kajícího svědomí. Zpovídejte se tedy

a) z toho, co vaše svědomí t í ž í, ze hříchů. Mám tu na mysli osoby, které si rády popovídají jinde, a při-

cházejí si popovídat i do zpovědnice. Nejedni kající mají ve zvyku vypravovati sáhodlouhou historii a na konec na sebe požalují, že při tom byli poněkud netrpělivi. Z té netrpělivosti se mohli vyzpovídati i bez oné historie. Mimo to se tak lehce mohou dopustiti hříchů i při zpovědi samé: mohou toho neb onoho pomlouhati, do hněvu proti němu upadnouti . . . Při tom lehce mohou zapomenouti na hříchy své, a to by nebylo jen tak lehce omluvitelné.

b) Je dále třeba zpovídati se ze hříchů svých, a ne lidí jiných. Činí tak nejednou manželky, které se zpovídají ne ze hříchů svých, ale ze hříchů svého manžela. Jedna žena přišla ke zpovědi. Když se zpovídala, obviňovala též svého muže z rozličných chyb. Zpovědník ji přerušil v řeči, řka: »Poslal snad vás sem váš muž, abyste se zpovídala za něho?« Žena této výtky nedbala, ale přednesla ještě jiné žaloby na svého muže. A tu jí kněz uložil následující pokání: Na pokání za hříchy své se pomodlete tři Otčenáše, na pokání za hříchy svého muže tři růžence. Žena se divila, proč by se měla modliti místo svého muže. A tu jí kněz odpověděl: »Protože jste se zpovídala z jeho hříchů. Příště se zpovídejte pouze ze hříchů svých vlastních!« Podobně zpovídávají se dítky ze hříchů svých rodičů, rodiče ze hříchů svých dětí. Ne, ve zpovědi nemáme nikoho jiného obviňovati!

c) Konečně připomínám, že při zpovědi nemáme míti žádného jiného účelu, než abychom dosáhli odpuštění hříchů. Činím tak proto, že nejedny z těch osob, které o sobě říkají, že žijí život zbožný a dokonalý, by chtěly, aby jim kněz při každé zpovědi konal dlouhé nábožné výklady. Ale to není nikterak nutné. Uzná-li kněz za potřebné dáti vám své naučení, slyšte ho pozorně. Ale když vám dá pouhé rozhrěšení a nepřipojí ani slova, mějte na tom dosti i vy. Je to znamením, že vám pro tentokrát nic jiného není třeba.

Několik dobrých přátel bavilo se společně v hostinci. Přišla řeč na to, kdy kdo z nich byl naposled u zpovědi. Jeden z nich se chlubil, že u ní nebyl již po mnoho let. Jeho soused mu na to děl: »Jistě se zpo-

vědi bojiš!« On však odvětil: »To není pravda. Šel bych k ní hned, kdyby toho bylo třeba!« A vsadil se o soudek vína, že zítra půjde ke zpovědi. Druhého dne zrána se oni přátelé sešli v kostele, aby byli svědky, zda jejich soudruh své slovo splní. Skutečně ke zpovědi šel. Klekl u zpovědnice a pravil: »Důstojný otče, nepřicházím, abych se zpovídal, nýbrž pouze proto, abych vyhrál sázku: soudek vína. Jak vidíte, tamto jsou moji přátelé a hledí sem, zda skutečně, co je třeba k vyhrání sázky, vykonám.« Kněz byl nad touto bezbožností celý zaražen, varoval ho, aby se svatým věcem neposmíval a děl: »Nebojíte se, že vás Bůh potrestá? Pamatujte, že nad námi jest spravedlivý Bůh!« Ale muž ten odvětil: »I z toho já si nic nedělám!« Kněz ho upomenul na smrt. Ale obdržel zase odpověď: »Z toho já si nic nedělám!« Konečně připomenul mu kněz peklo. Ale on pravil i tu: »Z toho já si nic nedělám!« Tu mu kněz vážně řekl: »Vy tedy jste učinil vše, abyste sázku vyhrál. Nyní učiním povinnost svou já. Rozumí se, že vám rozhřešení dáti nemohu a nesmím, ale pokání vám přece uložím. Po celý měsíc ráno i navečer si řeknete následující slova: Jest na nebi spravedlivý Bůh, ale z toho já si nic nedělám. Jedenkrátě musím zemřít, a já si z toho nic nedělám. Jest peklo, a já si z toho nic nedělám.« — Hned po zpovědi nepravý kající svými druhům vypravoval celou příhodu. Ti trvali na tom, že musí vykonati také uložené pokání, a pak teprve že sázku vyhraje. Slíbil, že tak učiní. Sotvaže však činil pokání jeden týden, počalo se svědomí jeho probouzeti; počal přemýšleti o Bohu, smrti a pekle. Následek toho byl, že po čtrnácti dnech šel opět ke zpovědi a zkroušeně se ze hříchů vyznal. Nároků na výhru se zřekl. (Stalo se tak v chrámě Nanebevzetí Panny Marie v Paříži.)

Drazí moji! Sudťe: Jestliže již věrné vyplnění ve zpovědnici uloženého pokání přivedlo nevěrci tak veliký užitek, jaký prospěch teprve budeme mít my, jestliže celou svátost pokání budeme přijímati hodně!

Stud ve zpovědnici.

Jedna žena přiklekla ke zpovědnici. Zpovědník, jak vypravuje sv. Antonín, spatřil po jejím boku státi ďábla. I tázal se ho: Co tu děláš? — Vracím jí to, co jsem jí vzal, zněla odpověď. — Jak to? tázal se kněz znova. — Když jsem jí chtěl svést ke hříchu, odvětil ďábel, vzal jsem jí stud, aby se ho beze všeho dopustila. Nyní, kdy se z něho chce vyzpovídati, jí stud vracím, aby svůj hřích zamlčela. — A věru, drazí moji! Jak nejedni přistupují ke zpovědnici, vyznávají se ze svých hříchů, ale když přijdou k tomu hříchu, který obzvláště tíží jejich svědomí, najednou jim stud sevře hrdlo, aby ono provinění nemohlo ven, a oni odcházejí od zpovědnice s novým hříchem, svatokrádeží. Studu ve zpovědnici chci čeliti dnes a ukáži 1. na l i c h é o m l u v y stydících se kajícníků; 2. na z h o u b n é n á s l e d k y studu ve zpovědnici; 3. k t e r a k j e j p ř e m o c i.

1. L i c h é o m l u v y. — a) K d y b y c h s e z o n o h o o š k l i v é h o h ř í c h u v y z p o v í d a l , c o b y s i o m n ě k n ě z p o m y s l i l ? — Chcete věděti, co by si o vás pomyslnil? Je tu možná dvojí věc: Buď je zpovědník světce nebo hříšníkem. Je-li hříšníkem, tu vás polituje. Ježíš Kristus nedal nejvyšší moc svazovací a rozvazovací nevinnému apoštolu Janovi, ale hříšnému Petrovi. Proč to? Právě proto, aby jako bývalý hříšník mohl míti mnohem vřelejší soucit s hříšníky jinými. Kdo již nešťasten byl, dovede nejlépe politovati toho, kdo nešťasten je.

Je-li naopak zpovědník mužem opravdově svatým, není ještě nikdy ve stavu posvěcující milosti Boží utvrzen tak, aby padnutí vůbec nemohl. Není andělem bez těla: i on v sobě cítí křehkost lidskou, velikou sílu pokušení. A proto vás dovede politovati i on. Mimo to pak, i kdyby byl skutečným andělem, neměl by míti radost nad tím, že kajícník se vyproštuje ze svého nebohého hříšného stavu? Neřekl Ježíš Kristus, že větší bude radost andělů v nebesích nad jedním hříšníkem

pokání činícím, než nad devadesáti devíti spravedlivými? — Co že si tedy o vás zpovědník pomyslí? Bude vzdávati chválu Bohu a radovati se z vítězství, kterého dobyla nad vámi milost Boží. Co si myslíme nyní o hříšnících, jakými byli Magdalena, Augustin, Marketa Kortonská? Ctíme je jako svaté.

K sv. Bertrandu přišel ke zpovědi veliký hříšník. Kdykoli nějaký těžký hřích jmenoval, pohlédl na tvář svatého zpovědníka, co tomu říká. Ten však zůstal klidným. Ke konci svého vyznání hříšník dodal, že se dopustil i nyní ve zpovědnici hříchu: že totiž o sv. Bertrandu se domýšlel, když tak veliké hříchy zcela klidně poslouchá, že se jich as dopustil i on. — I při těchto slovech zůstal sv. zpovědník klidným a řekl: Milý synu! Jsem ovšem veliký hříšník a snad je můj nevďek k Bohu větší, než tvůj, ačkoli jsem se žádného z tvých hříchů nedopustil. Ale slyšel jsem tvé hříchy proto tak klidně, že jsem měl velikou radost z toho, že tvé upřímné vyznání je jistou známkou tvé lítosti.

Pokud se pak mne týče, ujišťuji vás, drazí moji: Když zasednu do zpovědnice a slyším zpověď, o které jsem nucen se domýšleti, že přes mou snahu je neplatná, věřte, že mi to působí velikou bolest. Kdežto naopak kajícíka, který přede mnou upřímně otvírá srdce své, si velice vážím.

b) Kdyby zpovědník mé ošklivé hříchy uslyšel, od zpovědnice by mne odehnal. A jak by mi to bylo před ostatními? — Jste úplně na omylu! Kněz ve zpovědnici zastupuje Ježíše Krista a má přijímati hříšníky s právě takovou láskou, s jakou je přijímal On. Kdo se nepamatuje, jak dobrotivě Kristus Pán jednal se Samaritánkou, se sv. Petrem a docela i s Jidášem? — Vy knězi ve zpovědnici říkáte: duchovní otče! A on v ní skutečně má otcovské srdce, otcovskou lásku: on vás otcovsky napomene, jen aby vás uvedl na cestu spásy. Ostatně nač šířiti řeč? Jděte a zkuste to!

Že by se kněz rozkřikl a vás od zpovědnice odehnal? Naprosto nemožná věc: bylo by to zrušení zpovědního tajemství, a toho se kněz nedopustí nikdy!

c) Je toto tajemství skutečně tak přísné? Právě obava, že by kněz hříchy naše mohl prozraditi, to dále jest, která nám brání se z nich vyznati. — Nerozum! Ústa jeho jsou uzavřena ne jedním, ale trojím pevným zámekem: Jsou to: zákon přirozený, jenž zakazuje vyjeviti jakékoli svěřené tajemství; zákon božský, jenž dává knězi moc hříchy slyšeti, ale ne je prozraditi; zákon církevní, jenž je pln nejtěžších hrozeb a trestů proti těm, kteří by se tohoto převelikého zločinu dopustili. Kněz je povinen podstoupiti spíše tisíckrát smrt, než by zjevil, byť i jen nepřímou, i jen zdaleka, hřích svého kajícíka. Žádný biskup, žádný koncil, žádný papež nemůže zprostiti kněze tohoto závazku. A jisto také je, že žádný kněz ze zpovědi nikdy nic neprozradil: ani tehdy ne, když přišel o rozum a byl nepřičetný. Je to tím, že Bůh sám svou zvláštní pomocí stojí při něm.

Ukazuji tu na naše dva české veliké mučedníky zpovědního tajemství, sv. Jana Nep. a Jana Sarkandra. A co jiných příkladů by bylo lze uvést! Není tomu tak dávno, co noviny přinesly zprávu o následující hrůzné události: Jedna bohatá paní chtěla faráři Demolinovi v Aix v jižní Francii na stavbu nemocnice odevzdati 12.000 franků. Ale kostelník, jménem Kloser, ji na schodišti ve fáře zavraždil a o peníze oloupil. Ihned pak se faráři ze svého zločinu vyzpovídal a s penězi uprchl. Podezření padlo na faráře: byl odsouzen na smrt, kterýžto trest mu byl cestou milosti proměněn v doživotní žalář. Byl by mohl snadno se očistiti, kdyby porušil zpovědní tajemství; ale ani slůvko, jež by obrátilo podezření na kostelníka, nevyšlo z jeho úst. Trpěl s odevzdaností do vůle Boží tak dlouho, až kostelník, dohnán byv výčitkami svědomí, sám se udal soudu. — A co podobných případů třebaš vůbec nevyšlo najevo!

Ne, zpovědník bude tisíckrát mučedníkem, ale zrádcem zpovědní pečeti nebude nikdy!

2. Z h o u b n é n á s l e d k y. — a) M n o ž e n í h ř í c h ů. Pověděli jsme si již, že tomu, kdo ve zpovědníci těžký hřích zamlčí, se neodpustí hřích žádný, ale že naopak se dopustí nového těžkého hříchu, svato-

krádeže. A on s touto svatokrádeží na duši a se všemi ostatními svými hříchy obyčejně přistupuje ke stolu Páně a dopouští se nové svatokrádeže, hříchu Jidášova, hříchu nade všechno pomyslení většího. A to opakuje třebas znova a znova . . . Můj ty Bože, co tu hříchů, děsných hříchů!

b) Svatokrádežná zpověď, místo aby přinesla hříšníkovi klid do duše, naplní ho tím větším n e p o k o j e m. Utajené hříchy jako ostré trny budou bodati jeho srdce; jako jedovaté zmije budou ustavičně bodati duši jeho děsnými výčitkami svědomí. Bude mítí peklo dvojí: jedno zde na zemi, druhé na věčnosti.

c) a co teprve, až přijde soudný den! Tu, ó svatokrádežníku, onen tvůj hřích, který jsi tak velice utajoval, bude zjeven nejen před tvými rodiči a krajany, ale před celým světem. Jestliže se ze spáchaného zla upřímně nevyzpovídáš, vyplní se na tobě, co praví Pán: *U k á ž i k r á l o v s t v í m t v o u h a n b u* (Nah. 3, 5).

3. K t e r a k p ř e m o c i s t u d ? — a) Jděte ke svému zpovědníku a, nemáte-li odvahy povědět mu svůj hřích otevřeně, řekněte mu as takto: Otče, mám na srdci něco z předešlého života, co mne velice tíží. On již pochopí, o co as běží, a vytrhne vám trn ze srdce s takovou obezřelostí, že to takřka ani nebudete pozorovati.

b) Či snad se stydíte před zpovědníkem, který vás zná? Pak jděte k jinému, utectě se do ticha klášterního, poklekněte u zpovědnice kněze, kterému jste úplně neznámi . . .

c) Pravíte, že jste již nejednou chtěli ze hříchu svého se vyznati, ale že se vám tu hlas v hrdle dusí, a že ze sebe nemůžete vypravit ani slova. Budiž! Ale není tu možno, abyste napsali hřích svůj na lístek a odevzdali jej při zpovědi knězi? Co se vám zdá? Není vám možno ani to, poněvadž je vám příliš bolno otevřítí své nitro jinému?

d) Ale pak vzpomeňte, že zpověď ze spáchaných vin je sice bolná, ale při tom čestná. Člověk následkem své přirozenosti je podroben chybám a pokleskům. Je

to smutné, ale tím smutnější je, tím větší je jeho vina, když se nechce polepšiti. Kdežto naopak opravdová lítost, upřímné vyznání spáchaných vin ho povznáší a vrací mu jeho důstojnost. Člověk se má stydět, když chce hřešiti, ale nepotřebuje se hanbiti, když chce ze hříchů svých povstati.

Jeden žák slavného mudrce Sokrata vešel do domu, který měl špatnou pověst. Když chtěl dům opustiti a již stál ve dveřích, spatřil, že jeho učitel Sokrates jde právě kolem. Ihned uskočil a se schoval za dveřmi. Ale Sokrates ho zpozoroval a mu zvolal: »Pojď jen ven, synu můj! Dům tento opouštět není hanbou. Hanba jest do něho jíti.«

Tato slova obracím k vám, drazí moji, a volám: Vyznejte se upřímně a odhodlaně ze všech hříchů svých. Stud, který při tom pocítíte, budiž vám popudem, abyste se jich nedopustili již nikdy!

XXXV.

Dostiučinění.

Když marnotratný syn z evangelia se rozhodl, že se vrátí k otci svému, kterého tak velice zarmoutil a urazil, kajícně si předsevzal, že mu řekne: Již nejsem hoden slouiti synem tvým. Učiň mne jako jednoho ze svých dělníků (Luk. 15, 19). Uznával, že za své provinění je hoden trestu. Podobně i kající si zaslouží trest za hříchy, kterými se provinil proti Otci svému nebeskému. A tento trest, jemuž se říká dostiučinění nebo pokání, mu ve zpovědnici ukládá kněz. Ukládá mu jej proto, aby za urážku, kterou učinil Bohu, aspoň nějakou náhradu Mu dal; aby vytrpěl časné tresty za hříchy; aby budoucně byl opatrnější a již tak snadno nehřešil. Toto dostiučinění je podstatnou součástí svátosti pokání, a my dnes víme 1. jak jest nutné; 2. v čem spočívá; 3. jak je máme vyplniti.

1. Je nutné. — Potvrzuje nám to a) rozum. Ten totiž nám dí, že každá vina, každá nespravedlnost nutně vyžadují napravení, shlazení zla, které jimi bylo způsobeno. Dítka se proviní neposlušností proti svému otci: kde kdo souhlasí, že si zaslouží trest. Dopustíte se nespravedlnosti proti bližnímu, na příklad krádeže: v očích každého soudu na světě, právě tak jako v očích prostého zdravého rozumu, jste povinni k náhradě toho, co jste odcizili. Dopustili jste se jiného bezpráví? Vaše svědomí vám dí, že jste nehodni odpuštění, dokud ho nenapravíte . . .

b) Písmo sv. Starého zákona. Pán odpustil vinu našim prarodičům, Adamovi a Evě, ale vyhnal oba z ráje pozemského a podrobil je nemocem a smrti; a tento trest lpí až dosud na nás, jejich potomcích. — Odpustil Pán Davidovi; ale potrestal ho úmrtím syna, zrozeného z jeho hříchu (2 Král. 12). Maria, sestra Mojžíšova, reptala proti svému bratru a Pán jí odpustil, ale ihned byla pokryta odporným malomocenstvím (Num. 12). Mojžíš a Aron zhřešili nedůvěrou a Pán odpustil oběma; ale potrestal je tím, že zemřeli před příchodem do Země zaslíbené (Num. 20).

c) Písmo sv. Nového zákona. Pán náš, ač za nás spravedlnosti Boží učinil úplně zadost, přece nás dosti učinění za hříchy nezprostil. Skrze svého předchůdce, sv. Jana Kř., skrze ústa svá, skrze apoštoly své, neustává nás vyzývatí ku pokání. On sám dí: Přinášejte tedy ovoce pokání hodné (Luk. 3, 8). A neřekl sv. Pavel výslovně: Vyplňuji na svém těle to, co zůstává z útrap Kristových (Kol. 1, 24)? Jinde pak děl: Trestám tělo své a podrobuji v služebnost, abych snad kázav jiným, sám nebyl zavržen (1 Kor. 9, 27). Kterak tedy bychom neměli uznati nutnost trestati se ze hříchů a jako spasitelný lék přijmouti kající skutky, které duchovní lékař pokládá za vhodné nám uložiti? Ostatně jsme třebas svými hříchy byli pohoršením pro jiné: je tedy slušno a spravedливо, abychom jim opět svými dobrými skutky dávali dobrý příklad . . .

2. V č e m s p o č í v á ? — Abychom činili hodné ovoce pokání, k tomu je vhodný každý dobrý skutek, když za tímto účelem byl vykonán. Poněvadž pak hlavními dobrými skutky jsou m o d l i t b a, p ů s t a a l m u ŝ n a, máme právě jimi činiti zadost za hříchy své. A m o d l i t b o u tu rozumíme nejen to, čemu v užším smyslu modlitba říkáme, ale i zbožné slyšení mše sv., návštěvu kostelů, rozjímání o věcech duchovních, čtení dobrých knih, slyšení kázání, přijímání sv. svátostí, pobožnost Křížové cesty a steré jiné pobožné úkony. — P ů s t je prostředek k dostiučinění za hříchy velice mocný. Jestliže chabé zdraví neb namáhavá práce nám v něm jsou na překážku, máme si ukládati jiný půst. Takovým postem je zdržování se některých zábav, nejen nebezpečných, jako na př. některých tanců a divadel, ale i dovolených a nevinných. Je jím umrtvování zvědavosti, která nás plní dychtivostí zvědět věci zbytečné; máme umrtvovati své oči a je stříci pohledu na věci, které by pro nás mohly býti blízkou příležitostí ke hříchu; máme umrtvovati svůj jazyk, varujeme se řeči nejen hříšných, ale i zbytečných; máme umrtvovati svou chuť po vybraných jídlech a dobrých nápojích. Máme umrtvovati svou marnivost v oděvu, zálibu v okázalosti, utíkat před zhebčilostí a pohodlím. — A l m u ŝ n a. — I ta je více méně, přiměřeně k poměrům, možná všem. Bůh tak příliš nehledí na velikost daru, ale spíše na dobré srdce a úmysl toho, kdo dává. Je mu milý právě tak haléř chudášův, jako skvělý dar boháčův, a nežádá nikdy více, než co snesou naše síly. Pod jménem almužna pak rozumíme i všechny skutky tělesného a duchovního milosrdenství ku blahu bližního, počítaje v to i veškeru pomoc trpícím duším v očistci. Jak tedy široké pole tu máme k dostiučinění za své hříchy!

Vhodným prostředkem ku pokání nám budou i povinnosti našeho stavu, když je budeme přesně, bez únavy a reptání plniti, obětující Bohu těžkostí s nimi spojené. Velmi dobrým pokáním je trpělivost v utrpeních, když je budeme ochotně snášeti z lásky k Ježíši Kristu na shlazení našich vin. A oh, co křížků, co útrap, co bolestí vidím v rodinách, u rodičů i dítek, u starců

i jinochů, u chudých i bohatých, u hříšníků i spravedlivých! Ale je zcela spravedливо, abychom s Kristem na kříž přibitým trpěli i my. Byl-li Ježíš Kristus korunován trním, kterak bychom se my měli korunovati růžemi? Život náš má býti zrcadlem, v němž by se zračil život božského Vykupitele našeho: a by život Ježíšův zjevil se na smrtelném těle našem (2 Kor. 4, 11)!

3. Jak je vyplniti? — Vracím se k svátostnému pokání, které nám ukládá kněz, a tu pravím:

a) Máme je přijmouti. Pouze tehdy, což se tak snadno nestane, kdyby mu bylo opravdově nemožno neb velice obtížno je přijmouti, by mohl kající pokorně žádati o jeho změnu, ovšem s uvedením důvodů pro to. Nesmíme přece chtíti, abychom uložené pokání mohli vykonati ve spánku! Pokání má pro nás býti něčím trestným, a tím bude, když nám nebude lahoditi. Proto buďme poslušní!

b) Máme je vykonati co nejdříve, i když to zpovědník přesně nestanovil. Býváť ono mnohdy uloženo na zabránění opětnému pádu do hříchu. A kterak by tohoto účelu mohlo býti dosaženo, kdybychom je vykonali teprve tehdy, když jsme již do hříchu padlí? — Když pak s vyplněním uloženého pokání odkládáme, vydáváme se v nebezpečnství, že na ně zapomeneme a ho nevykonáme vůbec.

c) Pokání je třeba vykonati přesně a zbožně. Přesně, což znamená, že je máme, pokud se času a okolností týče, vykonati tak, jak nám zpovědník předepsal. Když by nám tedy na př. uložil, abychom slyšeli mši sv. klečíce, neplatilo by, kdybychom ji slyšeli sedíce. — Vykonati pak pokání zbožně znamená, vykonati je v duchu opravdové kajícího, v touze učiniti úplně zadost spravedlnosti Boží.

Za dřívějších dob byly ukládány velmi přísné kající skutky, na př. půst o chlebě a vodě, zdržování se masa a vína, veřejné vyznání hříchů před celou farní osadou a pod. Mnohé kající skutky netrvaly pouze několik dní, nýbrž mnohdy několik měsíců, ba někdy až do smrti. Slyšte následující příklad:

Za bouřlivého podzimního dne r. 1084 přišel zemdlený poutník v kajícím rouchu ku bráně benediktinského kláštera v Osoji v Korutanech. Zdál se býti němým, neboť jen znameními dával najevo, že by se rád stal mnichem. Opat Tencho přijal ho za klášterního sluhu. A on po osm let zcela ochotně vykonával nejnížší práce v klášteře. Když se těžce roznemohl a tušil, že se blíží hodinka jeho smrti, učinil řeholníkům, lůžko jeho obklopujícím, toto dojemné sdělení: »Jsem Boleslav II., král polský. Za své vlády dopustil jsem se mnoha ukrutností. Ba vlastní rukou jsem zavraždil u oltáře biskupa v Krakově Stanislava, poněvadž mne káral z mých chyb. Papež Řehoř VII. mne proto vyloučil z Církve. Vypravil jsem se do Říma a na zpáteční cestě přišel jsem mezi vás a jako prostý sluha se kál ze svých hříchů.« Na důkaz svého prohlášení ukázal svůj královský pečetní prsten a brzy nato zemřel. Podnes nalézá se v tamním chrámu Páně náhrobek tohoto polského krále, na němž je latinský nápis: »Boleslav, polský král, jenž zavraždil svatého Stanislava, biskupa krakovského.«

Za dnešních dob se obyčejně ukládá pokání zcela lehké, které není v žádném poměru k trestům, kterých jsme si svými hříchy zasloužili. Máme je tedy vykonati s horlivou snahou, aby nám přispělo aspoň k ukrácení časných trestů na onom světě.

XXXVI.

Jak často se zpovídati?

I.

Vidím vás, drazí moji, kterak, když ne častěji, ale-
spoň jednou za rok, pravidelně zjara, se pouštíte do
zvláštní práce: důkladného čištění svého příbytku. Není
to práce právě příjemná, ale nutná, má-li se vám v něm
líbiti. — Podobně je třeba činiti s příbytkem duše naší,

má-li v ní míti zalíbení Kristus Pán. I tu je třeba alespoň jednou za rok důkladně očistiti od prachu hříchů ve svátosti pokání. Je to nutno k naší spáse. Proto pryč se všemi odklady, pryč se vším studem! Je to sám Duch sv., jenž nás k tomu vyzývá: Nestyď se vyznatí své hříchů (Sir. 4, 31)! Církev sv. pak, tak velice pamětlivá spásy a štěstí dítek svých, nám to přímo přikazuje: Alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati! Vysvětleme si dnes 1. proč Církev toto přikázání stanovila; 2. kdy je máme vyplniti; 3. tresty, kterými jeho přestoupení stíhá; 4. výstrahu, kterou nám jím dává.

1. Proč Církev toto přikázání stanovila. — Jak jsme si již pověděli, zpovíдали se první křesťané velice často. Ale během doby počala víra křesťanů chladnouti, a s ní i jejich horlivost v přijímání sv. svátostí. Došlo to tak daleko, že nezřídka nechávali uplynouti celá léta, aniž by přiklekli ke zpovědníci. A tu Církev sv., věrná strážkyně ustanovení Páně, stále pečlivá Matka o blaho dítek svých, aby duchovní ospalosti jejich zabránila a zbožnost jejich oživila, vydala přikázání: Alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati! Učinila tak r. 1215 za papeže Innocence III. na koncilu lateránském, kde stanovila: »Každý věřící obého pohlaví, jakmile dospěje do rozumu, nechť se upřímně zpovídá ze všech hříchů svých alespoň jednou za rok svému knězi a vyplní, pokud na něm jest, pokání, které mu bude uloženo.«

Popatřme na toto přikázání poněkud blíže:

a) Kdo je jím vázán? Každý věřící obého pohlaví. V očích Církve tu není žádného rozdílu mezi mužem a ženou, jinochem a dívkou, starcem a stařenkou, pánem a chudásem, knězem a laikem: všichni mají této povinnosti dostáti!

b) Od kterého věku? Když přijde do rozumu. Je tedy povinno jíti ke sv. zpovědi již každé

dítě, jakmile dovede rozeznávat mezi dobrem a zlem. Pamatujte na to, ó křesťanští rodičové!

c) Jak se zpovídati? Z p o v í d e j s e u p ř í m n ě z e v š e c h s v ý c h h ř í c h ů. Zpověď jakákoliv tomuto přikázání zadost neučiní. K platnosti jejímu je nutno, aby byla upřímná, úplná; aby byla provázena srdečnou lítostí a opravdovým předsevzetím.

d) Jak často? A l e s p o ň j e d n o u z a r o k. Z toho vysvítá, že Církev si přeje, aby se křesťané ve spásonosné koupeli svátosti pokání očišťovali mnohem častěji.

e) Komu? S v é m u k n ě z i. Tímto zřízeným knězem je biskup pro svou diecési, řádně ustanovený farář pro svou farní osadu. Nyní zpravidla mají věřící dovoleno zpovídati se knězi kterémukoliv, jen když ke zpovídaní je zplnomocněn. — Tohoto přikázání církevního máme býti poslušni i tenkrát, kdybychom si byli vědomi jen všedních hříchů. I všední hřích je pro duši zlem. Působí na ni asi tak, jako mráz na živou ratolest: nezbavuje ji života, ale, hubě její list, seslabuje její život vnitřní.

2. K d y, v k t e r é r o c n í d o b ě, s e z p o v í d a t i? — Církev tu nestanovila nic přesného. Ona pouze nařídila, že v čas velikonoční máme přistupovati ke stolu Páně. Poněvadž však svatému přijímání zpravidla má předcházeti zpověď, z toho samozřejmě plyne, že v té době jsme zároveň povinni jíti ke sv. zpovědi. Tato doba velikonoční trvá od neděle k v ě t n é až do neděle bílé. Biskupové však pro jednotlivé farnosti neb celou diecési mohou trvání této doby prodloužiti. U nás je prodloužena tak, že trvá od P o p e l e c n í s t ř e d y až do svátku nejsv. T r o j i c e. Kdo v této době ke sv. zpovědi jíti mohl, ale tak neučinil, dopustil se těžkého hřichu. Takový liknavец má veliký dluh u Boha, k jehožto zaplacení lhůta již prošla. Nechť jej zaplatí co nejdříve! Proto upozorňuji: Jestliže někdo z vás zanedbal vykonati svou velikonoční zpověď, nechť nečeká na dobu velikonoční v roce příštím, ale vyzpovídá se ihned! Tu pak k ostatním hříchům, jimiž se cítí

vinným, je povinen připojit i ten, že v době velikonoční sv. zpověď a sv. přijímání vykonati zanedbal.

3. T r e s t y. — Koncil lateránský, stanoviv příkázání o každoroční zpovědi, doložil: »Kdo neuposlechně, pokud je živ, budiž vyloučen z Církve; a když zemře, budiž zbaven církevního pohřbu!« A Kristus Pán děl: Kdo pak Církve neuposlechně, budiž tobě jako pohan a publikán (Mat. 18, 17)! A kdo ani jednou za rok nejde ke sv. zpovědi, odpírá Církvi poslušnost. Proto je v očích Církve jako pohan, a pohan do Církve nepatří.

Odejde-li duše z těla takového pohana, je zavržena na věky. Té neprospívají nic pohřební obřady a modlitby Církve, ani mše sv., ani přímluvy svatých. Nadarmo se zpívají při pohřbu takového nešťastníka svaté žalmy, nadarmo se zdvihá k nebi předrahá Krev Kristova, nadarmo lid u hrobu se modlí »Otče náš«; nadarmo se po pohřbu zpívá »Zdrávas Královno«: ani mocná Královna nebes i země, Matka Boží, nemůže pomoci. Vše je marno. Co by mu prospěl církevní pohřeb? Ale Církve sv., jako nejlepší Matka, jedná tu velice shovívavě. Odpírá církevní pohřeb toliko tehdy, bylo-li zanedbání sv. svátostí veřejně známo, a když farář umírajícího marně upozorňoval na jeho povinnost. Farář pak, má-li za to, že by někomu měl býti odepřen církevní pohřeb, si zpravidla vyžaduje rozhodnutí svého biskupa, a nemůže-li se to pro krátkost času státi, raději volí mírnější cestu. Ale jak zřídka kdy tomu, kdo až do posledního vydechnutí sv. zpověď zanedbával, církevní pohřeb prospěje!

4. V ý s t r a h a, k t e r o u n á m j í m d á v á. — Toto příkázání je pro vlašné katolíky upozorněním, aby svého pokání neodkládali na léta, protože by jinak v nekaljácnosti lehce mohli zahynouti.

Otevřeme-li matriku zemřelých, která se na každém katol. farním úřadě svdomitě píše, vidíme tam též poznámku, jakým způsobem kdo zemřel. U někoho jest poznamenáno, že skončil mrtvicí, ač třeba byl v nejlepších letech; u jiného opět, že zemřel sešlostí vě-

kem. — Podobně hynou i duše lidské: jedna umírá na mrtvici, t. j. bývá i z třebas mladého těla náhle vyrvána a předvedena na soud Boží; druhá hyne »sešlostí«. Až do dlouhého věku pozemského s pokáním stále a stále odkládala, až se z mladého hříšníka stal hříšník starý, nekající. Snad k němu i před smrtí byl povolán kněz, ale on již, vinou své dlouholeté nekající, nebyl s to v sobě vzbuditi k odpuštění hříchů potřebné lítosti, a tak duše jeho bídně zahynula. Jaké neštěstí!

A právě tohoto neštěstí chce nás uchrániti Církev svým přikázáním, abychom aspoň jednou za rok se zpovídali: má při něm na srdci, aby nás náhlá smrt nezachvátila beze vši přípravy, neb aby dlouholetou nekající se srdce naše nestalo pokání neschopným.

R. 1838 mladý italský obchodník se odebral za obchodem do Paříže. Vyřídil si své záležitosti a pak v ní chtěl také něco »užítí«. Nadešla B í l á s o b o t a, a on, prostopášným životem celý jsa znaven, procházel ulicemi města. Přišel ke chrámu Marie Panny Vítězné; dveře jeho byly otevřeny . . . S úmyslem prohlédnutí si jeho památky, vstoupil dovnitř. Spatřil tam kněze, sedícího ve zpovědnici, a kolem ní zástup kajícníků. — Cožpak se lidé v Paříži také zpovídají? si tu děl; a i jiní! — a měl pro ně útrpný posměch.

Přišel k hlavnímu oltáři, zasvěcenému Srdci Marie Panny . . . Zapadající slunce ozařovalo jeho obraz svými posledními zlatými paprsky . . . Patřil na něj, ale jeho mysl zalétala k lidem, stojícím u zpovědnice. Při tom si v duchu šeptal: »Byla doba, kdy jsem se zpovídal i já; a věru, tehdy jsem byl mnohem šťastnější!« Pak vzpomínal na svůj dřívější život a hanbil se za něj. — Což, kdybych se také vyzpovídal? si tu děl. Ale ihned se této myšlenky zhrozil a chtěl vyjíti z kostela. Než jakási tajemná a okouzlující síla mu v tom bránila; zdálo se mu, že vychází z oltáře Marie Panny. Konečně tu milost Boží nad ním zvítězila, a on si děl: »Co mne bude státi, když se vyzpovídám? Nikdo mne tu nezná!« A přiklekl ke zpovědnici, co již po řadu let učiniti zanedbal, vyznal se z celého svého hříšného života, a odcházel od ní šťasten a blažen.

Drazí moji! Je-li mezi námi někdo, kdo také již po léta neokusil, jak milosrdný je Pán k duším opravdově se kajícím, nechť tak učiní ihned! I on, jako jiných, o kterém jsem právě mluvil, zanechá svého života hříšného a dá se na cestu k nebi.

XXXVII.

Jak často se zpovídati?

II.

Minulou neděli na otázku »Jak často se zpovídati?« jsme si dali první odpověď: **A l e s p o ň j e d n o u z a r o k z ř í z e n é m u k n ě z i s e z p o v í d a t i.** Dnes pak chci jíti dále a dátí vám na ní odpověď druhou. A tu volám:

1. Nespokojte se pouze zpovědí velikonoční, ale zpovídejte se častěji i během roku! Víte dobře, jak by to vypadalo v domě, kde by se jen jednou za rok zametalo. Nuže, podobně tomu je s duší. Jediná zpověď za rok sice stačí, aby člověk zůstal údem Církve katol., ale nestačí nikterak, aby bylo dostatečně postaráno o naši spásu. Tu budeme míti pojištění jen tenkrát, budeme-li stále ve stavu posvěcující milosti Boží. Udržeti se však ve stavu této milosti je pro toho, kdo se zpovídá pouze jednou za rok, velmi těžko. Ale běda nám, kdybychom měli zemříti se hříchem smrtelným na svědomí! Co by nám tu prospělo, že jsme se zpovídali v čas velikonoční, a že jsme byli ve stavu posvěcující milosti Boží několik dní, neb docela několik měsíců? Ztratili bychom se rovněž.

Nenamítejte mi tu: Církev sama prohlašuje, že stačí zpovídati se pouze jednou za rok! Byla by to stará, ale zároveň dětinská výmluva. Církev praví, že se máte zpovídati **a l e s p o ň**, nejméně jednou za rok,

chcete-li zůstatí jejími opravdovými údy. Při tom však, jak již i ze slova a l e s p o ň plyne, doporučí a nabádá vás, abyste se zpovíдали mnohem a mnohem častěji. Činí tu pouze to, k čemu vás zavazuje opatrnost a láska k sobě samým, nemáte-li se vydávati v nebezpečství, že zemřete ve hříších svých a zahynete na věky.

2. Kdy tedy a kolikráte je záhodno se zpovídati? — Řiďte se příkladem osob zbožných a rozvážných: zpovídejte se o h l a v n í c h s v á t c í c h během církevního roku. Nevymlouvejte se, že na to nemáte kdy. Kdo má dobrou vůli, nalezne k tomu čas zcela lehce. Oběťte na to hodinku spánku, neb, lépe řečeno, ušetřte si onu hodinku tím, že se vystříháte rozhovorů zbytečných, zábav nebezpečných. Den sváteční je právě k očištění a nasycení duše. — Neříkejte, že setrvati o něco déle v kostele je ztracený čas: vyřklí byste bezbožnost. Není žádnou ztrátou času pečovati o duši, právě naopak! Ba není to ani žádnou ztrátou času vzhledem k záležitostem vašim pozemským. Bůh vašemu pozemskému počínání požehná a onu hodinku mu obětovanou štědře odmění.

3. Jak často se zpovídati? — Povím vám pravidlo ještě jednodušší a lepší: zpovídejte se v ž d y a i h n e d, jakmile budete míti neštěstí, že upadnete do hříchu. Nesetrvávejte v těžkém provinění: máte-li víru, nemůžete tu míti pokoje v duši. A běda, kdyby vás v takovémto stavu překvapila nenadálá smrt!

Mimo to zajisté každý z vás vykoná více méně dobrých skutků tím, že plníte povinnosti svého stavu a, když ne všechny, aspoň některé povinnosti křesťanské. A všechny tyto dobré skutky nejsou pranic záslužné pro nebe, nekonáte-li jich ve stavu posvěcující milosti Boží. Je to škoda nenahraditelná, na kterou se, žel! náležitě nemyslí. Vymaňte se tedy rychle z neblahého, zhoubného a nebezpečného stavu hříchu! Co činíte v nemocech tělesných, čiňte rovněž v nemocech duchovních: když vážně onemocníte, spěcháte k lékaři ihned a neodkládáte s tím až do velikonoc; ba ani ne, až nadejde

některý hlavní svátek. Čiňte rovněž tak s duší: ona platí o něco více, než tělo!

4. Ba řeknu vám docela: zpovídejte se ještě dříve, než upadnete do hříchu. Čiňte tak, jakmile upozorujete, že chabnete a chladnete v dobrém, když cítíte na sebe doléhati pokušení, zkrátka, když jste v nebezpečnosti upadnutí znova do hříchů. Zpověď je nejen lékem uzdravujícím, ale i ochranným: Při zpovědi dostane se vám rad a vhodných upozornění od vašeho otce duchovního; obnovíte a utvrdíte svá dobrá předsevzetí... Bůh pak oběť, kterou mu takovouto sv. zpovědí přinesete, neopomene odměniti. Jednáte přece rovněž tak, pokud se těla týče: Bojíte-li se neštovic, dáváte se očkovati; upozorujete-li na sobě příznaky chřipky, horečky neb kterékoli jiné nemoci, užíváte léků ochranných. Oč více máte býti takto opatrní vzhledem k chorobám duchovním! Tohoto prostředku používali nejedni hříšníci, až se jim konečně podařilo změnití se v anděly plné čistoty a svatosti.

5. Zpovídejte se rovněž i tehdy, když, Bohu díky! máte zato, že duši vaši netíží žádný hřích smrtelný. Slyšeli jste již, že je velice záhodno zpovídati se i ze hříchů všedních. Jsouť i ony urážkou Boží, i ony zohavují naši duši... Mimo to pak strhují nás lehce do hříchů těžkých. Nehleďme tedy na ně jako na maličkosti. Jednejme i tu tak, jak činíváme u těla svého: neléčíme pouze svých nemocí smrtelných, ale i nemoci lehké, obzvláště když hrozí zponenáhla oslabiti naše tělesné ústrojí a zvrhnouti se v nemoc vleklou, těžkou. Jsou sice i jiné prostředky, abychom se mohli očistiti od hříchů všedních, ale prostředkem k tomu nej snadnějším, nejbezpečnějším, nejúčinnějším je dobrá zpověď. Jeť ona opravdovou koupelí, očišťující člověka od veškeré duchovní poskvrny a nemoci. Popatřte tu na svaté a všechny ty, již mají opravdovou touhu státí se svatými: zpovídají se pravidelně za osm dní. Činí tak ne snad proto, že by se dopouštěli hříchů těžkých, ale toliko z toho důvodu, že vědí, že i hřích všední je velikým zlem, a že se chtějí uvarovati i těch. Podivujte se

jím, ale zároveň následujte jejich příkladu, jestliže můžete!

K tomu pak podotýkám: Je možno zpovídati se opětovně ze hříchů kdysi spáchaných, ze kterých jsme se již zpovídali, a dosahovati znova a znova od nich rozhřešení. Lkal-li David: **H ř í c h m ů j p ř e d e m n o u j e v ž d y c k y** (Ž. 50, 5), a prosil-li Boha: **Ú p l n ě o b m y j m n e o d m é n e p r a v o s t i** (Ž. 50, 4), proč bychom tak neměli činit i my? Jednejte tu tedy takto: Zpovídejte se ze hříchů lehkých, když smrtelných nemáte, ale připojte k nim a žalujte na sebe znova některý hřích těžký z předešlého života, ze kterého jste se již zpovídali. Vzbudíte tak snadně náležitou lítost nad hříchy, která k dobré zpovědi je tak velice nutná.

Jeden misionář, jak vypravuje biskup Noel, kázal o odkládání s obrácením. A tu promluvil k posluchačům svým následovně: Když jsem se k vám ubíral, drazí přátelé, hlásat slovo Boží, byl jsem svědkem velice smutného případu. Viděl jsem jednoho jinocha, an jel tryskem po náměstí, sedě na voze. Najednou se vůz zvrátil a nešťastného jinocha na celém těle pohmoždil tak, že sotva zůstal živ. Lidé se kolem něho skupili, spěli mu na pomoc, litovali ho a chtěli zavolati lékaře. Ale jinoch, uslyšev to, zvolal: »Poradím se s lékařem, ale až o velikonocích.« Dovedete si představit, kterak diváci nad jeho slovy žasli: měli za to, že mají před sebou člověka na mysli pomateného. — Budete se diviti, drazí moji, tak kazatel pokračoval, když vám řeknu, že takto na mysli pomatení jste vy sami? Upadli jste do těžkých hříchů; duše vaše, nejdražší část vaší bytosti, je netoliko zraněna, ale mrtva. Mluvím vám o lékaři všemohoucím, ne ze své moci, ale z moci Boží, o lékaři, jenž může vzkřísiti duše vaše, ale vy stále říkáte: »Dobře, ale až o velikonocích. Až o velikonocích půjdeme k onomu slavnému lékaři!«

Toto přirovnání u posluchačů vyvolalo tak mocný dojem, že přemnozí z nich přijali sv. svátosti.

Kéž drazí moji, nadchne i vás, abyste tak činili i vy hodně často!

Životní zpověď.

Drazí moji! Dnes, na konec svých promluv o svátosti pokání, chci k vám promluvit o zpovědi životní neb generální. Je to vyznání hříchů, kterých se člověk buď za celý život, neb aspoň za delší čas života dopustil, a ze kterých se zpravidla již zpovídal. Činíme při ní opět něco podobného, co s obydlím: Obydlí se zametá a čistí několikrát za týden; po delší pak době se dává znova do úplného pořádku: stěny se bílí, podlahy se opravují a pod. Rovněž tak očišťujeme duši častěji v životě sv. zpovědí, ale po delších dobách ji dokonale očišťujeme zpovědí životní. Popatřme na tuto zpověď a vizme 1. k o m u j e š k o d l i v a ; 2. k o m u j e p r o s p ě š n a ; 3. k o m u j e n u t n a .

1. K o m u j e š k o d l i v a ? — Těm duším, které trpí duchovní nemocí, zvanou vrtochy. Příznaky takovéto nemoci jsou takřka ustavičný nepokoj, nejistota o stavu vlastního svědomí, a to nejen, pokud se týká přítomnosti, ale i minulosti. Duše takto nemocná stále u sebe vidí hříchy tam, kde jich vůbec není. Ona své minulé zpovědi pokládá za neplatné a svatokrádežné. Tone v úzkostech, že při nich neměla náležité lítosti a opravdového předsevzetí, že nedokonale zpytovala svědomí a neúplně se zpovíдалa...

Co by takovýmto lidem životní zpověď prospěla? Jakou útěchu by jim přinesla? Zůstali by stále znepokojeni, a jejich svědomí by bylo stále rozrušeno. Podobají se ptáku, který má své nožky pomazané lepem: pokouší se létat — a pomazává si křídla; chce-li si pomoci zobákem, slepuje se mu i ten. Vrtoch je jako malé zrnko písku, které se dostane do oka: bolí vás to... Abyste mu polehčili, třete je... Ale bolest se zdvojnásobňuje, a následky toho mohou býti velice smutné.

Je pravda, i někteří svatí z dopuštění Božího trpěli takovouto nemocí. Nechci tedy zastrašovati nikoho

z vás, kdo by snad podobně byl nemocen. Ale je nutno následovati svaté i v užívání léku, který na tuto nemoc je jedině dobrý: je jím poslušnost. Když váš zpovědník nechce, abyste konali zpověď generální, má vám to postačiti, a máte ho uposlechnouti. Kdybyste neuposlechli, neměli byste ctností. Vaše zbožnost by nebyla zbožností, ale pýchou a tvrdohlavostí. Proto opakují: poslouchajte! Vzbudte denně lítost nad hříchy ze svého předešlého života, a na tom mějte dosti!

2. K o m u j e p r o s p ě š n a ? — Mluvím tu k těm křesťanům, kterých se nemoc vrtochů nedotkla; k těm křesťanům, kteří se zpovídají dobře a často. A těm životní zpověď může býti k velikému užítku, a to z různých důvodů:

a) Především budou tím více u j i š t ě n í o o d p u š t ě n í s v ý c h h ř í c h ů. Duch sv. totiž dí: Pro hřích odpuštěný ne b ý v e j b e z b á z n ě (Sir. 5, 5). Rozumí se samo sebou, že tu nemáme ani dosti málo nedůvěřovati v milosrdenství Boží, které je svrchované, ani v moc svátostí pokání, která je neskonalá; ale máme nedůvěřovati sami sobě, zda jsme tu svátost přijali zcela hodně. Co zpovědi jsme třebaš vykonali bez pilného zpytování svědomí, bez opravdové lítosti, bez pevného předsevzetí se polepšiti, bez úplně upřímného vyznání hříchů! Co obzvláště pochybností a výčitek svědomí budí v duši vzpomínka na zpovědi z našeho mládí! A životní zpověď, když ji správně vykonáme, plní nás velikým klidem duševním. V prvním účtování, které má správce se svým pánem, obává se správce vždy ještě nějaké možné chyby; prohlédne-li se však onen účet ještě jednou a shledá-li se správným i tu, zmizí všechna obava. A takovýmto novým přepočítáváním účtů s Bohem je zpověď životní.

b) Dalším užítkem ze zpovědi generální je p o s í l a k s e t r v á n í v d o b r é m. Máme smutnou zkušenost o své křehkosti: hanbíme se při vzpomínce, že tak lehce, tak často znova padáme do hříchů, ze kterých jsme se již častokráte zpovídali, a kterých jsme se třebaš za hořkých slz zříkali. Zpověď generální může uči-

nití přítrž tomuto opětnému klesání do předešlých hříchů. Při ní jako ve filmu si stavíme před oči celý svůj nezřízený život. Je to obraz, který nás nemůže nezastrašiti a nepřivésti k tím pevnějším rozhodnutí, že se opravdově polepšíme.

c) Proto se doporučuje vykonati životní zpověď všem těm, kteří vstupují do nového stavu, jako na př. do stavu kněžského, aby v něm v novotě života sloužili Bohu. Doporučuje se dále těm, kteří vstupují do stavu manželského . . . Ale ach, jak zřídka bývá tato rada plněna! — Doporučuje se v roce jubilejním, o sv. missii, při duchovních cvičeních, kdy horliví kněží, vypravení zvláštní pravomocí, v častých kázáních stavějí před oči věřících svaté pravdy víry a křesťanské mravouky. Tu rozum bývá osvěcován, srdce dojata, zpytování svědomí usnadněno, dostavují se nejlepší pohnutky k dobré sv. zpovědi . . .

d) Skrze ní d o s t á v á s e v e l i k ý c h m í l o s t í. Vidíme to na svatých, jako na př. sv. Ignáci z Loyoly, sv. Karlu Bor., sv. Františku Sal., kteří vykonali životní zpověď častěji, ne snad z nějakých vrtochů, ale aby si stále více ošklivěli hřích a prospívali ve ctnostech. — Když sv. Marketa Kortonská za svrchované lítosti se vyzpovídala z celého svého předešlého hříšného života, zjevil se jí Pán Ježíš a jí děl: »Dcero má, Marketo, odpouštějí se ti tvé hříchy!« Jak sladká to byla pro ni chvíle, když z úst od ní tak velice uraženého Pána nejen uslyšela, že se jí odpouštějí její hříchy, ale jím docela byla nazvána dcerou! . . .

e) Konečně nemalým užitek zpovědi generální je ú t ě c h a, kterou přináší v h o d i n c e s m r t i. Každý rozvážný nemocný by si tu přál vyznati hříchy z celého svého života. Ale to za poměrů, ve kterých se nalézá, nebývá tak snadné. Bolesti při smrtelné nemoci, tělesná slabost, péče o uspořádání pozemských záležitostí, . . . rcete, jak je tu ještě možno dobře se postarati o duši? Ale tu ten, kdo konával životní zpověď, bude na svůj odchod s tohoto světa připraven a bude jej očekávat klidně.

Jeden aragonský šlechtic poklekl k nohám zpovědníkoví a důtklivě prosil o vyslyšení zpovědi životní. Na otázku, co ho k tomu pohnulo, odpověděl: »Duchovní otče! Zdaliž nemusím umřítí? Což vím, kdy a jak zemru? Jak bych mohl svou životní zpověď odložit na nejistou chvíli, kdy mi prudká nemoc, manželka, dítky v ní budou na překážku? Oh! Tak důležitou věc nelze na smrtelném loži dobře vykonati!« — Drazí moji! Není to krásný a pro vás následování hodný příklad?

3. Komu je nutná? — Dle sv. Leonarda z Portomaurizia následujícím křesťanům:

a) Těm, kteří ve zpovědnici ze studu některý hřích zúmýslně zamlčeli. U těch ovšem by to byla životní zpověď v nevlastním slova smyslu, poněvadž generální zpovědi rozumíme zpověď ze hříchů, ze kterých jsme se již zpovídali, kdežto oni je zamlčovali.

b) Těm, kteří, majíce svědomí obtížené hříchy těžkými, špatně zpytovali své svědomí. U nich totiž se lehce mohlo státí, že se z některého hříchu svou vinou nezpovídali.

c) Těm, kteří se zpovídali pouze ze zvyku, z lidských ohledů, z touhy zpovědníkoví se zalíbiti, aby od něho nějakého doporučení a hmotného prospěchu dosáhli.

d) Těm, kteří se zpovídali bez opravdového předsevzetí; kteří pouze ústy, ale ne srdcem slíbovali polepšení. Takovýmto lidem zpověď, místo k obrácení, byla k tím větší duchovní zkáze. A kterak by se mohli opravdově navrátiti k Bohu bez životní zpovědi?

e) Těm, kteří žili v blízké příležitosti ke hříchu a jí nikdy neopustili; kteří zpovědníkoví nikdy neodhalili pravé příčiny svých opětných pádů do hříchů...

f) Konečně těm, kteří, majíce navrátiti cizí majetek, ač to učiniti mohli, přece tak neučinili; kteří, chovajíce zášť proti svým bližním, jim nikdy neodpustili.

Všichni ti jsou povinni zpovídati se znova aspoň za ten čas, po který se nezpovídali dobře.

Dějepisec Cesarius vypravuje následující případ: V Paříži byl jinoch, který žil život velice prostopášný.

Kázáním, které náhodou slyšel, byl tak dojat, že se rozhodl vykonati životní zpověď. Přistoupil ke zpovědníci jednoho řeholníka. Tu pak propukl v takové slzy a vzlyky, že ze sebe nemohl vypraviti ani slova. Zpovědník mu tu poradil, aby mu přinesl hříchy napsané na papíře. Stalo se tak. Zpovědník je přečetl, ale byly takové, že si nedůvěřoval sám o nich učiniti úsudek. Proto požádal jinocha o dovolení, aby se mohl poraditi s opatem. Dovolení obdržel, odevzdal lístek opatovi, a ten, rozevřev jej, shledal, že je celý prázdný a má na sobě pouze jakési stopy po písmu. Co mám čísti na tomto listě? tázal se opat. Není na něm nic napsáno. Zpovědník byl celý užaslý, tázal se jinocha, zda to je lístek, který mu odevzdal. Když pak obdržel kladnou odpověď, zvolal: Jak jste šťasten! Jako s tohoto lístku, tak smyl Bůh i s vašeho svědomí všechny vaše hříchy. Nyní se z nich tak, jak jste je měl napsané, vyzpovídejte, a dostane se vám svátostného rozhřešení. — Jakou as radost tu pocítil onen jinoch!

Proto i vy všichni, kteří hledáte duševní pokoj a nenalézáte ho, poněvadž obtížené vaše svědomí se tomu staví naproti; vy všichni, kteří toužíte po troše opravdové radosti v tomto slzavém údolí pozemském, učinite zkoušku: Vykonejte co nejdříve zpověď životní a pak se zpovídejte často, i tehdy, když by svědomí vaše tížily pouze hříchy lehké. Bude to počátek nového, lepšího života vašeho!

XXXIX.

Odpustky.

I.

Drazí moji! Ukončiv minulou neděli řadu promluv o svátosti pokání, chci s vámi probrati nauku Církve o odpustcích. Protestanti, nevěrci a volnomyšlenkáři se odpustkům posmívají a nazývají je vynálezem Cír-

kve, klamem, zdrojem znemravnělosti... Církev naopak na sněmě tridentském slavnostně prohlásila dvě věci: 1. že obdržela od Ježíše Krista moc odpustky udělovati; 2. že věřícím jest velice užitečno odpustky získati. Uvažujme, na které straně je pravda. Dnes vizme 1. co odpustky jsou; 2. jakým právem je Církev uděluje; 3. jak jsou užitečné.

1. Co jsou odpustky? — Pověděli jsme si již, že za hřích zaslouží člověk trest: a to za hřích těžký trest, kterého by byl nucen pykati v pekle po celou věčnost, tedy trest věčný; za hřích pak lehký trest, kterého by mu bylo nutno pykati nějaký čas buď zde na zemi, neb po smrti v očistci, tedy trest časný. Když přijme hodně svátost pokání, odpustí mu Bůh hříchy a s nimi zároveň trest věčný, ale ne trest časný. Ba naopak. On mu tresty věčné změní v tresty časné. Důkazy této pravdy jsme si již uvedli na prarodičích Adamovi a Evě, kterým Pán jejich hřích odpustil, ale vyhnal je z ráje pozemského; na Marii, sestře Mojžíšově, která reptala proti svému bratru, došla od Pána odpuštění svého hříchu, ale na čas byla pokryta odporným malomocenstvím; na Mojžíšovi a Aronovi, králi Davidovi...

Když pak povážíme, co hříchů během života se dopustíme, uznáme také, co časných trestů by nám bylo odpykávati buď zde na zemi, neb jednou v očistci. Aby pak nás tohoto utrpení uchránila, přichází nám na pomoc naše přepečlivá a dobrotivá matka Církev tím, že nám uděluje odpustky, ve kterých se nám promíjejí časné tresty za hříchy. Nejsou tedy odpustky žádným odpuštěním hříchů, tím méně hříchů, kterých se člověk v budoucnosti dopustí, jak to nevěra o odpustcích málo poučeným lidem tvrdívá. Ne, ony jsou jediné a pouze odpuštěním časných trestů za hříchy.

2. Jakým právem je Církev uděluje? — a) Církev má převeliký, nevyčerpatelný poklad, záležející ne snad ve zlatě a stříbře, ale poklad neskonale drahocennější. Tvoří jej především zásluhy Ježíše

Krista. Ježíš Kristus byl bohatý, dí apoštol sv. Pavel, ale z lásky k nám se stal chudým: **J s a b o h a t , s t a l s ě p r o v á s c h u d ý m** (2 Kor. 8, 9). Již pouze to, že se vtělil v naše smrtelné tělo, by bylo stačilo, aby vykoupil svět. Než on k tomu připojil pokoření, neslýchané a nesčetné bolesti. Jeho utrpení v jeslích, strádání ve vyhnanství, jeho námahy v dílně nazaretské, jeho bdění na dlouhých modlitbách k jeho nebeskému Otci; pak odpor, opovrhování, bezpráví, kterých se mu dostávalo v jeho životě veřejném; . . . a dále: jeho smrtelná úzkost na hoře Olivetské, bolest, kterou mu způsobila zrada Jidášova; sliny, kterými byl poplván; hluboké rány, kterými byl poset po bičování; zbodání trním, kterým byl korunován; hřeby a kopí, kterými byl proklán; žízeň, kterou byl trápen na kříži; posměch vojinů, potupy od nepřátel, smrtelný zápas duše, opuštěné od jeho Otce nebeského: . . . jak nezměrné je to moře zásluh k dostiučinění za hříchy lidské! K tomu pak poznamenávám, že Ježíš Kristus byl stále svatý, nevinný a nepotřeboval nic trpěti za hříchy své!

Ale to není všecko! K neskonalým zásluhám Ježíše Krista je třeba připojiti takřka neskonalé zásluhy Panny Marie, která při svém neposkvrněném životě se neměla z ničeho co káti, ale přece trpěla tolik, že je možno říci i o ní, co řekl prorok o jejím božském Synu: **V i z t e , j e - l i b o l e s t j a k o b o l e s t m á** (Jerem. 1, 12). — K zásluhám Ježíše Krista a Marie Panny je dále třeba připojiti slzy, starosti, bolesti a rány apoštolů a milionů sv. mučedníků; posty, strádání, bdění, dobrovolné bičování svého těla tak mnohých kajících; almužny a péči o chudé a trpící tak mnohých lidí milosrdných; převeliké námahy četných misionářů, podstupované pro spásu duší a na rozšíření království Kristova zde na zemi; tak mnohé projevy lásky k Bohu a k bližnímu, které dnem i nocí činí miliony osob vpravdě zbožných, projevy to neznámé sice lidem, ale dobře známé Bohu. Co to je zásluh! A tento nezměrný poklad je ustavičně obohacován novými zásluhami! A tento poklad, byť se z něho sebe více

bralo, se přece nikdy neztenčuje již proto, že v sobě chová zásluhy Ježíše Krista, které jsou ceny neskonale! Jako se nikdy neztenčuje teplo a světlo sluneční, byť sebe více lidí, abych tak řekl, z něho čerpalo, tak tomu je i s tímto pokladem.

Tento pak poklad má ve své moci Církev. A věřili byste, že by ona všechno toto bohatství chovala jediné proto, aby se z něho těšila, jako lakomec ze zlata, uzavřeného v jeho pokladně? Věřili byste, že Církev neví, že vše, co má ve svých rukou dobrého, má sloužiti jejím údům? že, jako v ní je obcování svatých, má v ní býti i obcování na zásluhách, kterými vládne, a že z tohoto svého nezměrného pokladu má štědře udíleti těm, kteří toho mají zapotřebí?

Není protestantského neb nevěreckého otce, který by neudělil jakéhosi odpustku svému dítěti, hodnému trestu, na přimluvu matky neb dítěte, se kterým je spokojen? Není protestantského mocnáře, který by během své vlády neudělil jakéhosi odpustku prominutím trestu provinilci na přimluvu osoby mu drahé. Proč tedy by tak neměla činiti i Církev a bráti ze svého nezměrného pokladu zásluh Ježíše Krista, Marie Panny, svatých a světic Božích a udělovati odpustky, prominutí časných trestů za hříchy lidem toho potřebným?

b) A ona k tomu moc skutečně má! Všechn odpor protestantů, nevěrců a volnomyšlenkářů proti tomu se tříští o jasná slova Ježíše Krista, pronesená sv. Petrovi a apoštolům: Tobě dám klíče království nebeského, a vše, cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi (Mat. 16, 19). Cokoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi (Mat. 18, 18). Z těchto dvou božských výroků zcela jasně plyne, že nástupcům apoštolů, papežům a s ním spojeným biskupům, je dána plná moc věřícím odstraňovati všechny překážky s cesty k nebi. Poněvadž pak pro ně takovouto překážkou jsou časné tresty za hříchy, má Církev rozhodně moc odstraňovati i ty. A to právě ona činí udělováním odpustků.

A činila tak již od svých prvních dob! Vyplývá to zcela jasně z případu s krvesmilníkem z Korintu (1 Kor. 5; 2 Kor. 2), kterého sv. Pavel za trest vyobcoval z Církve, ale po roce, když se ze svého provinění kál, mu trest odpustil. — Tato moc dále je potvrzena jasným, ustavičným a všeobecným ústním podáním Církve. Za dob pronásledování prvních křesťanů někteří z nich byli slabí ve vyznávání víry a zasloužili si za to církevních trestů. Ale na přimluvu a pro zásluhy mučedníků bývala jim doba kajícího zkrácena a trest buď celý neb z části jim odpouštěn. Takovéto prominutí mělo platnost i před Bohem, poněvadž se obzvláště udílelo těžce nemocným, »aby pro zásluhy svatých mučedníků našli milost před Pánem a v pokoji došli požívání věčné slávy (Sv. Cypr. Ep. 12).«

3. J a k j s o u u ž i t e č n é. — Že odpustky pro křesťanský lid jsou užitečné a spasitelné, o tom nemůže býti žádné pochybnosti. Skrze odpustky se zcela neb z části odpouštějí časné tresty za hříchy, kterých by mnozí křesťané pro svou křehkost zde na zemi neodkáli, a za které by byli nuceni trpěti v očistci. Není to dobrodiní neskonale cenné a milost obzvláštní? — K tomu pak je třeba připojiti, že touhou získati odpustky se křesťané rozněcují k prospívání ve zbožnosti, k přijímání svátosti pokání a oltářní, což bývá pravidelnou podmínkou k získání odpustků plnomocných. — Jaké hnutí v konání dobrých skutků vyvolává ohlášení milostivého léta! Co slova Božího se tu věřícím hlásá; co modliteb veřejných i soukromých se tu vznáší k nebi; co postů a almužen se tu vykonává, co sv. svátostí se tu přijímá; co obrácení se tu děje; co duši tu dochází spásy! Jak nesvědomití tedy jsou ti, kteří se opovažují odpustky nazvati klamem, zdrojem znemravnělosti, pověrou pro prostý lid!

Nedbejte jich, drazí moji, ale buďte pevně přesvědčení, že Církev má moc odpustky udělovati, nám pak že je velice užitečno odpustky získávati!

Odpustky.

II.

Stane se někdy, že bohatý přítel zaplatí dluhy svého přítele chudého. Ale co lidé učiní zřídka kdy, činí ochotně a takřka ustavičně matka naše Církev. My všichni máme veliké dluhy u Boha: jsou jimi časné tresty za hříchy. Rozhodně bychom byli nuceni je zaplatiti buď kajícími skutky zde na zemi, neb utrpením v očištcí. Než tu spěje nám na pomoc Církev, bere z velikého pokladu zásluh Ježíše Krista, Marie Panny a svatých, kterým vládne, a dluhy naše u Boha za nás platí: uděluje nám odpustky. Již minule jsme mluvili o odpustcích a si pověděli, co jsou, a jakým právem je Církev uděluje. Dnes vizme 1. kolikerého jsou druhu; 2. jak je můžeme získati.

1. Kolikerého jsou druhu? — Dvojího: jsou plnomocné a neplnomocné.

a) Plnomocné jsou odpuštění všech časných trestů za hříchy. Kdo je náležitě získá, je před Bohem úplně ospravedlněn. Odpustky plnomocnými z velikého pokladu Církve se duši udílí tolik zásluh, že dluh její u Boha je úplně zaplacen. Kdyby křesťan, získav plnomocné odpustky v celém jejich rozsahu a v neztenčené jejich míře, zemřel, vznesl by se ihned do nebe, aniž by do očištcce vůbec přišel. Poněvadž však úplné obdržení odpustků plnomocných závisí nejen na Bohu, ale i na naší více méně dokonalé přípravě na jejich přijetí, získávají se plnomocné odpustky v celém jejich rozsahu velice zřídka. Proto pouze na jednom jejich získání nemáme nikdy míti dosti!

Takovými to plnomocnými odpustky jsou: Odpustky jubilejní neb milostivého léta. Jubileum, slovo a zřízení hebrejské, znamená radost, veselost, odpuštění, svobodu. Jubileum u starých Israelitů se slavívalo každého padesátého roku. Při této zvláštní slavnosti všichni vězňové, všichni otroci bývali pro-

puštění na svobodu, prodaný neb zabavený majetek byl vrácen dřívějším majitelům, dluhy byly odpuštěny, půda byla neobdělána: byl to rok prokazování dobra a klidu. Toto jubileum hebrejské nebylo než obrazem jubilea křesťanského, milostivého léta, poněvadž se v něm obzvláště rozdílí z pokladu zásluh Ježíše Krista, nevyčerpatelného to zdroje veškeré svatosti, a poněvadž se v něm má obzvláště pracovati na posvěcení duší. Jubileum křesťanské odpouští duchovní dluhy ubohým hříšníkům, vysvobozuje vězně a otroky ze jha satanova, uvádí všechny v majetek milosti Boží a v právo na věčnou slávu. Je v úmyslu Církve, aby tento rok byl věřicím rokem odpočinku: aby, zapomenouce poněkud na starosti pozemské, tím více rozjímalí o zájmech svých duší. — Milostivé léto se dříve slavovalo vždy jednou za 100 let, pak za 50 let, až papež Pavel II. r. 1470 stanovil, aby se slavilo každého dvacátého pátého roku, jak tomu je až dosud. Podmínky k získání těchto odpustků, jako na př. pouti a návštěvy chrámů Páně, se v jubilejním roce vždy veřejně ohlašují. — Odpustky p o r c i u n k u l n í. Sv. František z Assisi je obdržel od papeže Honoria III. r. 1222. Dostává se jich těm, kteří 2. srpna přijmou sv. svátosti a navštíví některý kostel františkánský, neb biskupem k jich získání stanovený kostel farní. — Odpustky v h o d i n e s m r t i. Udílení tohoto odpustku sahá až do prvních dob Církve. Je zcela přirozeno, že papežové z velkého jim svěřeného pokladu duchovního za všech dob obzvláště štědře věřicím rozdílili v té děsné chvíli, kdy měli předstoupiti před soudní stolicí Boží. Tyto odpustky nemocným udílí kněz, když je zaopatřuje sv. svátostmi. K získání jich se pouze požaduje, aby byli ochotni své bolesti trpělivě snášeti, k dostiučinění za hříchy vše, i smrt, přijmouti, a aby zbožně vzývali jméno Ježíš. — I p a p e ž s k é p o ž e h n á n í je plnomocným odpustkem, který sv. Otec za zvláštních a slavnostních okolností udílí těm, kteří hodně přijmou svátosti pokání a oltářní.

b) Odpustky n e p l n o m o c n é jsou odpuštění pouze č á s t i časných trestů za hříchy. Velikost této

části se měří dle času. Jsou odpustky čtyřiceti, sto dní, sedmi a více let . . . Toto počítání má základ ve starých církevních předpisech pro kající. Tehdy se hříšníkům ukládalo dlouhé a přísné pokání. Tak na př. kdo by byl konal služebnou práci ve dny sváteční, měl se postit po tři dny o chlebě a vodě; pomlouvači měli činit přísné pokání po sedm dní; křiví svědci po pět let; krvesmilníci po dvanáct let; vrah nemohl dosáhnouti smíření s Církví, leč v hodině smrti. Přísným pokáním, které kající po tuto dobu konali, si zajisté odpykali hojně časných trestů. Nuže, kdo získá odpustky čtyřiceti, sto dní, sedmi let, tomu se odpouští tolik časných trestů, kolik by mu jich bylo odpuštěno, kdyby dle starých předpisů církevních konal pokání po čtyřicet, sto dní, po sedm let . . . Poněvadž pak kající skutky nemohly trvati déle, než po dobu pozemského života, zavrženo bylo od Církve udělování odpustků na tisíc neb docela několik tisíc let.

Takovýmito neplnomocnými odpustky na př. jsou zbožné povzdechy: »Můj Ježíši, smilování!« (odp. 100 dní); »Sladké Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!« (300 dní); křesťanský pozdrav: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« (100 dní odp. pro toho, kdo jej dá, i pro toho, kdo na něj zbožně odpoví). Kdo se zbožně pomodlí, když se k modlitbě zvoní, A n d ě l P á n ě v sobotu navečer, v neděli a době velikonoční stoje, jinak kleče, může získati odpustky sto dní . . .

2. P o d m í n k y k j i c h z í s k á n í . — a) První podmínkou k získání odpustků je býti v e s t a v u p o s v ě c u j í c í m i l o s t i . Je totiž naprosto nemožno odpouštět trest časný, dokud není odpuštěn hřích a trest věčný. Proto, kdo je v těžkém hříchu, je naprosto neschopen získati odpustky, i neplnomocné. Kdo tedy chce míti podíl na církevních odpustcích, nechť především hledí vstoupiti do stavu posvěcující milosti Boží přijetím svátosti pokání; není-li pak mu to ihned možno, nechť aspoň vzbudí dokonalou lítost nad svými hříchy, spojenou s pevným předsevzetím co nejdříve se vyzpovídati. K získání odpustků plnomocných bývá zpravidla přijetí svátosti pokání nutnou podmínkou.

b) Druhou podmínkou je přesné vyplnění uložených dobrých skutků. Bývají jimi zpravidla určité modlitby, návštěva stanovených kostelů, zpověď a sv. přijímání, posty, almužny... Vyplnění předepsané skutky v duchu opravdové kajícího víry a zbožnosti a tak, jak byly předepsány, je nutnou podmínkou k získání odpustků. Kdyby pouze jediný z předepsaných skutků pro nemožnost, zapomětlivost, nevědomost byl vynechán, bylo by marno doufat v získání odpustků. Okamžik, kdy se odpustky získávají, je dle všeobecného mínění bohoslovců ten, kdy byly předepsané podmínky k jejich získání splněny. Ovšem je třeba, aby je všechny člověk splnil ve stavu posvěcující milosti.

c) Třetí podmínkou je úmysl získati odpustky. Odpustky jsou milost, které Církev popřává toliko těm, kteří dobrovolně jejich chtějí dosáhnouti. Ač stačí všeobecný úmysl získati všechny odpustky, připojené k dobrým skutkům, které člověk vykoná, přece je radno tento úmysl obnoviti každého rána. Co je na př. těch, kteří se modlí ve stavu posvěcující milosti denně *Anděl Páně*, ale spojených s touto modlitbou odpustků nezískávají proto, že nemají úmyslu je získati!

V Oltenu ve Švýcarsku v lepším hostinci sedělo u stolu několik pánů. Mluvili o věcech náboženských, až přišli i na odpustky, kterým se posmívali. Poblíž seděl lékař, dobrý katolík, který je chvíli poslouchal, ale pak povstal, položil před ně na stůl sto frankovou bankovku a klidně děl: Těchto sto franků dám tomu z vás, kdo mi poví, co odpustky dle učení Církve katolické jsou. A nevěděl to nikdo z nich. — Co posměvačům odpustků by bylo lze opakovati slova: *Tu pí, co neznají* (Juda 1, 12)!

My naopak si jejich vážme! Obzvláště po smrti poznáme velikou cenu odpustků. Až božský Soudce nám ukáže knihu našich účtů, a my poznáme, že většinu jejich jsme zaplatili cizími penězi, získáváním odpustků, jak blaze nám tu bude! Proto, pokud k tomu máme čas, si jejich hledme získati co nejvíce!

Poslední pomazání.

I.

Který dobrý otec opustí svého syna ve chvíli, kdy má jeho pomoci nejvíce zapotřebí? Žádný. Jak tedy by nás mohl opustiti Ježíš Kristus právě tehdy, kdy na nás dolehne těžká nemoc s velikými bolestmi, kdy se před člověkem otvírá hrob a vbrzku má býti rozhodnuto o celé jeho věčnosti? Však také nikoliv: On, Bůh nejvyšší dobrotivý a milosrdný, který nám svou milostí spěje ku pomoci ve všech důležitých okolnostech našeho života, postaral se nám o pomoc i v posledních okamžicích naší pozemské pouti. Učinil tak ve svátosti posledního pomazání. Poněvadž pak zvláště za našich dob je velice důležité, abychom o ní náležitě byli poučeni, vyložme si, čemu Církev katol. o ní učí. Dnes vizme 1. od koho jest ustanovena; 2. co působí.

1. Od koho jest ustanovena? — Doba, kdy tato svátost byla ustanovena, nám zcela přesně není známa. Evangelium nám dí, že apoštolové, byvše svým božským Místrem rozesláni po Judsku a Galilei kázati pokání, maza-li olejem mnoho nemocných a uzdravovali je (Mar. 6, 13). Nebyla to ovšem svátost, která v Církvi pro ubohé nemocné měla býti ustanovena, ale není nejmenší pochybnosti, že toto mazání bylo jejím předobrazem. Sv. Jakub pak zcela jasnými a přesnými slovy nás ujišťuje, že předobraz se stal skutečností. On totiž píše (5, 14, 15): Stůně-li kdo z vás, povolej k sobě kněží Církve, a ti ať modlí se nad ním, mažíce ho olejem ve jménu Páně, a modlitba víry uzdraví nemocného, a polehčí mu Pán, a je-li v hříších, budou mu odpuštěny. Prosím, abyste si tu dobře povšimli slov ve jménu Páně. Řekne-li někomu četník »ve jménu zákona vás zatýkám«, chce tím říci: zatýkám vás, jak to zákon nařídí.

zuje. Nuže: Praví-li sv. Jakub, že kněží se mají nad nemocným modliti a jej mazati olejem ve jménu Páně, znamená to, že tak činiti nařídil Kristus Pán. Dále pak: Je-li s tímto mazáním spojena milost nemocného uzdraviti, jemu polehčiti, hříchy mu odpustiti, nemůže to býti, leč z ustanovení Ježíše Krista. On totiž, jako pravý Bůh, samojediný může k viditelnému znamení, jakým je mazání sv. olejem a modlitba, připoutati milost uzdravení, polehčení, odpuštění hříchů. Je tedy poslední pomazání skutečná svátost, kterou Ježíš Kristus ustanovil, a jejížto ustanovení sv. Jakub světu ohlásil.

2. Co působí? — a) Rozmnožení posvěcující milosti. Poslední pomazání je svátost živých, a ten, kdo ji přijímá, má se předem, pokud to je možno, vyzpovídati a přijmouti Tělo Páně. V těchto dvou svátostech nabývá posvěcující milosti Boží. A tu, jako ruka malířova umělými tahy dohotovuje obraz započatý, tak působí posvěcující milost ze svátosti posledního pomazání v nemocném křesťanu: zdokonaluje v něm obraz svatosti a spravedlnosti, aby takto duchovní krásou svou tím větší obliby u Boha došel a tím většího stupně věčné blaženosti dosáhl.

b) O d p u š t ě n í h ř í c h ů. — Nebyla sice tato svátost Ježíšem Kristem ustanovena k odpouštění hříchů tak, jako svátost pokání. Ale v jistých případech působí i tento účinek. Platí to o hříších všedních a pak i o hříších těžkých, když se nemocný na ně neupamatoval, neb z nějaké příčiny, jako na př. pro ztrátu řeči, se z nich zpovídati nemůže. Tu stačí, jen když jich upřímně lituje, aby se na něm vyplnila slova: »A je-li v hříších, budou mu odpuštěny.« A oh, jak mnozí zesnulí jsou v nebi, ač by byli ve věčném zavržení, kdyby jejich vín bylo neshladilo poslední pomazání!

c) O s v o b o z e n í o d č a s n ý c h t r e s t ů a j i n ý c h p o z ů s t a t k ů h ř í c h ů j i ž o d p u š t ě n ý c h. I po přijetí svátosti pokání zůstávají v duši kajníkůvě mnohé následky hříchů a leckteré nedokonalosti, jako náklonnost ke zlému, nechť k dobrému, nedbalost o spásu věčnou. Je to podobná mdloba du-

chovní, jakou shledáváme u člověka na těle, který se po těžké nemoci zotavuje a do ní lehce může upadnouti znova. S takovýmito nedokonalostmi by se křesťan těžce mohl vydati na dalekou a neznámou cestu do věčnosti. Je tedy třeba odstraniti tyto překážky, a k tomu opět přispívá svátost posl. pomazání. Ona v nemocném skrze zvláštní milosti ničí nezřízenou příchyllost k věcem pozemským a mocně povznáší srdce jeho k Bohu a k věcem nebeským. Proto vším právem je posl. pomazání od sv. Otců pokládáno za zdokonalení křesťanské kajícínosti.

d) Posilnění nemocného v pokušeních a bolestech. A má toho věru zapotřebí v poslední chvíli svého života, kdy peklo používá všech svých léček, aby duše strhlo do svých osidel buď tím, že je plní zvláštním ubezpečením o jejich věčné spáse, neb naopak je vrhá do žalostného zoufalství. Nuže, posl. pomazání uděluje nemocnému potřebnou milost, aby nad těmito nebezpečnými pokušeními zvítězil.

Rovněž může upřílišená bázeň před smrtí a blízkým soudem nemocného naplniti pokleslostí na duchu. Ale posl. pomazání vzbuzením víry, naděje a lásky mu dodává mysl i skrze rozjímání o utrpení a smrti Ježíše Krista trpělivosti v bolestech.

e) Častěji nemocného i uzdravuje, pakli to ke spasení jeho duše prospívá. Účinek tento jasně uvádí apoštol sv. Jakub, řka: *Modlitba víry uzdraví nemocného*. Aby se tak stalo, k tomu již od prastarých dob směřují modlitby Církve při udílení této svátosti a při svěcení oleje nemocných. Jestliže pak již mazání nemocných skrze apoštoly uzdravovalo neduhy lidské — mazali olejem mnoho nemocných a uzdravovali je (Mar. 6) — nemohlo toto mazání, když bylo povýšeno na svátost, ztratiti na své moci. Ovšem se tak neděje u nemocných všech — uloženo jest přece lidem jedenkrát zemřítí! — ale děje se tak, pokud to je ke spáse duše. Kdy tomu je tak, ví pouze Bůh! Jak nejední, kdyby byli zemřeli, pokud byli hodni a ve stavu posv. milosti, by byli došli

spásy; ale uzdravili se, začali žítí hříšně a upadli do záhuby věčné. Příklad toho máme na učeném Origenovi: chtěl se vydati na smrt mučednickou, ale jeho matka ho od toho odvrátila; on pak upadl do bludu, a ač napsal mnoho krásných spisů o nejedněch pravdách náboženských, přece nás zanechal v pochybnostech o své věčné spáse.

f) **P o l e h č í m u P á n .** — Tento účinek svátosti posl. pomazání se dostaví takřka vždycky. Sám jsem se o tom nejednou přesvědčil. Jak mnohý zbožný nemocný ještě v mé přítomnosti zvolal: »Buď Bohu chvála! to se mně polehčilo!« A jak nejednou podobné zvolání slyšeli ti z vás, kterým nemocné častěji bylo opatrovati.

Tyto úžasné účinky svátosti posl. pomazání překrásně naznačují olej a modlitba kněžská při jejím udílení. Olej tiší bolesti, posiluje, osvěcuje: posvěcený pak olej v této svátosti očišťuje duši nemocného od pozůstatků hříchů, osvěcuje jeho víru, posiluje jeho slabost proti útokům pekelným, tiší jeho bolesti a někdy ho uzdravuje i na těle.

V jedné nemocnici, kde protestantské ošetřovatelky obstarávaly obsluhu nemocných, ležela těžce nemocná katolická dívka. Když lékař vyšetřoval stav její nemoci, pro sebe si děl: »41 stupňů horečky! to je povážlivé!« Nemocná tato slova zaslechla a žádala, aby bylo posláno pro katol. kněze. Lékař, také protestant, k tomu mrzutě podotkl: »Nemocní se tím jen zbytečně rozčilují!« Ale kněz byl přece zavolán, a nemocná přijala sv. svátosti s velikou zbožností. Sotvaže se za duchovním zavřely dveře, vzal lékař teploměr a jal se nemocnou vyšetřovati znovu, zda se stav její nezhoršil. Když pohlédl na teploměr, zvolal celý udivený: »Ten duchovní as umí čarovati! Horečka klesla o celé dva stupně!« Když pak katol. kněz do nemocnice přišel opět, vypravoval mu lékař tuto příhodu a dodal: »Vy, důstojný pane, musíte sem přicházeti častěji!«

Drazí moji! Není jisto, až upadnete do těžké nemoci, zda vaši domácí vás na přijetí sv. svátostí upo-

zorní. Proto si umíňte, že tu budete následovati příkladu dívky, o které jsem právě mluvil, a včas si požádáte o kněze sami!

XXXXII.

Poslední pomazání.

II.

My všichni, drazí moji, máme dvojí život: život přirozený a nadpřirozený. Bůh pak chce, aby tento dvojí život v nás měl soudobý chod. Člověk, pokud se těla týče, se rodí na svět, roste, přijímá potravu, bývá léčen ze svých nemocí, je podroben smrti... Podobně duše k životu nadpřirozenému se rodí na křtu sv., v něm se posiluje ve sv. bířmování, sytí se vel. svátostí, léčí se ze hříchů ve svátosti pokání a zaopatřuje se na smrt posledním pomazáním. Minule jsme si dokázali, že tuto svátost ustanovil Kristus Pán, a jak drahocenný poklad nám v ní zůstavil. Dnes vizme 1. jak se udílí; 2. jak nicotné jsou námitky proti ní; 3. jak se má přijmouti.

1. Jak se udílí. — a) Kdo? — Udělovatelem jejím je zákonitě ustanovený farář, nebo jiný splnomocněný kněz. A buďte ujistěni, že duchovní správce váš, i kdyby nemoc vaše byla nakažlivá a všichni vás opustili, zapomene sám na sebe a jako dobrý pastýř, který dává život za ovce své, bude spěchati k bolestnému lůžku vašemu. Ochotně přeruší svůj spánek, nebude dbáti žádné nepohody, jen aby vám včas přinesl poslední náboženskou potěchu.

b) Čím? — Olejem od biskupa na Zelený čtvrtek k mazání nemocných svceným.

c) Jak? — Církev k udělování této svátosti předsala některé obřady a modlitby, které se nemají nikdy vynechat, leč v případě naprosté nutnosti. — Když kněz je pozván, aby nemocnému udělil posl. po-

mazání, má z úcty k vel. svátosti, pokud to je možno, světnice býti zametena a lůžko čistě povlečeno. Ne- daleko lůžka má býti stolek, pokrytý bílým a čistým ubrusem. Na něm má státí menší krucifix, dvě hořící svíce, jedna nádobka s vodou svěcenou, druhá s vodou obyčejnou, talířek s trochou bavlnky, skýva tvrdšího chleba a ručník. — Kněz při svém příchodu pronáší přání: *P o k o j d o m u t o m u t o a v š e m p ř e b ý - v a j í c í m v n ě m*, kropí místnost a přítomné svěce- nou vodou a žehná je sv. křížem. Pak, pokud to je možno, slyší zpověď nemocného a vroucně prosí Pána, aby k němu byl štědrý na milost a milosrdenství, aby od něho vzdálil ducha temností a mu k opatrování po- slal anděla s nebe. Potom namáčí palec své pravice ve sv. oleji a počíná svátostné pomazání. Dle Církví sta- noveného pořadu ho maže na očích, uších, chrípích, ústech, rukou a nohou. — Právě těchto pěti smyslů člověk často zneužívá: jsouť ony jaksi pěti hlavními branami, které hříchu umožňují vstup do duše. Proto Pán chce, aby toutéž cestou vstoupila do duše nemoc- ného i jeho milost a posvětila nejen jeho duši, ale i tělo: aby, jako kdysi křest, učinila z údů jeho údy Ježíše Krista, z jeho těla chrám Ducha sv. Při tomto pak sv. mazání se kněz modlí: *Skrze toto sv. pomazání a své předobrotivé milosrdenství odpustiž tobě Pán, cožkoliv jsi zavinil zrakem, sluchem, čichem apd. Tuto modlitbu opakuje při mazání jednotlivých smyslů vždy znovu. Pouze tehdy, kdy hrozí blízké nebezpečení smrti, maže nemocného na čele a vyjmenovává všechny smy- sly.* — Po skončeném sv. pomazání očišťuje si kněz prsty a umývá ruce. Pak se obrací k nemocnému, slovy sv. Jakuba ho ujišťuje o nadpozemské moci svátosti, kterou přijal a pronáší vroucí přání, aby milost sv. po- mazání ho zbavila veškeré nemoci tělesné a navrátila mu předešlé zdraví.

d) *K o m u ?* — Těžce nemocnému. Těžkou pak ne- mocí jest jen ta, se kterou je spojeno nebezpečení smrti. Nemůže tedy přijmouti posl. pomazání ten, koho bolí hlava, zuby apd. — Mohou je přijmouti: vojín před bitvou, ti, kteří se vydávají na nebezpečnou plavbu,

zločinec, odsouzený na smrt, před popravou? Nikoli, protože nejsou nemocní. Výjimku tu činí pouze lidé staří. Ti mohou přijmouti posl. pomazání i tehdy, když jim je poněkud nevolno, poněvadž stáří samo o sobě již je těžkou chorobou. — Rovněž nemohou této svátosti přijmouti ti, kterým nelze udělovati svátosti oltářní: tedy dítky, které ještě nepřišly do rozumu a pak lidé trvale užívání rozumu zbavení. — Ti těžce nemocní, kteří tuto svátost přijmouti schopni jsou, ale učiniti tak svévolně zanedbají, lehkomyšlně se zbavují mocné pomoci, které v hodině smrti budou míti tak velice zapotřebí a dopouštějí se těžkého hříchu.

e) **K o l i k r á t ?** — Kolikrátkoli do těžké nemoci upadneme; ale v téže nemoci jen jednou. Trvá-li však nemoc déle, jako na př. souchotiny, vodnatelnost, které časem polevují, ale později nemocného opět do nebezpečenství smrti uvádějí, může a má se svátost posl. pomazání přijmouti opětovně.

f) **K d y ?** — Záhy, dokud nemocný je ještě při zdravých smyslech a má jakousi naději na uzdravení, poněvadž se tak na její přijetí může lépe připravit a z ní dojíti většího užitku. — Jeť pak tato svátost ustanovena k opětnému nabytí i zdraví tělesného, je-li to ku prospěchu duše. Ale kterak by to bylo možno očekávati, když by nemocný při zaopatřování, jak se říká, měl již smrt na jazyku?

2. **N á m í t k y.** — a) **K d o s e d á z a o p a t ř i t i,** z pravidla brzy potom umírá! — Ano, ale ne následkem sv. pomazání, nýbrž proto, že i jemu je souzeno jednou zemřítí, že, jsa úplně vysílen, dospěl ke konci své pozemské pouti. Což neumírají i ti, kteří zaopatření nebyli? — Umírají zaopatření, je pravda, ale tak, jako z valné části umírají ti nemocní, kteří k sobě volají lékaře neb notáře... A přece nikoho nenapadne tvrditi, že lékař neb notář svým příchodem je usmrtil! — Postarejte se jen, aby nemocný přijal tuto svátost včas a s živou věrou, a přesvědčíte se sami, že často se může uzdravit mnohem spíše mocí této svátosti, pošetilými lidmi tolik obávané, než působením léků.

b) K ně z sv ý m p ř í c h o d e m b y n e m o c n é h o p o l e k a l a s m r t j e h o u s p í š i l ! — T a k o v o u t o b á z e ň m a j í m n o h e m č a s t ě j í d o m á c í , n e ž n e m o c n ý s á m . T e n m n o h d y c h o v á v s r d c i ž i v o u t o u h u p o t é t o s v á t o s t í . A l e , a b y d o m á c í c h p ř i z n á n í m , ž e n e m o c j e h o j e v á ž n á , n e z a r m o u t í l , č e k á n a u p o z o r n ě n í o d n i c h . A t a k , b o h u ž e l , s e b o j í p o l e k a t i j e d e n d r u h é h o ! — Ž e b y s e n e m o c n ý p o l e k a l ? J e n k n ě z e z a v o l e j t e a p ř e s v ě d č í t e s e , ž e h o p ř í p r a v í n a p ř i j e t í s v . s v á t o s t í t a k , ž e s e n e p o l e k á p r a n i c , b a n a o p a k ž e s e m u p o l e h č í n a d u š i i n a t ě l e , a ž e b u d e v d ě č e n k n ě z i i v á m . — P a m a t u j t e , ž e p o s l . p o m a z á n í j e v e l i k á s v á t o s t , n e s k o n a l e c e n n ý d a r J e ž í š e K r i s t a p r o n a š e b l a h o č a s n é i v ě č n é ! P r o t o p r y č s e v š í n e p r a v o u l á s k o u , p r y č s d ě t i n n ý m i s t r a c h y , a p í l n ě p e č u j t e , a b y v a š i n e m o c n í b e z n í n e z e m ř e l í ! Z k o u š í t e v š e m o ž n ě p r o s t ř e d k y , a b y s e u z d r a v í l i , z k u s t e i t e n , o n ě m ž s v . J a k u b p í š e : » M o d l i t b a v í r y u z d r a v í n e m o c n é h o , a p o l e h č í m u P á n ! «

3. J a k j i p ř i j m o u t í ? — S v á t o s t p o s l . p o m a z á n í j e s v á t o s t ž í v ý c h : j e j i t e d y t ř e b a p ř i j m o u t í v e s t a v u p o s v . m í l o s t i . P r o t o , m á - l i n e m o c n ý n a s v ě d o m í h ř í c h y s m r t e l n é , j e n u t n o s e z n í c h p ř e d e m v y z p o v í d a t i . J e t o t e d y n e r o z u m v o l a t i k n ě z e k n e m o c n é m u t e p r v e t e h d y , k d y ž j i ž n e v í , c o č í n í , c o s e k o l e m n ě h o d ě j e , a z p o v í d a t i s e v ů b e c n e m ů ž e .

b) K p ř i j e t í t é t o s v á t o s t í j e d á l e n u t n a ž í v á v í r a . J a k ý n a p ř . u ž í t e k m ů ž e p ů s o b í t i p o s l . p o m a z á n í u n e v ě r c e , k t e r ý s e r o z h o d l p ř i j m o u t í t u t o s v á t o s t p o u z e p r o t o , a b y v y h o v ě l s v é r o d i n ě ? B e z v í r y n e n í m o ž n o l í b í t i s e B o h u . B o ž s k ý S p a s i t e l , n e ž n e m o c n é u z d r a v í l , v ž d y s e j í c h t á z a l , z d a v ě r í . A l e o v í r u , a b y j i č l o v ě k v p o s l e d n í s v é c h v í l i m ě l , j e t ř e b a p r o s í t i a j i b ě h e m ž i v o t a o s v ě d č o v a t í !

c) V í r a m á b ý t i d o p r o v á z e n a n e o b m e z e n o u d ů v ě r o u v m í l o s r d e n s t v í B o ž í , k t e r ý n e c h c e s m r t i h ř í š n í k a , a l e j e h o ž i v o t , a p a k ú p l n o u o d e v z d a n o s t í d o v ů l e O t c e n e b e s k é h o : O t c e , v r u c e t v é p o r o u č í m d u c h a s v é h o (L u k . 23 , 46) . Š ť a s t n ý k ř e s t a n , k t e r ý t a k t o p ř i j m e s v á t o s t p o s l . p o m a z á n í !

Ona naplní duši jeho pokojem, útěchou, nadějí a způsobí, že klidně přejde z tohoto slzavého údolí do radosti věčné.

Hrabě Stolberg, muž vynikající šlechtou povahou a neobyčejnými duševními schopnostmi, měl to neštěstí, že se narodil jako protestant. Veden jsa milostí Boží, poznal, že pravda je v Církvi katol. Bylo mu zřící se úřadů, které zastával, rozejítí se s příbuznými, snášení potupy a pronásledování, ale on toho všeho nedbal pranic a vrátil se r. 1800 v Münsteru do Církve. Dojemný byl pohled na tohoto velikého muže, když, spočívaje na lůžku smrtelném, mluvil ke svým dítkám na způsob patriarchů Starého zákona: Stojím před tváří Boha všudypřítomného a prosím nejsv. Trojici, kterou jsem vždy hluboce ctil, aby se slitovala nad námi všemi, abychom byli spojeni nerozlučným poutem víry, naděje a lásky tak, aby nikdo z nás nezahynul, ale abychom se jednou všichni shledali u Boha. Ač jsem ubohý hříšník, odcházím spokojen, skládaje veškerou svou naději v Krista, svého Spasitele. Prosím vás, dítky moje, a všechny, s kterými jsem žil, abyste mi odpustili má pochybení proti křesťanské lásce a daná pohoršení. Kdyby pak některému z vás, neb z přátel mých, se zdálo, že někdo ukřivdil mně, modlete se za něho a nechovejte proti němu žádné nechuti. Modlete se za mne... A pak, zaopatřen byv sv. svátostmi, klidně zemřel.

Drazí moji! Veliká budiž naše víra a důvěra v posl. pomazání! Když těžce onemocníme, přijměme je jako prostředek k uzdravení nejen z neduhů duchovních, ale i tělesných. Neztenčujme na lůžku svém bolestném moc Páně svou nevěrcu (Mat. 13, 58)! Poněvadž pak smrt jednou nadejde i pro nás, vpravdě křesťanským životem usilujme o to, aby byla tak krásná, jako hraběte Stolberga, o které jsem vám právě vypravoval.

Svěcení kněžstva.

Ty jsi kněz na věky (Žid. 5, 6). Tato slova apoštol sv. Pavel klade do úst nebeského Otce, kterak je pronáší k Ježíši Kristu, svému jedinému Synu, přioděnému kněžstvím věčným. Táž slova opakuje biskup bohoslovci, kterému, když postupně přijal svěcení předchozí, udílí svátost svěcení kněžstva. Tuto svátost ustanovil Pán náš Ježíš Kristus nejen k osobnímu posvěcení těch, kteří ji přijímají, jak tomu je u křtu, biřmování, pokání, ale k blahu celé společnosti křesťanské, aby jí skrze ty, kteří tuto svátost přijmou, rozdíl věcí svaté a prostředky ke spáse. Popatřme 1. na vznešenost svátosti svěcení kněžstva; 2. na její účinky; 3. na povinnosti, které věřícím ke knězi ukládá.

1. **Vznešenost.** — V době, kdy bezbožnost nevázaněji a všeobecněji než kdy jindy útočí proti náboženství Kristovu, kdy kněz je předmětem jejich útoků, jejich potup a jejich rouhání, nemůže býti nemístné křesťanům připomenouti velikost a vznešenost svátosti svěcení kněžstva. Je to svátost ustanovená přímo a osobně od Ježíše Krista. Podobně, jako ve Starém zákoně Bůh vyvolil syny z pokolení Leviho, aby byli výhradně zasvěceni jeho službě, tak v Novém zákoně oddělil od ostatních lidí a nad ně povýšil ty, které k sobě připoutal slavnostním svěcením, a kterým za zvláštní úkol uložil konati a rozdíliti svatá tajemství. Jednoho dne Ježíš Kristus na břehu jezera Genesaretského v Galilei potkal několik chudých rybářů, kteří žili z výtěžku svého lovu. »Pojďte za mnou,« tak jim děl, »a učiním vás rybáři lidí (Mat. 4, 19).« Později pak, když je měl opustiti, jim řekl: »Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi (Mat. 28, 18).« »Jako mě poslal Otec, i já posílám vás (Jan 20, 21).« »Odejdouce, učte všecky národy, křtíce je... (Mat. 28, 19).« »Hříchy budou odpuštěny těm, kterým je odpustíte, a budou

zadrženy těm, kterým je zadržíte (Jan 20, 23).« »Co-
koli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi (Mat.
18, 18).« »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá,
mnou pohrdá (Mat. 10, 16).« Když při poslední večeři
ustanovil svátost oltářní, apoštolům děl: »To čiňte na
mou památku (Luk. 22, 19).« — Toť je, krátkými slovy
nastíněný, původ kněžství Nového zákona: hle, jeho
vznešenost, jeho velikost, jeho moc! Čím pak od oné
chvilé byl Petr, čím byli apoštolové, tím jsou až dosud
papež, biskupové, kněží, poněvadž Ježíš Kristus děl
jim všem: Hle, já jsem s vámi po všechny dni až do sko-
nání světa (Mat. 28, 20).« Petr a apoštolové zemřeli;
ale svět trvá dosud, a Ježíš Kristus, věren jsa svému
slovu, je se sluhy své Církve, dědici a nástupci apo-
štolů. Rcete, je na světě nějaké zřízení vznešenější nad
katolické kněžství?

2. Ú č i n k y. — a) Svátost svěcení kněžstva udílí
moc konati posvátné úkony, vztahující se ke službě
Boží. Nikdo, tak píše sv. Apoštol, nebere té důstojnosti
sobě sám, nýbrž pouze ten, kdo k ní je povolán od
Boha, jako byl Aron (Žid. 5, 4). Věru nikdo, byť byl
sebe učenější, sebe moudřejší, sebe rozvážnější, nemůže
si dovoliti vykonávati posvátné obřady, není-li k tomu
přiděněn mocí shůry. A nejvznešenějším ze všech těchto
obřadů je posvěcovati Tělo a Krev Pána našeho Je-
žíše Krista v oběti mše sv.: moc nevýslovná a božská,
které nebylo popráno ani andělům, a která postačí, aby
kněze zahrnula úctou všech lidí.

Moc kněžská záleží dále v udělování věřícím sv.
svátostí, vyjímaje bířmování a svěcení kněžstva, jichž
udělování je vyhrazeno biskupům, v hlásání slova Bo-
žího a ve správě duší, svěřených jeho péči.

b) Svátost svěcení kněžstva udílí milost posvěcu-
jící, t. j. její rozmnožení, poněvadž to je svátost živých.
Dále uděluje těm, kteří ji přijímají, milostí pomáhající,
aby mohli hodně a s užitkem pro spásu duší zastávati
povinnosti svého vznešeného úřadu.

c) Abych pak řekl vše, tato svátost, jako křest a
bířmování, vtiskuje na duši nezrušitelné znamení, které
až na věčnost bude provázeti toho, komu bylo vtlačeno.

Bylo o knězi řečeno: Ty jsi knězem na věky (Ž. 109, 4). Kněz zůstane neodvolatelně mužem Božím, podstatně rozlišeným od lidí světských. Může býti suspendován, z důležitých příčin degradován... Ale, vezme-li se mu právo vykonávat posvátné úkony jeho úřadu, nelze mu nikdy odebrati kněžské znamení, které obdržel.

3. P o v i n n o s t i. — a) V d ě č n o s t. — Kněžství je pojítkem mezi nebem a zemí a svolává na nás nesčetné milosti od Boha. Následkem hříchu Adamova jsme se zrodili na svět jako synové hněvu Božího, ale kněz ve vodě křestní nás obmyl a učinil z nás Jeho milované dítky. Když jsme upadli do otroctví hříchu, kněz ve zpovědnici nás přivedl usmířené do náručí Božího. Byli jsme slabí, měli jsme zapotřebí pokrmu, kněz u oltáře nás sytil chlebem silných. Je-li naši ctí, že jsme se zrodili jako dítky manželské před Bohem a Církví, vděčíme za to opět knězi, který poženal sňatku našich rodičů. Hrozí-li nám smrt, očekáváme poslední útěchu od kněze. I po smrti, až naše tělo tlítí bude v hrobě a duše třebas trpěti v očistci, bude to kněz, který nám přispěje na pomoc svými modlitbami a obětí mše sv. A kdo z vás se nepamatuje na kněze, který ho učil Boha znáti a jemu sloužiti?

Zásluhy pak duchovenstva se neobmezují pouze na naše duchovní blaho, ale vztahují se i na osvětu a blahobyť pozemský. Duchovenstvu vděčíme za vědy a umění. Když na zemi se nemyslílo než na násilí a moc zbraní, otvíralo duchovenstvo u katedrál a ve starých klášteřích školy, které byly světlem v temnotách a osvětou v barbarství. I rozkvět umění je zásluhou duchovenstva, poněvadž ono nalezlo svůj útulek a ochranu ve chrámech. Nebudu se šířiti o těchto a jiných zásluhách duchovenstva, poněvadž to jsou věci nezaujatým lidem všeobecně známé. — Tedy vděčnost a lásku ke kněžím!

b) P o s l u š n o s t. — Kněz je ustanoven k tomu, aby vás poučoval, upozorňoval, kázal a vedl po cestě spásy. Vy pak mu jste povinni poslušností ve všem, co

se týká vaší věčné spásy. Kdo vás slyší, mne slyší!

R. 1690 působili v jedné farnosti diecese Besancon dva mladí prostopášníci veřejné pohoršení svým nezřízeným životem. Farář na to upozornil jejich rodiče. Ale ti mu drze odpověděli: Mládež se potřebuje vybouřití, a vy, pane faráři, se modlete svůj breviř a nepleťte se do našich domácích záležitostí! Jeden z nich docela po okolí se chlubil, jak faráře usadil. Oba prostopášníci se chovali ještě výstředněji a pohoršlivěji. Ale trest přišel brzy. Po několika dnech se nebe pokrylo černými mraky, rozpoutala se děsná bouře, blesky šlehalý nepřetržitě. Oba prostopášníci byli jimi zabiti, a otcové jejich, jsouce celí uděšení, šli faráře odprosít za svou vzpurnou neposlušnost. Proto poslouchejme sluhý Boží!

c) Úcta. — Kněz je sluhou, vyslancem, zástupcem Ježíše Krista, jak to potvrzuje sv. Pavel slovy: Na místě Kristově konáme poslání (2 Kor. 5, 20). Nedotýkejte se mých pomazaných, dí Pán, a mým prorokům ať neublížíte (1 Sar. 16, 22)! Víím, že my kněží nejsme bez chyby. Ale i kdybychom měli všechny ty špatnosti, které nepřátelé o nás povídají, byly by tyto chyby s to smýti s nás naše kněžské znamení, naši důstojnost, která je nezničitelná? A pro co je třeba kněze ctíti, než pro vznešenou důstojnost, kterou obdržel od Pána? Potvrzuje to samo Písmo sv.: Když Kristus Pán vstal z mrtvých, zjevil se Maří Magdaleně, ale při tom jí děl: Nedotýkej se mne (Jan 20, 17)! Po osmi pak dnech se zjevil apoštolům, při čemž Tomášovi řekl: Dotkni se ran na rukou a nohou mých, vlož ruku svou do otevřeného mého boku. — Proč tento rozdíl, drazí moji? Magdalena přece ho následovala na celé cestě jeho křížové až na vrchol Kalvarie, nedbajíc nebezpečství a potup, a přece jí Kristus Pán děl: Nedotýkej se mne! Kdežto Tomáš, když Krista zajímali, utekl, pak se skrýval, v jeho zmrtvýchvstání nevěřil, a Pán mu dovolil se ho dotknouti! Proč to? Že Magdalena byla prostá žena, kdežto Tomáš byl kněz.

Milujme tedy, poslouchajme, ctěme duchovenstvo katolické! Vyhovíme tak vznešenému účelu, pro který Ježíš Kristus ve své Církvi ustanovil svátost svěcení kněžstva!

XXXIV.

Nutnost a nezníčitelnost kněžství.

Drazí moji! Uvažovali jste kdy, jaký by byl následek, kdyby nebylo katol. kněžství? Bez něho by věřící byli bez nejdražší oběti mše sv. a valné části sv. svátostí; nebylo by toho, kdo by je vyučoval ve víře; zůstali by jako ovce bez pastýře, jsouce vydáni na pospas hltavým vlkům; krátce řečeno, nebylo by již takové Církve, jak ji ustanovil Ježíš Kristus. Ale to se nestane, neb katolické kněžství je 1. nutné; 2. nezníčitelné. 3. Boj proti němu je lehce vysvětlitelný, ale 4. neoprávněný.

1. Je nutné. — Svátost oltářní a oběť mše sv. jsou pro nás katolíky věcmi svatými ve svrchovaném slova smyslu. Obzvláště ony to jsou, které zušlechťují náš pozemský život náboženský a dodávají mu nebeské krásy. Ony jsou souhrnem božských tajemství, kterými žije naše víra. V nejsv. svátosti se soustřeďují všechny ty posvátné úkony, které nám duchovní život udělují, v nás jej ke vzrůstu a k dokonalosti povznášejí. A kdo nám tuto nejsv. svátost dá? Kdo nás naučí ji znáti, jí se klaněti, z ní čerpati božskou sílu? — Věčný kněz Ježíš Kristus je v nebesích. Odtamtud neviditelně rozdává své milosti. Ale nám je třeba kněze viditelného: bez něho bychom nemohli nikdy býti ujištěni, že máme na jeho milostech podíl. Poněvadž nejvyšší, svrchovaný kněz se nám nedává viděti zrakem naším tělesným, máme zde na zemi zapotřebí viditelných jeho zástupců. A On také nám je dal: Jsou jimi kněží, které obdařil podílem na své božské moci a je ustanovil za rozda-

vatele věcí svatých. Obzvláště vel. svátost vyžaduje kněze: oběť mše sv. a kněžství jsou vespolek nerozlučně spojeny. Tak to stanovil sám Bůh.

2. Je nezničitelné. — Tuto velikou věc zaslíbil Ježíš Kristus již prvním kněžím: já budu s vámi po všechny dni až do skonání světa (Mat. 28, 20). Kněžství, dílo božské, bude trvati tak dlouho, pokud bude žíti jeho Zakladatel. I uprostřed největší náboženské zkázy a nejbolestnějšího odpadlictví budou stále kněží, kteří, podobní jsouce Noemovi, zachráněnému s jeho rodinou v arše, budou zachraňovati před úplným vyhlazením pravdu nauky Kristovy a jeho božské zřízení zde na zemi. Říše, království, republiky se rozpadávají v trosky... Pouze katolické kněžství trvá stále... Nepravím sice, že je nezranitelné, ale rozhodně je nezničitelné. Kdo by to neviděl? Peklo ve spojení se zlobou lidskou tisíckráté a tisíckráté se pokusilo je sméstí s povrchu zemského a v některých chvílích se skutečně hotovilo vyzváněti mu hrany. Než kněžství, zřízení božské, se z oněch ran uzdravilo a ze zdánlivé smrti probudilo a podalo tak důkaz, že život jeho je nehynoucí, a že má zaslíbení nesmrtelnosti. — A zuřivá pronásledování, která mu tu a tam bylo a je podstupovati? Oh! i ta byla zcela jasně předpověděna Ježíšem Kristem, když apoštolům děl: »Budete tupeni, před soudní stolicí vláčení, na smrt vydávání pro mne; avšak důvěřujte, já jsem přemohl svět!« K přemožení katol. kněžství by bylo třeba přemoci Ježíše Krista, zničiti Ježíše Krista, jenž je jeho hlavou, jeho srdcem, jeho duší, jeho životem. Ale to není možno! Katol. kněžství je zřízení, které, jsouc dnes potíráno, zítra pozvedá hlavu a přežívá každý rozkol, každé bludařství, každé rozštěpení. Nebyly to zuřivé útoky, které proti němu ve stol. XVI. vedla reformace, ve stol. XVIII. revoluce francouzská, ve stol. XX. modernismus? Ale ve stol. XVI. koncil tridentský kněžství povznesl k jeho pravé kráse; ve stol. pak XVIII. bylo ve Vendée slyšení volání: »Vraťte nám naše oltáře a naše kněze!« A dnes svět může patřiti na katol. duchovenstvo neohrožené a vzdělané, lnoucí k římskému

papeži, kterak je ochotno obětovati krev a život pro vítězství Církve Ježíše Krista.

3. **Boj proti kněžství je vysvětlitelný**, — a proto neprávem bychom se nad ním pohoršovali. Pozorovali jste kdy kněžský prapor? Je jím kříž, na němž spočívá na smrt odsouzený řemeslník, příslušník nenáviděného národa israelského, předmět veřejného odporu a pohrdání. A na onom praporu stojí napsáno: **Pryč s modlami!** a budiž uznáván za pravého Boha Bůh ukřižovaný! Na onom praporu lze čísti: **Smrt náruživostem**: nezabiješ, nepokradeš, nezczizoložíš! pryč s vražděním dítek ještě nenarozených, s mnohoženstvím, manželskou rozlukou! pryč docela i se zlými myšlenkami, pohledy a žádostmi! Proto právě se volá: **Strhněme ten prapor a zahrňme pronásledováním toho, který jej třímá!** Proč to nepověděti? Ano, je tupen a pronásledován katol. kněz, ale jedině proto, že je živým odsouzením náruživostí, nepravostí, zločinů, páchaných zde na zemi; poněvadž kněz káže vznešeným pokoru, mocným spravedlnost, úctu k právům všech lidí, krocení zlých žádostí, odřikání se rozkoší, umrtvování smyslů; poněvadž zakazuje nezřízenou touhu po důstojnostech a statcích pozemských; poněvadž kněz osvěcuje lid, který dnes tak mnozí usilují klamati, poněvadž chrání slabé před těmi, kteří je chtějí vykořisťovati a kaziti; poněvadž je hybnou silou skutků milosrdenství a lásky k trpícímu bližnímu, které kladou hráz štvání chudých proti ostatní společnosti lidské; poněvadž je živou knihou, ve které bezbožní čtou výčitky svého svědomí, hrozby věčnými tresty; poněvadž kněz před lidí předstupuje jako vyslanec Ježíše Krista, jehožto jho oni se sebe chtějí shoditi. Toť vesměs jsou důvody, pro které se volá: **Potupou a pronásledováním zahrňme ho** (Moudr. 2, 19)!

4. **Boj neoprávněný**. — Namítne mi někdo: Když se nám mluví o důstojnosti a zásluhách kněžských, proč se nic nepraví o jejich chybách, o jejich pohoršeních? — Poněvadž svěcení kněžstva toho, kdo je přijal, nečiní bezhříšným. Mezi lidskými tvory, putu-

jícími po této zemi, byl pouze jediný neposkvrněný: Byla jím — ze zvláštní milosti všemohoucího Boha — Maria Panna. Kromě ní jsme všichni hříšníci, poněvadž jsme všichni počati ve hříchu, poněvadž všichni následkem hříchu prvotního jsme nakloněni ke zlému. Ký tedy div, že mezi dvanácti apoštoly byl jeden špatný, Jidáš; že mezi prvními sedmi jáhny byl jeden hříšný, Mikuláš! Proto buďte ujištěni, že odpadnutím některého kněze neb řeholníka se neshroutí nerozborná budova Církve! — A jestliže některý kněz se zpronevěří svému povolání, ve jménu spravedlnosti se ohrazujeme proti nečestnému, nespravedlivému a nízkému připisování jeho poklesku kněžím všem. Ale co z jednoho případu se činí nespravedlivých podezřívání, co zlomyslných osočování, co předčasného odsuzování! . . . Když občas takováto nařknutí přijdou před soud, končí takřka vždy prohlášením nevinny! Po vynesení takovéhoho výroku světské spravedlnosti by bylo povinností čestného člověka, aby před veřejností, kterou oklamal, se omluvil, aby dal veřejné zadostučinění cti, kterou potupil. Ale pomluva, kterou jedovaté pero proti knězi pustilo do světa, nebývá odvolána takřka nikdy!

Mimo to je třeba nepřátelům duchovenstva říci se sv. Augustinem: »Vaše zlomyslné oko nevidí v našem domě, než slámu; ale otevřte je poněkud lépe a uhlídáte i pšenici . . . !« A jinde volá on opět: »Hledejte, probůh, i plody na našem poli, i dobré símě na našem mlatě, a najdete obojí zcela lehce. Proč hledati pouze plevy?« »Znám, tak pokračuje týž církevní Otec, četně biskupů znamenitých, velmi mnoho kněží, jichžto ctnost je úžasná a hodna vši chvály. Je tím chvály hodnější, že jim bylo a je velice těžko si ji uchovati uprostřed lidí špatných a zkažených.« — A počet takových kněží, o kterých mluví sv. Augustin, se nezmenšil, ale, Bohu díky, ještě zvětšil! Než nepřátelé chtějí světu ukazovati na pohoršení kněžská, poněvadž nenávidí Církev, Ježíše Krista, Boha; poněvadž chtějí buď jak buď provésti svatokrádežnou odluku Církve od státu; poněvadž chtějí zničiti katol. náboženství předem a pak, co

by se jim již lehce podařilo, každé náboženství vůbec. — Ale tyto zavilé a nečestné útoky proti katol. kněžství vedou pouze lidé, kdežto Pán volá: **T y j s i k n ě ž z e m n a v ě k y !**

Drazí moji! Modlete se za nás, abychom my všichni kněží byli kněžimi dle srdce Kristova, abychom plnili svůj vznešený úřad k jeho cti a chvále, k zvelebení jeho království na zemi, k spasení svému vlastnímu a ke spáse vás věřících!

XXXXV.

Povolání ke kněžství.

Jediným a svrchovaně vznešeným účelem kněžství je sláva Boží a spása duší. Kterýkoli jiný účel byl by pro kněze nečestný. Kdo by vstoupil do stavu kněžského ze zájmů pozemských a hmotných, dokazoval by, že nepochopil ducha kněžství. On by těžce zhřešil, poněvadž by vstoupil do ovčince Kristova ne jako dobrý pastýř, mající na mysli spásu svého stáde, ale jako vlk, jenž by je strhoval do zkázy. — Ke kněžství je třeba povolání od Boha. Výslovně to potvrzuje sv. Pavel, an dí: **N i k d o n e b e r e t é d ů s t o j n o s t i s o b ě s á m, n ý b r ž j s a p o v o l á n o d B o h a (Žid. 5, 4).** Jestliže si zaměstnavatel sám volí své služebníky, generál své vojíny, kterak by jinak mohl jednati Bůh, když běží o jeho kněze? Poptáťme dnes 1. na toto povolání ke kněžství; 2. na jeho známky; 3. na povinnosti věřících k těm, kteří jsou povoláni.

1. **P o v o l á n í k e k n ě ž s t v í.** — Vyvolení, povolání ke stavu kněžskému lze uslyšeti v každém věku, v každém stavu. Vyvolení, povolání Boží je tajemná touha, která se zmocní čistého srdce dítky a je jakoby za ruku něžně vede k oltáři Páně; ono mu vnuká ustavičnou náklonnost ke svatostánku, je plní pevným a hlubokým přesvědčením, že toliko tam bude šťastno...

Vyvolení, povolání Boží je světlo, které ušlechtilé duši náhle zjeví prázdnotu zaměstnání a stavu úplně světského a jí staví před oči úřad, který z člověka činí spolupracovníka na vykupitelském díle Ježíše Krista a mu slibuje odměnu svrchovanou a nehynoucí . . . Vyvolení, povolání Boží je někdy jako blesk, který hříšníka, ve hříších ospalého, probouzí, elektrisuje a jej plní pevným rozhodnutím mimořádnou obětí, věnováním se stavu kněžskému, shladití nezřízenosti předešlého života . . . Vyvolení, povolání Boží je vše to, co v duši může vyvolati vznešené rozhodnutí zřící se světa a zvolati s Prorokem: **P á n j e m ů j d ě d i č n ý p o d í l** (Ž. 15, 5). Jiní nechť se ženou za důstojnostmi a nicotnými statky pozemskými; jiní nechť baží po rozkoších tělesných a světských; mým dědičným podílem je Pán a jeho kalich, z něhož budu neskonale milosti s nebes vylévati na zemi!

2. **J e h o z n á m k y.** — a) **V ě d a.** — Kněz má osvěcovati duše, pozvedati ty duše, které poklesly, uzdravovati ty, které jsou nemocné, posilovati ty, které jsou slabé, utvrzovati ty, které jsou silné, a všechny je vésti k nebi. Aby byl s to zdolati tento veliký úkol, je nutno, aby vynikal ve svaté vědě. Jinak by Bůh o jeho službu nestál. **P o n ě v a d ů j s i z a v r h l z n a l o s t,** dí Pán ústy proroka Oseáše (4, 6), **z a v r h u j i i j á t e b e,** a b y s n e b y l m ý m k n ě z e m. Nikdy nebyl kněz zproštěn povinností studovati posvátnou vědu. Obzvláště dnes bohoslovec pilným studiem po řadu let je povinen se připravovati na svůj úřad. Proč? Věčné pravdy se dnes úzce stýkají s vědami lidskými. Pýcha rozumu proti nebeským pravdám staví tisícere námitky a pochybnosti, a ty všechny je dnes knězi odrážeti a vyvraceti. — Zatím co světští učenci pracují jen v úzkém oboru vědy jedné, je kněz nucen sestupovati s výšin, ke kterým ho povzneslo studium vědy svaté, a dobře studovati i filosofii, dějepis, vědy přírodní, vědy politické a sociální, aby je mohl uváděti v soulad s články víry. U tajemství pak, kde krátký rozum lidský tohoto souladu nemůže jasně stanovit, je kněz povinen aspoň vyvraceti ty námitky, které nevěra

a blud proti nim pronášejí. — Nemůže se ovšem žádati, aby si všichni kněží byli rovni ve vědomostech. Nelze žádati, aby prostý venkovský farář věděl tolik, co biskup. Bůh však rozhodně bude štědrým na své osvětlení těch kněží, kteří, uznávajíce svou nedostatečnost, se k němu utíkají se srdcem zbožným a pokorným. Kdo by byl neslyšel mluvit o sv. Janu Vianney, faráři z Arsu? Nebyl žádným veleduchem; skoupá přirozenost ho obdařila nadáním méně než prostředním; ale byl zbožný, a potřebná věda mu přišla s hůry. Sám se nazýval nejnevědomějším z lidí, ale dovedl o hlubokých a vznešených pravdách mluvit tak krásně, že i největší učenci nad tím žasli a byli nuceni uznati, že se na něm vyplnil výrok Písma sv.: *R t y k n ě z e m a j í d b á t i v ě d y, a z ú s t j e h o m á b ý t i h l e d á n a n a u k a* (Mal. 2, 7).

b) *S v a t o s t.* — Svatost kněze spočívá v souladu jeho myšlenek, žádostí, slov, skutků, vůbec celého jeho života s jeho vznešenou důstojností. Že tento soulad je nutný, o tom není pochybností. Bůh ho požadoval již od kněží Starého zákona: »Buďte svatí«, tak jim děl, »poněvadž Hospodin, kterému sloužíte, je svatý.« Poněvadž pak úřad kněží Nového zákona je mnohem vznešenější, mnohem větší také má býti jejich svatost. Kristus žádal Otce svého pro apoštoly, než jim udělil kněžskou moc: *P o s v ě ť j e v p r a v d ě* (Jan 17, 17)! Apoštolové pak neustávali připomínati těm, které si za pomocníky ve svém úřadě přibrali, velikou povinnost svatosti a vzorného prospívání ve všech ctnostech, »Ve všem,« napsal sv. Pavel Titovi (2, 7), »prokazuj sám sebe jako vzor dobrých skutků, vážným, bezúhonným životem.« A Timotheovi (I. 4, 12): »Buď vzorem věřících ve slově, ve víře, v čistotě.«

A kdyby i v Písmě sv. nebylo napsáno, že kněz má vynikati ve svatosti, vyplývá to z božských tajemství, kterých je posvěcovatelem a rozdavatelem, z jeho posvěcení na prostředníka mezi Bohem a člověkem. Kněz ustanovuje se pro lidi ve věcech, které se vztahují k Bohu (Žid. 5, 1). Proto pozemská zaměstnání, světské péče a rozkoše

nejsou již pro něho. Žene-li se tedy za důstojnostmi, kterých pýcha a marnivost lidí světských je tolik chtiva, snižuje svou důstojnost. Touží-li po majetku, lpí-li na statcích pozemských, lhal, když při svém svěcení na kněze ujišťoval, že toliko Bůh bude jeho dědičným podílem. Nádhera ho zneuctívá, rozkoše jsou pro něho potupou . . . Je tedy třeba, aby se kněz odloučil ne od světa, jehož je náboženským představitelem, ale od světského ducha; ne od člověka, kterému má přinášeti spásu, ale od lidských nepravostí, které ho poskvvrňují a potupují . . . Zkrátka má býti svatým, jako svatý je jeho nejvyšší Pán Ježíš Kristus.

3. P o v i n n o s t i. — Věřící, jsouce přesvědčení, že Církev katolická nemůže trvati bez dobrých a svatých kněží

a) mají dítkám svým popřáti úplnou volnost, když cítí povolání ke stavu kněžskému. Jako by hřešil otec, když by syna ke kněžství nutil, tak by hřešil i ten, kdo by mu ve vstupu do něho bránil. Takový otec se staví proti vůli Boží, těžce poškozuje Církev, poněvadž ji připravuje o kněze, který by mohl duším prokázati ne-skonale dobro.

Sv. Gamelbert, kněz a farář v Bavorsku, cítil již od útlého mládí povolání ke stavu kněžskému. Ale narazil v tom na prudký odpor svých domácích. Pocházel ze vznešeného a bohatého rodu a byl statného tělesného ústrojí, a proto ho jeho otec určil ke stavu vojenskému. Gamelbert ho uctivě upozornil, že se cítí povoláným ke zcela jinému vojsku . . . Ale otec použil hrozeb a týrání, jen aby se podvolil jeho vůli. Za trest mu mezi jiným uložil, aby pásł stáda. I jeho bratři se postavili proti němu a nazývali ho zbabělcem, že se chce státi knězem proto, že to je život mnohem klidnější a pohodlnější. Ale světec toto vše trpělivě snášel, skládaje veškeru svou důvěru v Boha. A Bůh ve své prozřetelnosti přivodil takové okolnosti, které otce přiměly, že od svého nespravedlivého odporu proti nebeským záměrům upustil. Gamelbert byl vysvěcen na kněze; ale jeho otec právě v den jeho vysvěcení zemřel náhlou smrtí. Byl to spravedlivý trest Boží.

b) Věřící mají se modlití, aby Bůh Církvi své popřál dobrých pastýřů. Mají tak obzvláště činiti o suchých dnech, které právě za tím účelem byly ustanoveny. — A nestačí toliko modlití se: mají chudé jinochy, kteří povolání ke kněžství v sobě cítí, i dle sil svých hmotně podporovati. Kdo dopomůže jinochu ke stavu kněžskému, má podíl na převelikých zásluhách, které dobrý kněz přinese světu. A když podíl na nich, drazí moji, si získáte i vy, buďte ujistěni, že Bůh ho nenechá bez odměny!

XXXXVI.

Celibát.

Jedenkráte vypravoval Kristus Pán zástupům překrásné podobenství o milosrdném Samaritánu: Člověk jeden byl na cestě z Jerusalema do Jericha přepaden loupežníky, kteří ho nejen oloupili, ale i zranili a polomrtvého nechali ležeti. Bral se tou cestou jeden Samaritán, uzřel ho a ujal se ho: vymyl jeho rány, ovázal je, doprovodil ho do hospody a měl o něj péči. — Takovýmito milosrdnými Samaritány mají pro lid v jeho bolestech a strastech býti katoličtí kněží. Aby pak tomuto velikému úkolu svému mohli náležitě dostáti, zavazují se před Bohem slavnostním slibem bezženství neboli celibátu. Drazí moji! Třebas i nejedni z vás si tu kladou otázku: Proč by se také katoličtí kněží nesměli ženiti? Tázete se tak následkem toho, že jste proti celibátu obzvláště v poslední době velice mnoho slyšeli mluvíti z úst těch kněží, kteří od Církve odpadli. Nuže, poslyšte dnes také druhou stranu: poslyšte, co o něm soudí Církev a kněží, kteří jí zůstali věrni.

1. Je jisto, že božský Učitel náš Ježíš Kristus panictví si velice vážil a je jiným radil.

Panicem byl on sám, za matku si vyvolil neposkvřenou Marii Pannu, za svého pěstouna čistého sv. Josefa. Z apoštolů byl největším miláčkem jeho sv. Jan,

panic. Je sice jisto, že někteří apoštolové byli ženatí, ale, když se přidrželi Krista Pána, odloučili se od manželek svých.

Kristus Pán pak pravil: »Každý, kdo opustí dům, neb bratry, nebo sestry, neb otce, neb matku, neb manželku pro jméno mé, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude (Mat. 19, 29).« Radil-li tedy Spasitel těm, kdo se Mu chtějí úplně věnovati, aby opustili manželky své, které již mají, tím spíše radí, aby ti, kdo pouze Jemu chtějí sloužiti, manželky vůbec nepřijímali. A tak možno říci, že zakladatelem celibátu je sám Kristus Pán.

2. Církev pak tento celibát zavedla pro své kněze. Učinila tak jednak proto, aby aspoň oni vynikali v tom, co Kristus Pán tak velice doporučel, jednak proto, aby mohl náležitě zastávati trojí svůj úřad učitelský, kněžský a pastýřský.

a) U č i t e l s k ý. — »Jdouce do celého světa, uče všechny národy«, tak poručil božský Vykupitel apoštolům a zároveň všem jejich nástupcům, biskupům a kněžím. A tu na př. vízte sv. Pavla: Co zemí prošel, co nebezpečenství podstoupil, co protivenství vytrpěl, jen aby plnil tento rozkaz! Ale přinášel by byl na rozšíření Církve tak preveliké oběti, kdyby byl ženat? Sotva. — A nesli by nyní naši misionáři křesťanskou kulturu do nejzazších a nehostinných končin světa, kdyby je poutala láska k rodině? Opět nikoliv.

I ten kněz, který necestuje do cizích zemí, má býti lidu učitelem o všech pravdách sv. víry. A aby jím byl opravdově, je povinen stále studovati a rozjímatí. »Buď pilen čítání, napomínání a učení«, nabádá sv. Pavel sv. Timothea (1 Tim. 4, 13). Kněz, který to nečiní, sám mnoho neví, proto ani jiným mnoho nepoví. Než k takovému to neúnavnému a svědomitému studiu má kněz zapotřebí mnoho knih a peněz, mnoho času a klidu. Ale měl by toto vše, kdyby byl ženat?

b) K n ě ž s k ý. — Mocí tohoto úřadu slouží kněz mši sv. a přisluhuje sv. svátostmi.

Již od kněží starozákonních žádal Hospodin, když sloužili při chrámu Páně, aby byli zdrželiví a čistí. Oč

více toho žádá od kněží katolických, kteří každodenně na oltáři přinášejí oběť nejčistší! »O, jak čisté mají býti ruce kněze, které se denně dotýkají Beránka tak nevinného a Ho obětuji!« volá sv. Jan Zlat.

Kněz uděluje sv. svátosti. Má-li však lid s úctou sv. svátosti přijímati, je třeba, aby ten, kdo je uděluje, vynikal svatostí nad jiné. Zvláště ve svátosti pokání panickost, neodvislost knězova to je, která vlévá kajícímu důvěru, aby svěřil člověku knězi věci, kterých by se neosmělil vyjeviti ani své manželce, ani matce, ani bratru, ani nejdůvěrnějšímu příteli. Útěchou plní kajícího myšlenka: kněz je sám, on mlčí jako hrob. Měl by však hříšník ke knězi tuto důvěru, kdyby byl ženat a žena jeho byla k tomu ještě zvědavá, klevetivá?

c) P a s t ý ř s k ý. — »Proč se neženíte a nemáte děti?« tázal se ve vlaku jeden pán francouzského kněze. »Oh, děti mám dost, odpověděl kněz, tak as k jednomu stu.« »Cože, sto dětí že máte?« Kněz se tu představil jako P. Josef, ředitel sirotčince v Duraine. »Máte tedy za dítky sirotky; ale jak jich tolik užíváte?« — »Almužnami těch, kteří se sirotky mají soucit. Kdybych byl ženat, bylo by se mí starati o rodinu svou a tyto ubohé dítky, které nemají ani rodičů, ani domova, by byly ztraceny.« — Oh, jak veliká práce naskytuje se knězi na poli dobročinnosti a lidumilnosti! Co máme různých nadací pro chudé, nemocné, sirotky, co knihoven od kněží založených! A mohl by něco podobného činiti kněz ženatý?

Povinností duchovních pastýřů je věřící chrániti před vlky. — Duchovenstvo katolické plní svědomitě příkaz: »Každá duše mocností vyšším poddána buď« (Řím. 13, 1) a chová v úctě každou světskou vrchnost. Ale když se najde vláda taková, která chce zotročiti Církev, je povinností duchovenstva všemi zákonitými prostředky tomu se postaviti naproti, i kdyby proto mělo trpěti v žaláři a jíti na smrt. A toho je schopno opět jen duchovenstvo neženaté. Jak zotročena je církev pravoslavná v Rusku a jinde, že její duchovní jsou ženatí! Kdežto v Německu všechny podobné pokusy pro odpor duchovenstva katolického ztroskotaly.

A což kdyby v osadě vypukly nakažlivé nemoci? Který kněz, ženatý či svobodný, by ochotněji vydával život za ovce své? Když roku 1576 vypukl v Miláně mor, všichni vyšší úředníci a lidé zámožnější odtamtud utekli. Kdo zůstal a o ubohé nemocné pečoval, byl arcibiskup sv. Karel Bor. se svým duchovenstvem, z něhož 150 kněží na mor zemřelo.

3. Kdyby se kněží mohli ženiti, vytvořili by vzorné rodiny, ukázali by, jak vzorně vychovávatí dítky! — I kdyby kněz sám byl sebe dokonalejší, byla by vždy takovou i jeho manželka? A když ne, jak lehce by fara byla ne vzorem, ale pohoršením lidu! — V Písmě sv. čteme o nezvedených synech velekněží Arona, Heliho... Nemohlo by se tak státi i na leckteré faře? A jak by to pak dopadalo s působením kněze v osadě? »Nám bude kázati? Ať káže sobě, ať napravuje svou ženu a své děti!« — tato slova by se ozvala z úst osadníků velmi často.

4. Ale když se celibát mnohdy nezachovává! — Že se najde některý kněz, který se proti němu prohřeší, je pravda. Ale o kterém zákonu, o kterém přikázání možno říci, že ho nikdo nikdy nepřestoupí? Mají proto všechna přikázání býti odstraněna? Mají přikázání: Nesesmilníš, Nepokradeš, Nezabiješ atd. býti zrušena, protože mnozí jich nezachovávají? Které přikázání by pak ještě zůstalo v platnosti?

5. Než svět podezřívá i kněze hodné! — Zavdá-li celibát nepřátelům kněží příležitost k pomlouvám, přestali by býti pomlouváni po zrušení celibátu? Nepřátelé kněze nepomlouvají jen proto, že není ženat. Obviňují je z lakoty, sobectví, požívačnosti, krátce není jediné nectnosti, které by na knězi neviděli. Pomluvy, jež pochodí z celibátu, by ovšem ustaly, ale vznikly by pomluvy jiné, jež by vycházely z manželství kněží. A jako jsou nyní pomlouvání sami, tak by byly pomlouvány i jejich ženy. Pomlouvači kněží se vždycky najdou, i kdyby byli přesvědčení, že kněz vede život bezúhonný.

Drazí moji! Co bylo velkých mužů, kteří z uvedených důvodů byli nadšeni pro celibát! Patřil mezi ně i mistr Jan Hus. Je tedy s podivem, kterak mohou dnes někteří lidé Husa jedněmi ústy velebiti a při tom celibát zavrhovati.

Ne, my kněží, kteří jsme Církvi zůstali věrní, netoužíme po jhu manželském. Rodinami, kterým patří srdce naše, jsou naše farní osady. V nich z lásky k Ježíši Kristu dle slov sv. apoštola Pavla chceme býti všem vším.

XXXXVII.

Stav manželský.

Dnes, více než kdy jindy, je třeba s věřícími důkladně probírat poslední ze sv. svátostí, svátost stavu manželského. V naší době lidé, kteří usilují společnost lidskou strhnouti do nového a ohavného pohanství, kteří by z ní nejraději učinili peleš divé zvěře, si obrali za účel zničení společnosti zničením rodiny. Poněvadž pak základem rodiny je svátost manželství, obrátili veškeru svou nenávist a namířili své zbraně proti ní. Vy, drazí moji, víte dobře, co vše se jim již proti této svátosti podařilo provésti u nás. Chtějí manželství úplně znesvětit, nedbajíce, že stav manželský 1. ustanovil sám Bůh; 2. že jej Ježíš Kristus povýšil na svátost; 3. a že svaté jsou její účinky.

1. Stav manželský stanovil sám Bůh. — Bůh stvořil tento krásný svět. Svým všemohoucím slovem ozdobil lučiny kvítím, role užitečným obilím, zahrady stromovím. Ptactvo poletovalo ve vzduchu, ryby se proháněly ve vodách. V lesích bylo plno zvěře, žirný dobytek se pásł na lukách. Chyběl tu pouze hospodář, který by nad zemí vládl, chyběl ještě člověk. Konečně, šestého dne, stvořil Bůh i člověka: stvořil jej k obrazu a podobnosti svému. Jmenoval se Adam.

Adam se stal pánem všech pozemských tvorů. Byl blažený, neb Bůh byl s ním. Byl blažený, neb měl vše, čeho potřeboval. Neměl však žádného druhu, s nímž by se sdílel o svou blaženost, o své snahy, o své práce . . . A přece by se byl tak velice rád podělil o vše, i o požehnání Boží, s někým jiným! Blaženosti a požehnání Božího pro něho samého bylo příliš mnoho . . .

Proto řekl Bůh: »Není dobře člověku býti samotným; učinme mu pomocníci jemu podobnou.« A stvořil ženu a přivedl ji k Adamovi. Ten pak, uzřev ji, zvolal: »Toť jest kost z mých kostí a maso z mého masa . . . Proto opustí člověk otce i matku a přilne k manželce své, že budou dva tělem jedním (1 Mojž. 2, 18—24).« Požehnal jim též Bůh, řka: »Rostte, množte se (1 Mojž. 1, 27)!«

Rozumíte těmto slovům, drazí moji? I když není třeba, abychom tuto zprávu brali úplně doslovně, přece z ní zcela jasně vyplývá tolik, že Bůh sám v ráji u lidí založil stav manželský. On spojil Adama a Evu ve svazek manželský. On spojil naše prarodiče manželstvím, trvajícím až do smrti: »B u d o u d v a t ě l e m j e d n í m.« Budou tvořiti jednu osobu a to i tehdy, kdyby byli od sebe vzdáleni neb nemocni; i tehdy, když by byli od sebe církevně a zákonitě rozvedeni; i tehdy, když by se manžel vystěhoval do ciziny; i tehdy, když by manžel neb manželka byli odsouzeni do žaláře; i tehdy, když by manžel s manželkou špatně zacházel, majetek rozmrhával, zkrátka vždycky, až do smrti. — Není tu žádného vyhnutí: tak zní slovo Boží. Zákony lidské mohou stanoviti jinak, ale zákon Páně stanoví spojení pouze jedné manželky a pouze jednoho manžela, spojení nerozlučitelné, dokud jich nerozloučí smrt. — U č i ň m e m u p o m o c n í c í j e m u p o d o b n o u. Žena tedy má býti rovnoprávnou společnicí mužovou, nikdy ne jeho služkou neb otrokyní, ale milovanou družkou. Manžel tedy má míti úctu a lásku ustavičnou k manželce své; má býti její oporou, rádcem ve všem dobrém, poněvadž vše dobré, co jí prokazuje, prokazuje sám sobě.

Tak již v ráji stanovil Bůh stav manželský na všechny budoucí časy.

2. Ježíš Kristus jej povýšil na svátost. — Přišel na tento svět Kristus Pán. Když mu bylo třicet let, začal vyučovati pobloudilý svět. S žalem viděl, kterak lidé nohama šlapou nejsvětější příkazy Boží; kterak obzvláště zákon o manželství přestupují sterým způsobem. Jedni si brali více manželek, ač Bůh jen jednoho muže stvořil: Adama, a pouze jednu ženu mu dal: Evu. Jiní pokládali ženu pouze za svou služku, otrokyni, která není k jinému, než k ukájení jejich tělesných žádostí... Ale co tu právě naopak stanovil Kristus Pán, nám vypravuje apoštol sv. Pavel: »Muž jest hlava ženy, jakož i Kristus jest hlava Církve. Jako Církev poddána jest Kristu, tak i ženy buďtež poddány mužům svým ve všem. Muži, milujte své manželky, jakož i Kristus miloval Církev a vydal sebe sama za ni, aby ji posvětil... Muži mají milovati své manželky, jako tělo své. Kdo miluje svou manželku, sebe sama miluje.«

Tajemství toto jest veliké; já však to pravím s ohledem na Krista a Církev (Ef. 5, 23—32). Od Ducha sv. vyučený apoštol Pavel tu nazývá stav manželský »velikým tajemstvím«, tedy nejen obyčejnou svátostí, ale svátostí velikou. Z jeho slov dále vyplývá, že Kristus Pán stavu manželskému vrátil tu čistotu, kterou jej ozdobil Bůh již v ráji. Je tu tedy ještě třeba křesťanům připomínati přísný výrok koncilu tridentského: »Řekne-li kdo, že manželství není opravdově jednou ze sedmi svátostí, ustanovených Pánem naším Ježíšem Kristem, ale že bylo vynalezeno od lidí a že neuděluje milosti, budiž proklet«?

3. Co působí? — a) Rozmnožení posvěcující milosti. — Svátost stavu manželského je svátost živých, a ti, kteří ji přijímají, jsou povinni ve stavu posvěcující milosti již býti. Proto milost, již jim tato svátost uděluje, není než rozmnožením té, kterou již mají.

b) Zvláštní milost, aby manželé povinnosti stavu manželského věrně

plnili. — Manželství neuděluje milost toliko u oltáře, když se onen posvátný svazek uzavírá, ale ono má nadpřirozenou moc udělovati ji ve všech důležitějších okolnostech stavu manželského. Dle slov koncilu tridentského tato milost lásku pozemskou zdokonaluje, svazek manželský utvrzuje k úplné nerozlučitelnosti, manžele posvěcuje. A kterak jinak v křesťanském manželství by bylo možno ono svaté a neposkvrněné spojení, které sv. Pavel přirovnává k něžné a čisté lásce Krista k Církvi, bez nebeské milosti, jež očišťuje, oživuje, povznáší každou lásku?

Jestliže láska pozemská při ubývání lidské svěžesti a krásy ochabuje, jestliže láska pozemská není s to vždy odolati nedokonalostem a chybám dříve neznámým: milost svátosti manželství tuto lásku zdokonaluje. Ona manžele poučuje, že zde na zemi není nic dokonalého, že toliko neskonalá krása Boží je s to ukojiti srdce lidské. — Tato milost činí snesitelnými neštěstí, drahými nemoci, milými stáří a bílý vlas, mění výtky v dobré rady, příjemnými potřebná upozornění, naklání srdce k odpouštění. — Ona sestupuje až ke kořenům života a mírní tělesnou žádostivost, působí, že manželé vidí velikou čest v tom, že mohou míti podíl na tvůrčím díle Božím a zalidňovati zemi křesťany a jednou nebeskými. — Ona manželům oslazuje hořké dny jejich života a blažené je doprovází až ke hrobu.

Znameníť francouzský spisovatel z minulého století, Martin, dlel na letním bytě v jedné horské vísce, jsa churav na těle a na duchu sklíčen těžkými pochybnostmi náboženskými. Stal se mu tam následující případ, který vypravuje on sám:

Každou neděli jsem chodíval na mši sv. do tamního kostelíčka. Byl krásný pohled na venkovany, scházející se se všech stran údolí na bohoslužby. Dosti často jsem tuto cestu konal ve společnosti ctihodného starce, u něhož jsem se podívoval opravdové a hluboké zbožnosti. Jednou jsem se ho ptal, z čeho je živ, a dověděl jsem se, že se svou manželkou je odkázán na dobročinnost hodných lidí, poněvadž dva synové, kteří ve starobě jim měli býti podporou, padli ve válce. Po-

vzbuzen jsa tímto vyznáním, dal jsem mu trochu peněz se slovy, že to je na teplejší oděv pro zimu. Stařec na mne vděčně popatřil a děl: Díky vám, ó pane, a díky Bohu, který takovou štědrost vkládá do srdcí hodných lidí.

Po těchto vřelých slovech jsem se ho tázal dále: Umíte čísti? — Ano, pane. — A máte nějaké knihy? — Oh, v mém věku se již nečte, ale modlí. — Modlíte se tedy často? — Je velikým štěstím modliti se! Na večer při západu slunce, se s mou stařenkou modlíme růženec. — A to je veškerá vaše modlitba? — Nikoli, známe mnohé a modlíme se je dle okolností. Když se stáda vrací z pastvy, modlíme se k Bohu, aby lidem dal dosti mléka; když slunce zapadá, žehnáme mu za teplo ke vzrůstu obilí na polích a ovoce v zahradách; a když déšť zúrodnuje naše nivy, voláme k Bohu: »Otče náš, jenž jsi na nebesích, ty budeš žíti vždycky a lidé tě nikdy neusmrtí, jako usmrtili naše ubohé syny.« — Při těchto slovech se oči jeho zalily slzami, jeho hlava se sklonila, a já jsem ho slyšel šeptati slova, velebící neskonalou dobrotu Páně. — Ale jste příliš osamocení v tomto údolí! — Nezdá se nám; pan farář říkává, že ten, kdo dovede mluvit s Bohem, není nikdy sám. — Jste tedy spokojeni se svým osudem? — A proč ne? Bůh nás neopustí nikdy! — Věru, zasloužíte si, abyste byl hodně šťasten. Přijměte tyto peníze a modlete se za mne, jenž se neodvážuji nazvat se šťastným, jako vy. A rozloučil jsem se s ním, jsa hluboce dojat.

Drazí moji! Nevidíte tu zcela jasně působení milosti, kterou uděluje svátost stavu manželského? Kéz působí tak i u těch z vás, kteří žijete ve stavu manželském!

XXXXVIII.

Smíšené sňatky.

Vojín, který ve válce přeběhne k nepříteli, bývá odsouzen na smrt. Za takového vojína přeběhlíka pokládáme my katolíci toho jinocha, tu dívku, kteří, po-

minuvše své souvěrce, vstupují v manželství s dívkou, jinochem jiné víry; kteří, pohrdnuvše svou Církví sv., v cizí modlitebně neb toliko na úřadě se oddati dávají.

Evangelium vypravuje, kterak byl Kristus Pán na svatbě v Káně galilejské. Ale šel by Pán Ježíš na onu svatbu, kdyby byli oba snoubenci v něho nevěřili, kdyby i pouze jeden z nich byl nevěrec neb jinověrec? Sami odpovídáte: nikoliv. Ale tím také přiznáváte, že uzavírání takových smíšených manželství je hříšné. A proč není dovoleno katolíku vstupovati v manželství s nekatoličkou a naopak? O tom právě chci vás dnes poučiti.

1. Nechť nikdo nemyslí, že chci porušiti příkázání lásky k bližnímu, pokud je jinověrcem, když budu kázati proti manželstvím smíšeným. Bůh uchovej! Vím dobře o příkazu Ježíše Krista: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!« A proto volám: milujte jinověrce, ať již to je žid, protestant nebo čechoslovák. Ve společenském životě buďte k nim vlídní, laskavi, prokazujte jim vše, co si přejete, aby i vám prokazováno bylo, a nečiňte jim nic, co byste od jiných sami neradi trpěli. Ale tolik budu stále hlásati, abyste vstupovali v manželství jen s těmi, kteří jsou naší víry, z našeho ovčince. Stále budu tvrditi, že bez pokoje, bez svornosti není šťastného manželství; shoda že je možna jen v té rodině, kde manželé jsou stejné víry, jednoho náboženství.

Vysvětlím to příkladem: Dva lidé společně najmou pole. Když jeden z nich chce orati, druhý chce vyvážeti mrvu; jeden chce síti pšenici, druhý žito. Každý má jiné mínění, každý chce, aby se stalo po jeho vůli. Věru, bude pro ně lépe, když se zavčas rozejdou, neboť jinak by to s jejich společenstvím dopadlo zle. Když tedy v pomíjejících věcech je zapotřebí stejné vůle, jedné myslí mezi těmi, kteří se spolčují: není hříšnou lehkomyšlností uzavíratí sňatky s jinověrci? Není pošetilostí od takových snoubenců doufatí, že budou žítí v pokoji a svornosti, když ani ve víře, která je zdrojem pokoje, mezi nimi není shody?

Co vábí katolickou stranu k tomuto hříšnému kroku? Tělesná rozkoš nebo peníze. Ale, ubohý pošetilce, měl bys věděti, že tělesné žádosti netrvaly na věky; že přijde čas, kdy krása uvadne, majetek se rozplyne. A pak tě odvrhnou jako zlomené topůrko z motyky, kterou sis jen hrob vykopal.

Či víš, čemu učí protestantské náboženství o manželství? Martin Luther o něm píše toto: »Když se manželé rozloučili, nechť vstoupí v manželství s jiným, dovoleno jest uzavříti sňatek i desetkráté.

A víš, čemu učí Ježíš Kristus o manželství? Učí tolik, že manželství je nerozlučitelné až po hrob, že, co Bůh spojil, toho člověk nesmí rozlučovati.

Tedy tvůj protestantský manžel tě zanechati smí, ale ty ho opustiti nesmíš; on dle svého náboženství smí se ženiti znovu, tobě však, pokud on žije, za jiného se provdati dovoleno není. A čím potom budeš: dívkou? manželkou? vdovou? Ani sama nevíš.

2. Než dejme tomu, že tvůj manžel má tolik citu, a že tě neopustí, že si jiné ženy nevezme. Ale jaký život budeš mítí ve smíšeném manželství? Manželé jsou vždy spolu: spolu při práci, spolu v domě, spolu v zábavě, spolu v dobrém i zlém. Jen když se klaní Bohu, tu nejsou spolu. Společně vycházejí z domu, ale ihned se rozcházejí: jeden do katolického kostela, druhý do protestantské modlitebny.

Když jsou doma, katolík se modlí vkleče, protestant se tomu posmívá. V postní den katolíkoví masitých pokrmů požívati není dovoleno, ale jak to zachovati, když druhý z jejich manželské dvojice je právě tu mítí chce? Katolická manželka vzývá Marii Pannu, anděla strážce, své sv. patrony, ale jen potají, neb manžel jinověrec se jí proto posmívá. Hromičky si rozsvítiti nesmíš, svěcenou vodou se pokropiti nemůžeš, růženec do rukou vzíti se neodvážíš, poněvadž jinověrci vše to za papežskou pověru pokládají. Přijdou naše drahé svátky, a ty budeš nucena pracovati, neb jen úkradkem do kostela zaskočíš. Až upadneš do smrtelné nemoci, postará se tvůj manžel, aby ti zavolal kněze? A až

zemřeš, ten, s nímž jsi se podělila o život svůj, se za tebe ani nepomodlí.

Tu pak se táží: Může býti pokoj a shoda tam, kde v nejsvětějších věcech jsou tak veliké rozdíly? Táží se, zda je možno, aby v takové rodině nepovstal svár? Kde v ní není sváru, je to jen tím, že jedna strana o víru svou nedbá. Poněvadž pak katolík je obvyčejně ústupnější, bývá to on, který pro pokoj víru svou zanedbává, nezapře-li jí vůbec. A co dobrého i zde na zemi i jednou na věčnosti může od Boha doufati ten, kdo ho zrádně zapřel? Stále mu bude zníti v uších vyhrůžka Spasitele: Kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapru před Otcem svým, který je v nebesích (Mat. 10, 33).

3. A zlo je tím větší, když Bůh takovéto manželství požehná dítkami! Dejme tomu, že ty, matko, jsi katolička, a v tvém smíšeném manželství by se narodil chlapec. Dle přirozeného pořádku je matka první vychovatelkou dítky. Začneš ho tedy vychovávat ve víře katolické. Ale manžel protestant žádá, aby chlapec následoval víru jeho; však i světský zákon chlapce přisuzuje jemu. Nuže, co učiníš, ubohá katolická matka? Rozetneš chlapce na dvě, jak to jedenkrát rozkázal král Šalomoun? Písmo sv. totiž vypravuje, že dvě ženy bydlely spolu v jednom domě. Jedné i druhé narodil se chlapec. V noci jedna z nich dítko své zadusila. A co tu? Svého chlapce mrtvého podstrčila druhé a živého jí vzala. Přišly se žalobou před krále Šalomouna. Poněvadž se nemohlo dokázati, které z obou žen živé dítko je, aby se podělily, rozkázal je Šalomoun rozetnouti vpůli. Ale tu pravá matka zvolala: »Dejtež jí dítě živé, a nezabíjejte ho (3 Král. 3, 26).« I ty, katolická ženo, abys uchovala pokoj v rodině, přepustíš svého chlapce matce nepravé, církvi protestantské. Ale jak z toho budeš účtovat jednou před Pánem Bohem?

Máš-li pak více dětí, následují chlapci víru otce, děvčata matčinu. A tu, jako jste s manželem různí ve víře, budete různí i v lásce k dítkám. Každý rodič se více kloní k dítku víry své. — I tehdy, kdyby

všecky dívky byly vychovány ve víře katolické, nemůže býti řeči o pravém pokoji a svornosti, neb manžel jinověrec ustavičný odpor bude cítiti proti tobě a dítkám tvým.

Ubohé stvoření! Dalo sis zaslepiti rozum sladkými řečmi, zvábiti srdce smyslnými žádostmi, špatným příkladem jiných, ale hryzení svědomí svého neutišíš nikdy. Vzdukuješ Bohu, bojuješ proti své Církvi, ale jakou budoucnost tu můžeš očekávat?

Končím, drazí moji! Ježíš Kristus je Bůh, a přece nenásledovali učení jeho všichni, kteří ho slyšeli. Najdou se i mezi mými posluchači, kteří neuposlechnou těchto mých spasitelných slov. Ale já již tím nebudu vinen. Vyložil jsem otevřeně učení Církve o smíšených manželstvích. Vyložil jsem, proč je Církev zakazuje, a odůvodnil, proč tak činí. I tehdy, když snoubenci písemně zaručí katolickou výchovu všech dětí, Církev smíšená manželství pouze trpí, ale jich nikdy neschvaluje.

Rodičové drazí! Kterak byste si mohli bráti na svědomí spoluvinu na nešťastném manželství dětí svých? Vy, katoličtí otcové a matky, jak byste mohli přivolit, aby vaše krev, vaši potomci od víry vaší přešli k jiné? Synu! Zdaž bys nenašel mezi katoličkami pořádné dívky? Křesťanská panno! Což není mezi katolíky žádného hodného jinocha? Nač bys měla podati ruku svou tomu, který není dítkem naší drahé matky, Církve svaté? O jinoši a dívky, pamatujte, abyste při svém vstupu do stavu manželského se ukázali býti rozhodnými, upřímnými katolíky, a pak přijde Ježíš Kristus se svým požehnáním i na svatbu vaši!

(Dle J. Baráczia.)

XXXIX.

Občanský sňatek.

Svátost stavu manželského, když ji snoubenci hodně přijmou, přináší jim veliké milosti: rozmnožuje v nich milost posvěcující a uděluje jim zvláštní milost,

aby povinnosti stavu manželského ke cti a chvále Boží a k svému spasení věrně plnili. Ale žel! mnozí křesťané tohoto vzácného daru přemáhali si váží: Jedni tuto svátost přijímají nehodně, a tak místo milosti na sebe uvalují hněv Boží; druzí dokonce touto svátostí pohrdají, spokojující se pouze tak zvaným sňatkem občanským, nevědouce snad ani, jak velice se tím proti Bohu a Církvi provinují. Proto promluvím, drazí moji, dnes k vám o tomto občanském sňatku a ukáži 1. co jest; 2. jaký jest jeho původ; 3. co o něm je třeba souditi; 4. jaké jsou jeho následky.

1. Co jest? — Je to sňatek, uzavřený bez Boha před politickým úředníkem, dvěma svědky a zapisovatelem. Je to sňatek, uzavřený v úřední kanceláři tak, jak se tam uzavírají smlouvy nájemní, kupní a jiné smlouvy tržní.

2. Jaký jest jeho původ? — Jak jsme si minule řekli, první manželský sňatek uzavřeli Adam a Eva v ráji. Bůh, první a nejvyšší kněz, tomuto sňatku požehnal: I požehnal jim Bůh (Gen. 1, 27). Bůh sám oddal Adama s Evou svým všemohoucím slovem.

A od té doby u všech národů snoubenci předstupovali před toho, koho pokládali za posvěceného zástupce Pána na nebesích, aby z ruky jeho se jim dostalo k tak důležitému kroku v životě jejich požehnání s nebes. U všech národů bylo považováno manželství za svazek náboženský a posvátný, a jeho uzavírání bylo vždy oslavováno náboženskými zvyklostmi a slavnostmi. Pokud ve Starém zákoně zastupovali kněze otcové rodin, pronášeli oni vroucí prosby, přání a žehnání nad oddávanými svými syny a dcerami. Když pak Hospodin skrze Mojžíše ustanovil stav kněžský, vstoupil při oddavkách levita na místo otcovo, ba spíše na místo žehnajícího Boha.

Ze způsobu, jakým pohané své sňatky uzavírali, je patrné, že i oni považovali za nutné, aby byly uzavírány v přítomnosti kněží, modlitbami a oběťmi. Tak na př. vysoce vzdělaný řecký mudrc Pythagoras domlouval mužům, aby se svými manželkami jednali še-

trně proto, že prý si je skrze kněze vyprosili u oltáře. U Římanů se sňatky uzavíraly několikerým způsobem, ale nejslavnější u nich byly ty oddavky, které byly provázeny kněžskou modlitbou a od něho božstvu přinesenou obětí.

Božský pak vykupitel světa Ježíš Kristus vyvýšil stav manželský na svátost a učinil jej obrazem a odleskem svého spojení s Církví. A od té doby bylo manželství v Církví stále uzavíráno jako svátost. Tak tomu bylo všeobecně až do revoluce francouzské. V oné bouřlivé a bořivé době, kdy tam tolik bohopustého rouhání bylo pronášeno, kdy tam tolik nevinné krve bylo prolito, vznikl sňatek tak zv. občanský neb civilní. Tenkrát, kdy revolucionáři Boha s trůnu sesazovali a postavili na oltář lehkou ženštinu; kdy muži převratu šmahem všecko vykořeňovali, co člověka mohlo upamatovati na nebe, peklo a věčnost; kdy prohlásili státním dekretem, že není žádného Boha, a nikdo že v něho nemá věřit; kdy vraždění byli kněží jak řeholní tak ze správy duchovní jen proto, že byli kněžími katolickými; kdy chrámy byly zrušeny, pobořeny a zavírány: za těch dob hrůz a nejistoty vzalo svůj počátek manželství civilní. Kněží nebylo, a lidé se chtěli ženiti a vdávati — začali je tedy oddávati na obecních úřadech. A od té doby udrželo se toto manželství tu a tam až do dneška. A kdo se k němu utíkají? Lidé úplně zkrachovaní ve svém náboženském vědomí, lidé úplně zbankrotělí ve víře.

3. C o o n ě m j e t ř e b a s o u d i t i ? — Tolik, že sňatek uzavřený na obecním úřadě pro katolíka není žádnou svátostí a žádným opravdovým, platným, skutečným a nerozlučitelným manželstvím. Pro katolíka totiž dle zákona Božího žádné manželství není platné, není-li uzavřeno dle církevních zákonů před knězem. Od počátku, kdy se s tím začalo, nepokládala Církev katolická civilní manželství za nic jiného, než za souložnictví, a za to je považuje až dosud. Civilně oddaní katolíci před Bohem nejsou žádnými manžely, jako by nebyli rozhrěšení od hříchů lidé, které by rozhrěšil světský úředník, ale ne kněz. A každý den, kdy takovíto

domnělí katoličtí manželé žijí pospolu, je pokračováním ve smrtelném hříchu. Platí-li o kom přísný výrok Pána Ježíše: »Kdo by Církve neuposlechl, buď tobě jako pohan a publikán,« — platí zcela jistě o takovýchto domnělých manželech.

Ba lidé žijící v civilním manželství jsou na tom v jistém smyslu ještě hůře, než ti, kdo zjevně a vědomě žijí pospolu, jsouce neoddáni. Ti totiž jsou si vědomí, že to tak s nimi zůstatí nesmí, nemají-li zahynouti věčně. Oni před počestnými lidmi se hanbí za svůj poměr a pomýšlejí na to, aby se buď svátostně dali oddati, neb, není-li to možno, aby se po dobrém rozešli. Naproti tomu civilně oddaní »manželé« se klamou domněním, že co platí u lidí, platí i u Boha, a uspávají své svědomí, pokládajíce se za skutečné manžely, ač jimi nejsou.

4. Jaké jsou jeho následky? — Jaký strom, takové ovoce.

a) Děti z takových rodičů zrozené, třebaž je stát považuje za manželské, v očích Církve jsou a zůstávají nemanželskými. A jak o svých rodičích budou smýšletí, až zvědí a porozumějí, jakou skvrnu po nich nevinně zdědily, netřeba vykládati. Tolik je jisto, že za čest, za přednost, za chloubu civilní sňatek rodičů si počítati nebudou.

b) A když takovému otci neb matce nadejde neúprosná smrt, jak se tu srovnají s Bohem? Není dovoleno, není možno takové manžely rozhřešiti. Jen tenkrát by jim kněz mohl rozhřešení uděliti, kdyby se dali církevně oddati, je-li to vůbec možno, neb měli pevnou vůli se rozejíti. — Ba ani na smrt není třeba čekatí: u takových lidí dříve neb později se probudí svědomí, a jeho výčitek udusiti nebývá snadno. Zlé svědomí — nejhorší soudce.

c) Kromě toho ani vzájemná úcta mezi takovými civilně oddanými katolíky nemůže míti žádných pevných kořenů. Když se církevním zákonům tak okázale vzeprou, když své náboženské přesvědčení tak pohrdavě odkopnou, kterak se mohou navzájem ctíti? A kde není obapolné úcty, tam nebývá ani lásky; a manželství bez lásky, toť ztracený ráj.

d) Občanský sňatek, toť zhouba pro národ. Vzpomeňte si na mocný, bohatý, starověký národ římský. Nikdy nepoklesl tak hluboko, jako když u něho zevšedněly manželské rozvody, když se ukázalo vzácností, aby některá římská matrona na sklonku života mohla o sobě říci, že byla manželkou pouze jednoho muže. Nikdy také vyvolený národ israelský tak jistě nekráčel své rychlé záhubě vstříc, jako když mohl muž i pro malichernou příčinu své manželce vtisknouti do ruky lístek zapuzení, z domu ji propustiti a vzíti si jinou. A sňatek občanský směřuje k týmž koncům!

A tento sňatek občanský se u nás úsilovně fedruje a vnucuje! Děje se tak ze zaslepené nenávisti proti náboženství Kristovu a jeho Církvi. Tato nenávist to je, která sňatku občanskému dodala známku pokrokovosti a časovosti. A já tu katolickým snoubencům volám a důtklivě připomínám: Nechtějte se zalíbovati světu, ale Bohu! Pamatujte, že na tom, jak uzavřete svůj sňatek, závisí nejen vaše blaho a štěstí věčné, ale i časné.

(Dle Tom. Coufala: Kazatel r. 1912.)

L.

Manželská rozluka.

Občanským sňatkem bylo manželství připraveno o četné a mocné milosti, které Kristus Pán ve svátosti stavu manželského snoubencům udílí, aby spolu mohli snášeti zlé i dobré tak dlouho, dokud jich nerozloučí smrt. Smutným následkem toho je, že se mnohým manželům jejich svazek brzy stává těžkým jhem. A co tu činí veřejné zákonodárství? Místo aby občanský sňatek odstranilo, neb aspoň na nejmenší míru omezilo, zašlo na šikmé ploše dále a zavedlo manželskou rozluku. A tak dnes takřka běžnou stala se fráze: »Když se manželé sobě znelíbí, ať se rozejdou! Proč by neměli využití výhody, kterou jim nabízí zákon?« Ale lidé, kteří takto mluví, doporučují něco, co je 1. proti

Církvi těžkým proviněním; proti manželce velikou nespravedlností; 3. pro státy zhoubnou pohromou.

1. Když se manželé sobě znelíbí, ať se rozejdou! — Ne! Něco takového by bylo 1. úplně proti Církvi, jež, opírajíc se o autoritu Boží a vůli Ježíše Krista, prohlašuje manželství za nerozlučné. Kristus Pán u sv. Matouše (19, 4—6) dí: »Což jste nečtli, že ten, který stvořil člověka, na počátku mužem i ženou je učinil a řekl: Proto opustí člověk otce svého i matku svou a přidrží se manželky své, a ti dva budou tělem jedním? Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!« A dále: »Pravím pak vám: Kdo propustí manželku svou leč pro smilství a pojme jinou, cizoloží (Mat. 19, 9).« Sv. Pavel pak, osvícen jsa Duchem sv., píše: »Těm, kteří jsou v manželství, příkazují nikoli já, nýbrž Pán, aby manželka od muže neodcházela. Ona je vázána zákonem manželským, dokud žije muž její (1 Kor. 7, 10).« V pozdějších dobách sv. Otcové církevní prohlašují zcela jasně, že jediné smrt může rozvázati sňatek manželský, a hřmí prokletím proti tomu, kdo by pojal ženu rozvedenou. A tak Církev sv. na sněmu Tridentském pronesla pouhou pravdu, když vyřkla, že rozluka není ničím jiným, než bludem a proviněním. Proto je třeba buď zapříti víru křesťanskou a Ježíše Krista, jejího zakladatele, neb rozluku manželskou úplně zavrhnouti a odsouditi.

Ale vždyť i papežové rozluku dovolovali! namítne mi někdo. — Oh ne, ne! Něco takového je úplná historická nepravda. Oni právě naopak snášeli raději největší pronásledování, než by rozluku dovolili. Proč na př. našel Luther v Německu, když začal rozsévati své bludy, ochránce? Nestalo se to proto, že papež landkraběti Hessenskému odepřel souhlas, aby směl zapuditi svou pravou manželku a vzíti si jinou? A neuvrhl Jindřich VIII., onen král, jenž si zasloužil názvu Obránce víry, svého království do bludařství, protože mu papež odmítl právo rozluky s Kateřinou Aragonskou, jeho zákonitou manželkou, aby si mohl vzíti Annu Bolénovu? A z jakého jiného

důvodu pronásledoval Napoleon papeže Pia VII.? Proto lhou proti historii, kteří tvrdí, že papežové rozluku manželskou tu a tam dovolili. — Aby však bylo jasno, podotýkám: Něco jiného je někoho zavraždit a něco jiného zjistiti jeho smrt. Něco jiného je poslední vůli porušiti a něco jiného prohlásiti ji za neplatnou. Podobně by také bylo něco jiného povolit rozluku manželskou a něco jiného prohlásiti manželství za neplatné. To činí i státy, a má k tomu tím větší právo papež.

2. Rozluka manželská je p r o t i m a n ž e l c e v e l i k o u n e s p r a v e d l n o s t í. — Kdo jí utrpí, je vždy žena. Dejme tomu, že se rozloučená manželka znova vdá. Ona do nové rodiny již nikdy nevejde taková, jako když uzavírala první sňatek. Bude podobna uříznuté růži, připravené o svěžest a vůni. Jak tu bude moci býti v nové rodině vážena? Co pak je hlavním, ona se tímto krokem staví úplně proti Církvi, proti Kristu. A jak tu bude moci pozvednouti oči zbožně k nebesům, jak bude moci hledati útěchy ve zpovědnici a v hodině smrti ve sv. svátostech? — A což, když na rozluku dojde teprve po řadě let v manželství ztrávených? Před čtyřmi dny mne jeden manžel žádal o křestní list za příčinou rozvodu manželství, uzavřeného r. 1890, tedy před 30 lety! Když manželka muži svému obětovala své mládí, svou krásu, třebas i své zdraví, může si vzítí své věci a jíti; je nucena udělati místo ženě jiné. A z čeho pak má býti živa, obzvláště po smrti manželově, když tu na ní a na její dítky zákon vůbec nepamatuje?

Řekne se sice, že rozluka manželská se povoluje jen za určitých podmínek. Ale nedají se tyto podmínky přivoditi? Není-li na př. manželka šílená, není ji možno k šílenství dohnati? Není-li nemoc její nezhojitelná, nemůže se zanedbáním jí takovou státi? Žádá-li zákon k rozluce vzájemný souhlas, není možno připraviti manželce v rodině takové peklo, že k ní svůj souhlas dá?

3. Rozluka manželská je p r o s t á t y z h o u b n o u p o h r o m o u. — Účelem manželství je udržovati na zemi pokolení lidské, dávati život novým lidským bytostem. Ty pak až do jistého věku mají zapotřebí

matky, která by je živila, otce, který by se o ně staral. Proto Bůh vložil do srdce otce a matky obzvláštní cit, kterému říkáme láska otcovská, láska mateřská. Do srdce pak dítě vložil Bůh cit, že lne k otci a matce tak, jako k nikomu jinému. Rozluka manželská však mívá za následek, že tyto děti bývají svěřovány cizím pěstounům a tak připravovány o výsluní lásky rodičů, na kterou mají právo. Nenastávají tu nejednou případy, že následkem nedbalé péče o ně cizích pěstounů se stávají mrzáčky, ba přicházejí i o život? — Jakou lásku budou mítí děti k rozvedeným rodičům, když osud jejich bývá stejně smutný, a často ještě značně trpčí, než sirotků po zemřelé matce neb otci? — A jak to dopadá s výchovou takovýchto dětí? Jeden ředitel vychovavacího ústavu pro děti mravně vadné o nich napsal: »Měl jsem již v ústavu velkou řadu dětí, ale co roste z této generace, ví sám Bůh.«

Není tu možno, že rodiče z bázně, aby jim děti při rozluce nebyly na obtíž, se budou zplození jich vystříhati? Ubývání porodů v zemích, kde rozluka manželská je zavedena, je toho smutným důkazem. A kde pak vezme vlast své obránce?

Nenajdou se dále nejedni, kteří, než by v manželství stále nad sebou viděli viseti Damoklův meč rozluky, raději do něho ani nevstoupí? Když v Římě zavedena byla rozluka, stala se manželství tak řídkými, že císař Augustus občanům zákonem nařizoval vstup do manželství.

K tomu pak připojte nenávisť, spory, soudy a boje rozloučených manželů, jejich rodin, přátel a stranníků, a pak rcete, zda rozluka manželská nepřipravuje společnosti lidské úplnou katastrofu? Dějiny na př. národa římského nám to dokazují.

Namítne se mi: Když se manželé již nemilují, když se nemohou snést, je rozluka pro ně nutnou potřebou, jediným lékem. — Běda, kdyby k rozluce mělo dojíti vždy, když se manželé již nemilují! Ve všech rodinách najdete některý den zamračený a bouřlivý. Tak by takřka každodenně a všem rodinám hrozila příšera rozluky! K vůli některým nešťastníkům by rozluka vnesla

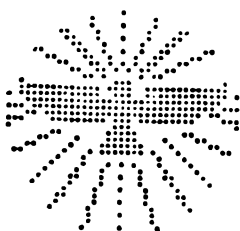
nedůvěru, podezření, ustavičnou bázeň do rodin všech, a žádná by z nich nemohla klidně patřiti do své budoucnosti. Je-li to neb ono manželství nešťastné, nesmí se proto činiti nešťastným celý národ.

Ostatně jak mnohá manželství by nebyla tak nešťastna, kdyby snoubenci před sňatkem pamatovali, jak vážný krok činí pro celý život, a se předem zkoumali, zda se povahou k sobě hodí! Jak mnohá manželství, nyní nešťastná, by takovými nebyla, kdyby manželé po křesťansku žili!

Necht Kristus a Maria Panna panují v našich rodinách, jak tomu bylo u našich předků, a nebude nám třeba rozluky, která je proti Církvi těžkým proviněním, proti manželkám velikou nespravedlností a pro státy zhoubnou pohromou. S Kristem a Marií Pannou i bez rozluky naše rodiny budou šťastné, budou ozdobou Církve, základem blaha vlasti.

Použito spisů:

1. A. Juge: Prontuario di predicazione.
2. P. Boggio: Istruzioni parrocchiali.
3. G. Dianda: Il catechismo maggiore.

Obsah.

I. Snáh obraz milosti Boží	3
II. Milost pomáhající	6
III. Milost posvěcující	10
IV. Sv. svátosti	14
V. Nezrušitelné znamení	18
VI. Křest	22
VII. Účinky křtu	27
VIII. Praktické otázky při udílení křtu	31
IX. Obřady při udílení křtu	35
X. Křestní slib	39
XI. Biřmování	43
XII. Účinky sv. biřmování	47
XIII. Povinnosti biřmovanců	51
XIV. Svátost oltářní	54
XV. Proč Pán Ježíš nejsv. svátost ustanovil	59
XVI. Svaté přijímání	62
XVII. Účinky sv. přijímání	66
XVIII. Příprava na sv. přijímání	70
XIX. Svatokrádežné sv. přijímání	74
XX. Velikonoční povinnost	78
XXI. Časté sv. přijímání	82
XXII. Povinnosti k nejsv. svátosti I.	87
XXIII. Povinnosti k nejsv. svátosti II.	90
XXIV. Návštěvy svátosti oltářní	94
XXV. Před Výstavem vel. svátosti	98
XXVI. Svátost pokání je ustanovena od Ježíše Krista . . .	101
XXVII. Zpytování svědomí	106
XXVIII. Lítost	111
XXIX. Pohnutky k lítosti	115
XXX. Opravdové předsevzetí	119

XXXI. Blízke příležitosti k hříchu se varovati!	123
XXXII. K čemu je zpověď?	127
XXXIII. Jaká má býti zpověď?	132
XXXIV. Stud ve zpovědnici	137
XXXV. Dostiučinění	141
XXXVI. Jak často se zpovídati? I.	145
XXXVII. Jak často se zpovídati? II.	150
XXXVIII. Životní zpověď	154
XXXIX. Odpustky I.	158
XXXX. Odpustky II.	163
XXXXI. Poslední pomazání I.	167
XXXXII. Poslední pomazání II.	171
XXXXIII. Svěcení kněžstva	176
XXXXIV. Nutnost a nezníčitelnost kněžství	180
XXXXV. Povolání ke kněžství	184
XXXXVI. Celibát	188
XXXXVII. Stav manželský	192
XXXXVIII. Smíšené sňatky	196
XXXXIX. Občanský sňatek	200
L. Manželská rozluka	204

**Cyrillo-Methodějské kníhkupectví Gustav Franci
v Praze I.-536.**

Poslední novinky našeho nakladatelství:

	Kč
Bouška Sig. O. S. B., Provencalské koledy . . .	45.—
Bureš Kar., Čiňme pokání. Šest postních promluv	4·50
— Májové promluvy na litanii loretánskou .	6·50
Dlouhý Jaroslav, Katechetické promluvy:	
I. Apoštolské vyznání víry	14.—
II. O příkázáních	15.—
III. O svátostech, mši sv. a modlitbě . . .	16.—
Hronek Josef, Pobožnost křížové cesty . . .	2·50
— Pius XI.	5.—
— Bible maličkých	16·50
Ježek Jan, Kneippovy byliny léčivé	6.—
Lutislav Karel, Život dítek Božích. Promluvy a úvahy o milosti posvěcující	9·50
Pauly Jan, Pobožnosti a litanie k nejsv. Srdci Páně. Příručka pro farní duchovenstvo . . .	3·50
Rybák Josef, Pod ochranu Tvou se utíkáme. 32 májových promluv	14·50
Sedlák Jan, Modli se a pracuj. Modlitební kníž- ka, vázaná	13·20
Vrátný Kar., Krátké nedělní a sváteční promluvy	22.—
Waitz Dr. Z., Poselství z Konnersreutu . . .	3·50

KAREL VRÁTNÝ:

Krátké nedělní a sváteční promluvy.

Promluv těchto lze s prospěchem použít
ku přednáškám v našich spolcích
i doporučit je věřícím za „nedělní čtení“.

Cena 24 Kč včetně porta.

Laskavé objednávky vyřídí

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ulice 536.

Palác městské spořitelny.